Jaarstukken 2023

gemeente Winterswijk

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3
Voorwoord 4
Jaar 2023 in Beeld 6
Financiële ontwikkelingen en resultaten in 2023 6
Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk 10
1.1 Volksgezondheid 11
1.2 Maatschappelijke ondersteuning 13
1.3 Jeugd 17
Financiële onderbouwing programma 1 20
Programma 2 Meedoen in Winterswijk 23
2.1 Cultuur 23
2.2 Sport 28
2.3 Inkomen en participatie 31
2.4 Educatie 38
Financiële onderbouwing programma 2 41
Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk 45
3.1 Openbare ruimte 46
3.2 Klimaat, water en milieu 53
3.3 Duurzaamheid en milieu 58
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen 58
3.5 Economie en Lobby 74
Financiële onderbouwing programma 3 87
Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk 93
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening 93
4.2 Openbare orde en veiligheid 97
Financiële onderbouwing programma 4 105
Programma 5 Inkomsten van Winterswijk 108
5.1 Algemene middelen 109
5.2 Lokale belastingen 110
Financiële onderbouwing programma 5 111
Opgave Drempelvrij Winterswijk 112
Opgave Winterswijk Armoedevrij 115
Opgave Centrum 118
Opgave Duurzaamheid 120
Paragrafen 124
Paragraaf A Lokale heffingen 124

Paragraaf B Weerstandsvermogen en risicobeheersing 130
Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen 137
Paragraaf D Financiering 143
Paragraaf E Bedrijfsvoering 147
Paragraaf F Verbonden partijen 158
Paragraaf G Grondbeleid 175
Paragraaf H Wet open overheid (Woo) 188
Bijlage Jaarverslag 189
Bijlage Beleidsindicatoren 189
Financiële jaarrekening 2023 191
Balans 191
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 192
Waarderingsgrondslagen 194
Toelichting op de balans 196
Vaste activa 198
Vlottende activa 201
Vaste passiva 202
Vlottende passiva 206
Niet uit de balans blijkende verplichtingen 208
Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 209
Incidentele baten en lasten 210
Gebeurtenissen na balansdatum 210
Wet normering topinkomens 210
Rechtmatigheidsverantwoording 211
Bijlagen Financiële Jaarrekening 213
Bijlage Baten en Lasten per taakveld 213
Bijlage Financiële vaste activa 214
Bijlage Investeringskredieten 214
Bijlage SISA 217

Voorwoord

Voorwoord

Beste raadsleden, inwoners en andere belangstellenden,
Hierbij presenteren wij het jaarverslag van 2023 van de gemeente Winterswijk. 2023 was een jaar waarin steeds verder oplopende prijzen en rentes voor veel mensen financiële gevolgen hadden. Ook in ons mooie Winterswijk hebben we de gevolgen hiervan ondervonden. Ondanks deze uitdagingen hebben we mooie resultaten voor Winterswijk weten te behalen. En daar zijn we trots op!

Samen leven

In 2023 is de Meedoenregeling voor volwassenen geïntroduceerd. Met deze regeling

kunnen mensen met een laag inkomen deelnemen aan maatschappelijke activiteiten, bijvoorbeeld in de vorm van deelname aan cultuur of sport.
Ook hebben we ons verder ingezet om energiearmoede te beperken, door het verstrekken van subsidies voor verduurzaming van woningen, de inzet van 'energiebespaarmaatjes' en de witgoedregeling waarmee witgoedapparaten die veel elektriciteit gebruiken, vervangen kunnen worden door zuinige apparaten.
We hielpen met het Noodfonds Energiearmoede inwoners met een laag inkomen, die te maken kregen met hoge energielasten. Daarnaast hebben we ons verder ingezet voor de bestrijding van laaggeletterdheid door het creëren van extra aanbod in de bibliotheek en het uitbreiden van het leesaanbod bij het naschoolse aanbod, om kinderen extra mogelijkheden op het gebied van leesvaardigheid te bieden.
Daarnaast hebben we samen met het COA en andere partners ons asielzoekerscentrum en haar buitenruimte opgeknapt. We realiseerden een eigen opvanglocatie voor statushouders op het terrein van het asielzoekerscentrum. Hier kunnen vluchtelingen met een status wonen in afwachting van definitieve huisvesting.
In het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord hebben we ketenaanpakken ontwikkeld voor volksgezondheid en sport, die erop gericht zijn om mensen zo lang mogelijk gezond en actief te houden, onder andere door sport en bewegen.

Onderhoud, vergroening en samenwerking

In 2023 zijn diverse onderhoudswerkzaamheden aan wegen uitgevoerd, waaronder de herasfaltering van een deel van de Waliënseweg. Ook hebben we binnen de bebouwde kom meer bomen en groen aangeplant om hittestress te verminderen en de biodiversiteit te vergroten.
Met de introductie van het subsidieportaal 'Hemelwater vasthouden op eigen terrein' kunnen inwoners sinds 2023 subsidie krijgen om hemelwater af te koppelen.
Daarnaast zijn in 2023 11 openbare laadpalen gerealiseerd en is de verlichting van alle buitensportaccommodaties vervangen door LED verlichting.
Ook is het schoolplein van het Gerrit Komrij college veilig en klimaat adaptief ingericht en is er gewerkt aan het realiseren van groene schoolpleinen bij de Bargerpaske, de Schakel en de St. Josef school. Daarnaast zijn de Pashegge en de Pashof klimaat adaptief ingericht inclusief koele speeltuinen.
In het voorjaar van 2023 is gestart met een pilot voor de inzet van een wijkregisseur. Door de inzet van een wijkregisseur zijn we toegankelijker en beter in staat om mee te denken over de kansen die inwoners zien. In samenspraak met inwoners en wijkpartners is gewerkt aan een wijkanalyse voor Winterswijk-Oost, waaruit diverse opgaves blijken. Dit is de basis voor het maken van een doelgericht plan van aanpak om hier in gezamenlijkheid mee aan de slag te gaan.

Cultuur

De bezuiniging op de activiteitensubsidie van Boogie Woogie is teruggedraaid. Door het terugdraaien van deze bezuiniging kunnen alle activiteiten van Boogie Woogie door blijven gaan.
Daarnaast zijn we verder gegaan met de plannen voor een nieuw cultuurgebouw WoooW (Winterswijk Ontmoet, Ontdekt en Ontplooit) en heeft de gemeenteraad een keuze gemaakt uit vijf scenario’s voor verdere uitwerking: ontwikkeling van winkels met daarboven woningen aan het Weurden, een nieuw cultuurgebouw aan de Spoorstraat, wonen op de plek van het huidige Boogie Woogie en wonen, een supermarkt en parkeren voor wonen, supermarkt en centrum.
Daarnaast hebben we vrij toegankelijke evenementen, zoals Midzomer Mondriaan en

Kerst op de Lappenbrink, mede mogelijk gemaakt en met het evenement ‘de tijdreis door Winterswijk’ maakten jonge kinderen op een creatieve manier kennis met de historie van Winterswijk.
Ook is de openbare ruimte door Stichting Ondernemen met Cultuur in het centrum en buitengebied verfraaid met kunstwerken in de vorm van muurschilderingen en vrijheidsbomen.

Omgevingswet

In 2023 zijn de noodzakelijke maatregelen getroffen voor de implementatie van de omgevingswet per 1 januari 2024. Ter vervanging van andere commissies is de commissie Omgevingskwaliteit gestart. Daarnaast zijn de noodzakelijke verordeningen aangepast.

Vitaal Platteland

In 2023 zijn de intentieovereenkomst en startnotitie van de Gebiedsaanpak Vitaal Platteland Winterswijk vastgesteld. Er is volgens planning gestart met de uitvoering van de startnotitie. Deze aanpak moet een toekomstperspectief Vitaal Platteland Winterswijk opleveren. Daarna kunnen we beginnen met de realisatie. 'Geen spijt-maatregelen' kunnen tussentijds worden uitgevoerd.

Bouwen

We hebben adequaat ingespeeld op de behoefte aan nieuwe woningbouw. Met de realisatie van 139 nieuwe woningen en de start van verschillende woningbouwplannen, zoals het plan De Rikker met bijna 200 woningen aan de noordoostzijde van Winterswijk. Met deze woningbouwplannen spelen we in op de woningbehoefte van jong tot oud, zowel in de kern als in de buurtschappen en het buitengebied.

Economie

Voor de locatiekeuze van een nieuw bedrijventerrein zijn de randvoorwaarden, de onderzoekmethodiek en benodigde omvang bepaald. Daarnaast is het ontwerpbestemmingsplan voor Terra Temporalis ter inzage gelegd. De stichting kan nu fondsen binnenhalen. De herontwikkeling van De Vlijt is gestart. Netcongestie, als potentiële belemmering van economische ontwikkeling, heeft een hoge prioriteit gekregen.
Financieel gezien kunnen we tevreden zijn met een voordelig resultaat van € 4.851.000.
Namens het college van burgemeester en wethouders van Winterswijk danken wij iedereen die heeft bijgedragen aan de resultaten van afgelopen jaar.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders van Winterswijk

Jaar 2023 in Beeld

Inleiding Jaar 2023 in beeld

De bijlage vindt u in het beleidsportaal van de jaarstukken 2023 onder het kopje bijlagen (rechtsboven).

Financiële ontwikkelingen en resultaten in 2023

Inleiding

In dit hoofdstuk komt het volgende aan de orde.

- Het gerealiseerde resultaat op de baten en lasten over 2023;
- Budgetoverhevelingen;
- De ontwikkeling van onze bezittingen en schulden in het afgelopen jaar;
- De financiële kengetallen;
- Het resultaat.

Het gerealiseerde resultaat op de baten en lasten over 2023

We sluiten het jaar 2023 af met een positief saldo vóór toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsreserves van € 2.464.000.

Het totaal van de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves bedraagt € 5.616.000. Daarmee komt het gerealiseerde resultaat 2023 uit op € 8.080.000.

In 2023 hebben we verschillende activiteiten niet kunnen afronden. Deze vertegenwoordigen een waarde van € 3.229.000. Wij stellen voor dit bedrag toe te voegen aan de reserve doorgeschoven activiteiten. In onderstaande tabel Budgetoverhevelingen lichten we deze toe.
Het uiteindelijke resultaat komt na toevoeging doorgeschoven reserve activiteiten uit op een voordeel van € 4.851.000.
Bij de tweede prognose 2023 hadden wij een voordelig resultaat van € 667.000. Dit betekent dat we ten opzichte van de begroting een voordeel hebben van € 4.184.000.
Specificatie:

Resultaat tot en met Prognose 2	€ 667.000 (V)
Jeugdhulp	€ 877.000 (N)
Hulp bij huishouden	€ 108.000 (V)
Hulp aan Oekraïners	€ 1.564.000 (V)
Energietoeslag	€ 507.000 (N)
Hogere opbrengst bouwleges	€ 179.000 (V)
Hogere kortlopende rentebaten	€ 469.000 (V)
Hogere uitkering gemeentefonds	€ 999.000 (V)
Vrijval stelpost prijsstijgingen	€ 179.000 (V)
Hogere baten lokale belastingen	€ 136.000 (V)
Doorgeschoven budgetten van 2023 naar 2024	€ 3.229.000 (V)
Overig	€ 2.070.000 (V)
Resultaat jaarrekening	€ 8.080.000 (V)

Op hoofdlijnen is dit voordeel als volgt te verklaren:

- Jeugdhulp € 877.000 (N)
  Toelichting:
  Medio 2023 heeft er een herijking van de tarieven van de plekprijzen plaatsgevonden. Deze plekprijzen zijn fors gestegen en verklaren daarmee grotendeels het nadeel.

- Hulp bij huishouden € 108.000 (V)
  Toelichting:
  Het gemiddeld aantal geïndiceerde uren bij Hulp bij huishouden is verlaagd gedurende 2023 waarmee het voordeel grotendeels wordt verklaard.

- Hulp aan Oekraïners € 1.564.000 (V)
  Toelichting:
  De opvang ontheemden Oekraïne heeft een fors voordelig resultaat opgeleverd.

- Energietoeslag € 507.000 (N)
  Toelichting:
  In de decembercirculaire 2023 is het laatste deel van het rijksbudget energietoeslag toegekend. Deze kon daardoor niet meer verwerkt worden in de 2e prognose van 2023. De overschrijding wordt dus gecompenseerd met een extra bedrag in de Algemene Uitkering 2023.

- Hogere opbrengst bouwleges € 179.000 (V)
  Toelichting:
  De bouwsom van de aanvragen is beduidend hoger. Aangezien de leges worden berekend over de bouwsom is de opbrengst hoger dan begroot.

- Hogere kortlopende rentebaten € 469.000 (V)
  Toelichting:
  Begrote investeringen zijn in 2023 niet gerealiseerd. Er zijn extra rentebaten ontvangen over de liquide middelen bij het schatkistbankieren.

- Hogere uitkering gemeentefonds € 999.000 (V)
  Toelichting:
  In de decembercirculaire 2023 hebben wij ten opzichte van de septembercirculaire 2023 een hogere bijdrage ontvangen vanuit het Rijk. Deze verhoging wordt met name verklaard door de hiervoor genoemde extra ontvangen Energietoeslag.

- Vrijval stelpost prijsstijgingen € 179.000 (V)
  Toelichting:
  In de begroting 2023 is een stelpost opgenomen voor onvoorziene prijsstijgingen. Deze stelpost is niet gerealiseerd.

- Hogere baten lokale belastingen € 136.000 (V)
  Toelichting:
  Er zijn meer OZB baten ontvangen.

* € 1000			
Gerealiseerd saldo van baten en lasten 2023		2.464	V
Onttrekkingen			
2. Reserve aanpak inburgering nieuwkomers	58		
3. Bestemmingsreserve Notaristuin	5		
3.Bestemmingsreserve inzamelstructuur huishoudelijk afval	44		
3.Bestemmingsreserve Omgevingswet	100		
3.Bestemmingsreserve onderhoud graven	629		
3. Bestemmingsreserve stedelijke herverkaveling	79		
4.Bestemmingsreserve organisatieontwikkeling	224		
4.Bestemmingsreserve Doorgeschoven activiteiten	6.881		
		8.020	V
Toevoegingen			
2.Reserve verduurzaming sportlocaties	-25		
4. Bestemmingsreserve Doorgeschoven activiteiten	-2.354		
4.Verduurzaming gemeentegebouwen	-25		
		-2.404	N
Gerealiseerd resultaat 2023		**8.080**	**V**

Budgetoverhevelingen

In de tweede prognose 2023 zijn diverse voorstellen voor budgetoverhevelingen opgenomen voor een totaal bedrag van € 2.353.000. In deze jaarrekening is een aantal aanvullende voorstellen opgenomen voor € 3.229.000. Deze staan in de onderstaande tabel. Bij de betreffende programma's leest u de lichting.
Mutatie reserve Doorgeschoven activiteiten:

Programma * € 1000	Overhevelingen
Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk	247
Programma 2 Meedoen in Winterswijk	69
Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk	1852
Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk	1057
Programma 5 Inkomsten van Winterswijk	4
	3.229

De ontwikkeling van onze bezittingen en schulden in het afgelopen jaar

Bij de vorige twee onderdelen van dit hoofdstuk hebben we de realisatie van baten en lasten in het afgelopen jaar toegelicht. In dit onderdeel vatten we de ontwikkeling van onze bezittingen en schulden samen. Verdieping vindt u in de balans en de toelichting daarop.

Balanstotaal

Op 31 december 2023 kwam dit uit op € 171 miljoen. Op 31 december 2022 was dit € 172 miljoen.

In 2023 is de rente gestegen. Daardoor is steeds de afweging gemaakt om lang of kort te lenen. De kortlopende rente is gestegen van -0,47 % in januari 2022 naar 2,75% eind 2022. De langlopende leningen zijn gestegen met € 7 miljoen naar € 78 miljoen. U ziet dit terug op onze balans onder de langlopende leningen.

Verder waren er in 2023 geen noemenswaardige wijzigingen in onze bezittingen.

Het eigen vermogen

In onderstaande tabel ziet u de ontwikkeling van ons eigen vermogen.

Door het positieve rekeningresultaat 2023 stijgt het totale eigen vermogen ten opzichte van vorig jaar.
Schulden
De totale schuld is in 2023 toegenomen omdat met name de langlopende geldleningen zijn gestegen. Zie balanstotaal voor nadere toelichting.

* € 1000	31-12-2022		31-12-2023
Algemene reserve	49.492		48.738
Bestemmingsreserves	4.406		4.078
Jaarrekeningresultaat	4.534		8.080
Eigen vermogen	**58.432**		**60.896**

De financiële kengetallen

De financiële kengetallen vindt u in de onderstaande tabel.
De beoordeling V (voldoende) en M (matig) komt overeen met de risicobeoordeling die de Provincie Gelderland toepast bij de toets van de begrotingen van Gelderse gemeenten.

	2022		2023		2023	
	Jaarrekening		Begroting tm prognose 2		Jaarrekening	
1. Netto schuldquote	65,30%	V	67,40%	V	70,00%	V
2.Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	60,20%	V	62,40%	V	65,20%	V
3.Solvabiliteit	34,00%	M	31,00%	M	35,70%	M
4.Structurele exploitatieruimte	2,45%	V	1,19%	V	1,97%	V
5.Grondexploitatie	6,20%		6,00%		5,70%	
6.Belastingcapaciteit	99,00%		99,00%		99,00%	

Het resultaat

De solvabiliteit is ten opzichte van de begroting iets verbeterd dit komt met name door een beter jaarrekening resultaat. Winterswijk heeft een voordelig structurele exploitatieruimte waardoor de weerbaarheid bij toekomstige structurele tegenvallers voldoende is. Het risico bij de grondexploitatie is laag 5,7%.

Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk

Inleiding

Volksgezondheid, maatschappelijke ondersteuning en jeugd
In het programma 'Sociaal krachtig Winterswijk' geven we een toelichting op de beleidsvelden volksgezondheid, maatschappelijke ondersteuning en jeugd.
Iedereen doet mee!
Deze ambitie vertalen we in dit programma naar het realiseren van vitaliteit en gezondheid. Dit doen we door om te kijken naar elkaar. We zorgen dat iedereen kan meedoen. Daarnaast worden uitdagingen samen opgepakt en versterken we de sociale binding. We werken aan gelijke kansen voor ieder kind. Alle kinderen moeten veilig, gezond en kansrijk in Winterswijk kunnen opgroeien. Aan de ambitie van dit programma is de opgave ‘Iedereen doet mee’ gekoppeld. Deze opgave is onder te verdelen in ‘Drempelvrij Winterswijk’ in dit programma, en ‘Winterswijk Armoedevrij in 2040’ in programma 2. Deze opgaven lichten we in het hoofdstuk Opgaven verder toe.
Zorg voor wie het nodig heeft
We vinden het belangrijk dat onze inwoners gezond en energiek zijn en zelf regie kunnen nemen op gezondheid en geluk. Met preventie richten we ons op factoren die van invloed zijn op gezondheid en welzijn. Jongeren hebben de toekomst, voor

ouderen zijn goede fysieke sociale structuren belangrijk.

Beschikbare voorzieningen
We beheersen de kwaliteit van zorg en de uitgaven voor jeugdzorg en WMO. Daarnaast moet samenwerking tussen betrokken partijen leiden tot een beter afgestemd aanbod. We zien het SKB als een onmisbare schakel in dit zorgaanbod voor de regio. Ook blijft Winterswijk zijn verantwoordelijkheid nemen voor de opvang van vluchtelingen. Het asielzoekerscentrum is een voorbeeld voor de rest van Nederland.

1.1 Volksgezondheid

Ambitie

We vinden het belangrijk dat iedere inwoner volwaardig mee kan doen in onze samenleving. We willen dat zij gezond en energiek zijn en zelf de regie kunnen nemen op gezondheid en geluk.
De regio is voorzien van een volwaardig aanbod, waaronder ook het ziekenhuis. Het zorgaanbod is op elkaar afgestemd.
Relevante documenten:

- Beleidsplan sociaal domein ‘Meedoen in Winterswijk’;
- Regionaal preventieakkoord ‘Gezondheid en Geluk voorop in de Achterhoek’;
- Regionale nota gezondheid ‘Samen langer gelukkig en gezond leven in de Achterhoek’.

Doelstellingen

Om gezondheid en geluk te bevorderen bieden we signalerende en preventieve activiteiten die van invloed zijn op gezondheid en welzijn. Het regionaal preventieakkoord is onze leidraad.

Activiteiten

Deelname regionaal preventie akkoord

We zijn sinds 2020 aangesloten bij het regionaal preventie akkoord Achterhoek (2020-2030). Speerpunten zijn: bewegen, Achterhoek Rookvrij, minder overmatig alcoholgebruik, middelengebruik bespreekbaar maken, gezonde voedingskeuzes, ‘Iedereen doet mee’ en de basis op orde. Bij deze speerpunten horen activiteiten en campagnes die dit alles onder de aandacht brengen van onze inwoners.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Het regionaal preventie akkoord maakt sinds 2023 deel uit van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Het GALA is een akkoord dat is ondertekend door gemeenten, GGD's, zorgverzekeraars en het ministerie van VWS. Zij zetten gezamenlijk in op een gezond en actief leven met een stevige sociale basis. Het GALA beoogt preventie op een hoger plan te tillen, zodat onze inwoners gezonder blijven en zorgkosten beheersbaar blijven.

Winterswijk onderschrijft de doelen van het GALA en het overgrote deel van de huidige preventie-inzet sluit hierop aan. Onze speerpunten zijn: veerkracht en weerbaarheid 0-100, leefstijl 0-100 en opvoeding. Een deel van de GALA-middelen wordt regionaal ingezet in de vorm van vijf ketenaanpakken: Obesitas Kinderen, Obesitas Volwassenen, Valpreventie, Kansrijke Start en Welzijn op Recept. De ketenaanpakken zijn in 2023 voorbereid.

Voor 2023 hebben wij door middel van een specifieke uitkering al GALA-middelen ontvangen. Deze zijn zoveel mogelijk ingezet op bestaande preventie. In oktober 2023 hebben wij bij het ministerie van VWS subsidie voor de periode 2024 - 2026 aangevraagd. Wij zijn in afwachting van de toekenningsbeschikking van VWS.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
GALA loopt van 2023 tot en met 2026.

Doelstellingen

We sturen op (keten)samenwerking en behoud van zorgaanbod en voorzieningen.

Activiteiten

Lobby voor behoud SKB

Het SKB is onmisbaar in het zorgaanbod in Winterswijk en de regio. Daarom zetten we ons tot het uiterste in om een volwaardig ziekenhuis te behouden.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Wij hebben meermaals onze lobby en politieke lijnen richting Den Haag en betrokken partijen ingezet. Wij blijven actief de kwaliteit en regionale rol/functie van het SKB onder de aandacht brengen. Dit om de nabijheid en kwaliteit van zorg voor inwoners in de Oost-Achterhoek in de toekomst te borgen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit is een continu proces.

Indicatoren

- Hoe ervaren inwoners hun gezondheid/kwaliteit van leven (bron: CBS)?
  In Nederland ervaarden in 2023 zeven op de tien volwassenen de eigen gezondheid als goed of zeer goed. Eind 2020 waren dit nog acht op de tien Nederlanders. Verder zijn er op dit vlak grote verschillen tussen regio's en groepen inwoners. Verschillen tussen regio's hangen voor een deel samen met bevolkingskenmerken als leeftijd en opleidingsniveau. Bij mensen die moeite hebben met rondkomen, is de ervaren gezondheid nog sterker gedaald.
  Ook met de mentale gezondheid gaat het minder goed. Meer mensen voelden zich in 2023 meer eenzaam dan in 2020. Ook steeg het aantal mensen met een hoog risico op een angststoornis of depressie. Dat het slechter gaat met de mentale gezondheid geldt voor alle leeftijden, maar vooral voor jongvolwassenen (18-24 jaar). (bron: Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022)
- Demping van de stijging van het aantal chronisch zieken (bron: CBS):
  Door de bevolkingsgroei en de vergrijzing stijgt het percentage mensen dat bij de huisarts geregistreerd staat met één of meerdere chronische

aandoeningen in het Trendscenario van 57% (9,9 miljoen) in 2018 naar 60% (11,4 miljoen) in 2040. Het percentage mensen dat een enkele chronische aandoening heeft, daalt licht van ruim 26 procent in 2018 naar 25 procent in 2040. Het percentage mensen met meer dan één chronische aandoening neemt dus toe. (bron: RIVM, ministerie van VWS)

Wat is het resultaat?

De gemeentelijke taak voor volksgezondheid richt zich met name op preventie. Het programma bevat vooral doorlopende activiteiten die gericht zijn op het bevorderen van een gezonde levensstijl. Het GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) en IZA (Integraal Zorgakkoord) ondersteunen en versterken deze activiteiten.
De stijgende trend van het aantal chronisch zieken hebben we met deze maatregelen (nog) niet kunnen doorbreken. De resultaten zijn vaak pas op langere termijn zichtbaar.
We lobbyen voor behoud van het SKB. Dit doen we samen met andere gemeenten in de regio en andere streekziekenhuizen. Afgelopen jaar richtte onze lobby zich met name op het behoud van de spoedeisende hulp. Deze lobby heeft ertoe bijgedragen dat de spoedeisende hulp niet meer met sluiting wordt bedreigd.

1.2 Maatschappelijke ondersteuning

Ambitie

We zetten in op een goede fysieke en sociale infrastructuur, zodat de zorg de mensen bereikt die deze zorg ook nodig hebben. Daarnaast hebben we zorg ingekocht die kwalitatief goed en betaalbaar is en die stimuleert tot zorginnovatie en samenwerking.
Relevante documenten:

- Beleidsplan ‘Meedoen in Winterswijk’.
- Integrale Verordening sociaal domein.
- Samen aan het Stuur (integrale samenwerking sociaal domein).
- Beoordelingskader Wonen met zorg 2020-2023.
- Agenda sociaal domein.

Doelstellingen

We zorgen voor een sterke sociale basis met laagdrempelige voorzieningen en streven naar het normaliseren van de hulp van onze inwoners.

Activiteiten

Actualiseren van de visie voor het sociaal domein

De visie op De Post is inmiddels meer dan 10 jaar oud. Het is tijd om de visie te actualiseren, rekening houdend met recente ontwikkelingen in het sociaal domein. De visie wordt in samenwerking met onze ketenpartners opgesteld.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De hele werking van het sociaal domein wordt geëvalueerd. Daarna wordt een nieuwe, geactualiseerde visie inclusief uitvoeringsplan opgesteld. Inmiddels is besloten dat de gemeentelijke functies die nu in De Post zijn gehuisvest, naar het gemeentekantoor verhuizen. Dit betekent dat er geen aparte visie op De Post komt, maar wel op de uitvoering. Het voorstel is om de uitvoering en samenwerking af te stemmen op dat wat voor het behalen van onze doelen, zoals die in de nieuwe visie worden vastgesteld, het meest optimaal is.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Door de verbreding van de opdracht en de gewijzigde planning, wordt de visie aan het eind van het tweede kwartaal van 2024 verwacht.
Het uitvoeringsplan volgt in het vierde kwartaal van 2024.

Arbeidsmatige dagbesteding is een algemene voorziening

Samen met Fijnder werken we toe naar een arbeidsmatige dagbesteding voor cliënten die niet meer leerplichtig zijn en de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
De arbeidsmatige dagbesteding bij Fijnder is gestart in 2023. Er zijn enkele verwijzingen geweest, maar deze hebben nog niet geleid tot daadwerkelijke plaatsingen. In 2024 vindt de doorontwikkeling plaats.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Continu proces.

Inloopvoorzieningen als algemene voorziening doorontwikkelen

Voor kwetsbare inwoners is een goede fysieke én sociale infrastructuur belangrijk om langer zelfstandig en gezond thuis te kunnen wonen. Goede inloopvoorzieningen leveren een belangrijke bijdrage aan ontmoeting en het voorkomen van eenzaamheid.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Onze gemeente kent diverse inloopvoorzieningen. Ouderen hebben inmiddels een fysieke ruimte gevonden voor hun activiteiten. Deze inloop is zeven dagen per week geopend. De subsidie zoals verstrekt in 2023, wordt voortgezet in 2024.
Op basis van globaal onderzoek lijkt er voldoende gevarieerd aanbod te zijn voor diverse doelgroepen. Wel is er meer behoefte aan bekendheid.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Er is nog geen besluit genomen over het onderzoek naar de reikwijdte van de inloopvoorzieningen.

Realisatie overgang beschermd wonen

Er verschuiven taken van centrumgemeente Doetinchem voor Opvang en Bescherming naar lokale gemeenten. In eerste instantie worden we verantwoordelijk voor de cliënten Beschermd Wonen. Hiermee wordt de beweging van Beschermd Wonen naar een Beschermd Thuis en dus een inclusieve samenleving, verder vormgegeven.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Het wetsvoorstel dat het woonplaatsbeginsel voor Beschermd Wonen moet invoeren, en een daarmee samenhangend nieuw financieel verdeelmodel, is wederom uitgesteld. De verwachting is nu tot 2025.
Het beleid van het Rijk en gemeenten is en blijft gericht op de geleidelijk transitie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis. In 2023 zijn we daarom gestart met het zelf uitvoeren van de toegang tot Beschermd Wonen voor nieuwe cliënten uit Winterswijk. Het streven is dat mensen met psychische problemen zoveel mogelijk thuis of in de eigen woonplaats kunnen blijven wonen met ambulante ondersteuning. De budgetten voor Beschermd Wonen worden nu nog door centrumgemeente Doetinchem ontvangen. Zij financieren de plekken, maar bijvoorbeeld niet de personele inzet voor de toegang. Nu de wet wederom is uitgesteld, wordt in 2024 bekeken of het huidige tijdelijke verdeelmodel van Doetinchem daarop aangepast kan en moet worden.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De decentralisatie is uitgesteld. De planning wordt aangepast aan de besluitvorming van het Rijk.

Doelstellingen

Zorgkosten beheersbaar houden

Activiteiten

Instroom tweedelijns WMO beperken

Als gemeente willen we meer sturing op de uitgaven voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (onder andere huishoudelijke hulp en zorg voor ouderen). De standaardindicatie voor Hulp bij Huishouden is twee uur.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Met de invoering van het normenkader Hulp bij Huishouden (HHM) is er een (lichte) daling van het gemiddeld aantal ingezette uren huishoudelijke ondersteuning per cliënt. Indien noodzakelijk zijn meer uren ingezet dan in het normenkader opgenomen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een continu proces.

Monitoren resultaten nieuwe inkoop Wmo

Vanaf 1 juli 2022 zijn de nieuwe contracten met zorgaanbieders jeugdhulp en Wmo ondersteuning/wonen ingegaan. Om de effecten van de nieuwe inkoop van Wmo- en jeugdhulp te volgen, te evalueren en eventueel bij te sturen, hebben we behoefte aan goede monitoring.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In een regionale werkgroep van zorgaanbieders en gemeenten is een monitoringsmodel voorgesteld. Dit model gaat over de wijze van monitoring van de resultaten op onze transformatiedoelen, en de manier waarop wij hiervan een lerende cyclus kunnen maken. Dit monitoringsmodel is nog niet concreet uitgewerkt.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De verwachting was dat dit in 2023 klaar zou zijn. Door omstandigheden rondom het afsluiten van de contracten heeft dit stilgelegen.

We zetten in op zorgvernieuwing en de toepassing van innovatieve concepten

Samen met de partijen waar we onze zorg hebben ingekocht, werken we aan transformatie van de zorg.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Transformatie van de zorg houdt onder meer in dat we in de inkoopsystematiek hebben opgenomen dat zorgaanbieders ruimte hebben om te innoveren en hiertoe worden gestimuleerd. Hiermee gaan we de transformatie een impuls geven. Om dit vorm te geven, zijn we vanaf het najaar van 2023 zowel ambtelijk als bestuurlijk in gesprek met de gecontracteerde zorgpartijen. Dit om samen een ontwikkelagenda voor transformatiedoelen op te stellen.
Ook andere partijen stimuleren we om samen met ons te innoveren. Hierbij is ook aandacht voor onze eigen uitvoering van zorg.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een voortdurend proces.

Indicatoren

- Het aantal geïndiceerde uren voor hulp bij huishouden daalt:
  De lichte daling van het aantal uren Hulp bij huishouden per week heeft zich in 2023 voortgezet: van 2,59 uur in januari 2023 naar 2,48 uur in december 2023 (bron: Cognos).

- Stabilisatie en waar mogelijk daling van het aantal cliënten dat begeleiding ontvangt in het kader van de Wmo:
  Het aantal cliënten dat begeleiding ontvangt in het kader van de Wmo is gedaald van 54 in januari 2023 naar 43 in december 2023 (bron: Cognos).

Wat is het resultaat?

In 2022 zijn we gestart met de nieuwe manier van inkoop voor Jeugd en Wmo. Ook zijn we begonnen met de nieuwe werkwijze voor resultaatgericht indiceren. De beoogde financiële en inhoudelijke resultaten van de inkoop zijn niet behaald.
Algemene voorzieningen zijn voorzieningen waaraan mensen zonder indicatie kunnen deelnemen. Voor de invoering van deze voorzieningen hebben we de eerste stappen gezet. Met deze voorzieningen kunnen we onze inwoners tijdig en zo laagdrempelig mogelijk helpen. Zo helpen algemene voorzieningen ook nog eens dure zorg te voorkomen.
Daarnaast moeten de kosten beheersbaar blijven. Het bestand daalt licht na jarenlange stijging. Het aantal personen dat Hulp bij huishouden ontvangt, daalt nu licht na een sterke stijging door invoering van het abonnementstarief. De instroom in de Wmo-voorziening begeleiding is al een aantal jaren redelijk stabiel.

1.3 Jeugd

Ambitie

Jongeren hebben de toekomst; alle Winterswijkse jongeren moeten dezelfde kansen krijgen voor ontwikkeling. Preventie voorkomt de inzet van duurdere zorg.
Relevante documenten:

- Beleidsplan sociaal domein ‘Meedoen in Winterswijk’.
- Integrale Verordening sociaal domein.
- Samen aan het Stuur (integrale samenwerking sociaal domein).
- Agenda sociaal domein.

Doelstellingen

Door de zorg zoveel als mogelijk te normaliseren, beperken we de instroom in geïndiceerde voorzieningen

Activiteiten

Instroom van jeugdige cliënten naar tweedelijnszorg neemt af

Om de instroom naar jeugdhulp te beperken, richten we ons met name op samenwerking met verwijzers (zoals huisartsen en gecertificeerde instellingen). Zij bepalen een aanzienlijk deel van de instroom. We maken afspraken met hen over het verwijzen naar gecontracteerde aanbieders en stimuleren de inzet van een praktijkondersteuner bij de huisarts (POH) voor de jeugd.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat de inzet van een praktijkondersteuner (POH) voor de jeugd zorgt voor minder doorverwijzingen naar geïndiceerde zorg. En als er toch een doorverwijzing nodig is, leidt een POH tot beter passende zorg.

Drie van de zes Winterswijkse huisartsenpraktijken hebben een POH voor de jeugd. Dat aantal is in 2023 niet gestegen. Het aantal uren dat deze praktijkondersteuners worden ingezet bij deze huisartsenpraktijken, is echter wel toegenomen. De reden daarvoor is dat er meer vragen komen en de POH's beter worden gevonden.

Ook de inclusieve buitenschoolse opvang (BSO) heeft een positief effect op het verlagen van de instroom in de jeugdhulp.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit is een continu proces.

Opvangvoorziening voor kinderen met een zorgvraag

De opvang voor kinderen met een zorgvraag is gestart met het zoeken naar een oplossing voor de groep kinderen tussen de acht en twaalf jaar met een zorgvraag. Er is een pilot voor buitenschoolse opvang (BSO) voor alle kinderen met en zonder zorgvraag.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 heeft een onafhankelijke evaluatie van de inclusieve BSO plaatsgevonden. Daaruit blijkt dat de betrokken organisaties, ketenpartners en ouders over het algemeen positief zijn. Ze zijn dan ook voorstander van het voortzetten van de inclusieve BSO als structurele voorziening. De doelstelling van meer inclusiviteit lijkt gehaald te worden, doordat er nu meer kinderen met een zorgvraag bij de buitenschoolse opvang terechtkunnen.
Uit een voorzichtige inschatting van het aantal indicaties dat door de inclusieve BSO voorkomen kan worden, blijkt dat de kosten van de inclusieve BSO worden gedekt door de besparing op de jeugdhulp.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het besluit over eventuele voortzetting wordt in 2024 genomen.

Doelstellingen

Om zorgkosten te beheersen en het zorgaanbod beter af te stemmen, sturen we met de inkoop op zorgvernieuwing met behoud van kwaliteit en op partnerschap met onze zorgaanbieders.

Activiteiten

Monitoren resultaten nieuwe inkoop jeugd

Om de effecten van de inkoop van Wmo- en jeugdhulp te volgen, evalueren en eventueel bij te sturen, monitoren we dat.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In een regionale werkgroep van zorgaanbieders en gemeenten is een monitoringsmodel voorgesteld. Dit model gaat over de wijze van monitoring van de resultaten op onze transformatiedoelen, en de manier waarop wij hiervan een

lerende cyclus kunnen maken. Dit monitoringsmodel is nog niet concreet uitgewerkt.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De verwachting was dat dit in 2023 klaar zou zijn. Door omstandigheden rondom het afsluiten van de contracten heeft dit stilgelegen.

Samen met onze ketenpartners werken aan zorginnovatie
We werken samen met de zorgpartijen aan de transformatie en daarmee aan de innovatie van zorg.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Bij complexe cases waar jeugdhulp met verblijf nodig is, is het vaak lastig om een passende plek voor de jeugdige te vinden. Daarom is op 1 september 2023 de regionale toeleidingstafel gestart. De gecontracteerde zorgaanbieders zijn er samen verantwoordelijk voor dat er voor elke jeugdige een passende plek wordt gevonden. Die samenwerking is één van de transformatiedoelen van de huidige inkoop. Omdat dit nog een nieuwe vorm van samenwerking is voor de zorgaanbieders, lukt het nog niet in alle gevallen om direct een passende plek te vinden.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De regionale toeleidingstafel is op 1 september 2023 gestart.

Doelstellingen
Zorgen dat ouders goed voor hun kinderen kunnen zorgen
Activiteiten
Inzet Preventie Platform Jeugd
Om ouders te ondersteunen, biedt het Preventie Platform Jeugd (PPJ) hulp op het gebied van (opvoedings)ondersteuning en preventie. Het PPJ ontwikkelt preventieprogramma's voor verschillende (opvoedings)thema's zoals Kind en Armoede, Kind en Scheiding, omgaan met alcohol en drugs, weerbaarheid en veerkracht.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In april 2023 is een onderzoek gestart naar het functioneren van het Preventie Platform Jeugd (PPJ). Dit omdat het PPJ ooit is gestart als pilot en we kritisch moeten (blijven) kijken of het PPJ op de huidige manier door kan gaan, of dat aanpassingen gewenst zijn.
Uit het inmiddels afgeronde onderzoek blijkt dat de doelen voor het effectief inzetten van jeugdpreventie voor een groot deel worden bereikt. Op het onderdeel 'bereik'

(deelname) zijn er nog aandachtspunten: zichtbaarheid en laagdrempeligheid behoeft verbetering. Ook in de uitvoering en samenwerking met professionals liggen nog verbeterpunten. Om de kwaliteit van het functioneren van het PPJ te verbeteren, is - met inachtneming van de verbeterpunten - een nieuwe opzet gemaakt.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit is een continu proces.

Indicatoren

- Stabilisatie instroom in geïndiceerde zorg:
  Het aantal cliënten in de geïndiceerde jeugdhulp is licht gestegen van 488 in januari 2023 naar 497 in december 2023.

- De gezondheid van jongeren (psychisch en fysiek) verbetert (GGD Jeugdmonitor):
  Meer jongeren kampten in 2023 een angststoornis of depressie.

Wat is het resultaat?

De nieuwe inkoop is op 1 juli 2022 gestart. Ook zijn we begonnen met de nieuwe werkwijze voor resultaatgericht indiceren. De beoogde inhoudelijke en financiële resultaten van de inkoop zijn niet behaald. We hebben daarom besloten om met de huidige manier van inkoop te stoppen. We oriënteren ons op een andere manier van zorginkoop.
Een belangrijk doel is te voorkomen dat kinderen doorverwezen moeten worden naar gespecialiseerde zorg. We proberen problemen zo vroeg mogelijk op te lossen. Dit doen we door de inzet van onder andere de praktijkondersteuner van de huisarts en het ondersteuningsteam.
We hebben een breed preventief aanbod om zowel ouders als jongeren te ondersteunen.

Financiële onderbouwing programma 1

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2023	Rekening 2023	VerschilJR2023
Baten			
1.1 Volksgezondheid			
7.1 Volksgezondheid	**368**	**223**	**-144**
1.2 Maatschappelijke ondersteuning			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**11.960**	**12.659**	**699**
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	**8**	**27**	**19**
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	**463**	**463**	**0**
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	**223**	**252**	**29**
Totaal 1.2 Maatschappelijke ondersteuning	**12.654**	**13.401**	**747**
Totaal Baten	**13.022**	**13.624**	**603**
Lasten			
1.1 Volksgezondheid			
7.1 Volksgezondheid	**1.686**	**1.436**	**-250**
1.2 Maatschappelijke ondersteuning			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**14.029**	**14.353**	**324**
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	**1.455**	**1.739**	**284**
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	**4.928**	**5.056**	**128**
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	**3.996**	**3.774**	**-221**
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	**63**	**111**	**48**
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	**30**	**30**	**0**
6.81A Beschermd wonen (WMO)	**45**	**39**	**-6**
Totaal 1.2 Maatschappelijke ondersteuning	**24.545**	**25.102**	**557**
1.3 Jeugd			
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	**7.942**	**8.820**	**878**
6.72A Jeugdhulp begeleiding	**542**	**601**	**59**
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	**178**	**193**	**15**
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	**640**	**465**	**-175**
Totaal 1.3 Jeugd	**9.302**	**10.078**	**776**
Totaal Lasten	**35.533**	**36.617**	**1.083**
Gerealiseerd resultaat	**-22.512**	**-22.992**	**-481**

Algemene toelichting financiële tabel

In de kolommen zijn weergegeven de begrote bedragen 2023, de gerealiseerde bedragen 2023 en het verschil in de jaarrekening tussen het begrote en het gerealiseerde bedrag.
Per programma worden ook de lasten van de bedrijfsvoering en de kapitaallasten berekend. Aan de hand van een verdeelsystematiek worden deze lasten doorbelast.
Afwijkingen zijn er onder andere op de personeelskosten (een voordeel van € 321.000) en een voordeel op de kapitaallasten (voordeel € 166.000).

Volksgezondheid

De ontvangen SPUK-gelden voor GALA zijn in 2023 niet volledig ingezet en zijn geboekt op de post Vooruitontvangen zodat deze gelden beschikbaar blijven voor GALA of voor het terugbetalen aan het Rijk. Hiermee is het nadeel van € 144.000 bij de baten grotendeels verklaard.
Het voordeel van € 250.000 aan de lasten kant wordt grotendeels als volgt verklaard:

- lagere lasten SPUK GALA € 183.000 V
- lagere lasten Jeugdgezondheid € 27.000 V

De toegekende SPUK GALA-gelden zijn in 2023 niet volledig ingezet. We stellen voor deze niet bestede middelen over te hevelen naar 2024 (zie verder toelichting bij de baten).
De kosten voor de jeugdgezondheid zijn in 2023 lager uitgevallen omdat een deel van deze kosten onder de SPUK GALA verantwoord zijn.

Maatschappelijke ondersteuning

Het voordeel van € 747.000 bij de baten wordt grotendeels verklaard door hogere baten bij ZOOV. Aangezien de baten en lasten van ZOOV per saldo nihil zijn betekent dit ook dat de lasten met hetzelfde bedrag een overschrijding laten zien.
Het nadeel bij de lasten van € 557.000 wordt grotendeels als volgt verklaard:

- hogere lasten ZOOV € 710.000 N
- lagere lasten Hulp bij Huishouden € 108.000 V
- hogere lasten Integrale ondersteuning € 74.000 N
- hogere lasten woonvoorzieningen € 62.000 N
- hogere lasten personeel sociaal domein € 84.000 N
- lagere lasten Wmo Vervoer € 51.000 V
- lagere lasten mantelzorgers € 62.000 V
- lagere lasten Visie Sociaal Domein € 200.000 V
- hogere doorbelasting € 148.000 N

Zoals bij het voordeel bij de baten al aangegeven zijn ook de lasten bij ZOOV over 2023 hoger uitgevallen.
Het gemiddeld aantal geïndiceerde uren Hulp bij Huishouden is verlaagd gedurende 2023 en daarnaast is het aantal cliënten stabiel gebleven met af en toe een daling.
Door de herijking van de plekprijzen per juli 2023 zijn de kosten voor integrale ondersteuning hoger uitgevallen.
De lasten voor woonvoorzieningen zijn hoger uitgevallen door met name één dure woningaanpassing.
Door extra inzet zijn de personele lasten sociaal domein hoger uitgevallen.
De lasten voor het vervoer Wmo zijn met name lager uitgevallen omdat wij vanuit een gewonnen rechtszaak inzake het faillissement van Willemsen de Koning geld terug hebben ontvangen.
De lasten voor mantelzorgers zijn lager uitgevallen doordat een deel van de lasten onder de SPUK GALA verantwoord is en wij een deel van een subsidie van GGNet over 2022 terug hebben ontvangen.
De visie sociaal domein wordt in 2024 opgesteld en daarom stellen wij voor het budget over te hevelen naar 2024.
De hogere doorbelasting betreft met name de doorbelaste bedrijfsvoerings- en kapitaallasten. Zie ook de algemene toelichting op de financiële tabel.
Eigen bijdragen CAK (Centraal Administratie Kantoor)
Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget), moet op grond van de Wmo een eigen bijdrage betalen. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage. Gemeenten zijn dus niet verantwoordelijk voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen. Ze hebben ook geen zekerheid over de omvang en hoogte van de eigen bijdrage, omdat zij de juistheid niet op persoonsniveau kunnen vaststellen. Daarom valt dit niet onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente.
In 2023 is voor € 252.000 aan eigen bijdragen via het CAK verantwoord.

Jeugd

Medio 2023 heeft er een herijking van de tarieven van de plekprijzen plaatsgevonden waardoor de plekprijzen fors zijn gestegen. Hierdoor is het nadeel bij de lasten van € 776.000 grotendeels verklaard.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves
Voor dit programma zijn op begrotingsbasis geen mutaties in reserves voorzien.

Programma 2 Meedoen in Winterswijk
Inleiding
Dit programma is uitgewerkt in vier onderdelen: meedoen met sport, cultuur, onderwijs en werk.
Programma 2 sluit daarmee aan op programma 1, waarin het vooral gaat om meedoen op het gebied van welzijn en gezondheid.
De kracht van sport, cultuur en verenigingen
Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt: een belangrijke factor voor welzijn. We zetten in op de verbinding tussen kunst, cultuur, onderwijs en het sociaal domein.
Sport zorgt voor preventie, ontspanning en een gezond leven. Samen met cultuur heeft sport een positieve invloed op de persoonlijke ontwikkeling. Wij waarderen dat en dragen hieraan bij.
Bestaanszekerheid
Het hebben van werk en daarmee het meedoen in de samenleving, draagt in hoge mate bij aan het welzijn en het voorkomen van armoede. We ondersteunen de weg naar een reguliere baan, rekening houdend met de kwetsbaarheid en ontwikkelkansen.
Onderwijs voor iedereen
Gelijke kansen betekent soms ongelijk investeren; passend en bereikbaar onderwijs is essentieel. Voor gelijke kansen werken we samen met onderwijs en verenigingen.

2.1 Cultuur
Ambitie
Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt. Het is een belangrijke factor voor het welzijn en de persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners. Cultuur draagt ook bij aan een aantrekkelijke fysieke omgeving. Het is dan ook een belangrijke drager van onze toeristische en daarmee ook economische sector. We willen cultuur behouden en waar mogelijk versterken.
Relevante documenten:
- Cultuurnota;
- Museumvisie;
- Erfgoednota ‘Wi-j doet ’t samen’;
- Beleidsnota ‘Archeologische monumentenzorg in de gemeente Winterswijk’;
- Beleidsnota ‘Aardkundige waarden in Winterswijk’;
- Kerkenvisie Oost Achterhoek.

Doelstellingen
Combineren van voorzieningen waar mogelijk
Activiteiten
Bijdrage leveren aan ontwikkeling en vervolgkeuze WOOOW
De beoogde partners voor het cultuurgebouw WoooW (Bibliotheek, Boogie Woogie en de Winterswijkse Uitdaging) leveren een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van WoooW.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De cultuurpartners hebben veelvuldig overleg gehad met elkaar en met de gemeente in het proces rondom WoooW.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In juni 2023 heeft de raad besloten het voorgestelde scenario 4 (nieuwbouw binnen WoooW aan de Spoorstraat) aan te wijzen als enige verder uit te werken oplossing voor de huisvesting van de cultuurpartners en de gebiedsontwikkeling WoooW.
In november 2023, bij het vaststellen van de begroting over 2024, heeft de raad besloten om WoooW en de huisvesting van de cultuurpartners op te nemen in het nog op te stellen investeringsprogramma Ruimtelijke projecten. Ook is besloten dat er een bestemmingsreserve maatschappelijk vastgoed wordt gevormd voor het hoogst noodzakelijke onderhoud. Dit geldt onder andere voor het gebouw van Boogie Woogie.

Zie verder Programma 3.4.

Toekomstvisie voorzieningen
We willen onze voorzieningen op het gebied van kunst & cultuur behouden. De bibliotheek, de schouwburg, de musea, het instituut voor kunst & cultuur Boogie Woogie, het amateurverenigingsleven; ze vormen onze huidige lokale culturele infrastructuur en zijn van artistieke, maatschappelijke, sociale en economische waarde.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In 2018 is onze Cultuurnota vastgesteld. Hierop is ons huidige cultuurbeleid gebaseerd. We actualiseren onze visie op cultuur en vernieuwen onze speerpunten, zodat ze aansluiten bij de huidige tijd. We leggen in 2024 een nieuwe Cultuurnota ter besluitvorming voor.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Op 21 december 2023 heeft het college besloten om de raad de Startnotitie Cultuurnota 2024 vast te laten stellen. Deze wordt op 25 januari 2024 in de raad behandeld. De startnotitie is opgesteld ter voorbereiding op de nieuwe Cultuurnota.

Doelstellingen
Inzetten op behoud en ontwikkeling van (fysiek) erfgoed
Activiteiten
Implementeren uitvoeringsagenda aardkundige waarden
Met de afgeronde beschrijvingen van aardkundig bijzondere terreinen is een basis gelegd voor publieksacties en een duurzame benutting. We creëren aanbod voor toerisme, onderwijs en erfgoedorganisaties. Eventueel stellen we het beschermingsregime bij. Bij het vertellen van het zichtbare verhaal van de ontstaansgeschiedenis van de Winterswijkse bodem, verbinden we aardkundige waarden met landschap en biodiversiteit.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
De publicatie over Winterswijkse klei, pottenbakkers en steen- en pannenbakkerij is afgerond en gepresenteerd tijdens de succesvolle open dag van steenfabriek De Vlijt in maart 2023.

In Corle is een inwonersinitiatief ondersteund voor een herinneringsplek die de eerste aardolievondst van Nederland centraal stelt. De herinneringsplek wordt in februari 2024 onthuld, honderd jaar na de vondst.

Met 100% Winterswijk wordt gewerkt aan een project om terreinen van aardkundige waarden te promoten voor toeristen en recreanten, om zo de aandacht te vestigen op de bijzondere geologie van Winterswijk.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De huidige uitvoeringsagenda aardkundige waarden liep tot 2023. De meeste acties zijn in 2023 afgerond, de onthulling van de herinneringsplek in Corle vond in februari 2024 plaats. Het project met 100% Winterswijk wordt voor de zomer van 2024 afgerond.

Implementeren uitvoeringsagenda archeologische waarden

Met de afgeronde beschrijvingen van archeologisch bijzondere terreinen, is een basis gelegd voor publieksacties en een duurzame benutting. We creëren aanbod voor toerisme, onderwijs en erfgoedorganisaties. Eventueel stellen we het beschermingsregime bij. De archeologische en historische kennis van het dorpscentrum zetten we in voor de opgave Centrum.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
De uitvoering is volgens plan verlopen. Ter voorbereiding op de Omgevingswet is samen met de beleidsvelden landschap en erfgoed het project Verhalenfabriek opgezet, om zo erfgoed (inclusief archeologie) klaar te maken voor de Omgevingswet. Als onderdeel van het project is geïnvesteerd in de doorontwikkeling van de Atlas Omgevingskwaliteit, zodat beschikbare informatie rond archeologie makkelijk ontsloten kan worden.

Archeologie was ook onderdeel van het cultuurhistorische evenement voor kinderen Tijdreis door Winterswijk, dat een groot succes was en volgend jaar wordt voortgezet vanuit de cultuurpartners. Een deel van het budget, dat was gereserveerd als aanvulling op het archeologisch onderzoek op de markt en de publieksactiviteiten eromheen, is vrijgevallen. Een publicatie over de havezaten, de Winterswijkse kastelen, is in de afrondende fase en wordt begin 2024 opgeleverd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De huidige uitvoeringsagenda archeologie liep tot 2023. De meeste acties zijn in 2023 uitgevoerd, de publicatie over de Winterswijkse havezaten wordt begin 2024 opgeleverd.

Uitvoering plan van aanpak historische routes en paden

Tijdens de raadsvergadering van 27 januari 2022 heeft de raad een motie aangenomen met de volgende strekking: een plan van aanpak omtrent het in kaart brengen van historisch en cultureel belangwekkende routes en langzaam verkeerpaden in de gemeente Winterswijk.
Het plan van aanpak is in participatievorm gemaakt en is door het college vastgesteld.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Het project Historische paden is in de bezuinigingsvoorstellen opgenomen. We hebben de werkgroep daarom niet meer actief benaderd over de rollen en taken in het project.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het project Historische paden is in de begroting 2024-2027 stopgezet. Daardoor wordt het beoogde tijdspad ook niet behaald.

Uitvoeringsagenda erfgoednota 'Wi-j doet 't samen'

In deze activiteit wordt samen met de gemeenten Oost-Gelre en Aalten de uitvoeringsagenda erfgoedbeleid uitgevoerd. Er wordt kennis gedeeld over het verduurzamen van interieurs van historische gebouwen. Kinderen wordt aangeboden kennis op te doen van de geschiedenis en identiteit van hun directe omgeving. We werken volgens de Omgevingswet, waarbij erfgoed een integraal onderdeel is van gebiedsontwikkelingen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Erfgoedbeleid 'Wi-j doet 't samen'
We voeren samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre ons erfgoedbeleid uit. Voorbeelden van resultaten uit 2023 zijn:

- De oprichting van Stichting Ondernemen met Cultuur, een samenwerking tussen ondernemers, de cultuursector en 100% Winterswijk. Deze samenwerking is ontstaan vanuit het gemeentelijke themajaar '1572, de geboorte van Nederland', waarbij er diverse evenementen zoals 'Kerst op de Lappenbrink' zijn opgezet. Deze evenementen krijgen nu een vervolg via de Stichting Ondernemen met Cultuur.
- Eigenaren van monumenten en karakteristieke panden hebben we ondersteund in het verduurzamen van hun pand door de inzet van een expert (keukentafelgesprekken).

- Tijdens de open dag van De Vlijt hebben we aandacht geschonken aan de geschiedenis van de plek. Veel inwoners hebben gebruikgemaakt van deze gelegenheid.
- In de verbinding van erfgoed met vrijetijdseconomie en educatie, is het project De tijdreis door Winterswijk opgezet. Vele kinderen en ook ouders hebben Winterswijk ontdekt.
- We hebben onze ervaringen en kennis van het Erfgoed Deal-project De Pas landelijk gedeeld via een handreiking.

Omgevingswet
We zijn in 2023 gestart met het pilotproject De verhalenfabriek. Dit project heeft twee doelen. Ten eerste willen we integraal met de beleidsvelden landschap en biodiversiteit, cultuurhistorie, archeologie en aardkundige waarden 'het verhaal van de plek' in kaart brengen. Zodat we dit kunnen inbrengen bij ruimtelijke ontwikkelingen. Bovendien is het in de geest van de Omgevingswet. Ten tweede willen met dezelfde informatie inspiratie bieden aan initiatiefnemers. Dit project loopt door in 2024.
Daarnaast hebben we ter voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet de Commissie Omgevingskwaliteit aangesteld. Deze integrale commissie is een bundeling van de Adviescommissie Cultuurhistorie, de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (welstand) en het Platform Natuur en Landschap.
Cultuur- en Erfgoedpact Achterhoek
We maken onderdeel uit van het Cultuur- en Erfgoedpact Achterhoek, met projecten zoals de Dag van de Achterhoekse Popmuziek, Talentmakelaars Pop en Urban/hiphop Achterhoek en 'Wiesneus'.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De activiteiten zijn volgens planning verlopen.

Indicatoren

- Het culturele aanbod blijft op het hoge niveau:
  Boogie Woogie en de Bibliotheek Oost-Achterhoek voldoen aan de normen van Kwaliteit in Beeld, certificeringskader bibliotheekwerk, cultuur en taal (CBCT). De Vereniging Het Museum en Villa Mondriaan zijn in 2023 Geregistreerd Museum gebleven en voldoen aan de landelijke Museumnorm. De muziekverenigingen hebben hun divisie behouden.

- Diverse samenwerkingsverbanden zijn succesvol en dragen bij aan het culturele leven in Winterswijk: De musea hebben succesvol samengewerkt binnen het Convenant Samenwerkende Musea. Basisscholen en cultuuraanbieders werkten samen binnen het Convenant Cultuur en Onderwijs. Culturele organisaties (waaronder Boogie Woogie) hebben als Cultuurcoalitie regionaal samengewerkt binnen het Cultuur- en Erfgoedpact Achterhoek.

- De activiteiten uit de uitvoeringsagenda's zijn behaald:

De samenwerkende musea hebben uitvoering gegeven aan het uitvoeringsplan 2023. De regionale Cultuurcoalitie heeft uitvoering gegeven aan het CEPA-programma 2023.

Wat is het resultaat?

De startnotitie voor de Cultuurnota 2024 is vastgesteld. Samen met inwoners en organisaties wordt er gewerkt aan de Cultuurnota 2024.
De culturele partners die samenwerken in het cultuurconvenant hebben in 2023 hun samenwerking verder vormgegeven.
Cultuur en erfgoed werken steeds meer samen met vrijetijdseconomie en onderwijs.

2.2 Sport

Ambitie

Sport moet voor iedereen betaalbaar en toegankelijk zijn. Daarom verbinden we sport aan de Inclusie Agenda. Sport levert een belangrijk aandeel in onze preventiedoelen. We stimuleren mensen die weinig tot niet actief zijn, tot meer bewegen.
Relevante documenten:

- Sportnota.
- Lokaal sportakkoord.
- Regionaal sportakkoord.
- Onderzoek 'Financiering sport in Winterswijk'.

Doelstellingen

Het stimuleren van mensen tot (meer) beweging

Activiteiten

Heroriëntatie inzet stimulering sport

De buurtsportcoach regeling die we nu uitvoeren vervalt en er komt een nieuwe regeling voor in de plaats.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 is de brede regeling SPUK GALA in het leven geroepen. De komende drie jaren wordt ingezet op sport/bewegen/cultuurparticipatie, gezondheidsbevordering en versterking van de sociale basis. Integraal hebben we een plan van aanpak voor 2023-2026 gemaakt.
In 2023 is er een nieuw landelijk Sportakkoord en Regionaal Beweeg- en Sportakkoord ondertekend met daarin thema's, ambities en doelstellingen. Lokaal hebben we rond de zomer afspraken gemaakt hoe we regionaal samenwerken rondom sport en bewegen. Dit is als regionaal sportakkoord ingediend en goedgekeurd. Het regionale akkoord geeft kaders voor het herijken van het lokale sport- en beweegakkoord.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Eind 2023 hebben we een positief besluit ontvangen van het Rijk (ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport) over onze brede SPUK-regeling voor 2024-2026.

Uitvoeren activiteiten Achterhoek in beweging en lokaal sportakkoord

Achterhoek in Beweging is een netwerk van mensen en organisaties die sport en bewegen inzetten voor een inclusieve samenleving en een gezonde en uitdagende leefomgeving.
Het lokaal sportakkoord 'Samen actief in Winterswijk' voeren we samen met onze sportverenigingen en maatschappelijke organisaties uit.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De gemeente Winterswijk is onderdeel van Achterhoek in Beweging (AIB). Samen hebben wij een Regionaal Beweeg- en Sportakkoord gesloten. Dit regionale akkoord is vernieuwd in juni 2023 en sluit aan bij de thema's uit het nieuwe Nationale Sportakkoord.
De thema's zijn:

1. Inclusie en diversiteit
2. Sociaal veilige sport
3. Vitale sportaanbieders
4. Vaardig in bewegen
5. Ruimte voor sport en bewegen
6. Maatschappelijke waarde van topsport

Door AIB hebben regio en lokaal elkaar versterkt. Ervaringen, methodieken en kennis zijn gedeeld. Voorbeelden hiervan zijn het Volleybal Masterplan, Uniek Sporten, Gym Achterhoek en 'Fit Veur Altied'. De connectie met sportverenigingen is versterkt door de opzet van een regionaal sportloket. Hier is ingezet op sociale veiligheid en integriteit. Bij de opzet van het lokale sportakkoord hadden we ondersteuning. Er waren diverse regionale overleggen voor buurtsportcoaches, coördinatoren, beweegmakelaars en verenigingsadviseurs, om inspiratie op te doen, kennis te delen en voor intervisie.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Jaarlijks worden afspraken gemaakt over het beleid en de uitvoering rondom sport en sportief bewegen.

Doelstellingen

Sportfaciliteiten moeten toegankelijk zijn voor iedereen die mee wil doen

In de uitwerking van de opgave Winterswijk Drempelvrij wordt sport een nieuw onderdeel waarbij we toegankelijkheid steeds beter maken.

Doelstellingen

Sportvoorzieningen zijn toekomstbestendig en betaalbaar

Activiteiten

We hebben een duurzaam zwembad met een gezonde exploitatie

Wij zien het overdekte zwembad als een belangrijke voorziening voor onze inwoners. Om die voorziening te behouden voor Winterswijk, leggen wij voor de zomer van 2023 voor het overdekte bad een toekomstplan aan de raad voor.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Bij de begroting voor 2024 is het voorstel gedaan om het overdekte zwembad Jaspers in stand te houden en te wachten op een beter financieel perspectief voor de gemeente. Intussen doen we wat noodzakelijk is om het overdekte zwembad in bedrijf te houden en onderzoeken we de mogelijkheden van samenwerking met andere organisaties en/of buurgemeenten.
Dit betekent dat er vooralsnog geen voorstellen komen voor een grondige renovatie of nieuwbouw. Mochten er zich onvoorziene situaties voordoen die de uitvoering van zwemactiviteiten beletten, dan bekijken we in samenspraak met het zwembadbestuur welke oplossingen mogelijk en of noodzakelijk zijn.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De huisvesting van het zwembad maakt onderdeel uit van het programma ruimtelijke projecten. Hier is een ander tijdspad aan verbonden. De gestelde deadline van de zomer van 2023 is in elk geval niet gehaald.

We hebben een eerlijk en simpel financieringssysteem voor sportverenigingen

In 2021 is een onderzoek gedaan naar de sportfinanciering in Winterswijk. Conclusie was dat het systeem onnodig ingewikkeld is en de financiering heel divers. In het onderzoek is een aantal scenario's beschreven om te komen tot een eenvoudiger en evenrediger systeem van de sportfinanciering. Er moet nog een keuze worden gemaakt welk scenario ingevoerd gaat worden. We willen dit in nauwe samenspraak met de sportverenigingen doen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 is tijdens de begrotingsvergadering besloten dat er maximaal 30% wordt bezuinigd op de bekostiging van de sportaccommodaties. Dit in tegenstelling tot een eerdere opdracht, waarbij de bezuiniging alleen moest worden gerealiseerd bij de compensatie van de huur.
Het uitgangspunt is dat de contributies redelijk blijven.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2026 moet er een duurzaam systeem zijn voor de bekostiging van sportaccommodaties.

Indicatoren

- Het aantal actieve sporters stijgt:
  52% van de bevolking geeft aan actief sporter te zijn (bron: Waar staat je gemeente).

- Het aantal maatschappelijke activiteiten bij sportverenigingen breidt zich uit:
  FC Winterwijk en FC Trias organiseerden deze activiteiten al,

Atletiekvereniging Archeus is daar nu bijgekomen. Andere verenigingen zijn zich ook bewust van het belang van maatschappelijke activiteiten en kijken naar mogelijkheden daarin.

- Door het Sportakkoord Winterswijk sluiten organisaties als onderwijs, zorg en bedrijfsleven zich aan bij activiteiten voor sport en bewegen in Winterswijk: Het Sporttakkoord 2.0 wordt nu uitgerold. Partners uit de zorg, bedrijfsleven, sport en onderwijs zijn aangesloten.

Wat is het resultaat?

Doel van dit programma is om sport betaalbaar en laagdrempelig te houden. Ook in 2023 hebben we hiervoor samengewerkt met veel partijen, zoals scholen. Actief Winterswijk was actief in buurten en op scholen om vooral mensen te bereiken die niet uit zichzelf in actie komen. Ook regionaal hebben we samengewerkt aan aansprekende beweegactiviteiten. Met deze activiteiten hebben we ongeveer 3.000 mensen bereikt.
In het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA) zijn er, samen met het onderdeel Volksgezondheid, ketenaanpakken ontwikkeld die erop gericht zijn om mensen zo lang mogelijk gezond en actief te houden. Onder andere door sport en bewegen.

2.3 Inkomen en participatie

Ambitie

Wij zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Werk en inkomen en een goed vangnet voor bestaanszekerheid zijn hiervoor belangrijk.
Winterswijk voelt zich verantwoordelijk voor de opvang van vluchtelingen en we bouwen mee aan een maatschappij waarin iedereen dezelfde kansen heeft. We dragen zorg voor een goede start van nieuwkomers.

Relevante documenten:

- Integrale Verordening sociaal domein.
- Samen aan het stuur.
- Beleidskader 2018–2022 Sociaal Domein ‘Meedoen in Winterswijk’.
- Beleidsnotitie Wet inburgering 2022.

Doelstellingen

Nieuwkomers en statushouders moeten zo goed mogelijk inburgeren

Activiteiten

Monitoring nieuwe wet inburgering

De nieuwe Wet inburgering is per 1 januari 2022 in werking getreden. Het doel van de wet is dat alle mensen die inburgeringsplichtig zijn, zo snel mogelijk en volwaardig kunnen meedoen aan de Nederlandse samenleving. Binnen de wettelijke kaders heeft de gemeente Winterswijk het inburgeringsproces naar eigen inzicht kunnen inrichten. Het is een lerend stelsel dat gelegenheid geeft om in 2023 te monitoren of de processen werkbaar zijn en of het de gewenste resultaten oplevert. Er is plaats ingeruimd voor monitoring en evaluatie.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Fijnder heeft de brede intake en het Plan Inburgering en Participatie (PIP) verzorgd. Opgemerkt werd dat de statushouders regelmatig met vragen over het PIP bij de

maatschappelijke begeleiders van de gemeente kwamen. Dit signaal is aangekaart bij Fijnder, ter verbetering van de informatieverstrekking. De tijdsperiode waarin de brede intakes en PIP's werden afgenomen, verliep volgens schema.

Bij de training financiële zelfredzaamheid heeft de trainer de deelnemers aan het eind van de training mondeling gevraagd naar hun tevredenheid. De gemeente heeft aangegeven een nog beter beeld te willen krijgen van de klanttevredenheid over de lesstof door middel van een schriftelijke enquête. Bij een volgende groep in 2024 wordt deze in de eigen taal uitgedeeld.

In gesprekken met Fijnder, maatschappelijke begeleiders en regionale gemeenten is gebleken dat het niet werkbaar is om mensen op alle door het Rijk voorgestelde gebieden financieel te ontzorgen. Dit signaal is door gemeenten door heel Nederland naar voren gebracht, waardoor het ministerie een aanpassing heeft gedaan met mogelijkheid tot maatwerk. De drie Fijnder-gemeenten hebben besloten om alleen de huur volledig te ontzorgen, omdat er weinig problemen waren met de werkwijze die we al hadden. Wanneer er toch individuele financiële problemen ontstonden, kon intensievere ontzorging worden ingezet.

Het Participatieverklaringstraject is door de trainer geëvalueerd met de deelnemers. Hieruit zijn geen grote verbeterpunten naar voren gekomen.

De maatschappelijke begeleiding is structureel besproken tijdens de tweewekelijkse overleggen van het team Inburgering. Hierbij waren consulenten van Fijnder, maatschappelijk begeleiders, sociaal werkers en de beleidsmedewerker inburgering aanwezig. De statushouders wisten de maatschappelijk begeleiders goed te vinden voor ondersteuning.

Statushouders geven via consulenten en maatschappelijk begeleiders aan tevreden te zijn over de Onderwijsroute, die wordt verzorgd door het Graafschap College en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN).

Over Interbeek Support, die de Z-route en B1-route verzorgde, kwamen meerdere klachten binnen. Met name gericht op de niveauverschillen binnen een klas en wisselende lesroosters. Hierover zijn gesprekken gevoerd met Interbeek. Door de relatief kleine aantallen inburgeraars in een plattelandsgemeente als Winterswijk, is het lastig om klassen samen te stellen met inburgeraars van hetzelfde niveau. Interbeek is genoodzaakt ieder kwartaal klassen te herindelen, om zoveel mogelijk cursisten met een gelijkwaardig taalniveau in een klas te plaatsen.

Door een (landelijk) docententekort was het soms lastig om het geplande aantal lessen binnen de gewenste termijn aan te bieden. De taalaanbieders hebben hier zo goed mogelijk invulling aan gegeven.

Bij de meeste inburgeraars lag het aanwezigheidspercentage onder de 90%. Hiervoor werden diverse oorzaken aangemerkt, zoals psychische problemen, ziekte, geen aansluitende kinderopvang en vervoersmoeilijkheden. Fijnder is gevraagd strenger op te treden en consequenties kenbaar te maken bij het niet nakomen van de regels.

Het participatieaanbod waar inburgeraars van de Z-route verplicht aan deel moesten nemen, bestond uit 'Rondje Winterswijk', fietsles en de Kletsplek. Ook inburgeraars van andere leerroutes mochten hieraan deelnemen. De deelname verliep moeizaam. Inburgeraars moesten wennen, ervaarden stress en waren bezig met het regelen van zaken omtrent het gezin.

Daarnaast is gekeken naar leerwerkplekken/vrijwilligerswerk. Enkele statushouders zijn hier naartoe geleid. Dit blijkt nog lastig in te richten voor statushouders die de taal nog weinig machtig zijn. Fijnder is gestart met het ontwikkelen van een leerwerkplaats op locatie voor de deelnemers aan de Z-route. Hier kunnen ze basisvaardigheden opdoen en is een taalcoach aanwezig op de werkvloer.

Omdat de inburgeraars nog niet aan het eind van hun inburgeringstraject zaten, is de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) nog niet aangeboden.
Er moest meer personeel worden ingezet bij Fijnder als gevolg van de verhoogde taakstelling, de verlaging van de groepsgrootte voor de training financiële educatie en de toevoeging van de Z-route. Ook de participatie van activiteiten en de uitbreiding van de coördinatie van de huisvesting en de taakstelling voor statushouders vroeg om meer personeel.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Monitoring en bijsturen van processen is gerealiseerd door:
- Zeswekelijks regio-overleg met de Achterhoekse gemeenten, waarin de onderdelen van de Wet inburgering werden uitgediept op uitvoerbaarheid.
- Vier keer monitoringsoverleg met Fijnder aan de hand van de dienstverleningsovereenkomst en het monitoringsschema.
- Tweewekelijks overleg met uitvoerders en de beleidsmedewerker van de Wet inburgering.
- Incidentele overleggen met taalaanbieder Interbeek.
- Deelname aan zeswekelijkse 'Community of Practice'-bijeenkomsten, waar beleidsmedewerkers, uitvoerders, taalaanbieders en werkgevers uit de regio Achterhoek aanwezig waren om processen te monitoren en aan te passen.

Opvang Oekraïners

We hebben opvangmogelijkheden voor vluchtelingen uit de Oekraïne.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
De gemeentelijke opvanglocatie is medio april 2022 in gebruik genomen en is beschikbaar tot september 2024.
Er worden in de gemeentelijke opvanglocatie 175 Oekraïense ontheemden opgevangen. Daarnaast wordt bij particulieren nog een aantal ontheemden opgevangen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De huidige opvanglocatie is in ieder geval tot 1 september 2024 beschikbaar. Verlenging van de opvang na 1 september 2024 is noodzakelijk, al dan niet in de huidige
opvanglocatie.

Realisatie tussenvoorziening statushouders

Het inrichten en beheren van een tussenvoorziening voor statushouders. In de tussenvoorziening huisvesten we statushouders in afwachting van definitieve huisvesting.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Met Oost Gelre is overeenstemming gevonden om dit project gezamenlijk op te pakken. De tussenvoorziening voor statushouders, bestaande uit twee woonblokken, is in gebruik genomen. In totaal 57 statushouders gekoppeld aan Winterswijk en Oost Gelre zijn hier in 2023 gehuisvest, waarvan een klein deel voor het eind van het jaar is doorgestroomd naar een reguliere woning.

De locatie-coördinator heeft de in- en uitstroom geregeld en de contacten met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) en de buurt onderhouden. Enkele overlastgevende situaties zijn opgepakt door de beveiliging en de locatie-coördinator.

De statushouders hebben vanaf het moment dat ze gehuisvest zijn, begeleiding gekregen van maatschappelijk begeleiders, consulenten statushouders en sociaal werkers. Hierdoor zijn de reguliere taken binnen de inburgeringswet opgestart. Daarnaast is er voor de statushouders van Winterswijk huisartsenzorg geregeld.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De planning voor 2023 is behaald. Beide woonblokken zijn in de geplande periodes in gebruik genomen. De instroom is geleidelijk gegaan; aan het eind van 2023 waren beide woonblokken bijna volledig bezet.

Het huurcontract met het COA is nog niet gereed. Door geplande wijzigingen in de huurwet en wijzigingen in de taakstelling, moesten zaken worden uitgezocht die invloed kunnen hebben op de huurperiode.

Doelstellingen

Voorkomen en bestrijden van armoede en schulden

Activiteiten

Evalueren bewindvoering en indien nodig bijstellen werkwijze

Bewindvoering is een onderdeel van de schuldhulpverlening, waarmee veel kosten (bijzondere bijstand) zijn gemoeid. In 2023 onderzoeken we hoe we meer invloed kunnen uitoefenen op het al dan niet onder bewind stellen van inwoners.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

We gaan onderzoeken of wij gebruik gaan maken van het 'Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind'. Hierbij mogen we als gemeente de rechter adviseren of een inwoner het beste geholpen is met voortzetting van het bewind, of dat volstaan kan worden met een lichtere vorm van ondersteuning. Het onderzoek is gestart in het vierde kwartaal van 2023 en loopt door in 2024.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De afronding van het onderzoek vindt plaats in het vierde kwartaal van 2024.

Meedoenregeling kinderen

In het kader van minimabeleid zijn er een aantal meedoenregelingen voor kinderen. We monitoren deze regelingen en stellen aan de hand van de uitkomsten het beleid bij.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De kindregelingen zijn geëvalueerd in 2023. Er is onderzocht of ze nog voldoende bijdragen aan het doel waarvoor ze in het leven zijn geroepen: het meedoen van kinderen aan de samenleving en het daardoor verkleinen van sociale achterstanden. Uit de evaluatie blijkt dat de kindregelingen in grote lijnen voldoen. Binnen de bestaande kaders zijn in het nieuwe beleid andere accenten gelegd, zodat het meer aansluit bij de hedendaagse praktijk voor opgroeiende kinderen.

De belangrijkste accenten zijn:

- Een computer/laptop per middelbare scholier in plaats van per huishouden.
- De budgetten voor schoolkosten en de sociaal-culturele kosten worden samengevoegd, zodat er meer keuzemogelijkheden zijn voor ouders en kinderen. Ook wordt er een splitsing gemaakt in deze budgetten naar leeftijd: 0-4 jaar, 4-12 jaar en 12-18 jaar. Zodat de hoogte van de budgetten 'meegroeit' met de leeftijd van de kinderen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het aangepaste beleid voor de meedoenregelingen voor kinderen gaat per 1 januari 2024 in.

Meedoenregeling voor volwassenen

In 2023 starten we met een meedoenregeling voor volwassenen. In het kader van deze regeling krijgen volwassenen met een laag inkomen jaarlijks een bedrag van € 150, waarmee ze kunnen deelnemen aan de maatschappij. Bijvoorbeeld in de vorm van deelname aan cultuur of sport.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Het bereik van de doelgroep liet in 2023 te wensen over. In 2024 wordt nader onderzocht hoe het bereiken van de doelgroep kan worden verbeterd. Dit kan onder andere door het aanvraagformulier te versimpelen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Onderzoek naar inzet werkaanvaardingspremie

We stellen beleid op voor het verstrekken van een werkaanvaardingspremie voor inwoners die vanuit de bijstandsuitkering aan het werk gaan. De premie wordt vanaf 1 januari 2024 verstrekt door Fijnder.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In het kader van de bezuinigingen is besloten af te zien van het invoeren van een werkaanvaardingspremie per 1 januari 2024.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De voorbereidingen om te komen tot beleid voor het verstrekken van werkaanvaardingspremies aan uitkeringsgerechtigden van Fijnder, zijn gestaakt. Dit als gevolg van de vastgestelde begroting voor 2024-2027.

Doelstellingen

We ondersteunen inwoners naar regulier werk of zinvolle dagbesteding

Activiteiten

Pilot basisbanen

We onderzoeken de mogelijkheid van het creëren van basisbanen voor inwoners die ongewild langdurig zonder betaald werk zitten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De voorbereidingen op een pilot Basisbanen in 2024 zijn gestaakt, naar aanleiding van de vaststelling van de programmabegroting voor 2024-2027.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het plan van aanpak is niet verder uitgewerkt.

Stabilisering van het aantal bijstandsgerechtigden

We streven naar stabilisering van het bijstandsbestand. Het werkleerbedrijf Fijnder doet zijn uiterste best om een stijging te voorkomen, mensen participeren naar vermogen. Fijnder heeft diverse instrumenten, zoals om- of bijscholing, (gedeeltelijk) werk, arbeidsmatige dagbesteding, vrijwilligerswerk. Waar nodig wordt een loonkostensubsidie verstrekt aan de werkgever en/of wordt een jobcoach ingezet.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Voor de ontwikkeling van het bestandsvolume is voor 2023 de nullijn gehanteerd. Uit de bestandscijfers van Fijnder per 31 december 2023 blijkt dat het bestand is toegenomen met 5,1%. Dit is vooral toe te schrijven aan een hogere instroom van statushouders die zijn gehuisvest in Winterswijk. Daarnaast hebben wij, vooruitlopend op de taakstelling, vanaf augustus extra statushouders gehuisvest in de tussenvoorziening tijdelijke huisvesting statushouders.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het beheersen van het bestandsvolume bijstandsgerechtigden is een continu proces.

Indicatoren

- Het aantal bijstandsgerechtigden blijft op het niveau van 2022:
  Het aanhouden van de nullijn voor 2023 is te ambitieus gebleken. Naar aanleiding van de Tweede Bestuursrapportage 2023 van Fijnder is de prognose bijgesteld naar een toename van 3.9%. Het aantal bijstandsgerechtigden is in 2023 echter gestegen met 5,1%. De toename is vooral toe te schrijven aan een hogere instroom van statushouders vanuit de asielopvang, een hogere instroom van inwoners die geen of te weinig inkomen uit werk hebben en een hogere instroom vanuit andere gemeenten (bron: Fijnder).

- We komen uit met het rijksbudget voor het betalen van bijstandsuitkeringen:
  We hebben in 2023 minder uitgegeven aan bijstandsuitkeringen dan we aan rijksbudget hebben ontvangen (bron: Fijnder).

- Het aantal problematische schulden daalt:
  Het aantal nieuwe cliënten (uit Winterswijk) bij de Stadsbank met problematische schulden bedroeg in 2023 21. Dit is een daling ten opzichte

van 2020 toen het aantal 31 bedroeg. De gemiddelde schuldenlast is gedaald van € 44.934 in 2020 naar € 34.452 in 2023 (bron: Stadsbank).

- De kosten voor bewindvoering dalen:
  De verstrekte bijzondere bijstand voor bewindvoeringskosten is in 2023 met 3,6% gedaald ten opzichte van 2022. Het aantal cliënten waarvoor bijzondere bijstand voor bewindvoeringskosten is betaald, is in 2023 gedaald van 225 naar 214. Dit is een daling van 4,8% (bron: Fijnder).

Wat is het resultaat?

Doel van dit programma is om zoveel mogelijk mensen naar werk en (financiële) onafhankelijkheid te begeleiden. In de opgave Armoede hebben gewerkt we aan het structureel bestrijden van armoede.
Fijnder ontwikkelt de doorgaande ontwikkellijn om zoveel mogelijk mensen te laten uitstromen naar (betaald) werk. Met de arbeidsmatige dagbesteding van Fijnder is hierin een belangrijke stap gezet. Mensen met een laag inkomen ondersteunen we met speciale regelingen. Met dit minimabeleid kunnen zij en hun kinderen blijven meedoen in de samenleving. In 2023 hebben we de energietoeslag uitbetaald aan mensen met een laag inkomen, als tegemoetkoming in de hoge energiekosten.
We vangen vanaf 2022 175 Oekraïense vluchtelingen op in de Vredensehof.

2.4 Educatie

Ambitie

Onderwijs is essentieel voor iedereen. Daarom werken we, samen met onderwijs en verenigingen, aan gelijke kansen. We bouwen onderwijsvoorzieningen conform het Integraal Huisvestingsplan (IHP). Duurzaam, met goede ventilatie en groene schoolpleinen.
Relevante documenten:

- Integraal huisvestingsplan Onderwijs 2021-2037.
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie.

Doelstellingen

Onderwijshuisvesting wordt uitgevoerd conform het Integraal Huisvestingsplan

Activiteiten

Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan (IHP) scholen

Onderwijs, kinderopvang, belangenverenigingen en gemeente voeren het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2021-2037 uit. Het plan heeft een looptijd van zestien jaar en we actualiseren het als de ontwikkelingen erom vragen.
In de eerste fase 2021-2026 ontwikkelen we nieuwbouw van basisscholen in de buurtschappen Woold, Kotten, Miste en Meddo. Daarnaast gaan we aan de slag met de vervanging van de Schakel, de Julianaschool, de Korenburg en Vrijeschool De Esch.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Bij de begroting voor 2024 stellen we voor de uitvoering van het IHP te temporiseren, totdat het financiële perspectief van de gemeente is verbeterd. De realisatie van een schoolgebouw ten behoeve van het buurtschapsonderwijs (Woold) wordt wel conform het IHP voortgezet. Dit vanwege het feit dat de school Miste-Corle inmiddels is gesloten en kinderen in noodlokalen les krijgen.

De projecten Integraal Kindcentrum (IKC) Zuidwest (De Schakel, Julianaschool en de Korenburg), Vrijeschool De Esch en 't Kempken worden 'on hold' gezet. Wel wordt er in samenspraak met de betreffende schoolbesturen zoveel mogelijk verder gewerkt aan voorbereidende werkzaamheden, zoals inhoudelijke samenwerking en locatiekeuzes. Deze scholen worden opgenomen in het investeringsprogramma. We brengen de risico's van het vooruitschuiven van de projecten/investeringen in beeld. Denk daarbij aan verdere verduurzaming en verbetering van het binnenklimaat van scholen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Loopt conform planning.

Doelstellingen

We bevorderen kansengelijkheid

Activiteiten

Aanpak laaggeletterdheid

De Rijksoverheid heeft als doel dat de laaggeletterdheid wordt teruggedrongen. We hebben een aanpak voor laaggeletterdheid. Dit bereiken we in de Achterhoek door als Achterhoekse gemeenten samen te werken aan een gezamenlijk Regioplan Aanpak Laaggeletterdheid.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In de Achterhoek kan iedereen die ondersteuning in zijn basisvaardigheden nodig heeft en moeite heeft met lezen, schrijven en/of rekenen, een passend leertraject volgen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het is een continu proces.

Inzet NPO middelen

De middelen van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) zijn bestemd voor de ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona. Corona heeft een behoorlijk gevolg gehad voor scholen en leerlingen. Zo zijn onder andere onderwijsachterstanden ontstaan. Zowel de scholen als de gemeenten hebben middelen gekregen om de gevolgen van corona aan te pakken.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) zijn we vanaf september 2022 gestart met een aantal activiteiten, die in 2024 worden voortgezet:

- Het versterken van het leesaanbod op alle scholen, door middel van lessen en workshops vanuit de bibliotheek.
- Activiteiten voor sociale en emotionele ontwikkeling van tieners, door middel van cultuureducatie. Dit aanbod is er voor de drie middelbare scholen in Winterswijk en is afgestemd op de behoefte vanuit de scholen.
- De buitenruimtes bij de middelbare scholen worden verbeterd, zodat er mogelijkheden zijn voor sport, cultuur en educatie.
- Middelbare scholen kunnen jaarlijks gebruikmaken van voorstellingen van een theatergezelschap dat voorstellingen met een boodschap ontwikkelt. Dit kan een maatschappelijk thema zijn dat aansluit bij de beleveniswereld van de leerlingen.
- Vanaf mei 2023 is de verlengde schooldag voor het basisonderwijs in Winterswijk uitgebreid met extra leesaanbod, onder begeleiding van een consulent van de bibliotheek. Dit om de kinderen een extra steuntje in de rug te geven op het gebied van leesvaardigheid en digitale vaardigheden.
- Als gemeente ontvangen we een tijdelijke specifieke uitkering gericht op versterking van de bibliotheek. Dit komt doordat we in Winterswijk 'hoog' scoren op onderwijsachterstanden en op laaggeletterdheid. Er is hierbij een cofinanciering vanuit de gemeentelijke NPO-middelen. Van die extra NPO-middelen breidt de bibliotheek het aanbod voor kinderen en jongeren de komende jaren uit. Het programma bij de bibliotheek start in 2024.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De middelen zijn tijdelijk en moeten in het schooljaar 2024-2025 volledig besteed zijn. Er resteert nog € 16.291, dat uiterlijk in 2025 moet worden besteed.

Indicatoren

- Aantal mensen dat deelneemt aan alfabetiseringstrajecten:
  Het aantal deelnemers is 244, waarvan 67 deelnamen aan een digitaal traject.

- Voortgang (ver)bouw scholen volgens planning eerste fase Integraal Huisvestingsplan (IHP):
  Bij de begroting 2024 is voorgesteld de uitvoering van het IHP te temporiseren, totdat het financiële perspectief van de gemeente is verbeterd. De realisatie van de nieuwbouw ten behoeve van het buurtschapsonderwijs wordt wel conform het IHP voortgezet. Dit vanwege het feit dat de school Miste-Corle inmiddels is gesloten en kinderen in noodlokalen les krijgen. De projecten Integraal Kindcentrum (IKC) Zuidwest (De Schakel, Julianaschool en de Korenburg), Vrijeschool De Esch en 't Kempken worden 'on hold' gezet. Wel wordt er in samenspraak met de betreffende schoolbesturen zoveel mogelijk verder gewerkt aan voorbereidende werkzaamheden, zoals inhoudelijke samenwerking en locatiekeuzes. Deze scholen worden opgenomen in het investeringsprogramma. We brengen de risico's van het vooruitschuiven van de projecten/investeringen in beeld. Denk daarbij aan verdere verduurzaming en verbetering van het binnenklimaat van scholen.

Wat is het resultaat?

Met dit programma willen we kinderen zoveel mogelijk gelijke kansen bieden. Daarvoor zetten we Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) in. Het bereik van dit aanbod is goed, maar nog niet optimaal. Nog niet alle ouders maken er gebruik van. Gelijke kansen bieden we ook door de bouw van nieuwe scholen waar wordt gewerkt volgens het principe van het Integraal Kindcentrum (IKC). Bij de begroting voor 2024 is besloten de uitvoering van het IHP te temporiseren, totdat het financiële perspectief van de gemeente is verbeterd. De realisatie van de nieuwbouw ten behoeve van het buurtschapsonderwijs wordt wel conform het IHP voortgezet. De andere projecten worden 'on hold' gezet. Wel wordt er in samenspraak met de betreffende schoolbesturen zoveel mogelijk verder gewerkt aan voorbereidende werkzaamheden, zoals inhoudelijke samenwerking en locatiekeuzes.

Financiële onderbouwing programma 2

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2023	Rekening 2023	VerschilJR2023
Baten			
2.1 Cultuur			
5.5 Cultureel erfgoed	**25**	**29**	**4**
5.6 Media	**249**	**29**	**-220**
Totaal 2.1 Cultuur	**274**	**59**	**-216**
2.2 Sport			
5.1 Sportbeleid en activering	**473**	**150**	**-323**
5.2 Sportaccommodaties	**1.032**	**981**	**-50**
Totaal 2.2 Sport	**1.505**	**1.132**	**-373**
2.3 Inkomen en participatie			
6.3 Inkomensregelingen	**8.682**	**9.355**	**672**
6.4 WSW en beschut werk	**3.985**	**6.760**	**2.775**
6.5 Arbeidsparticipatie	**353**	**417**	**64**
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	**13.020**	**16.531**	**3.512**
2.4 Educatie			
4.2 Onderwijshuisvesting	**142**	**505**	**363**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**1.305**	**874**	**-431**
Totaal 2.4 Educatie	**1.447**	**1.379**	**-68**
Totaal Baten	**16.246**	**19.101**	**2.854**
Lasten			
2.1 Cultuur			
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	**1.654**	**1.673**	**19**
5.4 Musea	**190**	**196**	**7**
5.5 Cultureel erfgoed	**579**	**520**	**-59**
5.6 Media	**722**	**488**	**-234**
Totaal 2.1 Cultuur	**3.145**	**2.877**	**-268**
2.2 Sport			
5.1 Sportbeleid en activering	**1.421**	**742**	**-679**
5.2 Sportaccommodaties	**2.859**	**2.811**	**-47**
Totaal 2.2 Sport	**4.280**	**3.553**	**-726**
2.3 Inkomen en participatie			
6.3 Inkomensregelingen	**12.510**	**13.730**	**1.220**
6.4 WSW en beschut werk	**9.507**	**9.337**	**-170**
6.5 Arbeidsparticipatie	**5.696**	**6.171**	**475**
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	**27.712**	**29.238**	**1.526**
2.4 Educatie			
4.2 Onderwijshuisvesting	**1.724**	**2.110**	**385**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**2.338**	**1.934**	**-404**
Totaal 2.4 Educatie	**4.062**	**4.044**	**-18**
Totaal Lasten	**39.199**	**39.712**	**513**
Onttrekkingen			
2.3 Inkomen en participatie			
6.5 Arbeidsparticipatie	**0**	**58**	**58**
2.4 Educatie			
4.2 Onderwijshuisvesting	**0**	**0**	**0**
Totaal Onttrekkingen	**0**	**58**	**58**
Stortingen			
2.2 Sport			
5.2 Sportaccommodaties	**25**	**25**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-22.978**	**-20.578**	**2.399**

Algemene toelichting financiële tabel

Zie hiervoor de algemene toelichting zoals bij programma 1 opgenomen.

Cultuur

De ontvangen uitkering in 2023 van het Rijk voor de aanpassingen bij de bibliotheek is in 2023 niet besteed. De ontvangen middelen zijn daarom op de post Vooruitontvangen geboekt zodat de middelen beschikbaar blijven om de aanpassingen in 2024 uit te betalen. Hiermee is het nadeel van € 216.000 bij de baten grotendeels verklaard.
Zoals hierboven is aangegeven is het toegekende budget voor de aanpassingen bij de bibliotheek in 2023 niet besteed. Daarom stellen wij voor het budget over te hevelen naar 2024. Hiermee is het voordeel van € 268.000 bij de lasten grotendeels verklaard.

Sport

Het nadeel van € 373.000 aan de batenkant wordt grotendeels als volgt verklaard:

- lagere baten buurtsportcoach € 54.000 N
- lagere baten uitkering BTW sport € 92.000 N
- lagere baten meerkosten energie openbare zwembaden (MEOZ) € 269.000 N

De in 2023 ontvangen middelen voor de buurtsportcoach zijn niet volledig besteed. De niet bestede middelen zijn geboekt op de post Vooruitontvangen zodat deze middelen in 2024 beschikbaar blijven voor dit onderdeel of terugbetaald kunnen worden aan het Rijk.
We hebben in 2023 een bedrag van de ontvangen specifieke uitkering BTW Sport terug moeten betalen aan het Rijk.
De ontvangen gelden voor de MEOZ-regeling zijn in 2023 niet besteed en daarom is het ontvangen bedrag van het Rijk naar de post Vooruitontvangen geboekt zodat deze gelden voor dit onderdeel in 2024 beschikbaar blijven.
Het voordeel aan de lastenkant van € 726.000 wordt grotendeels als volgt verklaard:

- lagere lasten meerkosten energie openbare zwembaden (MEOZ) € 269.000 V
- lagere lasten buurtsportcoach € 54.000 V
- lagere doorbelasting € 348.000 V

De eerste 2 posten betreffen een specifieke uitkering van het Rijk waarbij de lasten niet of gedeeltelijk in 2023 hebben plaatsgevonden. Wij stellen voor om de niet bestede budgetten over te hevelen naar 2024 zodat deze beschikbaar blijven voor deze onderdelen.
De lagere doorbelasting betreft met name de doorbelaste bedrijfsvoerings- en kapitaallasten. Zie ook de algemene toelichting op de financiële tabel.

Inkomen en participatie

Het voordeel van € 3.512.000 aan de batenkant wordt grotendeels als volgt verklaard:

- hogere baten Algemene bijstand (BUIG) € 781.000 V
- hogere baten Hulp aan Oekraïners € 2.844.000 V

- Lagere bate inburgeringsvoorzieningen € 231.000 N

De definitieve vaststelling van de BUIG 2023 is hoger uitgevallen dan begroot was over 2023.
De toekenning van het 2e voorschot voor de hulp aan de Oekraïners heeft te laat in 2023 plaatsgevonden om deze nog bij de 2e prognose 2023 mee te kunnen nemen. Verder heeft de afrekening over het 1e opvangjaar plaatsgevonden met Marga Klompé en hebben wij een fors bedrag terugontvangen.
De ontvangen gelden voor de inburgeringsvoorzieningen zijn in 2023 niet volledig besteed en daarom geboekt naar de post Vooruitontvangen zodat de gelden beschikbaar blijven voor dit onderdeel.
Het nadeel van € 1.526.000 aan de lastenkant wordt grotendeels als volgt verklaard:

- hogere lasten Algemene bijstand € 658.000 N
- hogere lasten Energietoeslag € 507.000 N
- hogere lasten bijzondere bijstand € 96.000 N
- hogere lasten Hulp aan Oekraïners € 143.000 N
- Lagere lasten inburgeringsvoorzieningen € 248.000 V
- Hogere doorbelasting € 69.000 N

Door een stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden zijn de lasten hoger uitgevallen.
De toekenning van het laatste deel van het rijksbudget voor de energietoeslag heeft plaatsgevonden in de decembercirculaire 2023 en daarom konden wij deze niet meer verwerken in de 2e prognose 2023. De overschrijding wordt dus gecompenseerd met een extra bedrag in de Algemene Uitkering 2023.
In 2023 is er meer beroep gedaan op de bijzondere bijstand.
De toekenning van het 2e voorschot voor de hulp aan Oekraïners heeft ultimo 2023 plaatsgevonden en kon niet meer verwerkt worden in de 2e prognose 2023 (zie ook toelichting bij de baten).
De toegekende rijksmiddelen voor de inburgeringsvoorzieningen zijn in 2023 niet volledig besteed. Daarom stellen wij voor het niet bestede deel van het budget over te hevelen naar 2024 zodat de gelden beschikbaar blijven voor dit onderdeel.
De hogere doorbelasting betreft met name de doorbelaste bedrijfsvoerings- en kapitaallasten. Zie ook de algemene toelichting op de financiële tabel.

Educatie

Het nadeel van € 68.000 aan de batenkant wordt grotendeels als volgt verklaard:
hogere baten aanpassing schoolgebouwen € 90.000 V
hogere baten huisvesting AZC/ISK € 273.000 V
lagere baten Nationaal Programma Onderwijs € 350.000 N
lagere baten Onderwijsachterstandenbeleid € 76.000 N
Een deel van de rijksbudgetten voor de aanpassing van schoolgebouwen stond gereserveerd op de post Vooruitontvangen en is bij de realisatie van de aanpassingen teruggeboekt waardoor de baten hoger zijn uitgevallen.
Naast de rijksmiddelen heeft de gemeente bij de aanpassingen van de Emmaschool en Pronova aangegeven een deel van de lasten, die niet gedekt worden uit de rijksmiddelen ook te bekostigen. Hiervoor stond op de post Vooruitontvangen een bedrag waar nu een bedrag van € 273.000 aan onttrokken is.
De laatste 2 posten betreffen specifieke uitkeringen van het Rijk waarbij de beschikbare middelen in 2023 niet volledig zijn besteed. De niet bestede middelen zijn overgeboekt naar de post Vooruitontvangen zodat de gelden beschikbaar blijven voor deze onderdelen.
Het voordeel van € 18.000 aan de lastenkant wordt als volgt verklaard:

- hogere lasten huisvesting Emmaschool € 108.000 N
- hogere lasten huisvesting Pronova € 167.000 N
- hogere lasten aanpassing schoolgebouwen € 90.000 N
- lagere lasten Nationaal Programma Onderwijs € 350.000 V
- lagere lasten onderwijsachterstandenbeleid € 76.000 V
- lagere doorbelasting € 47.000 V

Voor de eerste 5 posten verwijzen we naar de toelichting bij de baten waarbij wij voorstellen om de niet bestede middelen bij het Nationaal Programma Onderwijs en Onderwijsachterstandenbeleid over te hevelen naar 2024.
De lagere doorbelasting betreft met name de doorbelaste bedrijfsvoerings- en kapitaallasten. Zie ook de algemene toelichting op de financiële tabel.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Conform de bestaande meerjarenbegroting wordt er € 25.000 gestort in de reserve voor verduurzaming van sportlocaties. Daarnaast is er een bedrag van € 58.000 onttrokken aan de reserve aanpak inburgering nieuwkomers.

Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk

Inleiding

Openbare ruimte, klimaat, water en milieu, en gebiedsontwikkeling en wonen
Het programma Werkend Winterswijk gaat aan de hand van vijf beleidsvelden in op alles wat we doen om onze inwoners een omgeving te bieden waar ze gezond, veilig en duurzaam kunnen wonen, werken, ondernemen en recreëren. Het beleidsveld duurzaamheid wordt in een opgave uitgewerkt. Hieronder worden de overige beleidsvelden besproken.
Openbare ruimte
Het beleidsveld openbare ruimte behandelt de ambities en de openbare ruimte. Een gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie zijn belangrijk. Ook biodiversiteit is een belangrijk thema.
Klimaat, water en milieu
Naast de zorg voor een schone en veilige leefomgeving is het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie een belangrijk speerpunt.

Gebiedsontwikkeling en wonen
Het beleidsveld gebiedsontwikkeling is gericht op de realisatie of ontwikkeling van plannen. Dit zijn plannen die met een projectmatige aanpak worden uitgevoerd. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk. Het unieke karakter staat onder druk en we moeten inzetten op een gebiedsgerichte aanpak.

Daarnaast is een visieontwikkeling op wonen een belangrijk speerpunt. We bieden ruimte voor woningen waar in Winterswijk behoefte aan is.
Projecten die betrekking hebben op nieuwbouw of invulling van een gebied met een hoog gewaardeerde leefbaarheid. Meer concreet: er wordt onder andere een aantal mooie plannen (door) ontwikkeld en/of uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan WoooW, de gebiedsvisie Molenveld, de woningbouw aan de Narcisstraat en op de Ribeslocatie en het Steengroeve gebied.
Economie en lobby
We koesteren de diversiteit aan Winterswijkse bedrijven en maken een visie op het soort bedrijven waar we ons in de toekomst op willen richten.
Bedrijvigheid en nabije werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid

en aantrekkingskracht van Winterswijk. Er moet voldoende ruimte zijn voor deze ontwikkeling.
Ook de vrijetijdseconomie is een belangrijke sector. We zetten in op kwaliteit van voorzieningen en investeren in het kloppende hart: het centrum. Daarnaast behouden we de komende jaren de duurzame relaties met samenwerkingspartners in de regio en over de grens. We dragen Winterswijk als merk uit, binnen én buiten Nederland.

3.1 Openbare ruimte

Ambitie

Winterswijk heeft een uniek landschap met veel bijzondere planten en dieren. Om dit te behouden leggen we veel nadruk op biodiversiteit. Wij vinden een gezonde leefomgeving met goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie belangrijk. De betrokkenheid en saamhorigheid van mensen bij hun wijk, buurtschap of dorp vinden we daarin cruciaal. We creëren voor iedereen een waardevolle leefomgeving die schoon, heel en veilig is. Bereikbaarheid en verkeersveiligheid vinden we van groot belang. Elke Winterswijker, jong of oud, voetganger, fietser of automobilist moet zich veilig kunnen voelen en bewegen.
We houden het centrum aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers.
We stimuleren wijkkracht door het realiseren van een laagdrempelige ingang bij de gemeente voor vragen op alle domeinen.
We starten met een pilot voor een wijkregisseur met de primaire focus op Winterswijk-Oost en hanteren hierbij het volgende participatiekader.
Relevante documenten:

- Groenstructuurplan Winterswijk.
- Omgevingsvisie buitengebied.
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit.

Doelstellingen

Behouden van kwaliteit landschap waarin biodiversiteit en betrokkenheid kernbegrippen zijn

Activiteiten

Bestrijden van de Japanse duizendknoop

De Japanse, Boheemse en Sachalinse duizendknoop zijn woekerende planten die niet inheems zijn in Nederland. De planten komen hier dus van nature niet voor. Doordat deze planten woekeren, overgroeit ze de inheemse plantensoorten. In bermen veroorzaken de planten met de worteluitlopers schade aan de verharding en aangrenzende percelen, met mogelijke claims tot gevolg. Met ingang van 2022 worden de planten zowel binnen als buiten de bebouwde kom bestreden. Met name op plekken waar we schade willen voorkomen. Daarvoor werd in eerste instantie een incidenteel budget beschikbaar gesteld van €85.000. Dit budget heeft in 2023 een structureel karakter gekregen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 en 2023 is gekozen voor een experimentele aanpak van de Japanse, Boheemse en Sachalinse duizendknoop: maaien, bevriezen en elektrocutie. De laatste methode bleek het meest effectief en wordt de komende jaren voortgezet. Daartoe heeft in 2023 een openbare aanbesteding plaatsgevonden.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Op alle locaties die in beeld zijn, heeft in 2023 bestrijding van de Japanse, Boheemse en Sachalinse duizendknoop plaatsgevonden.

Het gebruiken van gebiedseigen soorten om aantrekkelijkheid voor insecten te bevorderen

Om de afname van de biodiversiteit te stoppen, is het van belang om gebiedseigen soorten aan te planten. Hierdoor is het voedselaanbod voor de insecten groter. Bij de herinrichting van groen is het ook van belang om een gevarieerde groeninrichting aan te brengen om voor de insecten zo veel mogelijk voedsel en een optimaal leefgebied te creëren.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Bij de vervanging van het openbaar groen zijn in 2023 waar mogelijk gebiedseigen soorten aangeplant. Daarnaast zijn bij de aanplant van bomen en heesters diverse soorten toegepast die bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit. Waar mogelijk is gekozen voor inheemse soorten.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De projecten zijn uitgevoerd in 2023.

Uitvoering geven aan bermbeheerplan

In 2022 is het nieuwe bermbeheerplan vastgesteld. Inzet van dit plan is om de bermen ecologisch te beheren, om hiermee de biodiversiteit te vergroten. Door met ingang van 2023 het maaisel van de bermen af te voeren, worden deze verschraald. Hierdoor krijgen de beschermde planten meer groeiruimte en wordt de vergrassing van de bermen tegengegaan. Op deze manier krijgen ook andere kruiden ruimte om in de berm te groeien en worden de bermen fleuriger, waardoor het voedselaanbod voor insecten toeneemt.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 is bij het maaien van de bermen het maaisel afgevoerd. Dit om bermen te verschralen en het vergrassen van bermen tegen te gaan. Een groot deel van de bermen wordt op deze manier gemaaid. Dit betreft bermen waarin beschermde plantensoorten groeien, alsmede bermen die deel uitmaken van de ecologische structuur.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2023 zijn de bermen conform het vastgestelde bermbeheerplan gemaaid.

Uitvoering geven aan groenstructuurplan

In 2022 is de Groenstructuurvisie voor de bebouwde kom van Winterswijk vastgesteld. In de visie is er aandacht voor het behouden en versterken van de groenstructuur in de bebouwde kom. Daarnaast is er aandacht voor het veranderende klimaat en de problemen die dit met zich meebrengt. Het gaat hierbij om hittestress en droogte maar ook om wateroverlast bij veel neerslag. Door het aanpassen van groen of het aanbrengen van meer groen kunnen deze klimaatproblemen worden verminderd of weggenomen. Daarnaast worden maatregelen voorgeschreven hoe de biodiversiteit vergroot kan worden.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 zijn de eerste maatregelen vanuit de Groenstructuurvisie uitgevoerd. Binnen de bebouwde kom zijn er op enkele plekken meer bomen en is er meer groen aangeplant om hittestress te verminderen. Onder andere in de omgeving van het Gerrit Komrij College en de sporthal.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De maatregelen zijn in 2023 uitgevoerd.

Vergroten betrokkenheid inwoners bij biodiversiteit middels inzet duurzaamheidscentrum

Het vergroten van de biodiversiteit is van belang voor het behoud van de aanwezige flora en fauna in Winterswijk. Dit is iets dat de gemeente niet alleen kan. Hulp van bewoners en bedrijven is hierbij belangrijk. Het geven van voorlichting aan bewoners en bedrijven kan helpen om initiatieven te laten slagen. Via het Centrum voor Duurzaamheid worden acties opgezet om bewoners te informeren en materialen ter beschikking te stellen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

We willen bewoners en bedrijven gericht informeren over hoe zij kunnen helpen de biodiversiteit te vergroten. Daarnaast zijn op enkele locaties bewoners ondersteund bij het uitvoeren van biodiversiteitsprojecten. Op verzoek van bewoners is het openbaar groen deels omgevormd. Bewoners assisteren bij het onderhoud.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De maatregelen zijn uitgevoerd in 2023.

Doelstellingen

De gemeente zorgt voor een laagdrempelig aanspreekpunt voor vragen van inwoners en stakeholders in een specifiek gebied

Activiteiten

Pilot wijkaanpak en wijkregie

Na evaluatie van de wijkaanpak van de Pas concluderen we dat we als gemeente Winterswijk, samen met De Woonplaats en inwoners, aan de slag willen met het opstellen van een strategie voor een wijkaanpak. In een pilot onderzoeken we de meerwaarde van een wijkregisseur.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In het voorjaar van 2023 is gestart met de inzet van een wijkregisseur. Aan het eind van 2023 heeft de wijkregisseur een wijkanalyse van Winterswijk-Oost opgeleverd. In deze wijkanalyse komen enkele positieve punten naar voren. Op basis van deze analyse worden in 2024, samen met inwoners/wijkpartners, per onderwerp doelstellingen geformuleerd. Vervolgens wordt een plan van aanpak opgesteld om die doelstellingen te behalen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Na het eerste kwartaal van 2023 is er een wijkregisseur gestart. In het vierde kwartaal werd de wijkanalyse opgeleverd. Op basis van de wijkanalyse wordt in 2024 een uitvoeringsplan opgesteld.

Doelstellingen

Elke inwoner moet zich veilig voelen en veilig kunnen bewegen door het verkeer

Activiteiten

Mobiliteitsprogramma met uitvoeringsagenda

Het huidige gemeentelijke verkeerstructuurplan (GVVP) dateert van 2010 en is een actualisatie van het plan van 2005. Daarmee is het GVVP sterk gedateerd. Huidige maar ook nieuwe ontwikkelingen vragen om een nieuw GVVP. Hierna noemen we dit Mobiliteitsplan gemeente Winterswijk.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Het mobiliteitsprogramma krijgt een proactieve, dynamische insteek met een grote nadruk op verkeersveiligheid. Als onderdeel van het mobiliteitsprogramma is daarom parallel de risicoanalyse verkeersveiligheid opgesteld, om daarmee aan te sluiten bij het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (SPV) van het Rijk.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De startbijeenkomst heeft plaatsgevonden. Inmiddels zijn ook de opstartfase en de beleidsanalysefase afgerond. Naar verwachting wordt de definitieve versie van het mobiliteitsprogramma in het vierde kwartaal van 2024 opgeleverd.

Doelstellingen

Het creëren van een gezond leefklimaat

Activiteiten

Dienstverleningsovereenkomst ROVA

We geven uitvoering aan de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de ROVA voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Uitgangspunt is om het merendeel van de werkzaamheden op kwaliteit gestuurde wijze uit te voeren, conform de standaardkwaliteitsniveaus van het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in Winterswijk zijn de standaardkwaliteitsniveaus van het CROW het uitgangspunt. Deze niveaus lopen van CROW-A+ (zeer hoog beeldkwaliteitsniveau) tot CROW-D (zeer laag beeldkwaliteitsniveau). In nagenoeg de hele gemeente Winterswijk is niveau CROW-A van toepassing. Alleen voor onkruidbestrijding op verharding (uitgezonderd het centrum en de begraafplaatsen) geldt niveau CROW-B.

Een aantal kwaliteitsafspraken is het afgelopen jaar voortdurend onder druk komen te staan. Zo werd een toenemende onkruiddruk waargenomen in beplantingsvakken en op verharding, als gevolg van warme en vochtige weersomstandigheden. Op de betreffende locaties is door de ROVA extra werk verricht, waardoor het beeld eind 2023 beter op orde is.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het uitvoering geven aan de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) is, evenals de monitoring, een continu en jaarrond proces.

Doelstellingen

Onze voorzieningen moeten goed bereikbaar zijn, we zorgen voor veilige wegen

Activiteiten

Op basis van wegenbeheerplan uitvoeren van onderhoud

Het wegenbeheer in de gemeente Winterswijk is zowel binnen als buiten de kom gebaseerd op het wegenbeheerplan 2020-2024. Uitgangspunt is dat de onderhoudsbehoefte functioneel en risico gestuurd wordt bepaald. Daarvoor worden alle verhardingen tweejaarlijks aan een visuele inspectie onderworpen op basis van de schadecatalogus van het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW). De laatste visuele inspectie heeft plaatsgevonden in het vierde kwartaal van 2022.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 zijn onder meer onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd aan de Haverkampstegge, de Buitinkweg en het Krosenbrinkpad. Daarnaast is een deel van de Waliënseweg opnieuw geasfalteerd. In het kader van herinrichting zijn werkzaamheden uitgevoerd aan de Pasbree en de Pashegge, de Lijsterbesstraat en een deel van de Eikenstraat.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Sturen op functioneel en risicogestuurd onderhoud vraagt om bijstelling. De verrichte werkzaamheden in 2023 zijn conform de onderhoudsstrategie uitgevoerd.

Doelstellingen

We hebben een visie op begraven passend bij de behoefte van onze inwoners

Activiteiten

Opstellen beleids- en beheerplan begraafplaats inclusief uitvoeringsplan

De Algemene Begraafplaats in Winterswijk is in verschillende fases aangelegd. Er is nu geen visie met een duidelijk beeld op begraven en het beheer en onderhoud van de begraafplaats. Door een beleids- en beheerplan op te stellen, wordt hiervoor een duidelijke lijn uitgezet. Zodat we toewerken naar een gedenkpark dat voor iedereen aantrekkelijk is.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Met het opstellen van het beleid wordt de visie op begraven en herdenken vastgelegd. Dit wordt vertaald naar een uitvoeringsplan. Hierin wordt aangegeven welke aanvullingen of omvormingen van groen noodzakelijk zijn om de begraafplaats voor iedereen een fijne gedenkplek te laten zijn. Hierbij geven we de biodiversiteit een stimulans. De begraafplaats dient een hoog onderhoudsniveau te hebben, waardoor het er jaarrond verzorgd uitziet. Dit leggen we vast in een beheerplan.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
We zijn in 2023 ver gevorderd met het opstellen van het plan. Medio 2024 wordt het plan vastgesteld door het college van B & W.

Doelstellingen

We optimaliseren de bereikbaarheid en verkeersdoorstroming van Winterswijk

Activiteiten

Parkeerroute Informatiesysteem

Er is een volledig werkend Parkeer Route Informatie Systeem (PRIS).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Met de investering in het Parkeer Route Informatie Systeem (PRIS) kunnen bezoekers van binnen en buiten Winterswijk sneller een vrije parkeerplaats vinden in het centrum. We verbeteren hiermee de beleving van bezoekers, we beperken het zoekverkeer en dragen bij aan de verbetering van de leefomgeving op plekken waar dat zoekverkeer nu nog onnodig rijdt.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2023 is gestart met de investeringen in het Parkeer Route Informatie Systeem (PRIS). Dit betreft het weer werkend krijgen van de bestaande voorzieningen. In 2024 volgt er een marktconsultatie en realiseren we de uitbreiding.

Doelstellingen

We stimuleren en faciliteren emissieloos vervoer

Activiteiten

We hebben een dekkend netwerk laadinfra

De komende jaren willen we de groei van het aantal elektrische auto's faciliteren en waar mogelijk stimuleren. Dit doen we door deelname aan de provinciale concessie publieke laadinfrastructuur en door te experimenteren met innovatieve en alternatieve laadoplossingen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 hebben wij:

- Uitvoering gegeven aan onze samenwerking met concessiehouder Vattenfall Incharge. Dit betekent dat wij:
    - Diverse aanvragen hebben ontvangen voor plaatsing van openbare laadpalen.
    - Vier proactieve laadpalen (vooruitlopend op de vraag) hebben gerealiseerd.
    - Een blijvend beroep doen op Vattenfall Incharge om meer dan vier proactieve palen per jaar te kunnen plaatsen. Het gaat dan met name om proactieve palen die bestemd zijn voor andere gemeenten binnen de concessie, maar die daar om welke reden dan ook geen gebruik van maken.
- Een vervolg gegeven aan de pilot Verlengde Private Aansluiting (VPA) als alternatieve laadoplossing. In 2023 zijn bij nog eens vijf deelnemers kabelgoottegels aangelegd. Dit brengt het totaal op elf deelnemers. Door het plaatsen van deze tegels komt de laadkabel verzonken in het trottoir te liggen, hetgeen (struikel)gevaar kan voorkomen. Bij actualisatie van de laadvisie moet een evaluatie uitwijzen of en in welke vorm de VPA als alternatieve laadoplossing wordt voortgezet.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Elektrisch vervoer is, als onderdeel van de landelijke mobiliteitsopgave, onderhevig aan technologische ontwikkelingen die elkaar in hoog tempo opvolgen. Zo hebben zich in 2023 onder meer ontwikkelingen voorgedaan op het gebied van snelladen, logistiek en doelgroepenvervoer. Dit betekent dat wij in 2024 de Visie op Laadinfrastructuur en Plaatsingsleidraad Winterswijk gaan actualiseren.
Het plaatsen van laadpalen in de openbare ruimte loopt vertraging op. De streeftermijn van achttien weken, van aanvraag tot realisatie van de openbare laadpaal, wordt in de praktijk niet gehaald. Zeer beperkte netcapaciteit alsook materiële en personele tekorten bij aannemers zorgen voor ernstige vertraging.
In 2024 beoordelen we of en in welke vorm de pilot met de Verlengde Private Aansluiting (VPA) een vervolg krijgt.

Indicatoren

- De kwaliteit van de openbare ruimte voldoet aan het gestelde ambitieniveau:
  Voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in Winterswijk zijn de standaardkwaliteitsniveaus van het CROW (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek) Het CROW werkt met verschillende kwalteitsniveaus: van CROW-A+ (zeer hoog beeldkwaliteitsniveau) tot CROW-D (zeer laag beeldkwaliteitsniveau).

  In de hele gemeente Winterswijk is niveau CROW-A van toepassing. Alleen voor onkruidbestrijding op verharding (uitgezonderd het centrum en begraafplaatsen) geldt niveau CROW-B. Het gerealiseerde kwaliteitsniveau wordt bij 90% van de verrichte metingen behaald.
  92% van de verrichte metingen in 2023 voldeed aan het gestelde ambitieniveau. Bij 8% van de metingen werd onder het ambitieniveau gescoord. De afwijking wordt met name geconstateerd bij de beheercategorie groen en heeft veelal te maken met de aanwezigheid van ongewenste kruiden.

- Het aantal meldingen van bewoners en gebruikers over de buitenruimte:
  Over heel 2023 zijn 1.767 meldingen geregistreerd. In 2022 waren dit er nog 2.325 meldingen en in 2021 ging het om 2.793 meldingen. Hoewel het totale aantal meldingen met de jaren afneemt is er geen duidelijke trend als het gaat om het aantal meldingen per beheercategorie (groen, meubilair, riolering, verharding en water).

Wat is het resultaat?

In de basis zijn beheer en onderhoud gericht op een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is. De openbare ruimte is de plek waar mensen elkaar ontmoeten, naar hun werk gaan, spelen, sporten en ontspannen. Steeds vaker wordt de openbare ruimte ook als middel gezien om maatschappelijke doelen te realiseren. Bij aanleg, herinrichting en reconstructie is het creëren van een waardevolle woon-, werk- en leefomgeving dan ook een uitgangspunt. Bijvoorbeeld door de buitenruimte aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering.

3.2 Klimaat, water en milieu

Ambitie

Samen met inwoners en ondernemers zorgen we voor een schone leefomgeving. We waarborgen een optimale milieukwaliteit en richten ons op de basisvoorwaarden gezond, schoon en veilig.

Voor het onderhoud van de riolering maken we transparante keuzes op basis van en risicoafweging. Om in de toekomst gezond en veilig te kunnen wonen verkleinen we de kans op wateroverlast, droogte en hittestress.
Relevante documenten:

- Gemeentelijk waterplan 2019 – 2023.
- Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda (raadsbesluit sept. 2022).
- Huishoudelijk grondstoffenbeleid Winterswijk 2013-2017.
- Afvalstoffenverordening Winterswijk 2015.
- Uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening Winterswijk 2018.

Doelstellingen

Middels risicogericht rioolbeheer zorgen we voor een schone en gezonde omgeving

Activiteiten

Risicogestuurd rioolbeheer

Vanaf 2023 werken we vanuit het principe risicogestuurd rioolbeheer. Hierbij nemen we besluiten op basis van een gedegen risico afweging in plaats van op basis van normen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
We hebben een meerjarenplanning gemaakt op basis van risicogestuurd rioolbeheer. In 2024 gaan we werkzaamheden op basis van risicogestuurd beheer aanbesteden, zowel als het gaat om reiniging/inspectie als renovatie/vervanging.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De implementatie van risicogestuurd rioolbeheer is succesvol uitgevoerd, het project is afgerond.

Doelstellingen

We adviseren in gebiedsontwikkelingen buitengebied en voeren de klimaatadaptatiestrategie uit

Activiteiten

Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie

Het klimaat verandert, waardoor het weer extremer wordt. Het risico op wateroverlast, langdurige droogte of hittestress wordt groter en dit heeft niet alleen invloed op onze veiligheid en leefbaarheid, maar vooral op de gezondheid van ouderen en kwetsbaren. Om ons aan te passen aan de klimaatverandering en onze leefomgeving leefbaar te houden, is integraal een beleidsprogramma en uitvoeringsagenda opgesteld. Hierin staan maatregelen en acties benoemd staan waar we de komende jaren mee aan de slag gaan.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In de uitvoeringsagenda 'Klimaatadaptatie 2022-2027 Winterswijk' staan verschillende maatregelen en acties die integraal en samen met verschillende

beleidsvelden, partners, bewoners en bedrijven zijn besproken en geprioriteerd in klimaatdialogen. Deze zijn in de uitvoeringsagenda uiteengezet.
Met de introductie in 2023 van het subsidieportaal 'Hemelwater vasthouden op eigen terrein' kunnen inwoners subsidie krijgen om hemelwater af te koppelen (regenpijp afkoppelen, regenton et cetera). Het lokaal hitteplan, dat is opgesteld in samenwerking met de GGD, is gereed. Ook de website met tips en links die kan worden ingezet in een periode van hitte, is klaar. Verder onderzoeken we de urgente wateroverlast en hittelocaties die aangewezen zijn vanuit de stresstesten. Voor enkele locaties zijn de ontwerp-oplossingen gereed en kunnen we in 2024 tot uitvoering gaan (wateroverlast en hitte in de Wooldstraat en omgeving en enkele andere waterprojecten). Mee-koppelkansen in gemeentelijke projecten worden meegenomen en uitgevoerd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De maatregelen en acties benoemd in de uitvoeringsagenda worden de komende jaren uitgevoerd. Sommige maatregelen zijn nog in de ontwerp- of onderzoeksfase, waardoor enkele maatregelen van 2023 naar 2024 zijn overgeheveld. Uiteindelijk moet alles voor 2027 uitgevoerd zijn. Het opstarten van projecten in de openbare ruimte vergt tijd vanwege de afstemming met belanghebbenden. Elk jaar wordt er geëvalueerd wat de stand van zaken is, waarbij er op dit moment veel projecten van de opstartfase richting de uitvoering gaan.

Doelstellingen

We starten gemeentelijke zwerfafvalactiviteiten op en maken een grondstoffenbeleidsplan

Activiteiten

Actualisatie grondstoffenbeleidsplan

Het grondstoffenbeleidsplan was verouderd en is in 2022 geëvalueerd. In 2023 is het Huishoudelijk Grondstoffenbeleidsplan geactualiseerd.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
De afspraak was om in 2023 een geactualiseerd Huishoudelijk Grondstoffenbeleidsplan op te leveren dat voldoet aan de huidige wettelijke maatstaven. Daarin worden de gemeentelijke ambities en doelen op het gebied van afvalbeheer en grondstoffeninzameling geformuleerd. Er is geen geactualiseerd grondstoffenbeleidsplan aan de raad voorgelegd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Diverse factoren hebben de voortgang van het beleidsplan vertraagd. De ambitie om het beleidsplan in 2023 vast te stellen, is daarmee niet behaald.

Faciliteren en samenwerken tijdens landelijke opschoondag en World Clean Up Day

Samen tegen zwerfafval. We roepen onze inwoners, scholen en zwerfafval vrijwilligers op om in actie te komen tijdens de Landelijke Opschoondag in maart en

World Cleanup Day in september. Op deze manier proberen we mensen te motiveren en ze bewust te laten worden van het belang van het op de juiste manier weggooien van afval.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In het kader van de Landelijke Opschoondag (zaterdag 18 maart 2023) hebben we onze inwoners opgeroepen om het zwerfafval op een georganiseerd moment op te ruimen. Ongeveer dertig vrijwilligers hebben gehoor gegeven aan deze oproep en zijn, voorzien van opruimmateriaal, zwerfafval te lijf gegaan. Daarnaast hebben ook verenigingen uit meerdere buurtschappen vanuit de Stichting Waardevol Cultuurlandschap (WCL) een georganiseerde opruimactie gehouden. Hierbij werden ze gemotiveerd door een in het voorzicht gestelde vergoeding, ten gunste van de verenigingskas.
In september is de World Cleanup Day georganiseerd in Winterswijk. In totaal hebben we daarvoor 142 aanmeldingen ontvangen. De deelnemers waren medewerkers van de bedrijven Kingspan Insulation en Colubris Cleantech, alsmede twee groepen basisschoolkinderen van De Kolibrie en De Esch. Vanuit de inwoners hebben we een klein groepje mensen kunnen enthousiasmeren die op zaterdag 16 september 2023, vanaf het Centrum Duurzaam Winterswijk, in het winkelcentrum zwerfafval hebben opgeruimd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De activiteiten zijn volgens planning in 2023 uitgevoerd en afgerond.

Doelstellingen

We voeren noodzakelijke projecten uit op het gebied van milieu

Activiteiten

Project sanering wegverkeerslawaai

Door de autonome groei van het wegverkeer ervaren bewoners langs drukke wegen geluidsoverlast van het verkeer. In het verleden zijn daarom 177 woningen aangemeld bij het Rijk voor geluidssanering. De gemeente voert de sanering van het wegverkeerslawaai uit. De eerste stap is het opstellen van een programma. De sanering wordt voorbereid en uitgevoerd met subsidie van de rijksoverheid.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Er is geen definitief besluit genomen over de snelheid op de Groenloseweg. Aan het Bureau Sanering Verkeerslawaai (BSV) is toestemming gevraagd om het saneringsprogramma op te splitsen. Het voorstel is om een separaat programma op te stellen voor de Groenloseweg en de Vredenseweg, zodra een besluit is genomen over de maatregelen. BSV voert de subsidieregeling namens het ministerie uit. Verlaging van de toegestane snelheid is een bronmaatregel bij sanering van het wegverkeerslawaai. Als niet voor deze bronmaatregel wordt gekozen, worden gevelmaatregelen in het programma opgenomen .

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In Winterswijk was een saneringsprogramma opgesteld voor 177 aangemelde woningen. In dat conceptprogramma is destijds uitgegaan van gevelmaatregelen. Na het besluit van de raad om bij wegen binnen de bebouwde kom uit te gaan van '30 km per uur, tenzij', is het saneringsprogramma aangepast. Bij verlaging van de snelheid is namelijk sprake van een bronmaatregel en niet van maatregelen aan de gevel. In juni hebben wij de opmerkingen van BSV ontvangen. Omdat de besluitvorming rondom de inrichting van de Groenloseweg niet is afgerond, is vertraging ontstaan. Daarom is nu voorgesteld aan BSV om voor de Groenloseweg en Vredenseweg een apart programma op te stellen.

Sanering stortplaats WAL

De deklaag van de voormalige stortplaats WAL - de stortplaats tussen de Driemarkweg en de Vreehorstweg, ter hoogte van de Vreehorstweg 43- is te dun en voldoet niet aan de wettelijke eisen. Daarom hebben we een saneringsplan opgesteld. De sanering wordt gefaseerd in 2024 en 2027 uitgevoerd vanwege de beschermde dieren op de WAL. Naast de deklaag wordt ook de Japanse duizendknoop aangepakt, de waterafvoer verbeterd en de WAL heringericht. In 2023 is samen met de provincie het saneringsplan verder uitgewerkt.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Er zijn afspraken gemaakt met de provincie over de uitvoering. De provincie gaat de regie voeren over de sanering.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Voor de uitvoering van de sanering is in het kader van de Wet natuurbescherming een vergunning nodig. De ontheffing is inmiddels verleend. De provincie werkt, samen met een derde partij, aan een bestek.

Indicatoren

- Handhaven en zo mogelijk verhogen van het scheidingspercentage:
  Het scheidingspercentage is het deel van het huishoudelijke afval dat door inwoners gescheiden wordt aangeboden. In 2023 ligt het scheidingspercentage in Winterswijk op 88%. Daarmee scoort het gelijk aan 2022, maar nog steeds ruim boven het landelijk gemiddelde van 69%.

- Verhogen zuiverheid fracties Plastic, Metalen en Drankkartons (PMD) en Groente-, Fruit- en Tuinafval (GFT):
  PMD: in 2023 werd 1.531 ton/kg ingezameld, waarvan 75 ton/kg werd afgekeurd.
  GFT: in 2023 werd 5.305 ton/kg ingezameld, waarvan 61 ton/kg werd afgekeurd.

Hoewel deze cijfers nog niet officieel bevestigd zijn, houden wij rekening met een kleine procentuele stijging van afkeur van beide fracties. Verder dient een kanttekening geplaatst te worden bij deze cijfers. Verwerkingsbedrijven keuren de hele vracht. Wordt afwijkend afval geconstateerd, dan leidt dit mogelijk tot afkeur van de hele vracht.

- Reduceren hoeveelheid restafval:
  De hoeveelheid restafval bevat vaak nog waardevolle grondstoffen zoals GFT en PMD. Deze grondstoffen hebben een hogere potentie voor hergebruik. De hoeveelheid restafval (kg) per inwoner is sinds de invoering van het nieuwe inzamelsysteem (diftar) in 2016 gedaald van 174 kg/inwoner in 2015 naar 52 kg/inwoner in 2023. Daarmee wordt de dalende trend voortgezet.

- Terugdringen van het aantal nulaanbieders:
  Nulaanbieders zijn huishoudens die in een jaar tijd geen enkele keer restafval aanbieden en dus niet het variabele tarief betalen. Sinds de invoering van diftar in 2016 is het aantal nulaanbieders in Winterswijk fors gestegen. Dit leidt doorgaans tot restafval en vervuiling in andere fracties en kan diverse oorzaken hebben. Ten opzichte van 2021 en 2022 blijft het percentage nulaanbieders redelijk stabiel, maar met 20% onverminderd hoog.

- De maatregelen en acties zoals benoemd in de uitvoeringsagenda van de klimaatstrategie worden in de komende jaren tot en met 2027 uitgevoerd:
  Een aantal maatregelen zijn nog in de ontwerp- of onderzoeksfase. Daardoor zijn wij genoodzaakt om enkele maatregelen van 2023 naar 2024 over te hevelen. Uiteindelijk moet alles voor 2027 uitgevoerd zijn. Het opstarten van projecten in de openbare ruimte vergt tijd vanwege de afstemming met belanghebbenden. Jaarlijks wordt de voortgang gemonitord. Projecten in de omgeving van het Gerrit Komrij College en de Wooldstraat stonden gepland voor 2023, maar zijn in het eerste kwartaal van 2024 alsnog in uitvoering gegaan.

Wat is het resultaat?

Winterswijk blijft inzetten op het verbeteren van afvalscheiding en het terugdringen van vervuiling en verstoring in de inzameling. Daarmee komt de transitie van afval naar grondstof weer een stap dichterbij, wordt afkeur door vervuiling voorkomen en blijven onnodige verwerkingskosten ons bespaard.
Klimaatadaptatie blijft een urgent thema voor Winterswijk. We ondervinden steeds vaker hinder van de gevolgen van extreme buien, een stijgende temperatuur, maar ook langdurige periodes van droogte. Met andere woorden: we krijgen steeds vaker te maken met wateroverlast en hittestress. De gemeente Winterswijk probeert de buitenruimte hier zo goed mogelijk op aan te passen, oftewel klimaatadaptief te maken.

3.3 Duurzaamheid en milieu

Inleiding

Wordt verder uitgewerkt in de opgave Duurzaamheid.

3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen

Ambitie

We willen dat Winterswijk een aantrekkelijke plaats is om te wonen, te werken en te recreëren. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk en verdient een

aanpak waarbij we de handen in een slaan. In de buurtschappen streven we naar behoud van leefbaarheid. In het centrum komen wonen en culturele functies samen waar ontmoeten, ontdekken en ontplooiing voorop staan. Nieuwe ontwikkelingen krijgen ruimte, met behoud van kwaliteit van de leefomgeving.
Relevante documenten:

- Woonvisie gemeente Winterswijk 2020–2025.
- Volkshuisvestelijk Afwegingskader Woningbouw Winterswijk 2019–2025.
- Beoordelingskader wonen met zorg 2020 t/m 2023.
- Structuurvisie kom Winterswijk 2010-2020.
- Groenstructuurplan Winterswijk.
- Omgevingsvisie buitengebied.
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit.
- Centrumvisie 2021.

Doelstellingen

We bereiden de organisatie voor op de nieuwe wetten in de fysieke leefomgeving

Activiteiten

We werken volgens de Omgevingswet

De Omgevingswet treedt naar verwachting op 1 januari 2023 in werking. De Eerste Kamer moet daar nog wel een definitief besluit over nemen. Tot de inwerkingtreding moet er nog heel veel gebeuren. Er is tijd nodig om het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) opgeleverd, ingeregeld en stabiel te krijgen. Dat geldt zowel voor het landelijke deel van de landelijke voorziening, maar ook voor softwareleveranciers die hun software moeten aanpassen.
We bereiden de organisatie voor om te kunnen werken volgens de wet. Zowel op juridisch en technisch gebied als op het gebied van dienstverlening, houding en gedrag.
We bieden burgers ondersteuning in het proces van participatie door een duidelijke handreiking te doen. Met partners maken we afspraken over de samenwerking. Samen met private partijen draaien we een pilot, om het beleid en de werkprocessen voor de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving aan te passen. Dit proces loopt zeker door in 2024, helemaal als de invoeringsdatum opnieuw wordt verschoven.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De Eerste Kamer heeft op 14 maart 2023 ingestemd met de inwerkingtreding van de Omgevingswet, met ingang van 1 januari 2024. Zoals bekend is de inwerkingtreding al meerdere keren uitgesteld. Nu is er duidelijkheid. Daarom is het belangrijk om ervoor te zorgen dat we er op 1 januari 2024 klaar voor zijn.

Afgelopen jaar zijn de nodige zaken al opgepakt. Er is een participatiekader vastgesteld door de gemeenteraad. De legesverordening is zo goed als klaar. Ook wordt er gewerkt aan een Omgevingsvisie bebouwde kom en is er gestart met loket LEEF. Daarnaast hebben sommige collega's vorig jaar geoefend met de software.

Voor de komende tijd is het belangrijk om zoveel mogelijk te voldoen aan de minimale acties van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Dit gaan we doen met behulp van werkgroepen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een

werkgroep die aan de slag gaat met het in kaart brengen van het werkproces voor de buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA). Daarnaast moet er dit jaar waar nodig een start worden gemaakt met het verder opleiden van onze collega's.

Voor een succesvolle inwerkingtreding zijn we naast onze eigen inspanningen ook afhankelijk van wat door het Rijk wordt opgeleverd. Hiervoor zijn door de VNG randvoorwaarden opgesteld. Aan deze randvoorwaarden voldoet het Rijk vooralsnog niet. Aanvragen lopen bijvoorbeeld vanaf 1 januari via het DSO en dit functioneert nog niet naar behoren. Dit maakt dat er zorgen zijn omtrent een succesvolle inwerkingtreding per 1 januari 2024.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. In 2023 zijn we aan de slag gegaan met de minimale actie van de VNG. Op dit moment zijn deze voor het overgrote deel ingevuld. We moeten nu als organisatie ervaring op gaan doen met de praktijk. Er wordt op dit moment gebouwd aan de Omgevingsvisie en binnenkort gaan we een planning maken voor een nieuw Omgevingsplan.

We werken volgens de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Onderdeel van de Omgevingswet is de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). De Wkb treedt gelijktijdig met de Omgevingswet in werking. De Wkb regelt dat private kwaliteitsborgers voortaan bouwtechnische regels toetsen en controleren. Dit wijzigt het proces van de bouwvergunning toets.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
We hebben een impactanalyse opgesteld rondom de Wkb. Hieruit kwamen conclusies naar voren, die concreet zijn vertaald in een uitvoeringsagenda. Zodat we vóór de datum van de inwerkingtreding klaar zijn voor de Wkb. Na de inwerkingtreding van de Wkb/Omgevingswet in 2024, zijn aanpassingen en doorontwikkelingen nodig op dit gebied.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Begin 2023 is bekend geworden dat de Omgevingswet en daarmee de Wkb op 1 januari 2024 in werking treedt. Eind 2023 is bekend geworden dat de Wkb niet in werking treedt voor 'verbouwingen'. Waar nodig zijn de benodigde acties (voor nieuwbouw) uit de impactanalyse echter ingevoerd. Ook na de invoeringsdatum blijven acties en doorontwikkelingen nodig.

Doelstellingen

We maken plannen en voeren deze uit voor specifieke vraagstukken, zoals de aanpak van de gebieden Molenveld, WOOOW en de Steengroeve

Activiteiten

Afdekken kleiput

In 2023 gaan we verder met de uitvoering van de gebiedsvisie Molenveld en het afdekken van de kleiput, als gevolg van het stopzetten van de 'verondieping'.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 is de klankbordgroep kleiput opnieuw bij elkaar gekomen, omdat het eerder gekozen scenario 2 niet wenselijk was. Op dit moment wordt gewerkt aan de uitgangspunten voor een nieuw scenario. Deze uitgangspunten worden met de klankbordgroep besproken, voordat een derde partij de opdracht krijgt om een nieuw scenario op te stellen. Nadat een besluit is genomen over het nieuwe scenario, wordt een inrichtingsplan door Royal HaskoningDHV opgesteld.
De gebiedsontwikkeling van het Molenveld is afhankelijk van het vaststellen van de begroting door de raad. De raad heeft in november 2023 besloten om het resterende budget voor de gebiedsontwikkeling te schrappen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Door het besluit van de raad om het budget voor de gebiedsontwikkeling van het Molenveld te schrappen, wordt op dit moment niet meer gewerkt aan de deelprojecten voor deze gebiedsontwikkeling.

De gesprekken met de klankbordgroep over een nieuw scenario voor de kleiput zijn in 2023 nog niet afgerond. Nadat deze gesprekken zijn afgerond, kan dit scenario door een derde partij worden doorgerekend. De verwachting is dat hierover in het tweede kwartaal van 2024 een definitief besluit wordt genomen, zodat verder kan worden gegaan met het inrichtingsplan. Vanwege de flora en fauna mogen zeer waarschijnlijk maar in een beperkt tijdvak werkzaamheden plaatsvinden in en rondom de kleiput. Dit kan een impact hebben op de totale duur van de nog uit te voeren werkzaamheden.

Flexwonen

Veel Winterswijkers zijn op zoek naar geschikte en betaalbare woonruimte. Ook moet Winterswijk extra statushouders huisvesten. De instroom neemt toe, dus het aantal statushouders neemt ook toe. Daarnaast weten we niet hoelang de Oekraïense ontheemden blijven. Daarom ontwikkelt Winterswijk in 2023, samen met De Woonplaats en marktpartijen een of meerdere flexwoonprojecten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In het kader van de prestatieafspraken 2024 met De Woonplaats, is flexwonen een gespreksonderwerp. We zitten daarbij nog in de verkennende fase.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
We zijn op dit moment met De Woonplaats in gesprek over flexwonen. Wat nog een grote impact kan hebben op de planning, is de mogelijkheid voor aansluiting op nutsvoorzieningen.

Gebiedsontwikkeling Gaudium

Gemeente Winterswijk is eigenaar van het pand van Gaudium. Daarnaast is het aangrenzende pand de Hazewind opgekocht door een ontwikkelaar. Door de huidige ontwikkelingen vraagt deze omgeving om een visie.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Met de ontwikkelaar van de Hazewind zijn in 2023 gesprekken gevoerd over de transformatie van het pand. Intern is gewerkt aan een ontwikkelingsperspectief.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Helaas is het nog niet gelukt om het ontwikkelperspectief tot een definitief stuk op te stellen.

Gebiedsontwikkeling Steengroeve

We werken aan een gebiedsontwikkeling rondom de Steengroeve. Onderdeel hiervan is de ontwikkeling van het museaal concept Terra Temporalis.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 is het plan nader uitgewerkt en zijn er diverse overleggen geweest met zowel de stichting als externe betrokkenen. Het ontwerpplan is eind 2023 ter inzage gelegd. De thema’s ecologie en financiële haalbaarheid blijven de aandacht houden. Het budget dat was gereserveerd voor de kosten van de stichting is inmiddels op.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het ontwerpbestemmingsplan is eind 2023 ter inzage gelegd.

Herontwikkeling vrijkomende schoollocaties

We werken volgens het plan 'Nieuwe scholen, nieuwe kansen' aan de invulling van vrijkomende schoollocaties als gevolg van de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Gemeente Winterswijk 2021-2037 (IHP).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Het doel van dit project was om een concrete invulling te vinden en te realiseren voor de schoollocaties waar het onderwijs verdwijnt. Het belangrijkste uitgangspunt daarbij was dat de kwaliteit van de betreffende wijk of buurt op peil blijft of wordt verbeterd. Het borgen van die kwaliteit vraagt om maatwerk per schoollocatie. In 2023 is besloten om dit geen project meer te laten zijn. We gaan per locatie separaat aan de slag en zijn begonnen met voorbereidende werkzaamheden.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het project 'Nieuwe scholen, nieuwe kansen' bestond uit meerdere kleinere projecten en zou parallel worden opgestart zodra uitvoering wordt gegeven aan fase 1 van het IHP. We gaan nu per locatie separaat aan de slag.

Kwaliteitsimpuls van de Markt

Het versterken van de Markt, als aangename, centrale ontmoetingsplek waar bezoekers graag verblijven, vraagt om een goed samenspel van de functies die hier thuishoren. Daarvoor maken we effectief gebruik van de beschikbare ruimte en inrichting. In het vierde kwartaal van 2021 zijn we gestart met de ontwerpsessies voor de herinrichting van de Markt. Aan deze ontwerpsessie namen inwoners, belangenorganisaties en externe partijen deel. We bieden een concreet ontwerp aan. Daar waar nog geen zekerheden zijn of werkzaamheden buiten de begrotingsperiode kunnen vallen, zijn ze niet meegenomen in de begroting. Voor het centrum werken we een concreet plan uit. We zetten het budget van € 450.000 in voor voorbereidende werkzaamheden en deels voor de realisatie.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Voor het maken van een ontwerp heeft de gemeenteraad in februari 2023 kaders vastgesteld die richting geven aan de verdere invulling van het plein. Deze set kaders is in uitgebreide afstemming met betrokken partijen (ondernemers, omwonenden, bezoekers, gemeenteraad et cetera) tot stand gekomen.
In de begroting is besloten om het plan in zijn geheel niet door te laten gaan.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Voordat er verder gewerkt kon worden aan een ontwerp, moesten in opdracht van de raad eerst een mobiliteitsplan en parkeervisie voor het centrum worden opgesteld. Pas daarna kon een aantal scenario's in schetsontwerpen worden uitgewerkt, waarbij de aanwezigheid van verkeer varieert. Dit wordt niet gedaan vanwege de vastgestelde begroting 2024-2027.

Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk

De Omgevingswet schrijft voor dat iedere gemeente op 1 januari 2027 een omgevingsvisie moet hebben vastgesteld. We werken op dit moment aan een

omgevingsvisie voor de bebouwde kom van Winterswijk. De omgevingsvisie gaat over het dagelijks leven. Hoe we werken, wonen, studeren en recreëren. Bij het opstellen van de omgevingsvisie bebouwde kom houden we rekening met actuele visies, zoals bijvoorbeeld de centrumvisie, groenvisie en woonvisie. De omgevingsvisie voor het buitengebied is in 2019 al vastgesteld en wordt in 2024 op een aantal onderdelen aangevuld.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 zijn de ontwikkeling van Winterswijk en de daaruit volgende opgaven in beeld gebracht. Al deze onderdelen zijn samengebracht in het Verhaal van Winterswijk (fase 1). Het Verhaal van Winterswijk dient als basisdocument voor de verdere uitwerking van de omgevingsvisie in fase 2. De verwachting is dat we de eerste fase van de omgevingsvisie begin 2024 af kunnen ronden en kunnen laten vaststellen door de raad. Daarna wordt gestart met fase 2.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De omgevingsvisie moet volgens de wet op 1 januari 2027 gereed zijn. In 2023 zijn er inhoudelijke stappen gezet om te komen tot een eerste basisdocument; in 2024 werken we verder aan de uitwerking van de omgevingsvisie. Er is voldoende tijd om de wettelijke termijn van 1 januari 2027 te halen.

Realiseren van een dienstencentrum in Gaxel, samen met Stadt Vreden

Om het grensoverschrijdend werken en ondernemen tussen Nederland en Duitsland te bevorderen, wordt er op de grens een dienstencentrum gerealiseerd. De gemeenten Winterswijk en Vreden zijn gezamenlijk de initiatiefnemers voor deze planontwikkeling.
De geselecteerde ontwikkelaar werkt het plan voor het dienstencentrum op dit moment uit, onder de toetsende en begeleidende rol van de gemeenten. Essentieel aspect in de uitwerking is een haalbare exploitatie. Als de omgevingsvergunning aan beide zijden van de grens wordt verleend, vindt de grondverkoop aan de ontwikkelaar plaats. Via de grondverkoop worden de gemeentelijke kosten verhaald. De huidige tijd maakt een haalbare exploitatie lastig. De ontwikkelaar blijft wel positief over het project. Tijd heeft naar verwachting een positief effect op de ontwikkeling. Daarom is afgesproken de planning op te schuiven en de ontwikkelingen in prijs en uitvoeringsaanbod in 2023 af te wachten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
De geselecteerde ontwikkelaar heeft in 2023 gewerkt aan de uitwerking van de plannen. Essentieel aspect in deze uitwerking is een haalbare exploitatie. Samen met Stadt Vreden beoordelen en toetsen we vervolgens die uitwerking. Bij een positieve beoordeling wordt een omgevingsvergunning aangevraagd. Als de omgevingsvergunning aan beide zijden van de grens wordt verleend, dan wordt de

grond verkocht aan de ontwikkelaar.

Helaas bleek het voor de ontwikkelaar lastiger dan gedacht om een haalbare exploitatie voor het plan uit te werken. Partijen blijven positief over het initiatief en de ontwikkeling van een gezamenlijk dienstencentrum op de grens. In het nieuwe jaar worden opnieuw de mogelijkheden en de planning bekeken.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Door verschillende ontwikkelingen duurt het uitwerken van de plannen door de ontwikkelaar langer. Eind 2023 lag er nog geen uitgewerkt plan dat door beide gemeenten getoetst kon worden. In het nieuwe jaar spreken alle partijen over de nieuwe planning en verwachtingen.

Revitalisering Dennenoord
Revitalisering van het gebied Dennenoord is uitgevoerd.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Uitgangspunt voor de uitvoering van de revitalisering is dat het nog aanwezige bedrijf gevestigd blijft op de huidige locatie. De voorbereidingen voor de uitvoering zijn begonnen en worden zorgvuldig afgestemd met de verschillende disciplines. Er is gewerkt aan een inrichtingsplan voor de natuur. Hierbij is gekeken naar de aanwezige flora en fauna en cultuurhistorie. Daarnaast is een ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd en is een deel van de Hanekampweg aan de openbaarheid onttrokken. Ook is een uitvoeringsplan opgesteld voor de revitalisering met sanering en is een aannemer voor de uitvoering gevonden.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het streven was alle procedures en werkzaamheden eind 2023 af te ronden. Dit is niet gelukt. Er was meer onderzoek en afstemming noodzakelijk dan verwacht. De huidige planning is erop gericht om in 2024 alles uit te voeren.

Ribeslocatie
Gemeente Winterswijk is eigenaar van een perceel aan de Ribeslaan, de locatie waar een basisschool was gesitueerd. Er is een plan dat herontwikkeling en woningbouw mogelijk maakt.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 zijn participatiebijeenkomsten met omwonenden en belanghebbenden georganiseerd. Op basis van de verzamelde resultaten en interne adviezen, wordt het woningbouwplan verder voorbereid.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het bleek lastiger dan gedacht om alle aspecten op een goede manier uit te werken. Daardoor is het niet gelukt om het college in 2023 een besluit te laten nemen over het vervolgproces en de afronding van de participatie.

Uitvoering project WoooW - gebiedsontwikkeling Weurden

WoooW staat voor Winterswijk ontmoet, ontdekt en ontplooit.
Het WoooW-projectgebied ligt aan één van de aanloopstraten (Weurden)- in het centrum van Winterswijk, waar winkelleegstand en verpaupering dreigde. Daarom heeft de gemeente de afgelopen jaren een aantal woon- winkelpanden aangekocht om het gebied op te knappen en nieuwe impulsen te geven. Eén van die impulsen is een nieuw cultuurgebouw, waarin het centrum voor cultuureducatie Boogie Woogie, de Bibliotheek Oost-Achterhoek en de Winterswijkse Uitdaging (WUh) gaan samenwerken.

Tijdens meerdaagse charettes in de zomer van 2021 konden Winterswijkers meepraten over WoooW. Hieruit kwam duidelijk naar voren dat er veel draagvlak is voor dit plan dat gaat over wonen, werken aan huis, winkelen, cultuur en genieten op een historische plek met een jonge vibe. Ook ondernemers in de buurt zijn bereid mee te doen aan de planontwikkeling.
WoooW is een ambitieus plan, want de bouwstart is gepland in 2024. In 2022 wordt de uitwerking van het plan afgerond, zodat de gemeenteraad in februari 2023 een beslissing kan nemen over het project.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
De raad heeft in juni 2023 gekozen voor een toekomst waarin vier locaties (her)ontwikkeld worden:
- winkelruimte met daarboven woningen op de plek van de door de gemeente aangekochte panden aan het Weurden.
- een nieuw cultuurgebouw aan de Spoorstraat op de plek van de huidige parkeerplaats.
- woningen in, of in de plaats van, het huidige gebouw Boogie Woogie.
- een supermarkt, woningen met eigen parkeervoorzieningen, plus een gebouwde parkeervoorziening voor centrum parkeren op het kavel Weurden-Dingstraat-Weverstraat.

De ontwikkeling van winkels met bovenwoningen op het Weurden wordt als eerste opgepakt. Na het besluit zijn daarvoor de eerste acties ondernomen. Aan de andere drie ontwikkelingen wordt vooral gewerkt door overleg met eigenaren en cultuurorganisaties. Doel is om in de zomer van 2024 een gezamenlijke aanvraag Impulsaanpak Winkelgebieden in te dienen. Na het besluit over die aanvraag eind 2024, volgt in 2025 een voorstel voor de verdere planontwikkeling en de financiën. Dit wordt naar verwachting in het voorjaar van 2025 aan de raad voorgelegd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Voor de zomer van 2024 wordt een besluit genomen over het indienen van de aanvraag Impulsaanpak Winkelgebieden. Het indienen kan in de zomer van 2024, waarna het besluit van het Rijk eind 2024 plaatsvindt. Het raadsbesluit over de richting en financiën vindt dan in het voorjaar van 2025 plaats. Een en ander is nog afhankelijk van het investeringsprogramma ruimtelijke projecten, waarover in de begroting is besloten en dat nu wordt uitgewerkt.

Woningbouw Narcisstraat

Het participatietraject met omwonenden en belanghebbenden wordt opgestart met als doel hen te betrekken bij het ontwikkelen van het gebied Narcisstraat als woningbouwlocatie volgens de huidige structuurvisie. We gaan in overleg met andere grondbezitters in het gebied om te onderzoeken of er bereidheid is om samen op te trekken in de ontwikkeling van het gebied tot woningbouwlocatie. Met De Woonplaats overleggen we over het ontwikkelen van sociale huurwoningen op de door de gemeente ingebrachte grondposities in het gebied.
In samenwerking met de gemeente, De Woonplaats en andere ontwikkelende partijen, wordt zo spoedig mogelijk een concreet woningbouwplan voor het gebied Narcisstraat ter goedkeuring voorgelegd aan de gemeenteraad. Hiervoor wordt in de jaren 2022, 2023 en 2024 € 50.000 per jaar beschikbaar gesteld.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 heeft de gemeenteraad het woningbouwplan aan de Narcisstraat goedgekeurd. De gemeentelijke grond is onder voorbehoud verkocht aan de ontwikkelaar. Het bestemmingsplan is in 2023 in procedure gebracht.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De ontwikkelaar heeft de stukken voor het bestemmingsplan dit jaar aangeleverd en wij hebben ze eind 2023 in procedure gebracht.

Doelstellingen

We realiseren een toekomstperspectief in het buitengebied

Activiteiten

Uitvoeren Beleidsvisie Landschap en Biodiversiteit

We geven uitvoering aan de Beleidsvisie Landschap en Biodiversiteit. We richten ons onder meer op de basiskwaliteit, de gebiedsgerichte aanpak van erfsoorten, de regeling landschap en biodiversiteit particulieren, het opleveren van de biodiversiteitskaart, natuur- en milieueducatie op scholen, communicatie en cursussen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 hebben we uitvoering gegeven aan het ecologisch bermbeheer voor alle bermen in het buitengebied. Door de vastgestelde bezuinigingen wordt hier voor 2024 geen vervolg aan gegeven. Het onderzoek Basiskwaliteit natuur en landschap is afgerond met een gebiedsbijeenkomst in mei/juni 2023. De Gebiedsgerichte

aanpak erfsoorten is eveneens afgerond en ingediend bij de provincie.

Daarnaast hebben we de natuur- en milieueducatie (NME) voor alle basisscholen voor 2023-2025 voortgezet. Ook hebben we uitvoering gegeven aan burgerinitiatieven ter bevordering van de biodiversiteit. De moties Verdwenen landschapselementen en Bos van de toekomst zijn afgerond. Met de uitvoering van de cursus Groen Erfgoed hebben we met belangstellenden informatie en kennis gedeeld over dit onderwerp.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De activiteiten zijn volgens planning uitgevoerd.

Uitvoeren project LEADER

LEADER is een Europees fonds voor plattelandsontwikkeling dat valt onder het Gemeenschappelijk Landbouw beleid (GLB). Europa financiert 50%, de nationale overheid (lees gemeenten) financieren ook 50%. In de periode 2016-2022 is de Achterhoek door de provincie Gelderland aangewezen als LEADER-gebied. Er zijn bijna zeventig projecten in de Achterhoek gerealiseerd; totale financiering hiervoor bedroeg € 5,6 miljoen. De Regio Achterhoek heeft het initiatief genomen om voor de periode 2023-2027 weer de LEADER-status te krijgen voor de Achterhoek. De provincie Gelderland moet hierin nog een keuze maken.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Gedeputeerde Staten hebben het LEADER-programma 2023-2027 van de Regio Achterhoek goedgekeurd. Van de gevraagde EU-bijdrage van € 1,5 miljoen is ruim € 1 miljoen toegekend. De aanvankelijk gevraagde cofinanciering door de gemeenten van € 187.500, kan daardoor worden bijgesteld naar € 128.524.

Aan het algemeen bestuur wordt voorgesteld de gemeenten te verzoeken het oorspronkelijke bedrag van € 187.500 beschikbaar te houden, omdat het EU-budget voor de Achterhoek mogelijk wordt aangevuld als gevolg van overhevelingen uit andere regio's. In de gemeentebegroting voor 2024 is € 37.500 opgenomen. Wanneer dit bedrag voor vijf jaar wordt gecontinueerd, betekent dit € 187.500 (5x € 37.500). Jaarlijks kan dit opnieuw worden overwogen bij de begrotingsbehandeling.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De nieuwe Lokale Ontwikkelingsstrategie (LOS) voor de periode 2023–2027 is gereed. De openstelling is begin 2024.

Uitvoeren project toekomstbestendige erven

In 2021 is gestart met de uitvoering van het project Toekomstgerichte erven Achterhoek. De uitvoering loopt door tot begin 2023. Dit project is gericht op het

voeren van gesprekken met erf eigenaren, om ze te ondersteunen bij het realiseren van een toekomstbestendig erf.
De uitvoering van dit programma ligt bij het Regionaal programmabureau Werken aan toekomstgerichte erven Achterhoek (WATEA). Dit programmabureau betalen we deels uit de Regio Deal. Voor eventuele vervolgtrajecten, na het eerste (gratis) gesprek, hebben we 750 vouchers ingekocht. Het totale bedrag voor de vouchers bedraagt € 200.000.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Na ruim drie jaar blijken er minder erfeigenaren gebruik te maken van de gesprekken dan verwacht. Daar komt bij dat in het kader van de Gebiedsaanpak Vitaal Platteland Winterswijk begin 2023 ruim 180 erfgesprekken zijn gehouden bij agrarische ondernemers. Ook konden erfeigenaren binnen de Gebiedsaanpak erfgesprekken aanvragen. De verwachting is dat de vraag naar extra erfgesprekken via het Regio Deal-project in Winterswijk beperkt is.
Tegelijkertijd zien we dat er behoefte bestaat aan goede voorbeelden en ervaringen om erven toekomstbestendig te maken. Er is een voorstel gedaan aan de Thematafel circulaire economie en energietransitie, die heeft aangegeven dat het ontwikkelen en presenteren van kansrijke concepten wezenlijk bij kan dragen aan de doelstelling van de Regio Deal WATEA. Zij geven de ruimte om een deel van het gemeentelijke budget voor de Regio Deal in te zetten voor het verzamelen, presenteren en uitdragen van kansrijke concepten voor toekomstbestendige erven in Winterswijk en de Achterhoek.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het project is gestart in 2020. Door corona is het project voor een periode gestopt en later weer opgestart. Het project eindigt rond juli 2024. De afspraak is dat eind 2024 verslaglegging wordt gedaan aan het Rijk.

We voeren het programma Vitaal Platteland uit door middel van een gebiedsgerichte aanpak

Het buitengebied van Winterswijk heeft te maken met uitersten. Denk bijvoorbeeld aan de extreme droogte, de aanwezigheid van vier Natura 2000-gebieden (stikstof), de waardevolle beken en de vele boeren die noodgedwongen moeten stoppen. In samenwerking met Stichting Waardevol Cultuurlandschap (WCL) en Ondernemerskring Winterswijk (OWIN) is er een programma Vitaal Platteland opgesteld. Dit programma richt zich op het behoud van waardevolle natuur en cultuur, en op het bieden van (economisch) toekomstperspectief voor wonen, werken en recreëren in het buitengebied.
De provincie Gelderland heeft het gemeentelijke programma overgenomen door het opstellen van een provinciaal programma Vitaal Platteland, Nationaal Landschap Winterswijk. Hierin werken WCL, de provincie Gelderland, Waterschap Rijn en IJssel en de gemeente Winterswijk samen. Een groot deel van de organisatiekosten betaalt de provincie.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
De intentieovereenkomst en startnotitie zijn in januari 2023 vastgesteld. Er is volgens planning gestart met de uitvoering van de startnotitie Gebiedsaanpak Vitaal Platteland Winterswijk. Deze aanpak moet een toekomstperspectief Vitaal Platteland Winterswijk opleveren. Daarna kunnen we beginnen met de realisatie. 'Geen spijt-maatregelen' kunnen tussentijds worden uitgevoerd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
We zien inmiddels dat het project te maken heeft met onzekerheid over de kaders vanuit het Rijk. Ook zien we dat het pionierswerk en de nieuwe gebiedsgerichte aanpak veel vraagt van iedereen die erbij betrokken is. Dit heeft gevolgen voor de planning, de benodigde personele capaciteit en de financiële inbreng. Daarom zijn we eind 2023 gestart met een herijking van het project.
We starten begin 2024 met het opstellen van de Gebiedsvisie Vitaal Platteland Winterswijk. Daarna werken we aan het gebiedsplan. Met de herijking moet ook een nieuwe planning worden gemaakt.

Doelstellingen

We realiseren voldoende woningaanbod waar voor verschillende doelgroepen behoefte aan is

Activiteiten

Een goede voorraad sociale, duurzame huurwoningen

In de raamovereenkomst en de prestatieafspraken staat nu al dat partijen zich inzetten om de bewustwording bij huurders, als het gaat om woongedrag en de gevolgen van energiegebruik te bevorderen. Daarbij faciliteert en ondersteunt de gemeente de huurdersvereniging en De Woonplaats waar mogelijk bij duurzaamheidsprojecten en -activiteiten die bijdragen aan de (gemeentelijke/regionale) duurzaamheidsdoelstellingen. De Woonplaats en de gemeente Winterswijk gaan in gesprek om concrete vervolgafspraken te maken op het gebied van duurzaamheid en levensloopbestendigheid. We streven naar een maximale inzet, mede in het kader van armoedebestrijding.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In de prestatieafspraken 2023 is concreet in beeld gebracht wat de totale opgave is met betrekking tot de verduurzaming van de woningen. Met De Woonplaats en de gemeente wordt aan de opgave gewerkt.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
We zetten de huidige prestatieafspraken uit 2023 voort.

Onderzoeken mogelijkheden (terug)koop- en erfpachtconstructies

We willen meer betaalbare koopwoningen voor groepen die moeilijk een woning kunnen kopen. Door de gestegen woningprijzen is het voor jongeren bijvoorbeeld

niet eenvoudig om een betaalbare koopwoning te vinden. We onderzoeken de mogelijkheden van koop- en erfpachtconstructies in onze gemeente om het aanbod betaalbare koopwoningen te vergroten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Het onderzoek naar de mogelijkheden van koop- en erfpachtconstructies is niet afgerond in 2023.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het onderzoek was beoogd voor 2023. Dit is niet gelukt, omdat de toegenomen werkzaamheden met betrekking tot wonen een groot beslag hebben gelegd op de ambtelijke capaciteit. Dit betrof onder andere de uitvoering van landelijke wetgeving, overleg met initiatiefnemers van woningbouwplannen om te zorgen voor voldoende betaalbare woningen, en de subsidieaanvraag voor de landelijke Startbouwimpuls.

Opstellen regionale woonagenda

In samenwerking met de ambassadeurs van 8RHK stellen we een regionale woonagenda op. In 2021 zijn de woonwensen en leefbaarheid in beeld gebracht. Deze vormen een belangrijke basis voor de regionale woonagenda.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In de nieuwe Regionale Woonagenda Achterhoek is onder andere aandacht besteed aan versnelling van de woningbouw, aan betaalbaar en levensloopbestendig wonen en het nog toekomstbestendiger maken van de bestaande woningvoorraad. De Regionale Woonagenda speelt in op de actuele situatie op de Achterhoekse woningmarkt. Ook dient de agenda als regionale visie waaraan beleid, projecten en activiteiten voor wonen worden getoetst.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030 is in de raadsvergadering van februari 2023 vastgesteld.

Uitvoeren woonvisie

In Winterswijk zijn er verschillende initiatiefnemers die een gezamenlijke woonvorm willen (laten) realiseren. Het is voor hen moeilijk om van idee tot realisatie over te gaan. Wij ondersteunen deze initiatiefnemers om de kans van slagen voor gezamenlijke woonvormen te vergroten. Vanwege landelijke en provinciale subsidiemogelijkheden is er geen budget nodig.
Samen met inwoners en partijen die actief zijn op het gebied van wonen, organiseren we woonavonden. Dit doen we bijvoorbeeld met jongeren over het op jezelf gaan

wonen, of met ouderen over geschikte woonvormen voor senioren. Hiervoor is structureel een budget van € 5.000 per jaar nodig.
Daarnaast is het belangrijk dat we voldoende passende huisvesting hebben voor arbeidsmigranten. Mede op basis van de aanbevelingen van het landelijk aanjaagteam, herijken we ons beleid voor de huisvesting van deze doelgroep. Voor deze herijking is geen budget nodig.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
De ondersteuning van initiatiefnemers die een gezamenlijke woonvorm willen (laten) realiseren, is verlopen volgens de uitgangspunten van de gemeentelijke woonvisie. De initiatiefnemers hebben voorkeurslocaties benoemd waar ze de woonwensen willen realiseren. De beschikbaarheid en de kenmerken van de gewenste locaties zijn van invloed op het al dan niet realiseren van de gewenste woonvormen.
Vanuit het project woningbouw Ribeslaan zijn er woonavonden gehouden met de beoogde doelgroep starters op de woningmarkt, over de invulling van de locatie en het woningbouwprogramma. Daarnaast hebben we actief gecommuniceerd over het thema wonen door onder andere publicatie van de digitale kaart met de verschillende woningbouwplannen. Ook hebben we gesprekken gevoerd over het thema wonen met de Ondernemerskring Winterswijk (OWIN) en de Seniorenraad Winterswijk.
Het voorstel voor het nieuwe beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten is afgerond. Besluitvorming hierover vindt plaats in de raad van januari 2024. Een extern onderzoek naar de behoefte en lokale investeringsbereidheid voor flexwoningen voor arbeidsmigranten, is voorafgaand aan het voorstel afgerond. Daarnaast hebben we gebruikgemaakt van de kennis van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) over het thema huisvesting arbeidsmigranten.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het voorstel voor herijking van het beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten is afgerond. Besluitvorming hierover vindt plaats in de raad van januari 2024.

Doelstellingen

We zorgen voor duidelijkheid over eigendomssituaties van snippergroen

Activiteiten

Snippergroen en illegaal grondgebruik

In 2016 heeft bureau Eiffel het grondgebruik binnen de gemeente Winterswijk geïnventariseerd. Hieruit is gebleken dat op 595 locaties sprake is van ingebruikname van gemeentegrond. Door particulieren en (agrarische) bedrijven. Soms zijn hier afspraken over gemaakt, in andere gevallen is nog niets geregeld. In 2019 is hiervoor een projectmatige aanpak ontwikkeld en is in de wijken Bargerbosch en Hoge Wieber Noord gestart met het pilotproject Grondgebruik.
Na ontstane onvrede over het verloop van het pilot project Grondgebruik is op 16 december 2020 een motie met raadsbrede steun aangekondigd. Na een toezegging van het toenmalige college van B&W om de pilot tijdelijk stop te zetten en te evalueren, is de motie op 28 januari 2021 ingetrokken. Vervolgens heeft adviesbureau Metafoor Vastgoed en Software B.V. de evaluatie uitgevoerd en op 6 december 2021 opgeleverd. Hierin zijn drie vervolgscenario’s voorgesteld. In een

richtinggevend politiek forum is de raad op 14 april gevraagd welk scenario de voorkeur heeft.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Het grootste deel van het pilotproject Snippergroen is het afgelopen jaar afgerond. In de komende periode vindt er een evaluatie plaats van het pilotproject, met eventuele voorstellen voor wijzigingen in het beleid.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2023 zijn de meeste dossiers uit het pilotproject Snippergroen afgerond. In het eerste kwartaal van 2024 worden de laatste nog lopende dossiers afgerond. Hierna wordt de pilot omgezet in een regulier project. De bewoners van de niet bij het pilotproject behorende wijken ontvangen dan een brief voor het niet geregistreerde gebruik van gemeentegrond.

Indicatoren

- Jaarlijks worden er 120 woningen gerealiseerd of zijn er in aanbouw, minimaal 500 in de periode 2022-2027:
  In 2023 zijn 139 nieuwe woningen gerealiseerd, zowel in de kern van Winterswijk als in de buurtschappen en het buitengebied. Op 31 december 2023 waren vijftien woningen in aanbouw. Sinds 2022 zijn er 223 woningen gerealiseerd.
- Nieuwe woningbouwplannen moeten inspelen op een 'mismatch' tussen vraag en aanbod op de Winterswijkse woningmarkt (Woon- en Vastgoedmonitor 8RHK):
  De woningbouwplanningslijst per 31 december 2023 bevat 1.216 nieuwe woningen. Daarvan is 29,7% sociale huur tot € 879,66 per maand. 30,9% is betaalbare koop tot € 355.000 of huur tussen € 879,66 en € 1.123. 39,4% valt in de dure categorie. Splitsingen in het buitengebied en woningbouwplannen van enkele woningen vallen vaak in de categorie overig.

  Bij grotere woningbouwplannen maken we afspraken over betaalbare koop en huur om in te spelen op de lokale 'mismatch'. Dit doen we door het maken van afspraken in anterieure overeenkomsten. Het aantal plannen voor sociale huurwoningen is sinds 2022 flink toegenomen vanwege de gestegen zoektijden voor een sociale huurwoning.

Wat is het resultaat?

Wonen
Landelijke beleidsontwikkelingen voor woningbouw hebben effect op het lokale beleid in Winterswijk. Versnellen van woningbouw, inzet op betaalbaarheid en het huisvesten van aandachtsgroepen zoals statushouders en uitstroom vanuit zorg zijn enkele van de opgenomen thema’s in de Nationale Woon- en Bouwagenda. Dit is voor de Achterhoek vertaald in de Regionale Woondeal Achterhoek en in de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030. Deze zijn beide in 2023 vastgesteld. Ook is het Volkshuisvestelijk Afwegingskader Woningbouw Winterswijk herijkt en vastgesteld waardoor nu ook de betaalbaarheidseisen in lokaal beleid zijn geborgd.

In 2023 zijn 139 nieuwe woningen gerealiseerd en is gewerkt aan verschillende woningbouwplannen. Daarmee willen we inspelen op de woningbehoefte van jong tot oud, zowel in de kern als in de buurtschappen en het buitengebied. Betaalbare woningbouw is daarbij van groot belang, zoals meer sociale huurwoningen.
Aan de zuidkant van Winterswijk is het plan Narcisstraat in voorbereiding voor 74 woningen in verschillende categorieën. Ook zijn er meerdere woningbouwplannen aan of nabij de Dingstraat. Bovendien werken we aan het woningbouwplan De Rikker, een plan met bijna 200 woningen aan de noordoostzijde van het dorp. In diverse buurtschappen zijn er verschillende woningbouwplannen, met name voor jongeren en jonge gezinnen.
Mede door de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024, zijn de bestemmingsplannen voor een groot deel van de woningbouwplannen eind 2023 ter inzage gelegd. Voor de gemeentelijke locatie Ribeslaan is een uitgebreid participatietraject doorlopen met de buurt en met de beoogde doelgroep starters op de woningmarkt. Dit traject geeft ons veel inzicht in de woonwensen van de jongeren in Winterswijk.

Overig

Eind 2023 heeft de gemeenteraad diverse besluiten genomen die nodig zijn in verband met de Omgevingswet, die op 1 januari 2024 in werking is getreden. Bij diverse projecten zijn besluiten genomen over de voortgang, zoals bij Wooow en de ontwikkeling bij de Steengroeve. Het project om de markt te herontwikkelen is stopgezet. Voor de omgevingsvisie voor de kom hebben we een participatietraject doorlopen om het Verhaal van Winterswijk vorm te geven en opgaven concreter te krijgen. De resultaten zijn weergegeven bij de toelichting op de verschillende activiteiten.
Tijdens de begroting is besloten om voor de diverse ruimtelijke projecten die veel financiële impact hebben, eerst een investeringsprogramma te maken voordat deze in de begroting worden opgenomen.
Bij het programma Vitaal Platteland is gestart met een herijking, zodat het programma beter aansluit op alle ontwikkelingen die in het buitengebied spelen.

3.5 Economie en Lobby

Ambitie

Wij koesteren de diversiteit aan bedrijven in Winterswijk. Bedrijvigheid en de nabijgelegen werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Bedrijven moeten voldoende ruimte hebben om zich te ontwikkelen. Samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid wordt voortgezet. Wij streven naar een stabiele arbeidsmarkt.
In samenwerking met de sector zorgen we jaarrond voor voldoende aanbod in de vrijetijdsbesteding. We kijken hierbij ook nadrukkelijk naar evenementen.
We dragen Winterswijk als merk uit, binnen én buiten Nederland. Ook onderhouden we duurzame relaties met regionale, landelijke en buitenlandse samenwerkingspartners. Daarnaast maken we actief gebruik van (Europese) subsidies voor de realisatie van onze activiteiten.
Relevante documenten:

- Beleidsnota Economie Winterswijk 2017.
- Omgevingsvisie Buitengebied 2019.
- Centrumvisie 2021.
- Raadsbesluit Locatiekeuze nieuw bedrijventerrein 2021.
- Nota Grenszland Gemeente Winterswijk (2022-2024).

Doelstellingen

Het bieden van voldoende ruimte voor de bedrijvigheid in Winterswijk met als uitgangspunt inbreiding, revitalisering en herontwikkeling

Activiteiten

Locatiekeuze bedrijventerreinen

We heroverwegen het huidige raadsbesluit over de locatiekeuze voor een nieuw bedrijventerrein. We erkennen de noodzaak van substantieel extra ruimte voor bedrijvigheid in Winterswijk. Ons uitgangspunt voor bedrijventerreinen blijft dat inbreiding, revitalisering en eventuele herontwikkeling voor uitbreiding gaan. De huidige en toekomstige vraag verplicht ons ook om mogelijke uitbreidingslocatie(s) te zoeken. De aanwijzing van één of meerdere locaties heeft een grote impact op zowel de fysieke als sociale leefomgeving. Het zoekproces moet daarom zorgvuldig gebeuren en op breed vertrouwen kunnen rekenen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Zorgvuldigheid en het goed meenemen van betrokken partijen (waaronder de raad) is van belang. In 2023 zijn de volgende besluiten genomen:

- Intrekken besluit Misterweg.
- Plan van aanpak locatiekeuze vastgesteld.
- Onderzoeksmethodiek vastgesteld .
- Participatieplan vastgesteld.
- Randvoorwaarden vastgesteld.
- Notitie ruimtebehoefte vastgesteld.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De locatiekeuze staat gepland voor de zomer van 2024. Door de vaststelling van de randvoorwaarden en de onderzoeksmethodiek, is de planning voor 2023 gehaald.

Programma toekomstbestendige bedrijventerreinen

We werken samen met het bedrijfsleven en de provincie aan het programma toekomstbestendige bedrijventerreinen. Het programma heeft als doel om bedrijventerreinen te verduurzamen, een groenere en gezondere werkomgeving te creëren en de samenwerking van bedrijven op de bedrijventerreinen te verbeteren. Het programma richt zich zowel op samenwerking en organisatiegraad op het bedrijventerrein als op het programmatisch uitvoeren van fysieke maatregelen. Het programma ondersteunt de gemeente bij het omzetten van de beleidsambities in duurzaamheid en klimaat, naar concrete maatregelen op de bedrijventerreinen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In samenwerking met industriekring OWIN zijn er twee subsidieaanvragen in voorbereiding bij de provincie Gelderland. De ene voor een haalbaarheidsstudie naar parkmanagement op bedrijventerreinen. De andere voor het opzetten van een programma met fysieke maatregelen op bedrijventerreinen.

Het programma is uitgebreid met een verkenning van de mogelijkheden van een Smart Energy Hub op de bedrijventerreinen Vèèneslat-Zuid en Vèèneslat-Noord. Deze verkenning richt zich op de optimalisatie van de lokale energie-opwekcapaciteit en het energieverbruik. Gezien de impact en urgentie van de netcongestie, heeft dit onderdeel de hoogste prioriteit gekregen. Voor de uitvoering van dit programma is een subsidie van de provincie Gelderland ontvangen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit project loopt conform planning.

Doelstellingen

Het maken en vaststellen van een visie op de toekomstige soort bedrijven in Winterswijk

Activiteiten

Toekomstvisie gewenste bedrijvigheid in Winterswijk

Het Winterswijkse bedrijfsleven kenmerkt zich door een grote diversiteit. Start ups, familiebedrijven die al generaties lang aan Winterswijk zijn verbonden, maar ook bedrijven die begonnen zijn als familieondernemingen, maar inmiddels onderdeel zijn van een groot landelijk of internationaal bedrijf. Wij koesteren al deze bedrijven. We maken een visie op het soort bedrijven waar we ons in de toekomst in Winterswijk op willen richten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
We bewaken de kwaliteit aan de hand van de volgende factoren:

- Participatie.
- Duurzaamheid, klimaat en circulaire economie.
- Onderwijs en arbeidsmarkt.
- Deskundige ondersteuning.
- Samenhang met locatiekeuze bedrijventerrein.
- Wordt geïntegreerd in de Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk (zie beleidsveld 3.4).

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Omdat de visie wordt geïntegreerd in de Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk (beleidsveld 3.4), wordt dit tijdspad aangehouden.

Doelstellingen

In samenwerking ontwikkelen van een jaarrond toeristisch/recreatief aanbod

Activiteiten

Meerjarige afspraken toeristenbelasting

De toeristische sector heeft belang bij meerjarige zekerheid over de hoogte van de toeristenbelasting. Het huidige tarievenstelsel voor toeristenbelasting is gelijk

gebleven over de periode 2017 - 2023. In de eerste helft van 2023 werken gemeente en bedrijfsleven samen aan een toekomstvisie op de verblijfsrecreatie. Als afgeleide van deze visie bepalen we het tarievenstelsel voor toeristenbelasting voor een nieuwe meerjarige periode. De afspraken zijn onder voorbehoud van de jaarlijkse vaststelling van de begroting door de raad en worden jaarlijks vastgelegd in de verordening toeristenbelasting.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Het plan was om de kwaliteit te bewaken aan de hand van de volgende factoren:

- Participatie van het bedrijfsleven.
- Passend bij de toekomstvisie op verblijfsrecreatie.
- Passend in de concurrentiepositie met andere toeristische regio's.
- Meerjarige zekerheid.

Vanuit de begrotingsontwikkelingen is nu anders besloten:

- In de begroting 2024-2027 wordt de toeristenbelasting in 2024 verhoogd. De meeropbrengst wordt ingezet ter algemene dekking van deze begroting.
- De Vereniging Verblijfsrecreatie Winterswijk (VVW) is hierover geïnformeerd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In april 2023 heeft een eerste afstemmingsoverleg met team belastingen en de sectorvertegenwoordiging plaatsgevonden. In juli is het bestuur van VVW geïnformeerd dat het maken van afspraken wordt aangehouden.

In 2024 is de stijging gekoppeld aan de begroting en in 2025 wordt die gekoppeld aan de uitvoeringsagenda.

Stimuleren van evenementen voor en door jongeren

We versterken de gemeentelijke ondersteuning van evenementen voor en door jongeren. Met een groter en beter evenementenaanbod wordt Winterswijk aantrekkelijker voor jongeren, versterken we de dagrecreatie en dragen we bij aan seizoensverlenging voor de verblijfsrecreatie.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Wegens gebrek aan ambtelijke capaciteit, is nog geen uitvoering gegeven aan deze activiteit.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het budget voor 2023 is doorgeschoven naar 2024. In 2024 wordt gewerkt aan een analyse en voorstel, met aanscherping van de doelstellingen. Ook is er aandacht voor de specifieke behoeftes van de evenementenorganisatoren. Doel is om het beschikbare budget zuiver en effectief in te zetten in relatie tot de doelstellingen.

Toekomstvisie verblijfsrecreatie

We maken samen met het bedrijfsleven een toekomstvisie op de gewenste ontwikkeling van de verblijfsrecreatie in Winterswijk.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

We bewaken de kwaliteit aan de hand van de volgende factoren:

- participatie;
- aansluiting bij omgevingsvisie buitengebied en kom;
- landelijke en regionale trends in toerisme en recreatie;
- deskundige ondersteuning.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In afstemming met de toeristische sector is een adviesbureau geselecteerd. Het onderzoek en opstellen van de visie is gestart en loopt door in 2024.

Uitvoeren regionale vrijetijdsagenda

We werken samen met de andere Achterhoekse gemeenten aan de uitvoering van de Vrijetijdsagenda Achterhoek 2020-2030. Vanuit deze agenda werken we aan vijf speerpunten:

1. Beleefbaarheid van de Achterhoek vergroten met aanbodontwikkeling.
2. Vitaliteit van de verblijfsrecreatie op peil houden en verbeteren;
3. Onderscheidende profilering en zichtbaarheid van de Achterhoek vergroten voor de nationale- en internationale gast.
4. Gastvrijheid in de regio bevorderen.
5. Positie van de vrijetijdssector binnen de Achterhoek versterken en verbindingen met andere sectoren intensiveren.

We voeren dit uit met concrete projecten, onder andere gericht op de routestructuren voor wandelen, fietsen, paardrijden en mountainbiken. Eén van de concrete projecten is ‘Onbeperkt genieten in de Achterhoek’. Dit project sluit goed aan op de Winterswijkse opgave ‘Iedereen doet mee’.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De projecten lopen conform afspraak. In 2024 volgt een evaluatie en herijking van de Vrijetijdsagenda Achterhoek.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De projecten uit de vrijetijdsagenda lopen volgens schema.

Doelstellingen

Indien Corona opnieuw impact heeft, de nodige maatregelen nemen om winkels, horeca en/of andere instellingen in de bedrijfsvoering te ondersteunen

Activiteiten

Beheer crisis- en herstelfonds Corona

Op 14 mei 2020 heeft de gemeenteraad het 'Taskforce Plan 100% Winterswijk (van herstel naar beter)' unaniem vastgesteld. Voor de duur van drie jaar (2020 t/m 2022) heeft de raad hiervoor een incidenteel budget van € 2,5 miljoen beschikbaar gesteld. Op 22 april 2021 is besloten dit bedrag met € 1 miljoen op te hogen tot een totaal van € 3,5 miljoen.
Tot en met begin 2022 zijn financiële toekenningen gedaan vanuit het crisis- en herstelbudget. Vanaf die periode zijn geen beperkende maatregelen door het Rijk opgelegd voor sectoren als de horeca en/of detailhandel. Dit betekent dat er geen nieuwe toekenningen uit genoemd fonds zijn gedaan. Van de € 3,5 miljoen resteerde eind 2021 nog een bedrag van € 618.000.
In het coalitieakkoord 2022-2026 'Samen aan de slag' staat dat wordt overwogen om het crisis- en herstelfonds corona op te heffen, als winkels, horeca en/of andere organisaties en instellingen minstens één jaar zonder door de overheid opgelegde maatregelen opereren. Dit betekent dat het crisis- en herstelbudget minimaal tot en met het tweede kwartaal van 2023 in stand blijft.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Het crisis- en herstelbudget anticipeerde en reageerde op de coronacrisis, die zowel economische als maatschappelijke effecten had. Deze activiteit is in 2023 afgerond.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Uitgangspunt was dat het crisis- en herstelbudget minimaal tot en met het tweede kwartaal van 2023 in stand zou blijven. Dan zou worden overwogen of het kan worden opgeheven. De beperkende maatregelen in het kader van corona zijn al meer dan een jaar opgeheven. Het budget is daarom vervallen en deze activiteit is afgerond.

Doelstellingen

Stimuleren ondernemerschap en stabiele arbeidsmarkt

Activiteiten

We hebben een ondernemerspunt

We willen professionaliteit en slagkracht organiseren in onze ondernemersondersteuning en economische ontwikkeling in de vorm van het Ondernemerspunt Winterswijk. Dit is gebaseerd op het Duitse model van Wirtschaftsförderungsgesellschaft, zoals we dat ook in Bocholt kennen. Dit is een model waarin gemeente en ondernemersverenigingen vanuit een publiek-private organisatie samenwerken aan een brede economische ontwikkeling.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
We hebben in 2023 diverse gesprekken gevoerd met ondernemers over de wenselijkheid en mogelijkheden van een ondernemerspunt. De uitvoering is gestopt als gevolg van de bezuinigingen binnen het taakveld economie.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In de begroting 2024 is er geschrapt in het taakveld economie. Dit betekent dat de voorbereiding op dit project is gestopt en geen vervolg gaat krijgen.

Doelstellingen

Winterswijk (inter-)nationaal op de kaart zetten waarbij we ons aanbod op het gebied van wonen, werken, winkelen en toerisme uitdragen en streven naar een betere bereikbaarheid over de weg en het spoor.

Activiteiten

Continueren samenwerking met Oekraïense gemeenten via Cities4Cities

We continueren de samenwerking met Oekraïense gemeenten via het platform Cities4Cities en VNG International. Sinds 2019 helpen we gemeenten in de Oekraïne met onze kennis over verschillende onderwerpen en verbinden we ziekenhuizen en scholen met elkaar. Dit doen we ook in samenwerking met de Winterswijkse Uitdaging (WUh) als het aanvragen voor hulpgoederen betreft.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
We zijn en blijven in gesprek met Oekraïense gemeenten die een structurele samenwerking willen aangaan voor kennisuitwisseling. In 2023 hebben we met de gemeenten Klesiv en Fastiv afgesproken om een samenwerkingsovereenkomst aan te gaan, die gebaseerd is op kennisdeling. In december 2023 hebben we vanuit VNG International een Oekraïense delegatie van bestuurders in Winterswijk ontvangen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit traject is doorlopend. Het vervolgproject Oekraïne is een initiatief van VNG International.

Deelname aan The European Week of Regions and Cities (bestuurlijk en ambtelijk)

Zoals ieder jaar breiden we in 2023 vanuit de Regio Achterhoek, samen met bestuurders, ondernemers en ambtenaren, de Europese contacten uit tijdens de Europese week van regio's en steden in Brussel. Dit doen we in samenwerking met de provincies Gelderland en Overijssel.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
We hebben met een delegatie vanuit de regio Achterhoek deelgenomen aan de European Week of Regions and Cities in Brussel. De bestuurders hebben een programma gevolgd dat was gebaseerd op kennisdeling en het uitbreiden van het

bestuurlijke netwerk. Er was speciale aandacht voor het uitdragen van de Winterswijkse Green Leaf Award tijdens workshops georganiseerd door de Europese Commissie.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De European Week of Regions and Cities heeft in oktober 2023 plaatsgevonden.

Doorontwikkelen cursusaanbod Grenzhoppers Business School

In 2023 breiden we het aanbod aan cursussen en workshops op het gebied van taal en cultuur verder uit en ontwikkelen we een online cursusplatform. Op deze manier faciliteren we grensoverschrijdend werken en recreëren voor onze inwoners en ondernemers en vergroten we de gastvrijheid voor onze bezoekers.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
We hebben verschillende cursussen en workshops op het gebied van taal en cultuur aangeboden aan Duitse en Nederlandse ondernemers en instellingen. Ondanks het succes van de Grenzhoppers Business School is ervoor gekozen om het project te stoppen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het project Regio Deal Grensoverschrijdende Samenwerking (GROS,) waar de Grenzhoppers Business School deel van uitmaakte, is in 2023 afgerond.

Duitse taal stimuleren op Winterswijkse onderwijsinstellingen via Grenzhoppers Business School

We faciliteren onderwijsinstellingen in Winterswijk met cursussen en workshops over de Duitse taal en cultuur vanuit de Grenzhoppers Business School. Dit doen we bijvoorbeeld door te faciliteren in het aanbieden van Goethe-certificaten voor vmbo-leerlingen. Voor het praktijkonderwijs zetten we in op een structurele inbedding van de Duitse taal in het onderwijs. Op deze manier helpen we scholieren hun kansen op de arbeidsmarkt in onze grensstreek te vergroten en blijven ze als vakkrachten behouden.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 zijn we begonnen om het aanbod van Goethe-certificaten voor vmbo-leerlingen op het Gerrit Komrij College (GKC) te faciliteren. In 2023 hebben twee leerlingen het Goethe-certificaat behaald.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het stimuleren van de Duitse taal is een doorlopend proces.

Grensoverschrijdende samenwerking

Als Winterswijk willen we niet alleen het voortouw nemen op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking. Sterker nog, wij willen een voorbeeld zijn in Europa. Met het USAID project Oekraïne van VNG International, de samenwerking met Mecklenburg-Vorpommern en het winnen van de Europese Green Leaf Award timmeren we al aardig aan de weg. In 2023 gaan we Winterswijk nog meer profileren als een sterke gemeente midden in het hart van Europa. Dit doen we in samenwerking met 100% Winterswijk.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

We streven naar een structurele inbedding van Europees beleid in ons internationale beleid. De nota Grensoverschrijdende samenwerking vormt de basis. In 2023 hebben we deelgenomen aan een digitaal ontwikkelingsproject met Georgië, georganiseerd door VNG International. Hierbij was kennisdeling het uitgangspunt.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopend proces.

Lobby

Door zichtbaarheid in Den Haag brengen we de Achterhoek in het algemeen en Winterswijk in het bijzonder dichterbij. Als lid van Nieuwspoort maken we gebruik van de door Nieuwspoort georganiseerde lobbymomenten, waarbij we Winterswijkse ondernemers en bestuurders faciliteren om themagericht in gesprek te gaan met Kamerleden en bewindslieden.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Vanuit de behoefte om een heldere, gezamenlijke boodschap te vertellen, is gewerkt aan focus in onze lobby. Tijdens het Lentefestival 8RHK hebben we de Achterhoek en onze Achterhoekse ambities ook in 2023 weer dichterbij Den Haag gebracht. Lokaal zetten we in op politieke actualiteiten en speerpunten die in het coalitieakkoord zijn geformuleerd. Ook zetten we tijdens een gezamenlijke lobby met de M50-gemeenten (middelgrote gemeenten) in op onderwerpen als grensoverschrijdende arbeidsmarkt en behoud van streekziekenhuizen. Het rapport 'Elke regio telt' vormde in 2023 de basis voor deze activiteiten.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het Lentefestival heeft plaatsgevonden in mei 2023. In oktober hebben we een bezoek gebracht aan de European Week of Regions and Cities. Het lobbytraject vanuit de M50 en het rapport 'Elke regio telt' zijn doorlopend.

Opstellen lobbyplan 2023

In het eerste kwartaal van 2023 wordt er een lobbyplan opgesteld. Het nieuwe coalitieakkoord vormt hiervoor de basis, samen met de actualiteiten waar we als gemeentelijke organisatie flexibel op in moeten spelen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Het college heeft een workshop over lobbyen gevolgd. In overleg met de wethouders is gekeken welke lobbyspeerpunten per portefeuille prioriteit hebben.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De lobbyworkshop is afgerond. Lobby vindt doorlopend plaats.

Organiseren werkbezoek ambassadeurs Den Haag en Berlijn (in samenwerking met 8RHK ambassadeurs, Twente en Nederlandse ambassade in Berlijn)

In 2023 organiseren we een bestuurlijk werkbezoek in Berlijn of Den Haag. We doen dit in samenspraak met 8RHK ambassadeurs en de andere Achterhoekse gemeenten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In overleg is besloten dat er dit jaar geen werkbezoek in onze regio wordt georganiseerd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Er heeft in 2023 geen werkbezoek in onze regio plaatsgevonden. De ambassadeurs hebben in 2023 een andere regio bezocht.

Subsidies

Voor een optimale benutting van (Europese) subsidiemiddelen voor de uitvoering van projecten en activiteiten, zetten we binnen onze organisatie een subsidiestructuur op. Voorafgaand laten we een subsidiescreening uitvoeren, om inzicht te krijgen in de huidige situatie van subsidieverwerving (nulmeting), en de huidige subsidiemogelijkheden Ook geeft deze screening een advies over het borgen van subsidieverwerving binnen de organisatie.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 hebben we gekozen voor een raamcontract met een extern subsidiebureau. Ook hebben we een interne subsidieadviseur die zich bezighoudt met het identificeren van subsidiemogelijkheden en het coördineren van de aanvragen. Omdat de gemeenten Aalten, Oost Gelre en Doetinchem op dezelfde manier werken, kunnen we de krachten bundelen. Zo wordt de kans op succes vergroot en kunnen

grotere projecten worden gerealiseerd dan wanneer individueel subsidie wordt aangevraagd. Ook zijn er steeds meer Europese subsidieprogramma's beschikbaar, die ons als gemeenten in staat stellen om grensoverschrijdend samen te werken.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In samenwerking met een subsidiebureau hebben we een subsidiekantoor opgericht. We hebben presentaties gegeven en hebben in gesprek met de teams subsidiekansen besproken. Waar deze kansrijk zijn, hebben we ze direct in aanvragen verwerkt. Dit proces is doorlopend, met als doel om de subsidieverwerving op een structurele manier te borgen binnen de organisatie.

Titel Green Leaf Award internationaal blijven uitdragen

In september 2021 heeft de gemeente Winterswijk de Green Leaf Award gewonnen. Naast de eer om deze titel in 2022 te mogen dragen maakt de gemeente Winterswijk automatisch deel uit van het Europese netwerk van gemeenten en steden die de Green Capital Award of de Green Deal Award hebben gewonnen. Ook in 2023 maken we van de gelegenheid gebruik om de zichtbaarheid van Winterswijk op Europees niveau te vergroten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
We hebben ook in 2023 weer deelgenomen aan twee bijeenkomsten van het Europese netwerk. Op deze manier houden we het netwerkt actief en zijn we nauw betrokken bij activiteiten die de Europese Commissie organiseert op het gebied van duurzaamheid. Het lidmaatschap van de portefeuillehouder bij het Convenant of Majors was voor de duur van een jaar en eindigde in 2023.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Deze activiteit loopt door.

Uitvoering Regio Deal Grensoverschrijdende samenwerking (GROS)

Tot eind 2023 geven we uitvoering aan de Regio Deal Grensoverschrijdende samenwerking (GROS). Zo helpen we ondernemers de grens over. We organiseren cursussen en workshops vanuit de Grenzhoppers Business School (GBS), en verbinden deze met de activiteiten van het internationaal netwerkbureau. Voor de GBS ontwikkelen we in 2023 een module e-learning om het cursusaanbod ook digitaal nog beter te ontsluiten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
De Regio Deal Grensoverschrijdende samenwerking (GROS) is eind 2023 succesvol afgerond.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het project is eind 2023 afgerond.

Indicatoren

- Beschikbaarheid van direct uit te geven bedrijventerrein op korte termijn:
  We hebben in 2023 geen direct uitgeefbare gronden gehad. We zijn bezig met herontwikkeling van de gronden van de oude steenfabriek De Vlijt, dit betreft 4,5 hectare. De gronden van de Spoorzone zijn in 2023 (deels onder voorbehoud) verkocht.
- Leegstandsontwikkeling op bedrijventerreinen:
  structureel op een te laag niveau < 1,5 %. Hoort circa 5 % te zijn voor een goede marktwerking.

- Lange termijn reservering voor voldoende nieuwe bedrijventerreinen volgens vraag- en aanbodontwikkeling, zoals vastgelegd in het Regionaal Programma Werklocaties:
  Proces locatiekeuze bedrijventerrein. Raadsbesluit voor locatiekeuze van 16 hectare netto. Dit past binnen het geactualiseerde Regionaal Programma Werklocaties Achterhoek 2024-2028.

- Groei van het aantal arbeidsplaatsen in Winterswijk: registratie op basis van de provinciale werkgelegenheidsenquête, zie tabel.

- Aantal vierkante meters leegstand in het winkelcentrum in 2023:
  Op dit moment (februari 2024) zijn daar nog geen cijfers over 2023 over bekend. De leegstand lijkt redelijk stabiel. Merendeel van de leegstaande panden in het kernwinkelgebied wordt redelijk snel weer ingevuld.

- Aantal bezoekers van het winkelcentrum: geen registratie beschikbaar

- Aantal toeristische overnachtingen:
  676.650 overnachtingen. Bron: Monitor Toerisme Achterhoek 2022, uitgevoerd door bureau Ginder, in opdracht van stichting Achterhoek Toerisme. NB: Er is geen exacte registratie beschikbaar. Dit betreft een modelmatige berekening.

- Aantal leden Grenzhoppers netwerk: 562.

- Aantal aangeboden cursussen en aantal deelnemers Grenzhoppers Business School: twintig seminars/trainingen.

- Aantal toegekende subsidies: 26 (dit zegt niet zoveel, omdat sommige subsidies meerdere jaren doorlopen. Voor de komende rapportage stellen wij voor om te kijken naar de totale stroom aan lopende subsidies, dat is ruim 16,5 miljoen)

- Aantal georganiseerde lobbybijeenkomsten: vijf

- Aantal gerealiseerde Goethe certificaten: twee

Banen	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Landbouw/Visserij	680	660	640	640	600	590	580	550	560	560
Industrie/Delfstoffenwinning	1.880	1.760	1.780	1.840	1.850	1.900	1.910	1.950	1.970	1.990
Nutsbedrijven	60	40	60	70	50	50	50	60	60	60
Bouwnijverheid	1.090	1.080	1.070	940	1.010	940	900	960	980	1.010
Groothandel	510	530	550	550	580	620	590	590	590	630
Detailhandel/autohandel	2.010	2.070	2.090	2.000	2.090	2.200	2.290	2.500	2.560	2.620
Vervoer, opslag en communicatie	740	640	660	710	700	760	740	680	680	650
Horeca	900	950	930	970	930	1.000	1.030	1.070	980	1.150
Financiële instellingen	220	210	190	130	130	130	110	110	100	90
Zakelijke dienstverlening	860	800	800	800	820	830	820	810	850	910
Openbaar bestuur	270	270	280	350	360	380	390	440	480	470
Onderwijs	670	690	690	700	650	660	720	760	720	790
Gezondheidszorg	3.290	3.290	3.000	2.990	3.000	2.710	2.880	3.120	3.080	3.190
Overige dienstverlening	410	400	410	420	430	450	460	470	450	470
Alle sectoren	*13.590*	*13.390*	*13.150*	*13.110*	*13.200*	*13.220*	*13.470*	*14.070*	*14.060*	*14.590*
Bron: PWE-Gelderland 2022										

Wat is het resultaat?

Economie

Voor de locatiekeuze van een nieuw bedrijventerrein zijn de randvoorwaarden, de onderzoeksmethodiek en de benodigde omvang bepaald. De herontwikkeling van De Vlijt is gestart. Energiecongestie, als potentiële belemmering van economische ontwikkeling, heeft een hoge prioriteit gekregen. In samenwerking met industriekring OWIN, Oost NL en met subsidieondersteuning van de provincie Gelderland, is een haalbaarheidsstudie gestart naar slimme energieoplossingen op onze bedrijventerreinen (Smart Energy Hub).
Samen met de Vereniging Verblijfsrecreatie Winterswijk (VVW)en 100% Winterswijk is gestart met de nieuwe beleidsvisie Toerisme & Recreatie. De extra impuls voor evenementen is nog niet gestart vanwege capaciteitsgebrek. De herinrichting van de Markt is geannuleerd en verdere uitvoering van de Centrumvisie is op een laag pitje gezet, als gevolg van de begrotingsontwikkelingen.

Lobby

De basis voor het subsidieloket Winterswijk is in samenwerking met bureau Hezelburcht gelegd door het subsidieloket een vaste plek te geven. Door middel van een subsidiescan is de begroting doorgelicht en zijn kansen op het gebied van verschillende portefeuilles geformuleerd. Voor de Impulsaanpak Winkelgebieden is een werkgroep opgezet die het procesvoorstel voor WoooW gaat voorbereiden.
Samen met de gemeenten Aalten, Oost Gelre en Doetinchem is een structureel subsidieoverleg ingeregeld.
In het kader van het laatste jaar van het Regio Deal project Grensoverschrijdende samenwerking (GROS) heeft de Grenzhoppers Business School het cursusaanbod verruimd. In het kader van de begrotingsontwikkelingen is ervoor gekozen om de Grenzhoppers Business School niet verder voort te zetten. Het Grenzhoppers-netwerk is, door de organisatie van meerdere bijeenkomsten verder uitgebreid. Hoe belangrijk de Duits-Nederlandse contacten zijn, is vooral te zien in crisissituaties, zoals bijvoorbeeld bij de realisatie van windmolens aan de Duitse grens.

Door deelname aan de European Week of Regions ans Cities en de NRW-dag in Brussel, is het bestuurlijke netwerk verder versterkt. Winterswijk staat als Europa-actieve gemeente prominent op de kaart bij provincie, het Rijk en de Europese Commissie. Uitdagingen, zoals netcongestie en kansen voor een hernieuwbare grensoverschrijdende energie-uitwisseling, kunnen op deze manier laagdrempelig aan de kaak worden gesteld.
In het kader van de duurzaamheidsprijs Green Leaf Award heeft een delegatie vanuit Winterswijk deelgenomen aan Europese netwerkbijeenkomsten. Bijeenkomsten die bijdragen aan het actief houden van het netwerk en ervoor zorgen dat kennisoverdracht ook na het Winterswijkse Green Leaf jaar nog worden voortgezet.
Als lid van de Raad van Europa heeft de burgemeester zich samen met de rest van de Nederlandse delegatie ingezet voor kwesties op het gebied van mensenrechten in Europa. De zichtbaarheid van Winterswijk op het Europese toneel maakt dat de gemeente door VNG International is gevraagd deel te nemen aan een USAID project met Georgië, voor een benchlearning traject. Een Oekraïense delegatie heeft in 2023 naast Amsterdam ook Winterswijk bezocht om op een aantal onderwerpen van Winterswijk te leren.
Op het vraagstuk ‘Elke regio telt’ en het behoud van de spoedeisende hulp (SEH) in de regio is er een uitvoerige lobby gevoerd in Den Haag.

Financiële onderbouwing programma 3

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2023	Rekening 2023	VerschilJR2023
Baten			
3.1 Openbare ruimte			
2.1 Verkeer en vervoer	**144**	**145**	**1**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**138**	**148**	**10**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**257**	**256**	**-1**
Totaal 3.1 Openbare ruimte	**539**	**549**	**10**
3.2 Klimaat, water en milieu			
7.2 Riolering	**4.587**	**4.134**	**-453**
7.3 Afval	**3.144**	**3.249**	**105**
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	**7.730**	**7.383**	**-347**
3.3 Duurzaamheid			
7.4 Milieubeheer	**1.513**	**410**	**-1.102**
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen			
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**2.551**	**508**	**-2.043**
8.1 Ruimte en leefomgeving	**330**	**407**	**77**
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	**1.349**	**1.006**	**-343**
8.3 Wonen en bouwen	**824**	**1.004**	**180**
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	**5.054**	**2.925**	**-2.129**
3.5 Economie en lobby			
3.1 Economische ontwikkeling	**0**	**0**	**0**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	**111**	**134**	**22**
3.4 Economische promotie	**1.004**	**1.054**	**50**
Totaal 3.5 Economie en lobby	**1.115**	**1.188**	**73**
Totaal Baten	**15.951**	**12.456**	**-3.495**
Lasten			
3.1 Openbare ruimte			
2.1 Verkeer en vervoer	**5.367**	**4.994**	**-373**
2.2 Parkeren	**81**	**81**	**0**
2.5 Openbaar vervoer	**0**	**0**	**0**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**4.168**	**3.646**	**-522**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**320**	**351**	**30**
Totaal 3.1 Openbare ruimte	**9.937**	**9.072**	**-865**
3.2 Klimaat, water en milieu			
7.2 Riolering	**3.573**	**3.511**	**-63**
7.3 Afval	**2.676**	**2.919**	**243**
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	**6.249**	**6.429**	**180**
3.3 Duurzaamheid			
7.4 Milieubeheer	**3.368**	**2.004**	**-1.363**
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen			
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**2.671**	**590**	**-2.081**
8.1 Ruimte en leefomgeving	**3.310**	**2.284**	**-1.027**
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	**1.247**	**1.015**	**-232**
8.3 Wonen en bouwen	**1.311**	**1.223**	**-89**
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	**8.540**	**5.112**	**-3.429**
3.5 Economie en lobby			
3.1 Economische ontwikkeling	**255**	**198**	**-57**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	**440**	**252**	**-187**
3.4 Economische promotie	**512**	**408**	**-104**
Totaal 3.5 Economie en lobby	**1.207**	**859**	**-349**
Totaal Lasten	**29.301**	**23.476**	**-5.825**
Onttrekkingen			
3.1 Openbare ruimte			
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**0**	**629**	**629**
3.2 Klimaat, water en milieu			
7.2 Riolering	**16**	**4**	**-12**

Exploitatie	Begroting 2023	Rekening 2023	VerschilJR2023
7.3 Afval	**0**	**45**	**45**
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	**16**	**49**	**33**
3.3 Duurzaamheid			
7.4 Milieubeheer	**100**	**100**	**0**
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen			
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**0**	**78**	**78**
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	**0**	**0**	**0**
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	**0**	**78**	**78**
Totaal Onttrekkingen	**116**	**856**	**740**
Gerealiseerd resultaat	**-13.234**	**-10.164**	**3.070**

Algemene toelichting financiële tabel

Zie hiervoor de algemene toelichting zoals bij programma 1 opgenomen.

Openbare ruimte

In dit beleidsveld is aan de lastenkant ten opzichte van de begroting 2023 een voordelig verschil van € 865.000 (V).
Dit verschil is grotendeels als volgt te verklaren:

Lagere kosten LOP en provinciale landschapsprojecten € 187.000 V
Lagere kosten bestrijding japanse duizendknoop € 171.000 V
Lagere stroom- en onderhoudskosten openbare verlichting € 142.000 V
Lagere kosten openbaar groen (bermbeheer) € 138.000 V
Lagere onderhoudskosten wegen buitengebied € 100.000 V
Lagere kosten verkeer en veiligheid, mobiliteitsplan en verkeersborden € 63.000 V
Lagere kosten bestrijding eikenprocessierups € 39.000 V

Lagere kosten LOP en provinciale landschapsprojecten
Uitvoeringsplan LOP
Voor diverse projecten zijn offertes ontvangen c.q. zijn opdrachten verstrekt waarvan de werkzaamheden in 2024 uitgevoerd worden. Voorstel is om een deel (€ 108.000) van het restantbudget 2023 naar 2024 over te hevelen.
Provinciale landschapsprojecten
De Provincie zorgt voor cofinanciering en de beschikbare middelen moeten beschikbaar blijven voor landschapsprojecten.
Voorstel is om het restantbudget 2023 van € 73.000 naar 2024 over te hevelen.
Lagere kosten bestrijding japanse duizendknoop
In 2023 mocht alleen de lopende opdracht aan Donker worden uitgevoerd. Vanuit inkoop werd de verplichting gesteld dat de werkzaamheden Europees moesten worden aanbesteed. Dit is gedurende 2023 aanbesteed en inmiddels is de opdracht gegund aan Donker Groen. Echter heeft hierdoor de bestrijding in 2023 nagenoeg stilgelegen. Door het restant budget van € 75.000 door te schuiven naar 2024 kan de opgelopen achterstand in 2023 in 2024 weer worden goedgemaakt. Specifiek voor gebied Molenveld : Ook hier wordt voorgesteld het restantbudget van € 96.000 naar

2024 over te hevelen. Aannemer dient 3 jaar lang te bestrijden en daarna nog 2 jaar te monitoren. Is nu slechts klein deel uitgevoerd.
totaal voorgestelde overheveling voor bestrijding japanse duizendknoop bedraagt € 171.000.
Lagere stroom- en onderhoudskosten openbare verlichting
Gemeente Winterswijk telt 7700 verlichtingspunten waarvan 1500 aan het einde van de levensduur zijn. Deze kunnen elk moment uitvallen en enkelen doen dat ook. We stellen voor om een deel (€ 130.000) van het restantbudget 2023 dat voor de openbare verlichting in 2023 niet is uitgegeven over te hevelen naar 2024 om daarmee een extra aantal oude masten en armaturen te kunnen vervangen.
Lagere kosten openbaar groen (bermbeheer)
Voorgesteld word een deel (€ 138.000) naar 2024 over te hevelen. Bedrag is voor uitvoering van ecologisch bermbeheer en slotenbeheer. Door de natte omstandigheden is het werk nog maar deels uitgevoerd. Laatste deel werk wordt uitgevoerd in 1e kwartaal 2024 door ROVA.
Lagere onderhoudskosten wegen buitengebied
Dit is grotendeels veroorzaakt door de krappe personeelsbezetting bij de aannemer(s) als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt en de slechte weersomstandigheden.
Lagere kosten verkeer en veiligheid , mobiliteitsplan, verkeersborden.
Dit betreft onder andere het mobiliteitsplan. Voor het mobiliteitsplan is in 2023 nog niet het volledige budget gebruikt. Er is een aanbetaling gedaan van € 19.000 en de tweede helft volgt bij oplevering.
Lagere kosten bestrijding eikenprocessie rups
Bestrijding is in 2023 is ten opzichte van de begroting mee gevallen. De bestrijding fluctueert elk jaar.

Klimaat, water en milieu

Het nadeel van € 347.000 aan de batenkant betreft de lagere rioolheffing. Dit wordt verklaard doordat in de begroting van 2023 is uitgegaan van een belast verbruik van 1.430.000 m³. Het daadwerkelijke verbruik ligt substantieel lager, namelijk 1.216.000 m³. Dit verschil van 214.000 m³ is de reden voor de afwijking.
Het nadeel van € 180.000 aan de lastenkant betreft met name de hogere bijdrage aan de Rova voor de afvalverwerking als gevolg van hogere verwerkingskosten voor grof tuinafval en GFT.

Duurzaamheid

De hogere baten van € 1.102.000 worden grotendeels als volgt verklaard:
- Lagere inkomsten Energiebesparende maatregelen € 706.000 N
- Lagere inkomsten Klimaat- en energiebeleid (CDOKE) € 413.000 N

Bij beide specifieke uitkering van het Rijk zijn de werkelijke uitgaven in 2023 lager uitgevallen dan het Rijkbudget. De niet bestede middelen worden meegenomen naar 2024 en zijn overgeboekt naar de post Vooruitontvangen zodat ze in 2024 beschikbaar blijven.
De lagere lasten van € 1.363.000 worden grotendeels als volgt verklaard:
- Lagere lasten Energiebesparende maatregelen € 706.000 V
- Lagere lasten Klimaat- en energiebeleid (CDOKE) € 413.000 V
- Lagere lasten Ontzorgpakket duurzaamheid € 43.000 V
- Lagere doorbelasting € 81.000 V

De eerste 2 posten betreffen specifieke uitkeringen van het Rijk waar de uitgaven in 2023 lager zijn uitgevallen dan het Rijksbudget. De niet bestede middelen mogen na 2023 ook nog besteed worden en daarom stellen we voor deze bedragen over te

hevelen naar 2024.
De kosten voor het ontzorgpakket duurzaamheid zijn lager uitgevallen omdat veel kosten onder de specifieke uitkeringen verantwoord kunnen worden.
De lagere doorbelasting betreft met name de doorbelaste bedrijfsvoerings- en kapitaallasten. Zie ook de algemene toelichting op de financiële tabel.

Gebiedsontwikkeling en wonen

Het nadeel van € 2129.000 aan de batenkant en het voordeel van € 3.429.000 aan de lastenkant bedraagt per saldo een voordeel € 1.300.000. Het verschil aan de baten- en lastenkant betreft voor een groot deel de resultaten op de grondexploitatie, waarbij voor nadere detaillering wordt verwezen naar paragraaf G Grondbeleid.
Het voordeel aan de batenkant exclusief grondexploitatie bedraagt € 258.000 hetgeen met name wordt verklaard door :

-hogere opbrengsten uit opgelegde dwangsommen € 50.000 V
-hogere opbrengsten uit bestemmingsplanleges € 31.000 V
-hogere opbrengsten bouwleges € 211.000 V
-diverse lagere opbrengsten € 34.000 N

hogere opbrengsten uit opgelegde dwangsommen
Dit is voornamelijk als gevolg van het alsnog ontvangen van in 2016 en 2017 als oninbaar afgeboekte dwangsommen.
hogere opbrengsten uit bestemmingsplanleges.
Dit is als gevolg van een hoger aantal afgehandelde verzoeken met betrekking tot bestemmingsplanwijzigingen.
hogere opbrengsten bouwleges
De bouwleges zijn gedurende 2023 met een bedrag van € 340.000 naar boven bijgesteld. Dit is gedaan omdat de beoogde invoeringsdatum van de Omgevingswet en de daarbij behorende Wet kwaliteit bouw (Wkb) eerst 1 juli 2023 was. Dit zou betekenen dat per 1 juli 2023 veel minder leges in rekening zouden kunnen worden gebracht omdat het technische deel van een bouwvergunning ondergebracht zou worden bij private kwaliteitsborgers en niet meer bij de gemeente. In eerste instantie zijn daarom de leges bij het opstellen van de begroting 2023 lager begroot.
Gedurende 2023 is bekend geworden dat de Wkb (deels) in werking treedt op 1 januari 2024 waardoor de 2e helft van 2023 leges voor het technische deel in rekening worden gebracht. Hierop is een prognose uitgebracht van de nog te verwachten bouwplannen. In de laatste maanden van 2023 zijn er nog een aantal grotere projecten aangevraagd en nog in 2023 vergund. Onder andere 2 grote projecten op park Achterhoek (bouw van zorginstellingen), verbouwing aan nutsvoorziening (waterzuiveringsinstallatie) en een aantal woningbouw-projecten. Hierdoor zijn de bouwleges op rekeningbasis € 211.000 hoger uitgevallen dan waarvan was uitgegaan bij de 2e voortgangsrapportage 2023.
Het voordeel aan de lastenkant exclusief grondexploitatie bedraagt € 1.116.000 (V)

-overheveling projectbudget Triparti € 685.000 (V)
-overheveling budget voor het siloterrein € 67.000 (V)
-overheveling budget wijkaanpak € 43.000 (V)
-overheveling deelbudget afdekking kleiput € 30.000 (V)
-overheveling restantbudget project Wooow € 24.000 (V)
-overheveling budget invoering Omgevingswet € 46.500 (V)

overheveling projectbudget Project Triparti
Het voorstel is het budget van het driehoeksinitiatief Spoorbosje- Dingstraat - Busremise naar 2024 over te hevelen om dit in 2024 uit te kunnen voeren. Het separate raadsbesluit hieromtrent is van september 2023.

overheveling budget voor het siloterrein
De belanghebbende heeft de afrekening voor de subsidie ingediend. Er ontbreekt nog een bevestiging waaruit blijkt dat is voldaan aan alle verplichtingen. Daarom is dit nog niet afgewikkeld. We verwachten de subsidies in 2024 vast te stellen en af te rekenen.
overheveling budget wijkaanpak
Voorgesteld wordt het restantbudget over te hevelen om in 2024 hier nader invulling aan te kunnen geven, waaronder de dorpendeal voor Winterswijk Oost.
overheveling budget invoering Omgevingswet
Een deel (€ 46.500) van het budget invoering Omgevingswet is naar 2024 overgeheveld.
Op basis van de Impact-analyse Wet Kwaliteit Bouw (Wkb) is jaren terug besloten dat als de Omgevingswet en Wet kwaliteit bouwen worden ingevoerd minder inzet op bouwtechnische toetsing van bouwplannen benodigd is. Echter, vlak vóór 1 januari 2024 zijn veel (grote) aanvragen bouw ingediend omdat initiatiefnemers nog graag van de bestaande procedure gebruik willen maken waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor de bouwtechnische toetsing bij een vergunning. Dit betekent dat er sprake is een groter aantal aanvragen, dan gemiddeld. En deze aanvragen behoren wettelijk gezien volgens de oude procedure afgehandeld te worden. Hierdoor is langer ondersteuning van specialistische bouwtechnische medewerkers vereist. Daarnaast heeft eind november 2023 de minister bekend gemaakt dat de gehele Wkb niet helemaal in werking treedt. Dit betekent dat (evaluatie-moment juni 2024) voor verbouw de bouwtechnische toetsing van een vergunning-aanvraag onder bevoegdheid blijft van de gemeente en de gemeente verantwoordelijk blijft voor het uitvoeren van de specialistische bouwtechnische werkzaamheden bij een vergunning voor verbouw. Ook in dat licht bezien is in 2024 langer bouwtechnische toetsing nodig. Om deze redenen wordt voorgesteld om een bedrag van € 46.500 over te hevelen naar 2024.

Economie en Lobby

Baten :
Door met name hogere inkomsten aan toeristenbelasting € 42.000 en marktgelden € 22.000 zijn de baten € 73.000 hoger uitgevallen
Lasten:
De lagere lasten van € 349.000 worden grotendeels als volgt verklaard:

- Lagere lasten uitvoering economisch beleid € 95.000 V
- Lagere lasten uitvoering vrijetijdseconomie € 111.000 V
- Lagere doorbelasting € 83.000 V

Het grootste gedeelte van het budget voor de uitvoering economisch beleid is bestemd voor de toekomstbestendige bedrijventerreinen. Dit project loopt ook na 2023 door en daarom stellen we voor een bedrag van € 75.000 over te hevelen naar 2024.
Het project toerisme en recreatie loopt ook in 2024 door en daarnaast is er geen capaciteit beschikbaar geweest in 2023 voor het ondersteunen van evenementen voor jongeren. Inmiddels zijn er ideeën aangedragen door evenementenorganisatoren en de Wuh. Daarom stellen we voor een bedrag van € 86.450 over te hevelen naar 2024. De lagere doorbelasting betreft met name de doorbelaste bedrijfsvoerings- en kapitaallasten. Zie ook de algemene toelichting op de financiële tabel.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

De onttrekking aan de reserves van € 740.000 bestaan uit:

De onttrekking/vrijval van € 629.000 van de bestemmingsreserve onderhoud algemene begraafplaats.
Het College heeft bij de jaarrekening 2022 aan de Raad toegezegd de bestemmingsreserve Onderhoud graven bij de jaarrekening 2023 op te heffen.
In de jaarrekening 2022 is het volgende opgenomen :
Bij de begroting 2023 is aangegeven dat de bestemmingsreserve Onderhoud graven bij de jaarrekening 2022 zou worden opgeheven. De overdracht van de islamitische begraafplaats aan het Kerkgenootschap Nederlands Islamitische Waqf vindt een jaar later plaats dan gepland. Daarom stellen we voor om de bestemmingsreserve Onderhoud graven pas in 2023 op te heffen. Hierdoor kunnen afwikkelingskosten van de overdacht nog ten laste komen van de reserve.
Er komen in 2024 geen uitgaven meer de overdracht van de islamitische begraafplaats aan het Kerkgenootschap Nederlands Islamitische Waqf. Vandaar is het voorstel de bestemmingsreserve Onderhoud graven bij de jaarrekening 2023 op te heffen.
De voorgestelde jaarlijkse onttrekking aan de reserve dekking kapitaallasten herinrichting Notaristuin van € 12.000 betreft de rente en afschrijving van het enkele jaren geleden in de begroting opgenomen krediet herinrichting Notaristuin.
De voorgestelde onttrekking van € 45.000 op basis van de in 2023 gerelateerde uitgaven aan de reserve wijziging inzamelstructuur huishoudelijk afval leidt er toe dat deze reserve na de jaarrekening 2023 leeg is en wordt opgeheven.
Tot slot wordt voorgesteld de in 2023 gedane uitgaven voor het Project Stedelijke herverkaveling van € 78.000 te dekken uit de onttrekking uit de daarvoor beschikbare reserve.

Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk

Inleiding

Algemene ondersteuning, bestuur
Onze manier van besturen is betrokken, laagdrempelig en transparant. Met een nuchtere kijk en gezond boerenverstand. We werken in het belang van de inwoners, horen hun mening graag. We hechten aan inwonersparticipatie en trekken als raad en college graag samen op.

Dienstverlening
We gaan samen aan de slag en inwoners worden tijdig, actief en laagdrempelig betrokken bij besluiten die hen direct raken.

Veiligheid en ondermijning
Je veilig voelen is een basisbehoefte en vraagt om meer aandacht. Criminaliteit wordt voorkomen. We ondersteunen een integrale aanpak om ondermijning tegen te gaan en onze gemeente veilig te houden.

4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening

Ambitie

We hebben een bestuur en organisatie die er zijn voor heel Winterswijk, alle inwoners, organisaties en bedrijven. We versterken de lokale democratie en realiseren de doelen uit het coalitieakkoord.
We gaan samen aan de slag voor en met inwoners. Inwoners worden tijdig, actief en laagdrempelig betrokken.
Relevante documenten:

- Organisatievisie.
- Visie op dienstverlening.

Doelstellingen

We betrekken zoveel mogelijk inwoners, organisaties en bedrijven bij wat we willen realiseren met een open en transparante bestuurlijke stijl

Activiteiten

Organiseren pilot burgerforum en effecten daarvan in beeld brengen

De gemeenteraad heeft in 2022 het participatiekader vastgesteld. In participatieprocessen wordt vooraf bepaald welke rol inwoners/ondernemers krijgen, van informeren tot co-creëren. De gemeenteraad vraagt als mogelijke aanvulling op het participatiekader een pilot op te zetten met een burgerforum. De pilot moet de effecten in beeld brengen van het werken met een burgerforum. We willen de pilot koppelen aan een geschikt project.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 is er onderzoek gedaan naar het burgerforum. Er is gekeken wat het burgerforum is, wat het doel is en waarom we dit wel of niet zouden inzetten in de gemeente. Op basis van de genoemde informatie en de huidige begroting, is een burgerforum vanwege de gevraagde capaciteit en financiële middelen op dit moment niet wenselijk en mogelijk. Bovendien zijn er voldoende alternatieven om hetzelfde doel te bereiken.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Er is kenbaar gemaakt dat we het burgerforum niet inzetten in de gemeente. Deze activiteit krijgt dus geen vervolg.

Toekomstvisie Winterswijk

Er is behoefte aan een overkoepelende toekomstvisie voor heel Winterswijk. Het gaat dan zowel over het fysieke als sociale domein. De toekomstvisie draagt bij aan een leefbaar Winterswijk. Op basis van data onderzoek en met een blik op de toekomst brengen we in beeld waar we in Winterswijk naartoe willen. Wat zijn de trends en ontwikkelingen en wat is het toekomstverhaal van Winterswijk?
De toekomstvisie kent geen eigen proces, maar wordt onderdeel van de omgevingsvisie bebouwde kom.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De toekomstvisie komt te vervallen en wordt onderdeel van de omgevingsvisie bebouwde kom. Voor de toelichting wordt verwezen naar programma 3.4.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De toekomstvisie komt te vervallen en wordt onderdeel van de omgevingsvisie bebouwde kom. Voor de toelichting wordt verwezen naar programma 3.4.

Uitvoeren programma dienstverlening

In het uitvoeringsprogramma dienstverlening wordt de dienstverleningsvisie concreet vertaald naar de praktijk. Wat goed gaat, blijven we goed doen. De basis op orde. We verbeteren de dienstverlening door input te verzamelen bij klanten (klantreizen). Ook informeren we klanten actief over de duur en status van hun aanvraag of verzoek en houden we ons aan de afspraken. We werken met servicenormen die we monitoren in een dashboard waarop wordt gestuurd. We werken met een proef van beeldbrieven voor laaggeletterden en anderstaligen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In het onderzoek 'Waarstaatjegemeente.nl' scoren we een 7 (2021). In het onderzoek van 2024 willen we een 7,5 scoren, om in het onderzoek van 2026 uit te komen op een dikke 8.
We leggen de lat van onze dienstverlening hoog en streven uiteindelijk naar een 9. Belangrijke aandachtspunten zijn een tijdige afhandeling van zaken en afspraak is afspraak. Onze manier van communiceren is open en transparant en het liefst mondeling. Op die manier komen we meer in verbinding met de klant en creëren we meer begrip voor onze besluiten.
Winterswijk heeft een vastgestelde dienstverleningsvisie. In 2023 werken we aan een algemene aanpak als rode draad door de hele organisatie. Tegelijkertijd leveren we een grote diversiteit aan diensten en producten. Daarom willen we juist met de teams een verbeterslag maken, specifiek gericht op de eigen resultaten van de teams en professionals die daar werken.
Het uitvoeringsprogramma dienstverlening is in uitvoering en is in het tweede en derde kwartaal van 2023 met name gericht geweest op de verbetering van de dienstverlening binnen het fysieke domein. Er is een plan van aanpak opgesteld waarbij integraal wordt gekeken naar diverse facetten, waaronder HR, competenties, I-kolom, mindset, houding en gedrag. Daarnaast is er specifieke aandacht voor de openstaande aanvragen en verzoeken en het opvolgen van deze zaken. Het plan van aanpak en de manier van werken zijn een blauwdruk om ook verder in de organisatie door te voeren.
Daarnaast is de projectleider dienstverlening betrokken bij de programma's Omgevingswet en Office 365, alsook bij de dienstverlening en optimalisatie van Burgerzaken. Hieronder vallen ook de klanttevredenheidsonderzoeken die zijn of worden uitgevoerd, en de verdere uitwerking van de servicenormen binnen de gemeente. In 2024 wordt verder gegaan met de genoemde punten.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Dienstverlening staat centraal in het hele doen en laten van de gemeente Winterswijk. Daarom is het nodig om continu aandacht te schenken aan de ontwikkeling van onze dienstverlening. In de aanpak kiezen we deels voor 'quick wins' voor de hele organisatie, en deels voor een projectmatige aanpak in een specifiek domein.

Doelstellingen

We hebben een slagvaardige en deskundige organisatie

Voor activiteiten in de bedrijfsvoering verwijzen we naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Doelstellingen

We interesseren inwoners voor de democratie en politiek

Activiteiten

Implementatie kinderraad en andere projecten gericht op jeugd.

Er komt een kindergemeenteraad om de jeugd beter bij de politiek te betrekken.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 is voor het eerst een kindergemeenteraadsvergadering gehouden, onder voorzitterschap van de burgemeester. Tijdens de vergadering van de kindergemeenteraad gingen de kinderen met elkaar in debat over zelfbedachte plannen voor iets wat zij willen realiseren in de gemeente. Het beste plan was een Springkussenfestival, dat in de zomer van 2023 is gehouden. Vanaf 2024 krijgt de kindergemeenteraad structureel een vervolg.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De kindergemeenteraad en de projecten met middelbare scholen zijn in 2023 gestart en worden vanaf 2024 structureel vervolgd.

Doelstellingen

We zorgen voor een laagdrempelige en persoonlijke gemeentelijke dienstverlening

Activiteiten

E-diensten uitbreiden en achterliggende processen optimaliseren

We breiden de e-diensten uit aan de hand van de ontwikkelingen van de vakspecifieke software van bijvoorbeeld het sociaal en ruimtelijk domein. Waar deze vakspecifieke software ontbreekt, ontwikkelen we zelf e-diensten. We passen achterliggende processen aan, zodat we zo efficiënt en effectief mogelijk werken. Daarbij streven we naar een hoge gebruikersvriendelijkheid en snelle afhandeling van vragen van onze inwoners of andere klanten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Verschillende werkprocessen zijn geprofessionaliseerd en ontsloten via een e-dienst. Deze werkprocessen zijn volledig digitaal ingericht, waarbij geen analoge documentatie meer wordt gemaakt. De aanvrager kan de status van diens zaak ook via de Persoonlijke Internet Pagina (PIP) volgen. De aanvrager kan de documenten digitaal aan de zaak toevoegen en er kunnen vragen worden gesteld die direct in de zaak worden opgenomen. Documenten worden (indien van toepassing) digitaal ondertekend. Per werkproces worden nieuwe e-diensten gemaakt, waarbij dit proces ook volledig digitaal wordt ingericht.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het team informatievoorziening is in opbouw. Vanwege de extra hulp die nodig is om medewerkers volledig digitaal te laten werken, is de planning bijgesteld.

Indicatoren

- Bron voor het klantwaarderingscijfer is 'Waar staat je gemeente':
  Er zijn nog geen recente cijfers beschikbaar over 2023 voor het klantwaarderingscijfer van de gemeente Winterswijk. Wij heroverwegen de meetmethode 'Waar staat je gemeente' zodat wij structureel en op kortere termijn zicht hebben op ons klantwaarderingscijfer.

Wat is het resultaat?

In 2023 zijn de mogelijkheden voor het opzetten van een burgerforum onderzocht. Uit dit onderzoek blijkt dat er op dit moment voldoende alternatieven zijn om de participatie van belanghebbenden goed te kunnen borgen. We geven dus geen vorm gaan aan een burgerforum. Wel zijn we in 2023 gestart met een kinderraad, onder leiding van de burgemeester. Vanaf 2024 gaan we hier structureel mee door.
Ook is er verder invulling gegeven aan de dienstverleningsvisie. Naast een organisatie brede aanpak op specifieke onderwerpen, hebben we ons in het tweede en derde kwartaal van 2023 vooral gericht op het fysieke domein. De projectleider dienstverlening is betrokken bij de implementatie van de Omgevingswet en Office 365. In het verlengde van dienstverlening heroverwegen wij hoe we klanttevredenheidsonderzoeken willen vormgeven in een toenemende digitale wereld. Hier gaat de projectleider in 2024 mee aan de slag.
Daarnaast zijn er goede stappen gezet op het gebied van de e-diensten. Bestaande processen zijn verbeterd en worden inmiddels als e-dienst aangeboden. Zo is bijvoorbeeld een groot deel van de diensten binnen Burgerzaken 24/7 digitaal toegankelijk. Aanvragen die worden gedaan kan de inwoner middels de Persoonlijke Internet Pagina (PIP) volgen. Eventuele aanvullende documenten kan de inwoner digitaal toevoegen aan een lopende zaak. Deze ontwikkeling gaat in 2024 door.

4.2 Openbare orde en veiligheid

Ambitie

We houden onze gemeente veilig, ontmoedigen criminaliteit en verhogen het veiligheidsgevoel van onze inwoners.
Relevante documenten:

- Wabo-beleidsplan gemeente Winterswijk;
- Uitvoeringsprogramma vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Doelstellingen

We gaan drugsproblematiek tegen

Activiteiten

Actieve aanpak straathandel drugs, onder andere bij scholen en evenementen

Bij het aantreffen van drugshandel zetten wij waar mogelijk bestuurlijke handhaving in. Daarnaast investeren wij in een nog intensievere samenwerking met scholen, om zowel preventief als repressief te kunnen optreden tegen drugsgebruik en drugshandel op scholen. Denk hierbij aan de inzet van drugshonden en het aanpassen van schoolreglementen, om de aanpak laagdrempeliger te kunnen inzetten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 heeft de aanpak van de straathandel in drugs vorm gekregen door de inzet van bestuurlijke maatregelen. Concreet gaat het om een gebiedsverbod en een last onder dwangsom. In het kader van de preventie jeugd vindt er maandelijks overleg plaats tussen scholen, politie, gemeente en Halt. Er is een proactieve informatiedeling tussen de politie en de gemeente bij de aanpak van de straathandel in drugs.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2023 zijn er zowel preventieve als repressieve maatregelen ingezet bij de aanpak van de straathandel in drugs. Dit is structureel geborgd en blijft doorgaan.

Hard optreden tegen drugsoverlast

Samen met de politie treden we hard op tegen drugsoverlast. Hierbij maken we gebruik van elkaars handhavingsinstrumenten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In afstemming met de politie is er in 2023 ingezet op drugsoverlast. In nauwe samenwerking met de politie zijn hierbij meerdere keren bestuursrechtelijke maatregelen ingezet.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit is een doorlopend proces.

Preventiecampagnes tegen drugsgebruik

Het gebruik van drugs door jongeren en jongvolwassenen is voor de gemeente Winterswijk een belangrijk thema. Onverantwoord gebruik hiervan kan leiden tot problemen voor de gezondheid en de directe leefomgeving. Ook kan het aanleiding geven voor overlast voor de omgeving (criminaliteit). In Winterswijk zijn er signalen van drugsgebruik door jongeren die de gemeente zorgen baren. Samen met 'Iris in de Buurt' (IrisZorg Preventie Achterhoek) wordt gewerkt aan de monitoring en de campagne activiteiten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In het voorjaar van 2023 werden de resultaten bekend van de quickscan drugsgebruik onder Winterswijkse jongeren. Hieruit bleek dat het drugsgebruik onder jongeren in Winterswijk vergelijkbaar is met dat van de rest van Nederland. Het huidige preventieve aanbod aan manieren om het drugsgebruik onder jongeren te verminderen, wordt dan ook onveranderd doorgezet.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De quickscan 'Drugsgebruik onder Winterswijkse jongeren' is uitgevoerd.

Doelstellingen

We gaan straatintimidatie tegen

Activiteiten

Campagne starten om straatintimidatie tegen te gaan

We starten een campagne tegen straatintimidatie om bewustwording over dit onderwerp te vergroten. Daarnaast onderzoeken we of er een meldpunt moet komen voor deze vorm van intimidatie.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Met een wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) wordt er een artikel opgenomen met een verbod op straatintimidatie. Daarnaast wordt er in 2024 ingezet op een bewustwordingscampagne over straatintimidatie.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De wijziging van de APV staat gepland voor 2024. Wegens problemen met de personele capaciteit bij de afdeling vergunningen, is het nog niet mogelijk om aan te geven wanneer de wijziging plaatsvindt.

Onderzoek of een verbod op straatintimidatie mogelijk is

We onderzoeken of een verbod op straatintimidatie mogelijk is. Hierbij kijken wij naar jurisprudentie en initiatieven bij andere gemeenten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Een verbod op straatintimidatie kan worden opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Grote steden zoals Arnhem en Rotterdam hebben al een artikel over straatintimidatie opgenomen in hun APV. Met de eerstvolgende wijziging van de APV, wordt dit verbod ook in Winterswijk ingevoerd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2023 heeft er nog geen APV-wijziging plaatsgevonden. Als er voldoende personele capaciteit is, wordt de wijziging in het derde of vierde kwartaal van 2024 doorgevoerd. Het onderzoek is in 2023 afgerond.

Doelstellingen

We vergroten het gevoel van veiligheid bij inwoners

Activiteiten

Samen met het domein zorg werken we met een integrale aanpak voor mensen met verward en onbegrepen gedrag

We vinden het belangrijk dat partijen die een rol spelen in de samenwerking bij de aanpak van personen met verward gedrag, een gezamenlijke verantwoordelijkheid ervaren. We zetten in op intensivering van de ketensamenwerking. Vanuit het Rijk zijn hiervoor gelden beschikbaar gesteld aan het Zorg- en Veiligheidshuis Noord- en Oost-Gelderland. Met alle betrokken partijen vindt overleg plaats om te komen tot een bestedingsplan voor die gelden. De gelden zijn onder andere bestemd voor de versterking van de coördinatiefunctie van het Zorg- en Veiligheidshuis en het voeren van procesregie op de doelgroep.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Met een gecoördineerde aanpak gericht op mensen met verward en onbegrepen gedrag, is het mogelijk om zorgwekkende signalen vroegtijdig in beeld te krijgen en op te pakken. Een gecoördineerde aanpak is zowel gericht op de juiste persoonlijke zorg, als op de veiligheid voor de omgeving. Dit is onderdeel van het dagelijkse werk.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het versterken van de samenwerking is een continu proces.

Samenwerking en zichtbaarheid boa's en politie

De buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en de politie werken nauw samen. Om een nog betere invulling te kunnen geven aan die samenwerking, maar vooral ook ter verbetering van de zichtbaarheid en leefbaarheid, wordt het aantal boa's met twee uitgebreid. In 2022 heeft een benchmark plaatsgevonden om inzicht te krijgen in de benodigde formatie voor toezicht en handhaving als het gaat om de veiligheid en leefbaarheid in Winterswijk. Boa's zijn het gezicht van de gemeente in de publieke ruimte. De boa's maken verbinding met de burger en werken samen met diverse ketenpartners, zoals politie, jongerenwerkers en Halt. Voor die partijen zijn zij de ogen en oren in het centrum, de wijk(en) en het buitengebied. In 2023 geven we vooral prioriteit aan de zichtbaarheid en benaderbaarheid van onze boa's.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 is de totale capaciteit van de boa's in Winterswijk toegenomen tot 5fte. Hiermee kunnen we inspelen op de leefbaarheidsvraagstukken die in Winterswijk spelen en in toenemende mate vergelijkbaar zijn met de kleinstedelijke problematiek. De samenwerking met de politie en de zichtbaarheid en benaderbaarheid van de boa's, is door de capaciteitsuitbreiding geïntensiveerd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2023 is het aantal boa's uitgebreid met twee fte. Daarnaast is er voor 0,5 fte een coördinator aangenomen, en is 0,5 fte bestemd voor de functie adviseur openbare orde en veiligheid. De samenwerking tussen de politie en de boa's heeft doorlopend de aandacht en heeft een structureel karakter.

Voortzetting uitbreiding bluswatervoorzieningen

We ronden in 2023 het complete pakket aan bluswatervoorzieningen in Winterswijk af. Hierbij vragen wij een sluitend advies van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland, uiteraard in goed overleg met de lokale brandweerpost.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Wij hebben in 2023 nog geen bevestiging ontvangen van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland dat de bluswatervoorziening voor de hele gemeente op orde is. Als deze bevestiging niet kan worden gegeven, ontvangen we van hen een concreet voorstel wat er nog nodig is om deze wel te krijgen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
We hebben vanuit de veiligheidsregio nog geen voorstel ontvangen. De verwachting is dat er in het eerste of tweede kwartaal van 2024 uitsluitsel komt.

Doelstellingen

We voorkomen en beperken criminaliteit en ondermijning

Activiteiten

Aanpak ondermijning

De regionaal coördinator ondermijning blijft in 2023 werkzaam voor de Achterhoekse gemeenten. Daarnaast geven we in 2023 de internationale ondermijningstafel met Duitsland verder vorm.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Om ondermijning goed tegen te kunnen gaan en een waterbedeffect te voorkomen, is regionale samenwerking belangrijk. In de Week tegen de Ondermijning hebben er meerdere integrale controles plaatsgevonden.
De Euregio gaat een subsidieaanvraag indienen om in 2024 internationale samenwerking op te starten. Eind 2023 zijn hiervoor de eerste voorbereidingen getroffen. Om dit concreet vorm te geven, heeft er een gesprek plaatsgevonden met een aantal regioburgemeesters. In 2024 wordt gestart met de uitvoering. Dit wordt naar verwachting in het derde en vierde kwartaal van 2024.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In samenwerking met de Euregio wordt er een voorstel ingediend voor een Interreg-subsidie. De Euregio is hierin projectleider. Afhankelijk van toekenning van deze

subsidie, kan de samenwerking met Duitsland in het kader van ondermijning medio 2024 worden opgestart.

Bestrijden zorgfraude

Vanuit het oogpunt van ondermijning onderzoeken we of er zorgfraude voorkomt in de gemeente. Bij het vermoeden van fraude pakken wij dit conform de bestaande werkwijze integraal aan. Daarnaast creëren we bewustwording bij zorgcliënten en andere inwoners over de verschijningsvormen van zorgfraude.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De aanpak van zorgfraude komt niet van de grond door onvoldoende personele capaciteit. De rol van regionale toezichthouder is enkele maanden niet ingevuld geweest, waardoor zaken niet zijn opgepakt. Er is behoefte aan extra personele capaciteit. Begin 2024 wordt een voorstel gedaan om extra capaciteit in te zetten. Het Datalab Gelderland Oost (GO) is bezig geweest om zorgfraude in beeld te brengen door middel van indicatoren (data). In het afgelopen jaar is het niet mogelijk gebleken om middels data voldoende zicht te krijgen op de aard en omvang van zorgfraude.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2023 is door het vertrek van de toezichthouder beperkt ingezet op het thema zorgfraude. In gevallen van concrete casuïstiek is dit besproken in de overleggen over ondermijning.

Voorlichting en training over wapens en geweld door Halt

Halt-medewerkers geven, met ondersteuning van jongerenwerkers en/of politie, voorlichting op het voortgezet onderwijs over diverse onderwerpen. Denk hierbij aan wapenbezit, geweld en sexting.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Middels diverse voorlichtingsbijeenkomsten van Halt, maken we jongeren bewust van de gevaren van wapenbezit, geweld en sexting.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2023 hebben diverse voorlichtingsmomenten plaatsgevonden.

Voorlichting op scholen over ondermijning door Leerlingalert

Leerlingalert geeft voorlichting op het voortgezet onderwijs over de criminele (onder)wereld en het versterken van het netwerk rondom jongeren. Zij reiken de jongeren tools aan om ondermijnende criminaliteit te herkennen, en weerstand te bieden tegen de verleiding om snel veel geld te verdienen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Doel van de voorlichting op middelbare scholen is om leerlingen en leraren alert te maken op signalen rondom ondermijning.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2023 is het programma Leerlingalert niet ingezet. Wegens een overvol schoolprogramma met voorlichting over diverse thema's, hebben de middelbare scholen ervoor gekozen om andere prioriteiten voorrang te geven.

Weerbaarheid van inwoners en ondernemers vergroten door preventiecampagnes

We maken inwoners en ondernemers bewust van de schade die ze kunnen ondervinden van ondermijnende criminaliteit. Daarnaast maken we ze bewust van de rol die zij zelf kunnen spelen in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. En wat kunnen ze zelf doen om niet in het criminele speelveld te belanden?

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
We hebben onze inwoners en ondernemers bewust gemaakt van de verschillende vormen van ondermijning. Daarnaast hebben we ze weerbaarder gemaakt tegen ondermijning. Concreet betekent dit voorlichting, maar ook handelingsperspectief. Dit hebben we gedaan door middel van voorlichting bij agrariërs en via de werkgroep Veilig Buitengebied.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2023 is doorlopend aandacht geweest voor ondermijning in het buitengebied. Daarnaast is er in de tweede helft van 2023 een integrale controle geweest, waarbij ook is ingezet op bewustwording en voorlichting over de gevaren van ondermijning. Dit was specifiek gericht op ondernemers.

Doelstellingen

We voorkomen oplichting en digitale criminaliteit

Activiteiten

Bewustwording cyberweerbaarheid

We organiseren activiteiten om mensen, op alle leeftijden en op hun eigen niveau, cyberweerbaar te maken.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 hebben we in samenwerking met ketenpartners enkele activiteiten ondernomen op het gebied van cyberweerbaarheid. Het programma HackShield wordt in 2024 samen met de bibliotheek ingezet.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2023 hebben we enkele activiteiten aangeboden. Het thema cyberweerbaarheid wordt ook in 2024 verder opgepakt.

Organiseren cyber security scan voor ondernemers
In overleg met ondernemersverenigingen en na inventarisatie van de behoeftes, organiseren wij een cyber security scan voor ondernemers.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Het Platform Veilig Ondernemen heeft in onze regio diverse bijeenkomsten aangeboden met voorlichting over een weerbare onderneming. De cyber security scan voor ondernemers is nog niet aangeboden in 2023, omdat andere veiligheidsthema's prioriteit kregen. In 2024 wordt opnieuw ingezet op de cyberweerbaarheid van inwoners en ondernemers.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In samenwerking met het Platform Veilig Ondernemen geven wij hier in 2024 verder uitvoering aan.

Indicatoren
Om te kunnen beoordelen of we de genoemde doelstellingen hebben behaald, raadplegen we onderstaande bronnen:

- De misdaadcijfers van de politie:
  In 2023 zijn in de gemeente Winterswijk 1.000 misdrijven geregistreerd, tegenover 1.198 in 2022. Na een aantal jaren met daarin een lichte stijging zien we nu dus weer een daling in het aantal geregistreerde misdrijven.
- De Veiligheidsmonitor:
  In 2023 hebben wij wederom deelgenomen aan de Veiligheidsmonitor. De uitkomsten hiervan gebruiken we om de inzet in 2024 en 2025 mede te bepalen. Uiteraard wel in samenhang met het Integraal Veiligheidsplan en het daarbij behorende uitvoeringsplan.
- Conneqt:
  We hebben in 2023 82 overlastmeldingen ontvangen, vrijwel gelijk aan het aantal meldingen in 2022. Onder deze meldingen vallen allerlei soorten overlast, bijvoorbeeld door jeugd, houtrook of parkeeroverlast.

Op basis van deze bronnen krijgen wij onder andere inzicht in het percentage inwoners dat zich veilig voelt, het aantal misdrijven dat wordt gepleegd en het aantal overlast meldingen. Wij streven naar een stijging van dat percentage inwoners dat zich veilig voelt, en een daling van het aantal misdrijven en gevallen van overlast. Op basis van de gegevens uit deze bronnen, kunnen wij onze inzet waar nodig bijsturen.

Wat is het resultaat?

In 2023 hebben wij ons weer breed ingezet voor de veiligheid in onze gemeente. Er zijn verschillende stappen gezet om Winterswijk nog veiliger en leefbaarder te maken. Een vaste waarde is het goed geborgde ondermijningsoverleg. Dit mogen wij als Winterswijk facilitairen voor de hele regio. Dit houdt in dat verschillende ketenpartners maandelijks samenkomen om signalen van ondermijning te bespreken en hieruit concrete acties te laten voortvloeien. Hiermee kunnen we lokale, maar ook regionale ondermijning aanpakken. Voor het internationale ondermijningsplatform is in samenwerking met de Euregio een concreet subsidievoorstel opgesteld. Dit wordt begin 2024 ingediend om, mits toegekend, verdere stappen te kunnen zetten in de internationale samenwerking.
Vanuit de politie is een lichte daling zichtbaar op het gebied van overlastmeldingen. Waren dit er in 2022 nog 981, in 2023 ging het om 891 meldingen. Deze meldingen variëren van overlast door een dronken persoon, tot overlast van een persoon met onbegrepen gedrag. Ditzelfde beeld komt naar voren bij het aantal geregistreerde misdrijven in Winterswijk. Ook hier is een daling zichtbaar van 1.198 in 2022 naar 1.000 in 2023.
In het kader van het optreden tegen drugsoverlast, is in samenwerking met de politie zowel bestuurlijk als strafrechtelijk opgetreden in voorkomende gevallen. Zo maken we volledig gebruik van elkaars handhavende instrumentarium. Daarnaast wordt in de wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van 2024 een verbod op straatintimidatie opgenomen.
In 2023 heeft Winterswijk weer deelgenomen aan de Veiligheidsmonitor. Eind 2023 is het onderzoek uitgevoerd; de cijfers worden in het eerste kwartaal van 2024 verwacht. Hierin zijn ook de veiligheidsgevoelens van inwoners meegenomen. Er zijn nog geen recente cijfers beschikbaar via waarstaatjegemeente.nl.
De zichtbaarheid van de boa's en de samenwerking met de politie hebben nog beter vorm gekregen in 2023. Er is een structurele kennisoverdracht tussen de politie en de boa's. Zij kunnen gezamenlijk op locatie werken en elkaar hiermee optimaal van informatie voorzien. Samen werkzaamheden op straat verrichten is een natuurlijke volgende stap, die ook zoveel mogelijk wordt gezet. Deze samenwerking willen we ook in 2024 verder voortzetten.
De interne samenwerking met het sociaal domein is ook structureel geborgd in de organisatie. Dit valt inmiddels onder de dagelijkse gang van zaken, waarbij een nauwe afstemming plaatsvindt met de collega's van zorg en veiligheid.

Financiële onderbouwing programma 4

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2023	Rekening 2023	VerschilJR2023
Baten			
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening			
0.1 Bestuur	**0**	**51**	**51**
0.2 Burgerzaken	**290**	**334**	**43**
0.4 Overhead	**999**	**1.143**	**145**
Totaal 4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	**1.289**	**1.528**	**239**
4.2 Openbare orde en veiligheid			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**0**	**37**	**37**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**70**	**67**	**-4**
Totaal 4.2 Openbare orde en veiligheid	**70**	**103**	**33**
Totaal Baten	**1.359**	**1.631**	**272**
Lasten			
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening			
0.1 Bestuur	**3.706**	**3.580**	**-126**
0.2 Burgerzaken	**974**	**945**	**-30**
0.4 Overhead	**12.845**	**12.608**	**-237**
Totaal 4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	**17.525**	**17.133**	**-393**
4.2 Openbare orde en veiligheid			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**2.077**	**2.049**	**-28**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**1.073**	**1.013**	**-60**
Totaal 4.2 Openbare orde en veiligheid	**3.150**	**3.062**	**-88**
Totaal Lasten	**20.675**	**20.194**	**-481**
Onttrekkingen			
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening			
0.1 Bestuur	**12.440**	**7.859**	**-4.581**
Stortingen			
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening			
0.1 Bestuur	**7.501**	**3.132**	**-4.369**
Gerealiseerd resultaat	**-14.378**	**-13.837**	**541**

Algemene toelichting financiële tabel

Zie hiervoor de algemene toelichting zoals bij programma 1 opgenomen.

Bestuur, organisatie en dienstverlening

In dit beleidsveld is aan de batenkant een voordelig verschil van € 239.000. Dit verschil is grotendeels als volgt te verklaren:

Extra subsidiebaten inzake dekking personeel € 296.000 (V)

Betreft met name extra subsidiebaten voor capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE).

Lagere baten urendekking grondexploitatie en kredieten € 100.000 (N)

De belangrijkste reden voor het achterblijven van de begrote urendekking van de grondexploitatie en kredieten is dat een aantal infrastructurele werken zijn vertraagd. De totale negatieve impact hiervan is €370.000. Het overige nadeel van €270.000 staat hieronder bij de lasten opgenomen.

In dit beleidsveld is aan de lastenkant sprake van een voordelig verschil van € 393.000. Dit verschil is grotendeels als volgt te verklaren:

Cofinanciering Regio Deal € 215.000 (V)

Een aantal projecten heeft een grillig verloop en loopt nog door in 2024. Verder heeft de Regio Achterhoek een nieuwe aanvraag Regio Deal ingediend bij het Rijk. Deze

is toegekend voor een bedrag van € 25 miljoen. De nieuwe RegioDeal loopt van september 2024 – september 2028. Omdat hiervoor weer cofinanciering van gemeenten gevraagd wordt en in de begroting 2024 daarvoor geen bedrag is geraamd, stellen wij voor om € 210.000 van de afgelopen Regio Deal-periode hiervoor gereserveerd te houden.

Lagere lasten informatiebeveiliging € 222.000 (V)
Het is in 2023 niet gelukt om alle begrote werkzaamheden uitvoeren vanwege de (beperkte) beschikbaarheid van medewerkers (onder andere door onderbezetting bij automatisering waardoor er geen tijd was voor bepaalde projecten), vanwege aangekondigde wijzigingen in het MT (er zijn bijvoorbeeld geen crisisoefeningen uitgevoerd met het MT als al bekend is dat de samenstelling hiervan wijzigt), en vanwege de beperkte tijd bij leveranciers. Het voorstel is om dit budget derhalve door te schuiven naar volgend jaar zodat deze projecten dan wel uitgevoerd kunnen worden.

Opgave Centrum € 84.000(V)
Het restantbudget 2023 van € 84.000 t.b.v. de opgave centrum valt in 2023 vrij omdat deze opgave m.i.v. 1/1/2024 is gestopt.

Hogere lasten overige dubieuze debiteuren € 188.000 (N)
Voor de berekening van de voorziening dubieuze debiteuren heeft er een herbeoordeling gedurende 2023 plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een nadeel van €188.000.

Hogere opleidingskosten € 58.000 (N)
De hogere opleidingskosten zijn gedekt door een geplande onttrekking uit de bestemmingsreserve personeel en organisatie. Hierdoor heeft deze overschrijding geen negatieve impact op het resultaat.

Lagere ICT gerelateerde kosten € 716.000 (V)
De werkelijke kosten zijn hoofdzakelijk lager doordat projecten zijn uitgesteld naar 2024 of zijn vertraagd gedurende 2023 en derhalve pas later zijn opgestart. Hierdoor zijn niet alle begrote kosten ook gerealiseerd. Het voorstel is om dit bedrag over te hevelen naar 2024.

Hogere lasten urendekking grondexploitatie en kredieten € 270.000 (N)
Voor een toelichting verwijzen we naar de batenkant onder Lagere baten urendekking grondexploitatie en kredieten.

Hogere algemene beheerskosten college € 41.000 (N)
Hogere lasten ‘algemene beheerskosten college’ worden met name verklaard door hogere kosten voor contributies en lidmaatschappen, hogere kosten voor externe advisering en hogere reis- en verblijfkosten.

Vorming voorziening
RVU € 250.000
(N)
In 2023 zijn er een aantal medewerkers die gebruik hebben gemaakt van de Regeling voor Vervroegde Uittreding (RVU), voor bijbehorende lasten is een voorziening gevormd.

Openbare orde en veiligheid

In dit beleidsveld is er aan de batenkant geen sprake van materiële onder- of overschrijdingen. De mutaties blijven onder de € 50.000. Aan de lastenkant is sprake van een onderschrijding van € 88.000 met name als gevolg van lagere doorbelastingen van € 74.000. Hierbij verwijzen we naar programma 1 omtrent de algemene toelichting inzake de doorbelastingen.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Het verschil in zowel de onttrekkingen als de stortingen van in totaal € 212.000 (N) in de reserves is veroorzaakt door:
Minder onttrokken aan de reserve personeel en organisatie € 150.000 (N)
In de begroting 2023 was er in de bestemmingsreserve personeel en organisatie € 75.000 opgenomen om het opleidingsbudget aan te vullen. Deze onttrekking heeft in 2023 ook plaatsgevonden om de overschrijding op het opleidingsbudget aan te vullen. Daarnaast was er €300.000 begroot voor de implementatie van Office 365. Hiervoor is in 2023 €149.625 gerealiseerd en derhalve is dit bedrag onttrokken aan de reserve. Het voorstel is om het resterende deel van €150.375 in 2024 te gebruiken voor de implementatie van Office 365 en is daarom nog niet onttrokken in 2023.
Toevoeging reserve personeel en organisatie resultaat 2022 € 226.000 (N)
Conform het raadsbesluit d.d. 30 mei 2023 is er €226.000 toegevoegd aan de reserve organisatie en personeel.
Algemene reserve €
164.000 (V)

Programma 5 Inkomsten van Winterswijk

Inleiding

Dit programma omvat de inkomsten van onze gemeente die ook de algemene dekkingsmiddelen zijn: de algemene uitkering uit het gemeentefonds en onze lokale heffingen.
Tot 2023 maakten de algemene dekkingsmiddelen onderdeel uit van programma 4. Wij stellen met de begroting van 2023 voor om de algemene dekkingsmiddelen in een eigen programma te zetten om de sturingsmogelijkheden op de andere vier programma's zuiverder te maken.

In de andere vier programma's staan nu de activiteiten en budgetten die ook daadwerkelijk bij onze ambities en doelstellingen horen én waarop wij (bij)sturingsmogelijkheden hebben. Het college voert de begroting uit binnen de programma's en is in dat kader bevoegd om activiteiten bij te sturen en budgetten bij te stellen.
De (bij)sturingsmogelijkheden op het nieuwe programma 5 zijn beperkt. Op de algemene uitkering hebben wij als individuele gemeente geen invloed. Daarnaast kunnen we de hoogte van de lokale heffingen alleen voor aanvang van het begrotingsjaar bepalen. Het gaat om inkomsten die geen directe relatie hebben met de uitgaven in onze begroting. Daarom past het niet om met deze inkomsten te

schuiven ter dekking van andere lasten. Isolatie van de algemene middelen in een eigen programma is dan de meest logische keuze.

5.1 Algemene middelen

Ambitie

We zijn een financieel gezonde gemeente. De ambities in onze begroting zijn in evenwicht met de gemeentelijke financiën voor de korte en lange termijn.
Relevante documenten:

- Financiële verordening gemeente Winterswijk.
- Treasurystatuut.
- Planning- en control documenten.

Doelstellingen

Behouden gezonde financiële positie

Activiteiten

Monitoren van uitvoering van begroting via P&C-documenten

Met de documenten in onze planning- en controlcyclus stellen we onze ambities, doelstellingen en activiteiten voor het komende jaar vast (de begroting). Daarnaast volgen we de realisatie ervan (bestuursrapportage), stellen we indien nodig de budgetten bij (financiële prognoses) en leggen we verantwoording af (jaarstukken). Hierdoor houden we zicht op onze financiële positie en kunnen we bijsturen wanneer dat nodig is.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In 2024 stellen we de volgende P&C-documenten op:

- Jaarstukken van 2023.
- Eerste bestuursrapportage van 2024, inclusief bijstelling van de begroting van 2024 en de prognose voor 2024-2028.
- Tweede voortgangsrapportage van 2024.
- Begroting van 2025.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De raadsbehandeling vindt in december plaats.

Doelstellingen

We streven jaarlijks naar een structureel sluitende begroting

Activiteiten

Vaststellen begroting

We streven naar een jaarlijks structureel sluitende begroting.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In het financiële hoofdstuk van de begroting nemen we een overzicht op waarin we het structurele en incidentele begrotingsresultaat presenteren.

Het verwachte begrotingsresultaat voor 2023 is verbeterd met de tweede prognose van 2023. We verwachten 2023 af te sluiten met een positief resultaat.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De raadsbehandeling vindt plaats in november/december.

Doelstellingen

Zorgen voor voldoende investeringsruimte

Activiteiten

Integrale afwegingen bij begrotingsbehandeling

We willen beschikken over voldoende investeringsruimte. Dat geeft ons bestuur keuzemogelijkheden voor de inzet van die ruimte. De afweging hoe die ruimte wordt ingezet, doen we integraal, dus in totaliteit. Daarbij betrekken we het door de raad vastgestelde afwegingskader. De begrotingsbehandeling is daarvoor het juiste moment.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Het financiële hoofdstuk in de begroting moet inzicht geven in de integrale afwegingen en investeringsruimte.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De raadsbehandeling vindt plaats in oktober/november.

Indicatoren

Financiële kengetallen.
Weerstandsratio.

Wat is het resultaat?

Net zoals de voorgaande jaren hebben we voor 2023 een positief resultaat.

5.2 Lokale belastingen

Ambitie

De lokale lastendruk is in evenwicht met ons voorzieningenniveau.
Voor heffingen en leges is het uitgangspunt dat deze in principe kostendekkend zijn, tenzij deze te zeer afwijken van bijvoorbeeld de tarieven van vergelijkbare gemeenten of wanneer er sprake zou zijn van een te hoge stijging ineens.
Om onze ambities betaalbaar te houden zetten we maximaal in op het verkrijgen van (Europese) subsidies in plaats van het verhogen van de lokale belastingen.
Relevante documenten:

- Belastingverordeningen

Doelstellingen

De onroerende zaakbelastingen wordt gefixeerd op de opbrengst met uitzondering van inflatie en areaaluitbreiding

Wanneer woningen en niet-woningen in waarde stijgen dan verlagen we de OZB-tarieven om op die begrote opbrengst uit te komen.

Doelstellingen

We maken meerjarige afspraken over de toeristenbelasting

Vaststellen van meerjarige tarieven voor de toeristenbelasting, zie beleidsveld 2.5

Indicatoren

Zie paragraaf Lokale heffingen.

Wat is het resultaat?

De lokale belastingdruk voldoet voor 2023 aan de verwachtingen.

Financiële onderbouwing programma 5

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2023	Rekening 2023	VerschilJR2023
Baten			
5.1 Algemene middelen			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	**198**	**208**	**10**
0.5 Treasury	**503**	**3.586**	**3.083**
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	**66.647**	**67.646**	**999**
0.8 Overige baten en lasten	**0**	**0**	**0**
Totaal 5.1 Algemene middelen	**67.348**	**71.440**	**4.092**
5.2 Lokale belastingen			
0.61 OZB woningen	**3.724**	**3.779**	**54**
0.62 OZB niet-woningen	**2.850**	**2.932**	**82**
0.64 Belastingen overig	**50**	**62**	**11**
Totaal 5.2 Lokale belastingen	**6.625**	**6.772**	**147**
Totaal Baten	**73.973**	**78.212**	**4.239**
Lasten			
5.1 Algemene middelen			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	**264**	**268**	**4**
0.5 Treasury	**-643**	**1.897**	**2.540**
0.8 Overige baten en lasten	**216**	**22**	**-194**
Totaal 5.1 Algemene middelen	**-163**	**2.187**	**2.350**
5.2 Lokale belastingen			
0.61 OZB woningen	**259**	**243**	**-16**
0.62 OZB niet-woningen	**87**	**110**	**23**
0.64 Belastingen overig	**21**	**21**	**0**
Totaal 5.2 Lokale belastingen	**368**	**374**	**7**
Totaal Lasten	**205**	**2.561**	**2.356**
Gerealiseerd resultaat	**73.768**	**75.651**	**1.883**

Algemene middelen

Bij de algemene middelen hebben we voor de lasten en baten samen een voordeel van €1.742.000 gerealiseerd. De voordelen tussen de realisatie en de begroting voor de baten en lasten samen zijn onder te verdelen in 3 categorieën:

- Hogere kortlopende rentebaten van € 469.000

Een aantal begrote investeringen gedurende 2023 niet zijn gerealiseerd. Hierdoor hadden we meer liquide middelen waarover extra rentebaten zijn ontvangen bij het schatkistbankieren.

- Hogere Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds van €999.000

Betreft een hogere bijdrage vanuit het Rijk in de decembercirculaire t.o.v. de septembercirculaire. Deze verhoging wordt met name verklaard vanwege een extra ontvangen Energietoeslag vanuit het Rijk.

- Geen gebruik gemaakt van de stelpost prijsstijgingen, dit leidt tot een voordeel van € 179.000

In de begroting is een stelpost opgenomen voor onvoorziene prijsstijgingen. Deze post is niet gerealiseerd wat resulteert in een voordeel van € 179.000.

Lokale belastingen

In dit beleidsveld is er aan de lastenkant geen sprake van materiële onder- of overschrijdingen. De mutaties blijven onder de € 50.000. Aan de batenkant is sprake van een overschrijding van € 147.000 met name als gevolg van hogere OZB baten van €136.000. Voor een toelichting op deze overschrijding verwijzen we naar Paragraaf A Lokale Heffingen onder Onroerendezaakbelastingen.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Er zijn vooralsnog geen mutaties in reserves voorzien voor dit programma.

Opgave Drempelvrij Winterswijk

Ambitie

Iedere inwoner wil volwaardig meedoen in onze samenleving. Maar onze samenleving kent drempels die dit moeilijk maken. Met de opgave Drempelvrij Winterswijk wil de gemeente deze drempels zoveel mogelijk weghalen.
Relevante documenten:

- VN- verdrag Handicap.
- Inclusie-agenda 1.0.
- Inclusie-agenda 2.0.

Doelstellingen

Iedereen kan zichzelf zijn in onze gemeente; we dragen actief uit dat Winterswijk een regenbooggemeente is

Activiteiten

We dragen uit dat we een regenbooggemeente zijn door samenwerking in de regio in een programma gericht op bewustwording, dialoog en veiligheid

De klankbordgroep Regenbooggemeente gaat in de gemeente Winterswijk en Oost Gelre allerlei activiteiten organiseren, en werkt aan de thema's zichtbaarheid en normalisatie, educatie en bewustwording en borging en veiligheid. In 2023 organiseert de klankbordgroep ook weer een feestelijke 'Achterhoek Pride Maand'.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De 'Achterhoek Pride' was een groot succes. Ook werkte de klankbordgroep met succes aan de andere thema's. Zo is er is een bijeenkomst geweest over lhbtqia+ en sport, over het handelingsperspectief van verenigingen. Ook is samen met de bibliotheek aan educatie gedaan door het verstrekken van het boekje 'Wout en Maud en het geheim van de trainer'. Een bijzondere bijeenkomst was ook de 'Tour d'Amour' op 18 oktober, een theatervoorstelling over lhbtqia+-ouderen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De activiteiten vinden het hele jaar door plaats.

Doelstellingen

We geven de verbinding met cultuur en sport een plek in de opgave

Activiteiten

We verbeteren de toegang tot sport en cultuur voor onze doelgroepen

Binnen de opgave Winterswijk Drempelvrij worden de toegang tot sport en cultuur twee nieuwe thema's waar we ons mee bezig gaan houden.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Er is een behoeftenonderzoek gedaan naar sportmogelijkheden voor de ‘unieke’ sporter. Zo is onderzocht of er voldoende sportmogelijkheden zijn voor deze doelgroep. De conclusie is dat er veel gebeurt op het gebied van ondersteuning, maar dat tussen specifieke kwetsbare doelgroepen en het verenigingsleven een stap wordt gemist. Hier zijn adviezen voor gegeven, die zijn overgedragen aan de ambtenaren die zich met sport bezighouden.
We hebben de toegankelijkheid voor blinden en slechtzienden vergroot door de inzet van audiodescriptie bij twee theatervoorstellingen in de Storm, bij het Steengroevetheater en het Bloemencorso.
Voor blinden zijn er geleidelijnen, inclusief Mondriaanmotief, aangelegd in het straatwerk bij de entree van Villa Mondriaan in de Ratumsestraat, om de toegankelijkheid van de ingang te verbeteren.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De genoemde activiteiten hebben in 2023 plaatsgevonden.

Doelstellingen

We zorgen samen met betrokken inwoners dat de inclusieagenda actueel blijft en voeren die uit

Activiteiten

Samen met onze inwoners zorgen we ervoor dat de thema's die leven een plek krijgen in de inclusieagenda

We gaan met de samenleving in gesprek en maken een inclusieagenda 3.0. In deze agenda staan de nieuwe thema's voor Winterswijk Drempelvrij. Het college stelt de agenda vast. Met het besluit te stoppen met de opgave Inclusie, is ook besloten geen inclusieagenda 3.0 te ontwikkelen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Na het besluit te stoppen met de opgave Inclusie, is besloten om ook het werk aan de inclusieagenda 3.0 te stoppen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De opgave is vervallen.

We werken aan bewustwording rondom het thema inclusie door middel van ervaringsverhalen en campagnes

We delen praktijkverhalen van ervaringsdeskundigen uit onze gemeente. Op deze manier worden onze inwoners bewust van deze verhalen, mensen leren wat er allemaal mogelijk is. We sluiten ook aan bij landelijke themacampagnes, zoals de Wereld Gehandicapten Dag, de Week van de Toegankelijkheid, de Week van de Hoogbegaafdheid en de Week van de Psychiatrie. Daarnaast ondersteunen we het Oogcafé Winterswijk.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Er zijn vijf ervaringsverhalen opgetekend en gepubliceerd en er zijn diverse nieuwsberichten geplaatst in het Achterhoeks Nieuws. De werkgroep Toegankelijkheid organiseerde een ervaringsmiddag met het bestuur van winkeliersvereniging ABH City in het centrum van Winterswijk.

Naast een drukbezocht Oogcafé, dat iedere zes weken plaatsvindt, is er door een lid van de werkgroep Toegankelijkheid een Gehoorcafé georganiseerd. Hier namen vijftig mensen aan deel. Met het opheffen van de opgave Winterswijk Drempelvrij en het digitale platform, zijn de ervaringsverhalen van 2019 tot en met 2023 gebundeld in een afscheidsboekje.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De activiteiten vonden in 2023 plaats.

We werken zoveel mogelijk letterlijke en figuurlijke drempels weg. En we proberen nieuwe drempels tegen te gaan.

We besteden in 2023 weer veel aandacht aan de toegankelijkheid van de openbare ruimte en die van gebouwen. Ook zetten we ons in voor de digitale toegankelijkheid. Daarnaast gaan we ons meer richten op de toegankelijkheid van sport en cultuur. Ook denken we in de gemeentelijke organisatie mee met thema's als de herontwikkeling van de Markt, de bouw van scholen, basisbanen en vluchtelingen. Hier zetten we onze ervaringsdeskundigen voor in. Ook werken we weer mee aan de toegankelijkheid van de verkiezingen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

We hebben voorbereidingen getroffen voor het toegankelijker maken van de Algemene Begraafplaats en hebben de bestrating bij de Geldmaat in de Wooldstraat verbeterd. Daarnaast hebben we de woonwensen van jongeren met een fysieke beperking in kaart laten brengen. Ook hebben we inwoners gevraagd stoepen en ingangen van winkels vrij te houden, zodat de gemeente toegankelijk is voor iedereen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De uitvoering vond in heel 2023 plaats.

Indicatoren

- De planning is dat de Inclusieagenda 3.0 op 1 juli 2023 gereed en vastgesteld is:
  Vanwege het beëindigen van het opgavegericht werken is de Inclusieagenda 3.0 niet in procedure gebracht.

- We maken acht professionele publicaties en drie filmpjes:
  Er zijn ruim twintig publicaties en nieuwberichten gemaakt. De ervaringen van de afgelopen jaren zijn vastgelegd in een boekje.

Wat is het resultaat?

Met behulp van diverse publicaties is veel aandacht besteed aan bewustwording op het gebied van inclusie. De ervaringsverhalen zijn vastgelegd in een boekje. Een andere mooie bewustwordingsactie was een ervaringsmiddag met winkeliersvereniging ABH-city op 30 oktober. Andere successen zijn de organisatie van een Gehoorcafé door vrijwilligers, en een verbetering van de toegankelijkheid voor blinden en slechtzienden door de inzet van audioscriptie bij verschillende voorstellingen en evenementen.
Ook is er een geleidelijn aangelegd voor Villa Mondriaan om de toegankelijkheid voor blinden en slechtzienden te verbeteren. Daarnaast is gewerkt aan de toegankelijkheid van de Algemene Begraafplaats. Uiteraard zijn de verkiezingen in november 2023 weer toegankelijk gemaakt.
Daarnaast kan de Achterhoek terugkijken op een mooie 'Achterhoek Pride'.
Na besluitvorming in het college en de raad is erop gestuurd om de opgave onder te brengen in het reguliere werk en zijn verplichtingen afgebouwd.

Opgave Winterswijk Armoedevrij

Ambitie

Onze ambitie is een armoedevrij Winterswijk in 2040, waarbij iedere inwoner volwaardig mee kan doen in onze samenleving. We zetten stappen om armoede fundamenteel te bestrijden, naast het verlichten van armoede op de korte termijn. Onderwijs, werk en inkomen zijn een goed vangnet voor bestaanszekerheid.
De gemeente Winterswijk is erop gericht dat inwoners een fysiek en mentaal gezond en zelfstandig leven leiden.
Relevante documenten:

- DRIFT-actieagenda.
- Armoedemonitor CBS.
- STAP-uitvoeringsagenda.

Doelstellingen

Handhaven Armoedevrij Winterswijk 2040 gericht op het stoppen van armoede, in samenwerking met inwoners, organisaties, bedrijven, verenigingen, geloofsgemeenschappen en scholen

Activiteiten

Stichting Platform Armoedevrij Winterswijk jaagt vernieuwing en experimenteerruimte aan, dit faciliteren wij.

Stichting Platform Armoedevrij Winterswijk is een onafhankelijke partij die vernieuwing en experimenteerruimte op het gebied van armoede (mede) mogelijk maakt. Vanuit de gemeente faciliteren we dit met de inzet van een kwartiermaker en geven we zelf het goede voorbeeld.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Stichting Platform Armoedevrij Winterswijk en de Vrijwilligers Adviesraad adviseren de gemeente over activiteiten en beleid. Daarnaast faciliteren ze projecten, zoals de maatschappelijke fietsenwerkplaats Benefiets en het schoolontbijt.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Deze activiteiten vinden in 2023 plaats.

Taskforce Bestaanszekerheid

Er zijn mogelijkheden om inwoners, bedrijven en organisaties te ondersteunen bij het verlies van koopkracht, en de effecten van koopkrachtverlies tegen te gaan.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Er zijn 77 giften verstrekt aan mensen die in de problemen zijn gekomen. Deze giften hadden een totale waarde van € 101.998 (peildatum 25 oktober 2023).
Er waren warme plekken in de koude periode.
Er werd doorverwezen naar het Centrum Duurzaam Winterswijk, waardoor mensen geholpen konden worden met het omlaag brengen van hun energieverbruik.
Er is € 250.000 uit het noodfonds beschikbaar gesteld voor het verlagen van de onroerendezaakbelasting (OZB) voor niet-woningen.
We hebben subsidie verstrekt aan maatschappelijke organisaties die werden geconfronteerd met een hoge energierekening. Er zijn 23 aanvragen voldaan; deze hadden een gezamenlijke waarde van € 123.804 (peildatum 25 oktober 2023).

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Deze taskforce is opgestart in september 2022; de uitvoering loopt door in 2023. Inmiddels is de taskforce opgeheven.

Uitvoeringsagenda STAP-Winterswijk (Samen Tegen Armoede Pact)

In 2022 hebben we samen met inwoners, organisaties en Stichting Platform Armoedevrij Winterswijk gewerkt aan een nieuwe uitvoeringsagenda voor de opgave Winterswijk Armoedevrij. In 2023 gaan we gefaseerd aan de slag om deze uitvoeringsagenda verder te realiseren. De pijlers zijn: het ontregelen van beleid, toegankelijke voorzieningen, gelijke kansen, brede maatschappelijke betrokkenheid, en lef om te experimenteren. We verhogen de urgentie en betrokkenheid door de realisatie van het Samen Tegen Armoede Pact (STAP) Winterswijk.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Samen met Stichting Platform Armoedevrij Winterswijk en samenwerkingspartners werken we aan een 'armoedepact', waarin de pijlers de basis vormen voor concrete acties. Omdat er wordt gestopt met het werken aan de opgave, hebben we hierin geen verdere actie ondernomen. We hebben ons gericht op het goed overdragen van de activiteiten in de lijnorganisatie en de samenleving.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Met het amendement 'beleidsplan Armoedevrij Winterwijk' dat is aangenomen in de raadsvergadering, gaan we werken aan een concreet plan om de opgave Armoedevrij Winterswijk te borgen in de samenleving.

Verhogen urgentiebesef, maatschappelijke verantwoordelijkheid en samenwerking

Een Armoedevrij Winterswijk kunnen we alleen samen met de samenleving realiseren; de uitvoeringsagenda geeft richting aan de volgende stappen. Om deze stappen te zetten, wordt een kwartiermaker ingezet om regie te houden op de opgave Armoedevrij Winterswijk. Ook brengt de kwartiermaker (nieuwe) partijen bij elkaar, zorgt voor het uitdragen van de gedeelde visie en neemt inwoners en partijen daarin mee.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

We hebben de opgave Armoedevrij Winterswijk op verschillende manieren onder de aandacht gebracht. Via vlogs, de advertentiepagina lief Winterswijk, podcasts en een-op-een gesprekken met (nieuwe) partners. Daarnaast vond op 24 september voor de tweede keer het festival 'Voor niets gaat de zon op' plaats. Tot slot hebben we een magazine en een 'terugblikfilmpje' gemaakt, om terug te kijken op de resultaten van de opgave Armoedevrij Winterswijk.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

We hebben hier in heel 2023 aan gewerkt.

Winterswijkpas
De Winterswijkpas is een pas die kortingen en/of aanbiedingen oplevert voor alle inwoners. Daarnaast worden de 'meedoenregelingen' voor inwoners met een laag inkomen via deze pas verstrekt.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
De Winterswijkpas is breed inzetbaar en aantrekkelijk voor alle Winterswijkers, waarbij lokale ondernemers participeren in het aanbod.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Er is besloten dat er geen Winterswijkpas ontwikkeld gaat worden.

Indicatoren
De Armoedemonitor van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) wordt gebruikt om de stand van zaken in beeld te brengen en eventueel accenten te verleggen.

Wat is het resultaat?
In 2023 is er geen CBS Armoedemonitor uitgevoerd. Als we nu een Armoedemonitor laten uitvoeren, zou deze niet geschikt zijn om te vergelijken met de eerste monitor. De kindregelingen worden nu bijvoorbeeld via een andere methode verstrekt.

Opgave Centrum
Ambitie
We werken aan een levendig centrum waar iedereen zich direct thuis voelt; een gezellige drukte met aangename rustige plekjes. Waar altijd iets te doen is en waar je mensen ontmoet.
Het gevarieerde aanbod, dat bestaat uit winkels, horeca, markten, cultuur, dienstverlening, ambachten en evenementen trekt vele bezoekers uit de regio en ver over de Duitse grens.
Relevante documenten:

- Coalitieakkoord gemeente Winterswijk ‘Samen aan de slag’;
- Centrumvisie en uitvoeringsagenda.

Doelstellingen
Vanuit de gezamenlijk tot stand gekomen visie, ontwikkelen we een gastvrij, aantrekkelijk en goed bereikbaar centrum.

Activiteiten
Opleveren masterplan centrum
In het centrum komen verschillende projecten en (stedelijke)ontwikkelingen (kwaliteitsimpuls Markt en Cultuurkwartier) samen Ook zijn er al projecten afgerond, zoals de Notaristuin en het Vrijheidspark. Met het masterplan bundelen we deze activiteiten om effectief subsidies aan te kunnen vragen. Het masterplan ontwikkelen we in samenwerking met de omgevingsvisie Kom. Voor de ontwikkeling en uitvoering van het masterplan werken we samen met een subsidiebureau.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Er wordt gewerkt aan een stedenbouwkundige analyse van het centrum. Deze analyse wordt in het eerste kwartaal van 2024 opgeleverd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Doordat enkele projecten, zoals Wooow, langer duren en door de impact van de bezuinigingen, moeten we bekijken op welke termijn we een masterplan gaan opleveren.

Realiseren van uitvoeringsagenda Opgave Centrum

In september 2021 is de centrumvisie met uitvoeringsagenda vastgesteld. In 2023 werken we verder aan het realiseren van de activiteiten, zoals de kwaliteitsimpuls van de Markt, het opleveren van een masterplan voor subsidies, de beleving van het centrum, het samen ondernemen, de bereikbaarheid, functieprofielen en aanloopstraten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
We hebben samen met belanghebbenden, inwoners, bedrijven en organisaties gewerkt aan het realiseren van een centrumvisie. We zetten nu meer in op activiteiten rondom de aanloopstraten en het toevoegen van sfeer en beleving aan het centrum. Maar er is ook een bijeenkomst gehouden over 'de warenmarkt van de toekomst', en de centrumstructuur en de koop- en loopstromen zijn geanalyseerd. Het project Herinrichting Markt is door de raad aangehouden. In de begroting voor 2024 is besloten om dit project helemaal geen doorgang te laten vinden. Daarnaast is besloten om het centrum niet meer opgavegericht te benaderen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De uitvoering vindt in 2023 plaats.

Indicatoren

- Door de winkelleegstand en bezoekersaantallen te monitoren, kunnen we de positie van Winterswijk vergelijken met andere gemeenten:
  We hebben nog geen registratiesysteem voor het aantal bezoekers aan het winkelcentrum. Er zijn op dit moment nog geen cijfers bekend over het aantal vierkante meters dat in 2023 leeg stond in het winkelcentrum. De leegstand lijkt redelijk stabiel. Het merendeel van de leegstaande panden in het kernwinkelgebied wordt redelijk snel weer opgevuld.

Wat is het resultaat?

We hebben samen met belanghebbenden, inwoners, bedrijven en organisaties gewerkt aan het realiseren van de centrumvisie. We zetten nu meer in op activiteiten rondom de aanloopstraten en het toevoegen van sfeer en beleving aan het centrum. Er is ook bijeenkomst gehouden over 'de warenmarkt van de toekomst'. De centrumstructuur en de koop en loopstromen zijn geanalyseerd. Het project Herinrichting Markt is door de raad aangehouden. In de begroting voor 2024 is

besloten om dit project helemaal geen doorgang te laten vinden. Daarnaast is besloten om het centrum niet meer opgavegericht te benaderen.

Opgave Duurzaamheid

Ambitie

Winterswijk wil dat de huidige kwaliteiten, het klimaat, de biodiversiteit, het cultuurhistorisch erfgoed en de natuurlijke voorraden, ook beschikbaar zijn voor volgende generaties. Duurzaamheid gaat over het beschermen en behouden van deze waarden. Omdat we gevolgen ondervinden van de verandering van het klimaat, willen we ons daarop voorbereiden.
In 2050 is Winterswijk klimaatneutraal, energieneutraal en circulair.
Relevante documenten:

- Akkoord van Groenlo.
- Uitvoeringsagenda duurzaamheid januari 2019.
- RES 1.0.

Doelstellingen

We wekken voldoende duurzame energie op voor een energieneutraal gebouwde omgeving in 2030

Activiteiten

Realiseren zonnepanelen op bedrijfsdaken

We willen dat er zonnepanelen op bedrijfsdaken worden gelegd. Dit gaat om bedrijven met een kleinzakelijke aansluiting. Hiervoor benaderen we ondernemers actief. En kijken we wat er in hun situatie mogelijk is. Ook helpen we ze bij subsidieaanvragen en leenmogelijkheden, offertevergelijkingen en andere vraagstukken.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
De dienstverlening vanuit het Centrum Duurzaam Winterswijk (CDW) heeft in 2023 bijgedragen aan de realisatie van 23 installaties van zonnepanelen op bedrijfsdaken. Met een vijftigtal ondernemers, samen goed voor ongeveer 1 megawatt, loopt het proces door in 2024.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De uitvoering vindt in heel 2023 plaats. Het traject tussen het gesprek en de realisatie van een zonnedak op een bedrijfsgebouw blijkt lang te duren. Vanaf de tweede helft van het jaar is het aantal opdrachten binnen de zonnepanelenbranche sterk teruggelopen. Zowel bewoners als ondernemers hebben investeringen uitgesteld. Factoren als netcongestie, ontwikkelingen van energiecontracten en onduidelijkheid over het voortbestaan van de salderingsregeling, zijn van grote invloed op de investeringsbereidheid. Daardoor bereiken we niet het tempo dat we bij het maken van de begroting hadden verwacht.

Uitvoeren visie Warmtetransitie

De visie Warmtetransitie bepaalt de manier waarop we gebouwen en wijken klaarmaken voor de toekomst. Hier moeten ook wijkuitvoeringsplannen voor worden

gemaakt. Het is landelijk beleid om op termijn van het aardgas af te gaan. In Winterswijk ontbreekt een bron voor grootschalige opwekking van warmte die we kunnen inzetten voor verwarming. Dit betekent dat we een strategie ontwikkelen hoe we dit doel stapsgewijs kunnen behalen. We zetten ons er in 2023 voor in dat zoveel mogelijk woningen 'transitiegereed' worden gemaakt. De mogelijkheden voor waterstof ten behoeve van monumenten en andere kansen op dit gebied houden we in de gaten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 is gewerkt aan een regeling voor het doelmatig inzetten van subsidie voor het aanpakken van woningen met slechte energielabels.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In de visie Warmtetransitie staat beschreven hoe we gebouwen klaarmaken voor de toekomst. Hiervoor stellen we in 2024 een plan van aanpak op.

Uitvoering RES 1.0

In de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 is afgesproken dat het regionale aanbod bestaat uit grootschalige zonnepanelen op daken (0,35 TWh) en grootschalige opwek op land (1 TWh). In Winterswijk werken we aan beide. Over zonnepanelen op bedrijfsdaken wordt elders gerapporteerd. De plannen voor grootschalige opwek op land passen in ons beleidskader zonneparken en zonnevelden. Het gaat op dit moment over de realisatie van 120 ha voor Winterswijk. Ondertussen werken we in regionaal verband aan de RES 2.0.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Samen met de RES-partners realiseren we de opwek die is afgesproken voor het doel in 2030. In 2023 is de Voortgangsrapportage 2023 RES Achterhoek opgesteld.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2024 geven we uitvoering aan de doelen uit de RES 1.0. Verder werken we in regionaal verband aan de RES 2.0.

We evalueren het moratorium op windenergie

In 2023 evalueren we het moratorium op windenergie. Hiervoor wordt een voorstel aan de Raad gedaan. We betrekken diverse partijen uit de samenleving bij deze evaluatie.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Het college heeft de raad voorgesteld om de evaluatie van het moratorium uit te stellen. Dit vanwege veranderende milieunormen. Ook is het plan-milieueffectrapport (PlanMER) voor wind van de provincie Gelderland nog niet beschikbaar.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Het college heeft de raad voorgesteld om de evaluatie uit te stellen.

We zijn bereikbaar in ons Centrum Duurzaam Winterswijk

Het Centrum Duurzaam Winterswijk is een kennis- en inspiratiecentrum op het gebied van duurzaamheid. Via de thema's energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit, kringlopen en cultuurhistorie wordt duurzaamheid op een laagdrempelige manier zichtbaar, tastbaar en beleefbaar gemaakt. We helpen mensen onder meer met subsidies en leningen. Het Centrum Duurzaam Winterswijk is tevens ons energieloket.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
In het centrum ontvingen we in 2023 gemiddeld 151 bezoekers per maand. De bezoekers zijn tevreden over hoe ze worden geholpen. Via het platform Duurzaam Winterswijk ontvingen we 872 digitale bezoekers per maand.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De uitvoering vindt in heel 2023 plaats.

Doelstellingen

We willen duurzaamheid bereikbaar en betaalbaar maken voor iedereen

Activiteiten

Verduurzamen woningen als onderdeel bestrijden energiearmoede

We helpen inwoners om hun energierekening omlaag te brengen. Dit doen we door de aanpak me energieconciërges en 'energiebespaarmaatjes' in 2023 op te schalen. Samen met andere organisaties gaan we inwoners die te maken hebben met energiearmoede wijkgericht helpen om energie te besparen en hun woning te verduurzamen. Daarnaast geven we ondersteuning via het Centrum Duurzaam Winterswijk en ondersteunen we met subsidies en regelingen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
De aanpak van energiearmoede is in 2023 opgeschaald. Het doel is om het energieverbruik en daarmee de energierekening te beperken. Er zijn in totaal 67 subsidies verstrekt aan woningeigenaren met energiearmoede voor de verduurzaming van hun woning. Het ging hierbij om een totaalbedrag van € 119.858. Daarnaast zijn er 96 subsidies verstrekt in het kader van de subsidieregeling energieconciërges en 'energiebespaarmaatjes', voor kleine maatregelen en

begeleiding. Ook zijn er 55 witgoedapparaten die veel elektriciteit gebruiken, vervangen door zuinige apparaten.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
De uitvoering vindt in heel 2023 plaats.

Doelstellingen

Winterswijk heeft een duurzame gemeentelijke organisatie in 2030

Activiteiten

We zijn een energieneutrale en circulaire organisatie

We werken organisatiebreed aan een energieneutrale en circulaire gemeente. Hiervoor hebben we op diverse momenten voortgangsgesprekken. We onderzoeken in 2023 of het project Duurzaamheidsfactor (D-factor) onderdeel kan gaan uitmaken van de invoering van duurzame ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals) voor onze organisatie.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)
Hoewel we op diverse gebieden goed bezig zijn (inkoop, catering, openbare ruimte, gebouwenbeheer et cetera), ontbreekt de capaciteit voor een systematische aanpak.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)
Er is vooruitgang geboekt in de teams, maar hier is geen overzicht van gemaakt.

Indicatoren

- In totaal komen er in 2023 minimaal 12.000 nieuwe zonnepanelen op bedrijfsdaken bij:
  De dienstverlening vanuit CDW heeft in 2023 bijgedragen aan de realisatie van 23 installaties op bedrijfsdaken. Het gaat hierbij om ongeveer 1725 panelen. Dit blijft achter ten opzichte van het doel. Factoren als netcongestie, ontwikkelingen energiecontracten en onduidelijkheid over het voortbestaan van de “salderingsregeling” zijn van grote invloed op de investeringsbereidheid. Met een 50-tal ondernemers, samen goed voor ± 1 MegaWatt, loopt het proces door in 2024.

- Gemiddeld bezoeken 150 mensen per maand ons Centrum Duurzaam Winterswijk:
  In 2023 bezochten gemiddeld 151 bezoekers ons Centrum Duurzaam Winterswijk.

- Gemiddeld hebben we 1750 digitale bezoekers op ons Platform Duurzaam Winterswijk per maand:
  Het aantal digitale bezoekers op het platform was gemiddeld 872 per maand.

Wat is het resultaat?

Opwek

De Barometer Hernieuwbare Opwek is gestegen naar 35,4%. Op dit moment wekken meer dan 159.000 zonnepanelen op daken en op de grond al voor meer dan 22.000 huishoudens duurzame elektriciteit op. Het Zonnepark Masterveldweg is hierin nog niet opgenomen.

Warmtetransitie

Voor de warmtetransitie wordt vooral gewerkt aan het isoleren van woningen. In 2023 is de Landelijke Aanpak Isolatie voorbereid.

Energiearmoede

De aanpak van energiearmoede is in 2023 opgeschaald. Het doel is om het energieverbruik en daarmee de energierekening te beperken. Er zijn in totaal 67 subsidies verstrekt aan woningeigenaren met energiearmoede voor de verduurzaming van hun woning. Het ging hierbij om een totaalbedrag van € 119.858. Daarnaast zijn er 96 subsidies verstrekt in het kader van de subsidieregeling energieconciërges en 'energiebespaarmaatjes', voor kleine maatregelen en begeleiding. Ook zijn er 55 witgoedapparaten die veel elektriciteit gebruiken, vervangen door zuinige apparaten.

Paragrafen

Paragraaf A Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf gaat over de gemeentelijke belastingen. Na de algemene uitkering uit het gemeentefonds vormen de belastingen onze belangrijkste inkomstenbronnen. We onderscheiden drie typen gemeentelijke belastingen. De onderstaande drie belastingtypen lichten we later in deze paragraaf verder toe:

- Algemene belastingen
- Bestemmingsheffingen
- Retributies

De opbrengsten van de algemene belastingen tellen we op bij de algemene middelen. Dit betekent dat we de opbrengsten van deze belastingen niet labelen. We kunnen ze daardoor voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen inzetten. Voorbeelden van deze algemene belastingen zijn de onroerendezaakbelastingen (OZB), precariobelasting, reclamebelasting, forensenbelasting en toeristenbelasting.
De opbrengsten van bestemmingsheffingen zijn voor specifieke voorzieningen. Deze specifieke voorzieningen hebben wel een duidelijk algemeen belang. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en rioolheffing.
We heffen retributies als de gemeente een specifieke dienst verleent. Leges, begraafrechten en marktgelden zijn de belangrijkste retributies binnen de gemeente Winterswijk.
We mogen geen winst maken op bestemmingsheffingen en retributies. De begrote opbrengst mag dus niet hoger zijn dan de begrote kosten om de diensten te verlenen.

Beleid

We hanteren de volgende uitgangspunten:

- De opbrengst van de onroerendezaakbelasting (OZB) is in 2023 gelijk aan die van 2022 (exclusief inflatie en areaaluitbreiding).

- Het inflatiepercentage van 3,0% is gebaseerd op de algemene prijsontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Dit staat in tabel 4.2.2 van de meicirculaire van het gemeentefonds 2022.
- De rioolheffing is 100% kostendekkend op basis van het Gemeentelijk Waterplan (GWP).
- De afvalstoffenheffing is 100% kostendekkend.
- Bij de leges streven we naar 100% kostendekking.

Belastingdruk

De belastingdruk geeft aan welke belastingen onze inwoners direct in hun portemonnee voelen.
Om deze belastingdruk te berekenen, tellen we de OZB, afvalstoffenheffing en riool- en waterzorgheffing bij elkaar op.
In de tabel Belastingdruk 2023 rekenen we met een WOZ-waarde van € 285.000 voor een woning. De verwachte waardestijging voor woningen was 14% . Verderop in deze paragraaf lichten we de vermelde bedragen verder toe.
De belastingdruk voor de inwoner zag er als volgt uit:

Gezin (eigen woning)	2022	2023
	WOZ-waarde € 250.000	WOZ-waarde € 285.000*
Belastingen:		
Onroerendezaakbelasting	268,00	276,00
Afvalstoffenheffing		
- vastrecht	172,00	182,00
- variabel deel (14 aanbiedingen)	19,60	21,00
Rioolheffing (135m³)	364,50	380,70
TOTAAL	824,10	859,70
Gezin (huurwoning)	**2022**	**2023**
Belastingen:		
Afvalstoffenheffing		
- vastrecht	172,00	182,00
- variabel deel (14 aanbiedingen)	19,60	21,00
Rioolheffing (135m³)	364,50	380,70
TOTAAL	556,10	583,70

*14% waardestijging

De belastingdruk voor 2023 stijgt in vergelijking met 2022

De belastingdruk is in 2023 gestegen in vergelijking met 2022. De stijging komt door een hogere OZB en afvalstoffenheffing. De stijging van de OZB is het gevolg van de stijging van de WOZ-waarde in combinatie met het fixeren van het tarief. Daarnaast is het tarief voor de afvalstoffenheffing gestegen. Dit komt doordat de kosten van ROVA gestegen zijn. De aanbiedingen van restafval in 2022 hebben we verrekend bij de aanslagoplegging 2023. Voor een verdere toelichting over de wijze van heffing van de afvalstoffenheffing, verwijzen we naar het kopje ‘Afvalstoffenheffing’.

Opbrengst heffingen

Belastingsoort	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
OZB eigenaren woningen	3.583.000	3.690.000	3.726.000
OZB eigenaren niet-woning	1.633.000	1.685.000	1.739.000
OZB gebruikers niet-woning	1.129.000	1.165.000	1.192.000
OZB TOTAAL	6.345.000	6.540.000	6.657.000
Reclamebelasting	0	105.000	108.000
Toeristenbelasting	762.000	809.000	850.000
Forensenbelasting	99.000	90.000	95.000
Precariobelasting	27.000	50.000	62.000
Afvalstoffenheffing	2.612.000	2.841.000	2.769.000
Rioolheffing	4.011.000	4.174.000	3.822.000
Grafrechten	265.000	201.000	256.000
Marktgelden	0	100.000	116.000
Leges Wabo-vergunningen	620.000	546.000	920.000
Leges	525.000	256.000	333.000
Totaal	15.266.000	15.712.000	15.988.000

Onroerendezaakbelastingen

Onroerendezaakbelastingen € 6.658.000 (Begroot: € 6.540.000)
De opbrengst van de onroerendezaakbelastingen (OZB) is bijna gelijk aan wat we hadden begroot. De opbrengst komt tot stand door de WOZ-waarde te vermenigvuldigen met het tarief. De WOZ-waarde wordt ieder jaar opnieuw vastgesteld. De dalingen en stijgingen hebben dus een directe invloed op de OZB-opbrengst.
Voor 2023 was de totale OZB-opbrengst begroot op € 6.540.000. Uiteindelijk is € 6.658.000 aan OZB opgelegd. Dit is een verschil van 1,8%. Verschillen zullen er altijd zijn. Dat komt doordat de definitieve WOZ-waarden en dus ook de verwachte OZB-opbrengst bij het begroten nog niet bekend zijn.
De OZB-tarieven voor 2023 waren als volgt:

Tarieven Onroerendezaakbelasting (OZB)	2022	2023
Eigendom woning	0,1073%	0,0969%
Eigendom niet-woning	0,2540%	0,2616%
Gebruik niet-woning	0,2022%	0,1636%*
*eenmalige aanpassing		

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting € 850.000 (Begroot: € 809.000)
Voor 2023 golden dezelfde tarieven als in 2022. Door een toename van het aantal overnachtingen zijn de opbrengsten hoger dan begroot.

Forensenbelasting

Forensenbelasting € 95.000 (Begroot: € 90.000)
De opbrengst is iets hoger dan begroot. Er zijn dus meer niet-Winterswijkers met een woning in Winterswijk die ze voor zichzelf gebruiken. Zij zijn forensenbelasting verschuldigd. We leggen ook forensenbelasting op aan mensen die niet in Winterswijk wonen, maar hier wel een (tweede) gemeubileerde woning hebben die ze minstens negentig dagen per jaar beschikbaar houden voor zichzelf of hun gezin. Het tarief is gelijk gebleven ten opzichte van vorig jaar.

Precariobelasting

Precariobelasting € 62.000 (Begroot: €50.000)
We heffen precariobelasting voor het gebruik van gemeentegrond. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de terrassen bij cafés en restaurants en aan uitstallingen.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing € 2.768.000 (Begroot € 2.842.000)
De lagere opbrengst is te verklaren doordat minder aanbiedingen van restafval zijn gedaan dan verwacht. Inwoners betalen alleen voor het aanbieden van hun restafval. Herbruikbare afvalstoffen halen we tegen nultarief op. De afvalstoffenheffing bestaat daarom uit een vastrecht en een tarief per restafvalaanbieding.

Tarieven afvalstoffenheffing	2022	2023
afvalstoffenheffing		
Vastrecht	172,00	182,00
Variabel:		
Ondergrondse verzamelcontainer	1,40	1,50
140 liter restafvalcontainer	5,60	6,00
240 liter restafvalcontainer	8,40	9,00

Aanbiedingen restafval	2019	2020	2021	2022	2023
Ondergrondse afvalcontainer	157.752	173.001	165.656	149.224	144.166
140 liter afvalcontainer	303	347	350	344	319
240 liter afvalcontainer	17.010	18.476	17.192	16.237	15.837

Rioolheffing

Rioolheffing € 3.822.000 (Begroot: € 4.174.000)
De afwijking van de begroting is te verklaren door het lagere waterverbruik. In de begroting is uitgegaan van een verbruik van 1.430.000 m³ water, terwijl er door Vitens slechts een verbruik van 1.216.000 m³ is geregistreerd. Aangezien de rioolheffing direct gekoppeld is aan het waterverbruik, heeft dit meteen invloed.

Tarieven Riool- en waterzorgheffing	2022	2023
per kubieke meter		
0-500 m³	2,72	2,82
501 - 5.000 m³	2,68	2,78
5.001 - 20.000 m³	2,63	2,73
20.001 en meer	0,00	0,00

Grafrechten

Grafrechten € 253.000 (Begroot: € 201.000)
In december 2023 is de raad akkoord gegaan met een verhoging van de grafrechten. Bij het opstellen van de begroting 2023 (medio 2022) is gerekend met de toen actuele (lagere) tarieven. Dit verklaart de hogere inkomsten uit grafrechten.

Marktgelden

Marktgelden € 116.000 (Begroot € 100.000)
Vanaf 2023 hebben we weer marktgelden geheven. De tarieven zijn nog gelijk aan die van voor de coronacrisis. Het overschot ten opzichte van de begroting komt door eenmalige markten.

Tarieven marktgeld	2022	2023
per vierkante meter:		
Zaterdag	0,00	0,98
Zaterdag vette waren	0,00	1,33
Woensdag	0,00	0,62
Woensdag vette waren	0,00	0,83

Leges algemene dienstverlening

De afwijkingen in de opbrengsten van de leges zijn tweeledig. De stijging voor de leges voor de aanvragen van documenten zit deels in de prijsstijging, doorgevoerd door het Rijk. Ook zijn er meer aanvragen binnengekomen.
Voor de leges die betrekking hebben op de bouwactiviteiten ligt de oorzaak niet in het aantal aanvragen (nagenoeg gelijk gebleven), maar in de beduidend hogere bouwsom van deze aanvragen. Aangezien de leges over deze bouwsom worden berekend, is deze dan ook hoger dan begroot.

Reclamebelasting

Na de coronacrisis, waarbij geen reclamebelasting is opgelegd, is er in 2023 wel weer reclamebelasting (€ 105.000) geheven. De opbrengst (€ 108.000) ligt in lijn met de begroting.

Kwijtschelding

We verleenden voor € 209.000 kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Inwoners die op het sociaal minimum leven, kunnen kwijtschelding aanvragen voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.
Voor inwoners die het afgelopen jaar kwijtschelding hebben gehad, laten we bij het Inlichtingenbureau controleren of zij nog voldoen aan de voorwaarden. Als dit zo is, dan wordt automatisch kwijtschelding verleend. Zij hoeven hiervoor dan geen verzoek tot kwijtschelding meer in te dienen.
We schelden alleen het vastrecht van de afvalstoffenheffing kwijt. Zo stimuleren we ook inwoners die in aanmerking komen voor kwijtschelding om het afval zoveel mogelijk te scheiden. Bij de rioolheffing schelden we een waterverbruik van maximaal 45m³ per persoon kwijt. We informeren Vitens ook als er kwijtschelding voor de rioolheffing is verleend.

Kwijtschelding	2021	2022	2023
Afvalstoffenheffing	92.000	91.000	82.000
Rioolheffing	134.000	116.000	127.000
TOTAAL	226.000	207.000	209.000

Kwijtschelding	2021	2022	2023
Aantal verleende kwijtscheldingen	506	522	470

Kostenonderbouwing

Door de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) op 5 maart 2016, zijn vanaf de begroting 2017 nieuwe begrotingsregels van kracht. De regels hebben ook invloed op de kostenonderbouwing van gemeentelijke heffingen. In de paragraaf Lokale heffingen is nu een overzicht van de baten en lasten opgenomen voor die heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten.
In deze paragraaf is inzichtelijk gemaakt in hoeverre de afvalstoffenheffing, riool- en waterzorgheffing, begraafrechten, marktgelden en leges kostendekkend zijn. Voor deze belastingsoorten geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn. Onder maximaal kostendekkend verstaan we dat de geraamde baten de geraamde kosten

niet mogen overschrijden. Verder houden we rekening met de overhead, waarbij deze omschreven zijn als ‘die kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces’.
Hieronder geven we achtereenvolgens een overzicht van de kostenonderbouwing voor de afvalstoffenheffing, riool- en waterzorgheffing, begraafrechten, marktgelden en leges.

Kostenonderbouwing afvalstoffenheffing

Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing	
Kosten	
Afval	3.283.000
Overhead	100.000
Totale kosten	3.383.000
Opbrengsten	
Opbrengst belastingen	2.769.000
Overige opbrengsten	480.000
Totale opbrengsten	3.249.000
Dekking	96%

Kostenonderbouwing rioolheffing

Kostendekkendheid riool- en waterzorgheffing	
Kosten	
Riolering	3.973.000
Overhead	269.000
Totale kosten	4.242.000
Opbrengsten	
Opbrengst belastingen	3.822.000
Overige opbrengsten	4.000
Totale opbrengsten	3.826.000
Dekking	90%

Kostenonderbouwing grafrechten

Kostendekkendheid grafrechten	
Kosten	
Begraafplaats	351.000
Overhead	41.000
Totale kosten	392.000
Opbrengsten	
Opbrengst belastingen	256.000
Overige opbrengsten	0
Totale opbrengsten	256.000
Dekking	65%

Kostenonderbouwing marktgelden

Toelichting: de opbrengsten zijn hoger dan begroot.

Kostendekkendheid marktgelden	
Kosten	
Warenmarkt	98.600
Overhead	21.000
Totale kosten	119.600
Opbrengsten	
Opbrengst belastingen	117.000
Overige opbrengsten	4.000
Totale opbrengsten	121.000
Dekking	101%

Kostenonderbouwing leges

Voor de kostendekkendheid van de leges geldt dat de opbrengst van alle leges samen maximaal 100% mag zijn van de begrote kosten. Dit kan betekenen dat er op onderdelen een overdekking is en op andere onderdelen een onderdekking. Uit bovenstaande tabel blijkt dat er op geen enkele leges een overdekking is. In totaal komt de kostendekkendheid voor alle leges samen uit op 68%. Hiermee voldoen we aan de wettelijke eis dat de totaal begrote opbrengst de begrote kosten niet mag overschrijden.
De genoemde titels en hoofdstukken zijn terug te vinden in de tarieventabel die hoort bij de Legesverordening. Hierin staan de diverse productgroepen opgenomen, met de daarbij behorende tarieven. Opgenomen zijn alleen die hoofdstukken waar activiteiten in plaatsvinden.

Kostendekkendheid leges						
		Lasten	Overhead	Totaal lasten	Baten	Dekking in %
Titel 1	Algemene dienstverlening					
H 1	Burgerlijke stand	50.582	19.422	70.003	53.500	76%
H 2	Reisdocumenten/ID-Kaart	50.211	11.701	61.912	142.231	230%
H 3	Rijbewijzen	86.499	28.085	114.584	96.576	84%
H 4	Verstrekkingen uit Basisregistratie Personen	7.235	3.823	11.058	6.919	63%
H 5	Overige publiekszaken	42.403	8.504	50.907	4.298	8%
H 14	APV-vergunningen	81.748	64.601	146.350	7.241	5%
H 17	Telecommunicatie	21.898	11.426	33.324	36.984	111%
H 18	Verkeer en vervoer	5.153	4.395	9.548	3.164	33%
	Subtotaal	345.729	151.956	497.685	350.913	71%
Titel 2	Omgevingsvergunning					
H 3	Omgevingsvergunning	962.231	658.672	1.620.903	1.206.487	74%
	Subtotaal	962.231	658.672	1.620.903	1.206.487	74%
Titel 3	Europese Dienstenrichtlijn					
H 1	Horeca	21.642	18.458	40.100	3.502	9%
H 2	Organiseren evenementen	76.676	65.392	142.068	11.142	8%
	Subtotaal	98.318	83.850	182.168	14.644	8%
	Totaal	1.406.278	894.478	2.300.757	1.572.044	68%

Paragraaf B Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In deze paragraaf komen aan de orde:
1. Het weerstandsvermogen.
2. De inschatting van de risico's die we lopen.
3. De financiële kengetallen en een toelichting daarop.

Normen:
Er gelden geen voorgeschreven normen voor de hoogte van het weerstandsvermogen of voor de verplicht voorgeschreven financiële kengetallen. Voor de hoogte van het weerstandsvermogen hanteren we een weerstandsratio van minimaal 1 (zie voor een nadere toelichting deze paragraaf). Voor wat betreft de financiële kengetallen sluiten we aan bij de signaalwaarden van de provincie Gelderland.

1. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente Winterswijk om risico's op te vangen zonder dat de normale bedrijfsgang daardoor wordt verstoord. Het gaat hierbij om risico's waarvoor geen voorziening of verzekering is afgesloten. Het weerstandsvermogen geeft daarmee inzicht in de gezondheid van de financiële positie van de gemeente op langere termijn.
Risico's komen af en toe voor, zoals eenmalige negatieve exploitatieresultaten. Deze risico's dekken we uit de algemene reserve. De algemene reserve vormt daarmee de incidentele weerstandscapaciteit.
Als risico's een structureel karakter krijgen en dus over meerdere jaren tot significant hogere uitgaven leiden, is de algemene reserve onvoldoende. Dan moeten we de structurele weerstandscapaciteit aanspreken. Deze bestaat uit de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien en de capaciteit op grond van de overige heffingen.

Incidentele weerstandscapaciteit

Onze incidentele weerstandscapaciteit is als het ware onze buffer. Dit deel van onze reserves kunnen we naar keuze inzetten. We hanteren hiervoor een norm van € 60 per inwoner (€ 1,75 miljoen).
De algemene reserve bedraagt eind 2023 per saldo € 48,7 miljoen.
De gemeente Winterswijk kent een aantal specifieke bestemmingsreserves. Dit zijn onder andere de bestemmingsreserve begraven en de bestemmingsreserve organisatieontwikkeling. Elk jaar bepaalt de raad of en hoe we een deel van de algemene reserve gebruiken. In tegenstelling tot reserves zijn voorzieningen nodig voor een normale bedrijfsvoering. De voorzieningen zijn vastgesteld op het niveau van het geschatte verlies of de geschatte verplichting.
Voor onvoorziene uitgaven is een bedrag van € 1,25 per inwoner opgenomen in deze jaarrekening. Voor een beroep op deze stelpost moet het betreffende onderwerp voldoen aan de drie o's: het moet onvoorzienbaar, onvermijdbaar en onuitstelbaar zijn.

Structurele weerstandscapaciteit

In het coalitieakkoord staat dat we als doel hebben dat de lokale lasten niet harder stijgen dan de jaarlijkse prijsindex van het CBS. De gemeentelijke tarieven, leges en heffingen zijn voor 100% kostendekkend. Daar wijken we alleen vanaf als we daarvoor een goede reden hebben.
Als zich structureel hogere risico's voordoen, kunnen we andere kosten niet altijd jaarlijks met eenzelfde bedrag verlagen. We moeten onze inkomsten dan juist verhogen. Een alternatief is om de extra kosten uit de reserves te financieren, maar deze reserves zijn eindig. Voordat we een beroep kunnen doen op extra financiering van het Rijk moeten we eerst onze eventuele belastingcapaciteit benutten. Het Rijk heeft een norm gesteld tot welk niveau het nog aanvaardbaar is lokale belastingen te verhogen. Dit is de artikel 12-norm. Ten opzichte van deze artikel 12-norm is onze ongebruikte ruimte in de heffingen € 2 miljoen.

Samenvatting totaal weerstandsvermogen
Het is belangrijk dat we voldoende dekking hebben. Deze dekking, ofwel ons totale weerstandsvermogen, is per 31 december 2023 als volgt opgebouwd:
Incidenteel: algemene reserve € 48,7 miljoen.
Structureel: onbenutte belastingcapaciteit € 2 miljoen per jaar.

2. Risico's

Nu we de incidentele en structurele weerstandscapaciteit in beeld hebben, is het zaak de financiële risico's zo goed mogelijk te kwantificeren om te beoordelen of we over voldoende weerstandsvermogen beschikken.
Hiervoor stellen we een risicoprofiel op. De basis is jaren geleden al gevormd door een organisatiebrede inventarisatie van alle risico's. Die inventarisatie wordt tweemaal per jaar, bij de begroting en de jaarrekening, geactualiseerd. Alle manieren om tot een kwalificatie van de risico's te komen zijn deels arbitrair, het gaat immers om onzekere gebeurtenissen. We hanteren om die reden een relatief simpele methode, waarbij zowel de kans als de impact (€) van belang is. Immers, niet alle risico's doen zich gelijktijdig en in volle omvang voor. We willen voorkomen dat we een onnodig groot deel van onze algemene reserve als weerstandscapaciteit aanmerken, waardoor deze reserve niet meer voor andere doeleinden kan worden ingezet. Op basis van de inventarisatie, met kans en impact daarbij, stellen we een top acht samen die we als ons risicoprofiel beschouwen.

Pr.	Onderwerp	Risico/oorzaak	Beheersmaatregel	Maximaal bedrag	K	I	Score	%	Profiel in €
Risico's met mogelijk structureel financieel effect									
1	WMO en Jeugd	Openeinde regelingen Jeugdwet en WMO	Uitvoering visie sociaal domein. Beheersmaatregelen toegang geïndiceerde zorg.	1.500.000	3	3	9	150%	2.250.000
2	Participatiewet	Openeinde regeling en landelijke budget ontoereikend	Voorkomen instroom en begeleiding naar werk	500.000	3	3	9	0%	0
3	ROVA	Risico op betaling overhead op beheer openbare ruimte							
5	Ombuigingen Rijk	Rijk gaat komende jaren ombuigingen doorvoeren om overheidsfinanciën te verbeteren	Voeren van een zuinig begrotingsbeleid	2.500.000	4	4	16	150%	3.750.000
Risico's met in principe incidenteel financieel effect									
2	Boogie Woogie	Afwikkeling frictiekosten	Feitelijk geen	247.000	5	1	5	25%	61.750
4	AVG	Niet voldoen aan de AVG geeft een groot risico op boetes en imagoschade. Een eventueel financieel risico kan een boete door de Autoriteit Persoongegevens inhouden.	Processen op orde	1.000.000	3	2	6	50%	500.000
4	Informatie- en systeembeveiliging	Hacks zijn aan de orde van de dag, waarbij het financiële risico eruit bestaat dat er een enorme inzet moet worden gepleegd om de situatie te herstellen.	Processen op orde	1.000.000	3	3	9	50%	500.000
4	Arbeidsmarkt	Risico op het niet halen van doelen en meer inhuur voor tijdelijk vervullen van vacatures.	Prioriteren en arbeidsmarktbeleid	1.000.000	5	3	15	100%	1.000.000
5	Garanties en leningen	Lokale partijen voldoen niet aan hun verplichtingen waardoor er aanspraak wordt gedaan op de garantstelling of verstrekte leningen worden niet terugbetaald.	Feitelijk geen	1.000.000	3	3	9	50%	500.000
		Totalen		**8.747.000**					**8.561.750**

WMO en Jeugd
Zeven jaar na de overheveling van deze taken naar gemeenten is het stelsel nog niet volledig uitgekristalliseerd en is de beheersing van kosten weerbarstig. Het Rijk neemt nu wel een aantal maatregelen om de kosten van Jeugdzorg beter te kunnen beheersen. Daarnaast komt het lage abonnementstarief voor huishoudelijke hulp in 2026 te vervallen. Zelf richten we onze pijlen op de ingezette Transformatie binnen het sociaal domein: de juiste (laagdrempelige) zorg op het juiste moment. Met als neveneffect betere kostenbeheersing door meer in te zetten op algemene voorzieningen in plaats van (dure) individuele voorzieningen. Hoewel we eerder ingeboekte bezuinigingen op deze taken (onder andere inkoop) voor de meerjarenbegroting 2023-2026 hebben teruggedraaid, is daarmee het financiële risico wel verlaagd, maar door het openeindekarakter van de regelingen niet verdwenen.
Daarnaast zijn de gemeenten vanaf 2023 rechtstreeks verantwoordelijk voor 'beschermd wonen' en 'maatschappelijke opvang'. De eerste berekeningen laten zien dat deze rijksbudgetten 14% lager uitvallen dan het huidige rijksbudget dat bij de centrumgemeente terechtkomt. Hoe dit uiteindelijk voor de lokale situatie in Winterswijk uitpakt is nog onbekend. Wanneer deze financiële risico's zich daadwerkelijk voordoen, hebben ze hoogstwaarschijnlijk een structureel karakter. Om die reden nemen we deze voor 150% (3 x 50%) mee in het profiel. Zodoende biedt het weerstandsvermogen de mogelijkheid om gedurende drie jaar maatregelen te nemen.
Participatiewet
De gemeente ontvangt jaarlijks vooraf een uitkering van het Rijk voor het betalen van zes bijstandsuitkeringen levensonderhoud. Het Rijk heeft een vangnetregeling om forse overschrijdingen van het budget op te vangen. Deze vangnetregeling compenseert een deel van een eventueel tekort. De voorwaarden voor de vangnetregeling zijn dat het tekort meer dan 5% van het rijksbudget moet bedragen, en dat het gecumuleerd tekort over de drie voorafgaande jaren ook minimaal 5% moet zijn.
ROVA
Het risico bestaat dat wij als gemeente alsnog moeten betalen voor de overhead op het beheer van de openbare ruimte.
Ombuigingen Rijk
Het Rijk gaat de komende jaren ombuigingen doorvoeren om de overheidsfinanciën te verbeteren. Welke gevolgen dit voor de gemeente heeft, is op dit moment nog onduidelijk.
Frictiekosten Boogie Woogie
Oost Gelre heeft de subsidierelatie met Boogie Woogie verbroken (hierover loopt nog een procedure). De personele consequenties zijn onderwerp van gesprek. De raad heeft in december 2022 besloten dat het college een gemeentegarantie mag verlenen aan Boogie Woogie. Boogie Woogie heeft de vereiste stukken nog niet ingediend. Om die reden hebben wij nog geen voorziening getroffen. De hoogte van het risico neemt jaarlijks af.
Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)
De AVG regelgeving is op 25 mei 2018 ingegaan. Belangrijk is het 'aantoonbaar' in control zijn op het gebied van privacy. Hoewel implementatie nooit af is, mag drie jaar na de invoering wel worden verwacht dat wij het merendeel op orde hebben (90-95%). Dit is niet het geval. Op basis van een risicoanalyse wordt bepaald met welke prioritering we aan de AVG-regelgeving gaan voldoen en wat het eerst wordt

opgepakt. Niet voldoen aan de regelgeving geeft een groot risico op boetes en imagoschade. Een eventueel financieel risico kan een boete door de Autoriteit Persoonsgegevens inhouden.

Informatie- en systeembeveiliging

Informatiebeveiliging is een van de voorwaarden om de privacy te waarborgen, maar gaat qua risico's verder dan dat. Bij informatie- en systeembeveiliging gaat het er ook om dat alle ICT-systemen onder eigen controle continu blijven functioneren, om de bedrijfsvoering te waarborgen. Hacks zijn aan de orde van de dag, waarbij het financiële risico eruit bestaat dat er een enorme (specialistische en dus kostbare) inzet moet worden gepleegd om de situatie te herstellen.

Arbeidsmarkt

Er is op dit moment sprake van een zeer krappe arbeidsmarkt. Dit uit zich inmiddels in alle sectoren en dus ook binnen gemeenten. Hoewel thuiswerken inmiddels tot de standaard mogelijkheden behoort, zijn we als Winterswijk toch enigszins afhankelijk van een (geografisch) beperkte arbeidsmarktregio. De krapte laat zich gelden bij het invullen van vacatures. Dit heeft in de eerste plaats een effect op het realiseren van doelen en het uitvoeren van activiteiten. Om de de invloed van de krapte op de arbeidsmarkt zoveel mogelijk te beperken, zetten we in op samenwerking met buurtgemeenten voor de inzet en het delen van (deeltijd)personeel.

Verstrekte garanties en leningen

De gemeente heeft in het kader van de 'publieke taak' diverse (mede)garanties en geldleningen verstrekt. Veelal zit dit in de sfeer van woningbouw en lokale maatschappelijke verenigingen en sportverenigingen. Voor woningbouw gaat het om forse bedragen. Rijk en gemeenten staan beide in de 'achtervang' voor 50% garant. Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) wordt echter nauwelijks aangesproken en bezit een groot vermogen; het risico voor de gemeente is verwaarloosbaar. Dit is anders bij lokale partijen, zoals de leningen aan ondernemers tijdens de eerste lockdown vanwege COVID-19. Hierop is het risico groter.

Kans	Deelscore
Gering (minder dan 1x per 4 jaar)	1
Gemiddeld (ongeveer 1x per 4 jaar)	3
Hoog (minimaal 1x per jaar)	5

Totaalscore	Beoordeling*
Score > 10	Hoog risico, voor 100% in profiel meenemen
Score => 5 =< 10	Beperkt risico, voor 50% meenemen
Score < 5	Gering risico, aanname dat dit binnen programma kan worden opgevangen

*Bij een mogelijk financieel effect vermenigvuldigen we het % met 3 om zodoende 3 jaar de tijd te hebben dit om te buigen

Impact (financieel)	Deelscore
Gering (< 0,1% van de omzet)	1
Beperkt (> 0,1% < 0,5% van de omzet)	3
Groot (> 0,5% van de omzet)	5

Weerstandsratio

De weerstandsratio komt tot stand door de algemene reserve te delen door het risicoprofiel. Voor deze begroting komt deze uit op 5,7. Volgens de tabel die de provincies hanteren als het gaat om de weerstandsratio, is deze uitstekend en is er geen aanleiding om bijvoorbeeld de algemene reserve te versterken. Dat is pas aan de orde wanneer de ratio richting 1,0 zou dalen.

Weerstandsratio	
Algemene reserve	48.738.000
Risicoprofiel	8.562.000
Ratio	**5,7**

Ratio	Waardering
> 2,0	Uitstekend
1,4 – 2,0	Ruim voldoende
1,0 – 1,4	Voldoende
0,8 – 1,0	Matig
0,6 – 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

3. Kengetallen financiële positie

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor om de volgende financiële kengetallen in de begroting op te nemen:

1. Netto schuldquote
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen
3. Solvabiliteit
4. Grondexploitatie
5. Structurele exploitatieruimte
6. Belastingcapaciteit

Het verloop van de kengetallen ziet er als volgt uit:

	2022		2023		2023	
	Jaarrekening		Begroting tm prognose 2		Jaarrekening	
1. Netto schuldquote	65,30%	V	67,40%	V	70,00%	V
2.Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	60,20%	V	62,40%	V	65,20%	V
3.Solvabiliteit	34,00%	M	31,00%	M	35,70%	M
4.Structurele exploitatieruimte	2,45%	V	1,19%	V	1,97%	V
5.Grondexploitatie	6,20%		6,00%		5,70%	
6.Belastingcapaciteit	99,00%		99,00%		99,00%	

Signaalwaarden

De beoordeling van de score met de kleuren is gebaseerd op onderstaande ‘signaalwaarden’, die de provincie hanteert bij de beoordeling van de begroting en jaarrekening (overigens geen criterium voor het soort financieel toezicht).

Kengetal	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
Netto schuldquote (gecorrigeerd)	< 90%	90% - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte (begroting)	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

1. en 2. Netto schuldquote inclusief verstrekte leningen en netto schuldquote exclusief verstrekte leningen

1. en 2. Netto schuldquote inclusief verstrekte leningen en netto schuldquote exclusief verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft de verhouding tussen de schulden en inkomsten aan. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld, hoe meer rentelasten en aflossingen er zijn. Hierdoor wordt de begroting minder flexibel. De netto schuldquote wordt berekend inclusief en exclusief doorgeleende gelden. Wat betreft de doorgeleende gelden lopen gemeenten over

het algemeen weinig risico. Voor de beoordeling is de netto schuldquote (gecorrigeerd) om die reden het meest relevant. Hoe lager het kengetal hoe beter. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarenzone (rood). Het bestuur moet er werk van maken om de schuld te verlagen. De netto schuldquote is verbeterd en zit nog ruim binnen de marge van 100%.

3. Solvabiliteit

3. Solvabiliteit

Onder de solvabiliteitsratio verstaan we het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen. Dit kengetal geeft inzicht in welke mate Winterswijkse bezittingen zijn gefinancierd met eigen vermogen en de gemeente in staat is op de lange termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hier geldt: hoe hoger het kengetal hoe beter.
De solvabiliteitsratio van 35,7% komt met name door hogere reserves.

4. Grondexploitatie

Gemeenten moeten de risico's voortvloeiend uit de grondexploitaties kunnen opvangen. Hiervoor is weerstandscapaciteit nodig. De weerstandscapaciteit wordt bepaald door de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om tegenvallers op te vangen, zonder dat het nodig is de begroting of het beleid aan te passen. Het risico dat de gemeente loopt bij de grondexploitaties kan op twee manieren worden benaderd:

1. Het risico dat de resultaten uit de grondexploitaties lager uitvallen dan wordt verwacht, waarbij nog wel kan worden uitgegaan van een positief resultaat.
2. Het risico dat de toekomstige inkomsten niet voldoende zijn om de gemaakte kosten goed te maken, met als gevolg dat verlies wordt geleden.

De algemene reserve van de gemeente dient als bron voor het weerstandsvermogen.
De relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit hangt samen met het belang dat de gemeente heeft om een positief saldo uit de grondexploitaties te halen. Wanneer verwachte positieve saldi uit grondexploitaties op voorhand worden ingezet om ontwikkelingen te financieren, dan is het verstandig rekening te houden met een grotere risicoreservering. In Winterswijk worden de resultaten uit grondexploitaties niet verwerkt in de meerjarenbegroting.
In het jaar waarin duidelijk wordt dat een verlies gaat optreden, moet het verlies worden verwerkt in de jaarrekening door een verliesvoorziening te treffen. Dit wordt per complex beoordeeld. Tekorten moeten worden afgedekt in het jaar waarin ze voorzienbaar worden. Winsten moeten worden genomen naarmate projecten zijn gerealiseerd. Per project moet dit worden beoordeeld.
Het resultaat van de grondexploitaties in de BIE (Bouwgrond in exploitatie) is berekend op € 41.000 positief.
Bij de jaarrekening is een inventarisatie gemaakt van de risico's in de grondexploitaties. De risico's zijn beschreven. Beoordeeld is wat de kans is dat de risico's zich voordoen en wat de impact is. De omvang van de gezamenlijke risico's is bepaald met een kansberekening. Het is immers niet waarschijnlijk dat alle risico's zich op hetzelfde moment en in volle omvang voordoen. De kansberekening is uitgevoerd met een Monte Carlo-analyse. De analyse geeft aan dat voor de actuele grondexploitaties een weerstandsvermogen van € 447.000 voldoende is.

5. Structurele exploitatieruimte

Aan de hand van dit kengetal kan het structurele en reële evenwicht van de begroting worden beoordeeld. Een percentage van 0% betekent een sluitende

begroting, een positief percentage wil zeggen dat er structurele begrotingsruimte is. De structurele exploitatieruimte is 1,97%.

6. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de provincie of gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Onder de woonlasten verstaan we de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde waarde. Een uitkomst boven de 100% betekent hogere woonlasten dan gemiddeld in Nederland. Dit zegt echter niets over de feitelijke onbenutte belastingcapaciteit, dat is immers een politieke keuze. Zie ook de passage in deze paragraaf over de ‘artikel 12-norm’.

Conclusie Kengetallen

Winterswijk heeft een goede financiële positie. We moeten de kengetallen in relatie tot elkaar bekijken. Geven de kengetallen gezamenlijk een verontrustend beeld? Dan betekent dit dat de financiële positie van onze gemeente onder druk staat en dat maatregelen noodzakelijk zijn. Daar is op dit moment geen sprake van. De kengetallen blijven binnen de signaalwaarden neutraal en minst risicovol.

Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Winterswijk heeft een oppervlakte van in totaal 13.881 hectare. Voor het beheer van de openbare ruimte worden middelen ingezet voor:
- Wegen en verkeer, inclusief openbare verlichting, kunstwerken, meubilair en bebording.
- Waterbeheer, met inbegrip van riolering en beduikering.
- Stedelijk groen en buitensportcomplexen.

Wegen

Het wegenbeheer in de gemeente Winterswijk is zowel binnen als buiten de kom gebaseerd op het wegenbeheerplan 2020-2024. Uitgangspunt is dat de onderhoudsbehoefte functioneel en risicogestuurd wordt bepaald. Daarvoor worden alle verhardingen tweejaarlijks aan een visuele inspectie onderworpen op basis van de schadecatalogus van het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW). De laatste inspectie heeft plaatsgevonden in het vierde kwartaal van 2022.
Voor de onverharde wegen is, na vaststelling van het beleidsplan in 2021, een beheer- en uitvoeringsplan opgesteld. Dit plan is in het derde kwartaal van 2023 door het college vastgesteld. Hiermee zijn we in staat om de kwaliteit van de onverharde wegen objectief te beoordelen en gestructureerd onderhoud uit te voeren.
Uitvoering van de werkzaamheden aan de wegen gebeurt door verschillende partijen. ROVA doet het klein (dagelijks) onderhoud. Middelgroot onderhoud, waarbij weg- of trottoirdelen worden aangepakt, voert een marktpartij uit op basis van een onderhoudsbestek. Groot onderhoud (reconstructie van de hele weg of wijk) besteden we projectmatig aan. Uitvoering van de projecten gebeurt volgens het Investeringsplan.
We voerden verschillende geplande onderhoudswerkzaamheden uit:
- Aan de herinrichting van de wijk De Pas is in 2023 volop verder gewerkt. De werkzaamheden aan de Pasbree en Pashegge zijn afgerond, en de werkzaamheden aan de Pashof zijn nagenoeg gereed.
- De herinrichting van de Lijsterbesstraat en een deel van de Eikenstraat is samen met de woningbouw op het voormalige terrein van de Jager afgerond.

- De instandhoudingswerkzaamheden van de Haverkampstegge, de Buitinkweg en die van het Krosenbrinkpad zijn afgerond.
- Een deel van de Waliënseweg is opnieuw geasfalteerd.

Gerealiseerde exploitatielasten en kredieten cluster wegen
Het cluster wegen bestaat uit wegen, openbare verlichting en civiele kunstwerken. De in 2023 gerealiseerde exploitatielasten met betrekking tot dit cluster zijn € 5,0 miljoen.
Dit is inclusief de lasten voor straatnaamgeving en huisnummering, bermbeheer en gladheidbestrijding.
De exploitatielasten bestaan uit € 2,6 miljoen aan niet-beïnvloedbare kapitaallasten (rente en afschrijving) en een bijdrage van € 0,6 miljoen aan ROVA.
Het restant van € 1,8 miljoen betreft de beïnvloedbare budgetten, zoals klein onderhoud.
De gerealiseerde investeringen in wegen voor 2023 zijn € 2,0 miljoen.

Laadpalen

Toename elektrische auto's
De verwachting is dat het aantal elektrische auto's de komende jaren een exponentiële groei doormaakt. Volgens prognoses van Kennis- en innovatiecentrum ElaadNL is in 2025 in Winterswijk behoefte aan zo'n 111 openbare laadplekken. Eind 2023 zijn er in Winterswijk 94 openbare laadplekken beschikbaar, waarvan 22 laadplekken zijn gerealiseerd via de regionale concessie (provincies Gelderland en Overijssel).
Realisatie openbare laadinfrastructuur via regionale concessie
De concessie openbare laadinfrastructuur is gegund aan Vattenfall Incharge. Zij hebben gedurende een periode van minimaal drie jaar het exclusieve recht om openbare laadpalen in onze gemeente te realiseren. Op aanvraag van inwoners, maar ook proactief/vooruitlopend op de vraag. Landelijk - en ook in onze regio - is echter vertraging ontstaan bij het plaatsen van laadpalen. Voornamelijk door capaciteitsproblemen. Dan gaat het om schaarse netcapaciteit, maar ook een tekort aan arbeidscapaciteit bij de netbeheerder en uitvoerende partijen. De Gelders-Overijsselse Regionale Aanpak Laadinfrastructuur (GO-RAL) is een verkenning gestart om te onderzoeken wat binnen de beschikbare netcapaciteit nog wel mogelijk is.
Actualisatie Visie op Laadinfrastructuur en Plaatsingsleidraad
In 2023 hebben wij moeten besluiten om de actualisatie van de Visie op Laadinfrastructuur en Plaatsingsleidraad een jaar op te schuiven naar 2024. Onder meer omdat de Regionale Visie op Laadinfrastructuur (8RHK) in het voorjaar van 2024 wordt geactualiseerd en wij deze visie als belangrijke onderlegger beschouwen voor ons lokale beleid. Bij de actualisatie van de 'laadvisie' worden ervaringen uit de pilot Verlengde Private Aansluiting (VPA) meegenomen.
Pilot Verlengde Private Aansluiting (VPA) als alternatieve laadoplossing
In 2023 is een vervolg gegeven aan de pilot waarin de gemeente Winterswijk de VPA faciliteert door aanleg van een kabelgoottegel. Door het plaatsen van deze tegels komt de laadkabel verzonken in het trottoir te liggen, hetgeen (struikel)gevaar kan voorkomen. Wij hebben elf inwoners bereid gevonden om aan het experiment deel te nemen. Bij actualisatie van de 'laadvisie' moet een evaluatie uitwijzen of en in welke vorm de VPA als alternatieve laadoplossing wordt voortgezet.

Openbare verlichting

Beheer en onderhoud van de openbare verlichting voeren we uit conform het beleids- en beheerplan.

Dit betekent dat vanwege regulier onderhoud op diverse locaties de openbare verlichting is vervangen.
Daarnaast voert vanaf 2022 een nieuwe aannemer onderhoud, vervangingen en schadeafhandeling uit. Ook is gestart met het opstellen van een nieuw beleids-en beheerplan. Dit ronden wij in het tweede kwartaal van 2024 af en dan presenteren we dit plan ook.
Het streven om het energieverbruik in 2030, ten opzichte van 2014, met 50% te hebben verlaagd, ligt op koers.
Na uitbreidingen door nieuwbouw en het vervangen van oude installaties met grote mastafstanden, zet de besparing verder door. Ook de komst van steeds zuinigere nieuwe modellen en het toepassen van slimme verlichting draagt hieraan bij.

Civiele kunstwerken

Onderhoud aan de civiele kunstwerken gebeurt op basis van visuele en technische inspecties. De inspectieresultaten worden vastgelegd in een beheerprogramma. In 2023 is er een beheerplan opgesteld met als uitgangspunt dat de bruggen en duikers op een minimaal niveau verkeersveilig worden gehouden. Middels regelmatig terugkerende inspecties wordt dat gemonitord.
De vervanging van de brug aan de Ravenhorsterweg/Honesweg is afgerond.

Beheer gebouwen

De gemeente beheert naast gronden ook gebouwen, kunstobjecten, herdenkingsmonumenten en fonteinen. Dit betreft:
28 gebouwen
29 herdenkingsmonumenten en kunstobjecten
4 fonteinen/pompen
De meerjaren onderhoudsplanningen (MJOP) zijn omgezet naar duurzame meerjaren onderhoudsplanningen (DMJOP). Bij het bepalen van het gemiddelde onderhoudsniveau, gaan we nu nog uit van ’matig’ (niveau 4). Dit gaan we in de DMJOP stapsgewijs terugbrengen naar ‘voldoende’ (niveau 3). In onze plannen leggen we de nadruk op het verduurzamen/vergroenen van het gemeentelijk vastgoed.

Kengetallen wegen

Kengetallen Wegen

	2021	2022	2023
Verharde wegen binnen de kom	101 km	101 km	101 km
Verharde wegen buiten de kom	212 km	212 km	212 km
Zandwegen	125 km	125 km	125 km
Fietspaden	40 km	40 km	40 km
Voormalige RAL-fietspaden	58 km	58 km	58 km
Instandhouding wegen binnen de kom	1,0 km	0,6 km	0,7 km
Instandhouding wegen buiten de kom	5,2 km	6,2 km	2,1 km
Instandhouding fietspaden	1,8 km	3,2 km	1,5 km
Openbare verlichting	5.783 st	5.783 st	5.810 st
Vervanging openbare verlichting	127 st	127 st	100 st
Bruggen	70 st	70 st	70 st
Vervanging bruggen (autoverkeer)	0 st	0 st	1 st
Vervanging brugdekken (autoverkeer)	0 st	0 st	0 st
Vervanging voetgangers-/fietsbruggen (dek)	1 st	0 st	0 st
Tunnel	1 st	1 st	1 st

Waterbeheer inclusief riolering en beduikering

Het nieuwe Programma Water en Riolering 2024-2028 is opgesteld en vastgesteld. Het vormt de leidraad voor het aanleggen, beheren en onderhouden van de riolerings- en afwateringsobjecten in de gemeente Winterswijk. Op basis van afschrijving en inspectie worden (druk)rioleringen, drainages, duikers, sloten, wadi's en vijvers onderhouden, gerenoveerd of vervangen.
Basis is 'minder verstenen en verzamelen, meer vergroenen en verspreiden'. In bestaande wijken wordt door afkoppelen en bovengrondse afvoer van hemelwater bijgedragen aan het verminderen van het waterprobleem (wateroverlast en droogte). In 2023 is de Pashegge (wijkaanpak De Pas) volgens dit principe uitgevoerd. In de Pasbrink en de Pashof is de uitvoering gestart.
Om het afkoppelen op particulier terrein te stimuleren is in 2023 de afkoppelsubsidie opgesteld en in werking getreden.
In 2023 is het rapport om risicogestuurd rioolbeheer te implementeren afgerond. Daarbij nemen we niet alleen de afschrijvingstermijn, maar ook de kwaliteit en het risico mee (staat van het object en de ligging ervan). Met de applicatie Rasmariant wordt een optimale afweging tussen de kosten en planning gemaakt.
De regionale en lokale samenwerkingen binnen Achterhoek+ en WintLicht zijn in 2023 gecontinueerd. Binnen Achterhoek+ is aandacht voor het landelijke Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) en de Omgevingswet (bouwstenen water en riolering zijn opgesteld).
Daarnaast is er regionaal een programmaplan gemaakt voor de aanpak van droogte in de Achterhoek. Het gaat daarbij vooral om de problematiek in het buitengebied. In 2023 is dit verder regionaal uitgewerkt, om de kansen (waaronder subsidies) de komende jaren effectief te kunnen benutten.
Om de zoetwaterbeschikbaarheid klimaatbestendig te maken is er voor de periode van 2022-2027 subsidie aangevraagd en ontvangen (Zoetwatervoorziening Oost-Nederland tweede fase).
Waterteam WintLicht (Winterswijk, Oost Gelre en Waterschap Rijn en IJssel) werkt aan de ketenoptimalisatiekansen in het inzamel- en transportstelsel. In 2023 is de voorbereiding van het ontwerp van de gemalenregeling afgerond, met als doel een constante(re) afvoer op de rioolwaterzuivering. In september 2023 is de pilot live gegaan waarbij de positieve en negatieve effecten worden gemonitord.

Beheer en onderhoud riolering en afwatering

Het beheer en regulier onderhoud aan de riolering, evenals metingen van grondwaterstanden en monitoring van het gemengd riool, wordt gecontinueerd. Net zoals het reinigen van drainage, kolken en lijnafwatering. Uitgangspunt is dat de basisgegevens (voor zover praktisch mogelijk) worden gecentraliseerd in één databeheersysteem Brutis. Reiniging en inspectie vindt plaats aan de hand van een reinigingsplan, op basis waarvan de laatste tien jaar de hele kom is gereinigd.

Integrale projecten

Bij de herinrichting van de Pashegge is het hemelwater van de straat (en waar mogelijk van de woningen) afgekoppeld en in de nabijheid geïnfiltreerd en/of geborgen. In de Pasbrink en de Pashof is gestart met de uitvoering van deze werkzaamheden. In 2024 en verder staat er een aantal integrale projecten op de planning waar in 2023 voorbereidende werkzaamheden voor zijn uitgevoerd, zoals Hakkelerkamp Oost Fase 2, Dennenoord en de Groenloseweg. Het doel is om ook in deze projecten zoveel mogelijk hemelwater van het dak en de straat af te koppelen.

Waterprojecten

Om het risico op vervuiling vanuit de hemelwaterriolering op de Osink-Bemersbeek in

Kotten te verkleinen, zijn oplossingsrichtingen verder uitgewerkt. Bestek en tekeningen zijn gereed.

Drukriolering

Het reguliere onderhoud van de drukriolering in het buitengebied wordt middels een vierjarig bestek uitgevoerd. Daarnaast zijn pompunits en gemalen vervangen. Incidenteel worden nieuwe aansluitingen op de drukriolering gerealiseerd.

We hebben een grootschalig gebiedsonderzoek uitgevoerd in Winterswijk-Zuidoost. Bedrijven willen uitbreiden in activiteiten, maar de riolering is hier niet op ingericht. We hebben de riolering in dit gebied geoptimaliseerd. Ook hebben we veel hemelwater van de riolering afgekoppeld, zodat er meer capaciteit voor vuilwater ontstaat.

Onderzoek geuremissie

We hebben een onderzoek naar geuremissie uitgevoerd en verbeteringen aangebracht. Zo hebben we veel betonnen kasten vervangen.

We hebben de luchtinjectiesystemen van groot onderhoud voorzien. We hebben veel H2S-metingen (waterstofsulfide) uitgevoerd in de gevoelige gebieden. Uiteindelijk hebben we luchtinjectiesystemen weer nieuw leven ingeblazen door compressoren te vervangen. Hierdoor functioneert het systeem weer zoals het ooit bedacht is.

Kengetallen riolering en waterbeheer

Kengetallen Riolering en waterbeheer

	2021	2022	2023
Riolering gemengd	176 km	176 km	108 km
Riolering vuilwater			68 km
Riolering hemelwater	69 km	70 km	56 km
Riolering infiltratie			9 km
Drainage			92 km
Drukriolering persleiding	273 km	273 km	273 km
Drukriolering pompunits	1.007 st	1.007 st	1.010 st
Beduikering			6 km
Kolken	9.260 st	9.260 st	9.280 st
Lijngoten			1.550 m
Wadi's	16 st	16 st	16 st
Bergingsvijver	10 st	10 st	11 st
Aansluitingen riolering	10.550 st	10.560 st	10.570 st
Aansluitingen drukriolering	2.680 st	2.685 st	2.690 st
Vervanging riolering	3,0 km	0 km	0,5 km
Aanleg hemelwaterriolering	1,3 km	1,0 km	1,0 km
Afgekoppeld verhard oppervlak	1,0 ha	1,0 ha	1,0 ha
Inspectie en reiniging riolering	5,7 km	4,0 km	7,5 km

Stedelijk groen en buitensportcomplexen

Stedelijk groen

Het onderhoud van het openbaar groen vindt plaats op basis van beeldkwaliteit. Bij de herinrichting van groen werken we volgens het vastgestelde groenstructuurplan. De aanleg en het beheer van de ecologische hoofdstructuren en natuurlijke verbindingen binnen de bebouwde kom, voeren we in overeenstemming met de kaart ecologische groenstructuren uit.

Jaarlijks worden kleine delen van het openbaar groen en de gemeentelijke sportvelden gerenoveerd. In 2023 zijn meer groenvakken dan normaal gerooid in verband met dode beplanting. Dit is het gevolg van de warme en droge zomers van

de voorgaande jaren. De vakken zijn voorzien van nieuwe beplanting of ingezaaid met een gras- of kruidenmengsel.
In 2023 hebben we groen vervangen in combinatie met de herinrichting van wegen. De wijk De Pas wordt heringericht. De helft van de wijk is in 2023 voorzien van nieuw groen.
Het laanbomenbestand in het buitengebied is verouderd. In het najaar van 2017 is hiervoor een beheerplan opgesteld dat voorziet in een gefaseerde aanpak van de kap en herplant van deze bomen. Conform dit plan zijn in het najaar van 2023 laan(delen) gekapt en zijn er bomen herplant. Lanen waar dit al is uitgevoerd, zijn onder andere de Beerninkweg, Goorweg, Huppelseweg en Klandermansweg. In het najaar zijn op veel locaties ook dode en slechte bomen gekapt uit lanen. Veel van deze bomen zijn bezweken onder de droogte van de afgelopen zomers. Waar ruimte is voor herplant, worden weer bomen in de lanen aangeplant.
Buitensportcomplexen
Kunstgrasvelden die langer dan acht jaar liggen, worden tweejaarlijks gekeurd. Indien de velden tien jaar of ouder zijn, worden ze jaarlijks gekeurd. In dit kader zijn de diverse kunstgrasvelden van SC Meddo, FC Winterswijk en FC Trias in 2023 aan een keuring onderworpen. De keuring van 2023 wees uit dat deze kunstgrasvelden zijn goedgekeurd. Dit betekent dat deze velden in 2024 opnieuw een keuring ondergaan. Afhankelijk van de keuringsresultaten worden indien nodig aanvullende onderhoudswerkzaamheden en/of reparaties uitgevoerd. Bij een volledige afkeuring (meestal na meer dan twaalf jaar voor rubber ingevulde velden en na meer dan vijftien jaar voor zand ingevulde velden), worden deze velden opgevoerd voor volledige vervanging.
Gerealiseerde exploitatielasten en kredieten groen
De gerealiseerde exploitatielasten onderhoud stedelijk groen in 2023 zijn € 3,4 miljoen.
Dit bedrag bestaat grotendeels (€ 2,3 miljoen) uit de bijdrage aan ROVA. De gerealiseerde investeringen in groen voor 2023 zijn € 1,1 miljoen.

Kengetallen groen

Kengetallen groen

	2021	2022	2023
Areaal groen	143,0 ha	143,0 ha	143,5 ha
Vervanging groen	0,2 ha	0,2 ha	0,3 ha

Kengetallen gebouwen

We zijn bezig om het gemeentelijk vastgoed in de komende jaren te verduurzamen. Om dit goed in beeld te houden, is voor de panden, die in onderhoud en eigendom blijven van de gemeente, in 2020 door het Nibag een duurzame MeerJaren OnderhoudsPlanning (MJOP) opgesteld.
Het verduurzamen van het vastgoed vind plaats op natuurlijke momenten, zodat er geen onnodige uitgaven gedaan worden en de financiële middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Dus is onderhoud nog niet nodig, dan stellen we het uit.
De investeringen die met het verduurzamen gemoeid zijn, worden jaarlijks gedeeltelijk gedoteerd aan de voorziening die er voor deze locaties aanwezig is. De financiële consequenties van het verduurzamen zijn onderdeel van de voorliggende MJOP van het gemeentelijk vastgoed. Daar waar er bijstellingen van de budgetten plaats dient te vinden door externe invloeden, voortschrijdende inzichten of gewijzigde plannen worden verwerkt in de jaarlijkse budgetcycli.

Panden waarvan geacht worden dat deze in de komende jaren afgestoten worden, zijn in de reguliere onderhoudskosten opgenomen in de exploitatiebegroting.
Het MJOP wordt periodiek geactualiseerd. In 2024 wordt een nieuw rapport verwacht.

	2022	2023	2024
Huisvesting organisatie	2	2	2
Brandweer	1	1	1
Begraafplaats	4	4	4
Cultuurhistorie	3	3	3
Sport	9	9	9
Peuterspeelzaal	1	1	1
Niet voor openbare dienst bestemde gebouwen	14	14	14

Paragraaf D Financiering

Inleiding

De treasury is een belangrijk aandachtsveld binnen het financiële beleid en beheer van een gemeente. Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.
De Wet financiering decentrale overheden (Fido) geeft de kaders aan waarbinnen decentrale overheden de ‘treasury-activiteiten’ moeten uitvoeren. Het doel hiervan is de bevordering van een gezonde financiering, het bijdragen aan het behoud van een goede kredietwaardigheid en de handhaving van de positie van decentrale overheden op de kapitaalmarkt.
In het ‘treasury-statuut’ zijn de beleidskaders voor Winterswijk opgenomen. Zo is vastgelegd dat de ‘treasury-functie’ uitsluitend de publieke taak dient en het beheer verstandig is. De provincie houdt toezicht op de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente. Dit doet de provincie op basis van gegevens die wij verstrekken op grond van de Wet Fido.
Hierbij is een aantal onderwerpen van belang:

1. Kasbeheer: maximaal aan te trekken daggelden.
2. Risicobeheer: renterisiconorm, minimalisatie van het renterisico.
3. Gemeentefinanciering: de relatie tussen kort- en langlopende leningen en de korte- en langetermijnbehoefte aan geld.
4. Rentevisie.

Kasbeheer

Kasgeld: gemeenten mogen niet onbeperkt financieren met kortlopende leningen (rentetypische looptijd korter dan een jaar). De kasgeldlimiet is een percentage van 8,5% van het begrotingstotaal. Voor 2023 betekende dit dat de gemeente gemiddeld per kwartaal maximaal (afgerond) € 9,1 miljoen aan kortlopende gelden mocht opnemen. De kasgeldlimiet is in 2023 niet overschreden.

Kasgeldlimiet 2023					
	Kasgeldlimiet (bedragen * € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
	Omvang begroting	107.774	107.774	107.774	107.774
1	**Toegestane kasgeldlimiet**				
	In procenten van de grondslag	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
	In bedragen	9.161	9.161	9.161	9.161
2	**Omvang vlottende schuld**				
	Opgenomen gelden < 1 jaar	13.500	0	0	0
	Overige geldleningen (geen vaste schuld)				
	Totaal	13.500	0	0	0
3	**Vlottende middelen**				
	Contante gelden in kas				
	Tegoeden in rekening-courant	7.505	8.646	15.699	17.184
	Overige uitgaande gelden < 1 jaar				
	Totaal	7.505	8.646	15.699	17.184
	Toets kasgeldlimiet				
	Toegestane kasgeldlimiet	9.161	9.161	9.161	9.161
4	Totaal netto vlottende schuld (2-3)	5.995	-8.646	-15.699	-17.184
	Ruimte (+) / Overschrijding (-); 1-4	3.166	17.807	24.860	26.345

Risicobeheer

De kasgeldlimiet en de renterisiconorm hebben allebei als doel de leningportefeuille van decentrale overheden te behoeden voor een onverantwoord grote gevoeligheid voor rentefluctuaties. Ze stellen dus een grens aan de structuur van de leningen, niet aan de hoogte. De kasgeldlimiet richt zich hierbij op leningen met een rentetypische looptijd van maximaal een jaar (ook wel korte leningen, of kort geld genoemd). De renterisiconorm betreft leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer (lange leningen, lang geld).

Het aantrekken van leningen vindt plaats binnen de hiervoor in de Wet Fido gestelde normen. Daarnaast beoordeelden we ieder kwartaal door middel van een periodieke controle of we aan de kasgeldlimiet hebben voldaan.

Renterisiconorm 2023 (* € 1.000)		
	Berekening renterisiconorm en risico:	
1a	Renteherziening vaste schuld o/g	0
1b	Renteherziening vaste schuld u/g	0
2	Netto renteherziening (1a-1b)	0
3	Betaalde aflossingen	11.495
4	Renterisico op vaste schuld (2 + 3)	11.495
	Rentenorm:	
5	Begrotings- en rekentotaal	107.774
6	Bij ministerie regeling vastgesteld %	20%
7	Renterisiconorm	21.555
	Toets rente risiconorm:	
7	Renterisiconorm	21.555
4	Renterisico op vaste schuld (aflossing en renteherzieningen)	11.495
8	Ruimte (+) / Overschrijding (-) (7-4)	10.060

Gemeentefinanciering

De leningenportefeuille is in 2023 toegenomen. De gemeente heeft in 2023 € 11,4 miljoen afgelost. In februari 2023 is een nieuwe langlopende lening afgesloten van € 18,5 miljoen tegen 3,05% rente. Het gemiddelde rentepercentage van alle langlopende leningen bedroeg 2,6%.

omschrijving	Begindatum	Eindjaar	Rente	Restant hoofdsom	Aflossing	Rente
	lening	lening	%	31-12-2023	2023	2023
Waterschapsbank 2002	2002	2027	2,45	800.000	200.000	23.683
BNG 2003	2003	2028	4,309	2.000.000	400.000	94.798
Waterschapsbank 2004	2004	2029	4,548	2.400.000	400.000	112.184
BNG 2004	2005	2030	4,405	5.600.000	800.000	246.680
BNG 2007	2007	2032	4,26	4.320.000	480.000	195.960
BNG 2007	2008	2028	4,738	2.750.000	550.000	138.981
BNG 2008	2018	2023	0,22	0	1.340.782	2.827
BNG 2011	2011	2031	3,65	6.400.000	800.000	262.800
Groningen 2013 fix 10 jaar	2013	2023	2,45	0	5.000.000	112.292
Provincie Noord-Brabant	2018	2048	1,7	10.000.000	0	170.000
BNG	2020	2030	0,11	5.000.000	0	5.500
BNG	2020	2035	0,325	5.000.000	0	16.250
BNG	2020	2040	0,425	5.000.000	0	21.250
BNG	2022	2042	0,625	11.400.000	600.000	71.250
Provincie Noord-Brabant	2023	2042	3,05	17.575.000	925.000	473.622
Totaal leningen				78.245.000	11.495.782	1.948.077

Schatkistbankieren

Op grond van de Wet financiering decentrale overheden (Fido) zijn provincies, gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in de vorm van een openbaar lichaam, verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Tevens is de ministeriële Regeling schatkistbankieren decentrale overheden van kracht. Onderdeel van de regeling is de rekening-courantovereenkomst die iedere decentrale overheid heeft met de Staat der Nederlanden.

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het woord ‘overtollig’ verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. (Onderdelen van) decentrale overheden mogen ongeacht de vormgeving geen bewaarfunctie voor publieke middelen vervullen. Een decentrale overheid houdt uiteraard de beschikkingsmacht over publieke middelen en daarmee de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten als dat gebeurt uit hoofde van de publieke taak. Deelname aan schatkistbankieren verandert daar niets aan. Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk). Iedere euro die decentrale overheden aanhouden in de schatkist, vermindert de externe financieringsbehoefte van het Rijk. Dat het Rijk (het Agentschap) minder hoeft te financieren op de markt, vertaalt zich direct in een lagere staatsschuld.

	SCHATKISTBANKIEREN				
	Bedragen * € 1.000	Verslagjaar			
		2023			
-1	**Drempelbedrag kwartaal 1 t/m 4**	2.155			
-1	Berekening drempelbedrag				
		Verslagjaar			
(4a)	**begrotingstotaal verslagjaar**	107.774			
	Drempelbedrag met een minimum van 1.000.00				
	Kwartaal 1 t/m 4 (107.774 x 2,00%+ rekening courant van derden)	2.155			
		kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
-2	**Kwartaalcijfer op dag basis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	333	673	616	598
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.822	1.482	1.539	1.557
(3b) = (1) > (2)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
-2	Berekening kwartaalcijfer op basis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				
(5a)	**Som van de per buiten 's rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedrag tellen als nihil)**	29.939	61.227	56.713	54.999
(5b)	Dagen per kwartaal	90	91	92	92
(2) = (5a)/(5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	333	673	616	598

Renteschema

Het renteschema geeft inzicht in de rentelasten van de externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Het saldo van € 1,3 miljoen geeft aan dat het rentepercentage (omslagrente van 2%) dat is toegerekend aan de kapitaallasten, hoger was dan de betaalde rente. Dit komt met name doordat we zoveel mogelijk met kortlopende leningen hebben gefinancierd.

Renteschema
2023:

	Bedragen * € 1.000		Bedrag
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		2.008
b.	De externe rentebaten		-515
			1.492
c.	De rente die aan grondexploitatie moet worden toegerekend	-165	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (voorbeeld: riolering)	0	
			-165
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		1.327
d1	Rente over eigen vermogen		0
d2	Rente over voorzieningen		0
	Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente		1.327
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		2.646
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury		1.319

Omslagrente

De omslagrente (het interne rentepercentage) is geëvalueerd. Het interne rentepercentage voor de bouwgrondexploitatie is 1,72%, voor de overige activa is deze gesteld op 2,0%.

Kasstroom

We sluiten zo min mogelijk nieuwe langlopende leningen af. Voor onze liquiditeitsbehoefte maken we in eerste instantie maximaal gebruik van de kasgeldlimiet, dat betekent dat we tot € 9,1 miljoen aan leningen mochten aantrekken. In onderstaand overzicht is de kasstroom over 2023 opgenomen.

Kasstroom (* € 1.000)	2022	2023	2023
	jaarrekening	Begroot	Werkelijk
Saldo per 1 januari	**-10.152**	**-5.754**	**-5.754**
Operationele activiteiten			
Saldo van baten en lasten (voor mutatie reserves)	1.194	-4.362	2.464
Afschrijvingen	5.355	5.072	4.906
Voorzieningen	-795	-618	-146
Saldo operationele activiteiten (A)	**5.754**	**91**	**7.224**
Investeringsactiviteiten			
Investeringen (incl. inkomsten)	-8.243	-7.822	-4.665
Saldo investeringsactiviteiten (B)	**-8.243**	**-7.822**	**-4.665**
	2022	2023	2023
Financieringsactiviteiten			
Verstrekte leningen/ontvangen aflossingen	-142	371	-165
Aflossing lening	-4.971	-11.496	-11.496
Opgenomen lening	12.000	18.500	18.500
Saldo financieringsactiviteiten (C)	**6.887**	**7.375**	**6.839**
Saldo per 31 december (kort financieren)	-5.754	-6.110	3.644

Paragraaf E Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf beschrijven we diverse aspecten van de organisatie en de bedrijfsvoering.

Organisatieontwikkeling

De organisatie blijft volop in ontwikkeling. De sturing in onze organisatie is gericht op uitvoering programma's en de daarin benoemde resultaten. Daarnaast sturen we op de uitgangspunten van de dienstverleningsvisie 'Wij gaan voor de glimlach'. Hierbij komen onder andere de thema's cultuur en resultaatgerichtheid nadrukkelijk aan bod.

In 2023 hebben we de uitvoeringsagenda dienstverlening opgesteld. Ook het nieuwe werkconcept hoort daarbij. Dit project is bij de begrotingsbehandeling 2024 afgeschaald qua omvang en budget, van het op eigentijdse en modernere wijze invulling kunnen geven aan de werkzaamheden, naar het vervangen van oud meubilair voor arboverantwoord meubilair en het inhuizen van De Post per 2026.

2. Personeelsbeleid

Formatie en bezetting

De begrote structurele formatie voor de organisatie (exclusief bestuur) bedroeg in 2023 afgerond 222 fte, inclusief tijdelijke formatie. De toename van de formatie heeft

voor een groot deel te maken met de uitbreiding van specialistische functies binnen het fysieke en sociale domein.

Fte en loonsom (x € 1.000)	2022	2023
Fte's structureel	200	211
Fte's incidenteel	6	10
Totaal fte's	206	221
Loonsom	17.915	19.848

Ontwikkeling van medewerkers

In 2023 hebben we ingezet op doorontwikkeling van onze medewerkers. Door middel van het 'goede gesprek' is de ontwikkeling tussen leidinggevende en medewerker periodiek gevolgd.
Training, opleiding en coaching van onze medewerkers is een vast onderdeel van ons HR-beleid. In het kader van de krapte op de arbeidsmarkt en het binden en boeien van personeel, is ontwikkeling van medewerkers van groot belang. In de begroting is daarom jaarlijks regulier opleidingsbudget opgenomen. Naast de reguliere verplichte functiegerelateerde opleidingen en trainingen, is in 2023 door middel van een opleidingsplan geïnvesteerd in (door)ontwikkeling van medewerkers.

Arbo en verzuim

Het ziekteverzuimpercentage is in de afgelopen jaren gestegen. Het verzuimcijfer van 2023 bedraagt afgerond 6%. Een groot deel van het verzuimcijfer is te relateren aan langdurig en lastig beïnvloedbaar verzuim. Ons streven is het ziekteverzuimpercentage te verlagen. Samen met onze arbodienstverlener proberen we daarbij ook meer in te steken op preventie, door onder meer het arbobeleidsplan en de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E). De acties en/of aandachtspunten die hieruit voortkomen, werden voor een groot deel al in 2022/2023 uitgevoerd.

Agressie en geweld

Agressie en geweld, oftewel ongewenst gedrag, blijft doorlopend een belangrijk thema. De gemeente heeft getraind personeel dat de-escalerend kan optreden. Daarnaast zijn er directe alarmeringsmogelijkheden richting zowel de politie als een private beveiligingsinstantie. We leggen de incidenten vast in het Gemeentelijk Incidenten Registratiesysteem (GIR). De rapportages uit het GIR worden toegevoegd aan de jaarrekening en aan het sociaal jaarverslag. Daarmee vormen ze de basis voor de beleidsbepaling.

De banenafspraak

Het eerder verplichte quotum voor het in dienst nemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, is omgebogen naar een vrijwillige afspraak. Voor iedere ondernemer, groot of klein, geldt dat er in totaal 100.000 banen komen. De quotumheffing is vervangen door de inclusiviteitsopslag. Als de aantallen uit de banenafspraak niet worden gehaald, bestaat de kans dat de Quotumwet er alsnog komt.

Arbeidsmarkt

Door de krapte op de arbeidsmarkt zetten we zoveel mogelijk in op samenwerking met buurtgemeenten voor de inzet en het delen van (deeltijd) personeel. Om aantrekkelijk te blijven als werkgever werken we doorlopend aan vernieuwing. Hoe bereiken we de doelgroep? Hoe zetten we onze organisatie op de kaart en hoe maken we het aantrekkelijk om voor onze organisatie te werken?

Onboarding

Nieuwe medewerkers worden verwelkomd, waarbij ze alle benodigde hulp, begeleiding en informatie krijgen. Het gaat verder dan het wijzen naar de juiste

werkplek en de koffieautomaat. Onboarding is ‘het leren kennen van het werk’ en gaat vooral over de cultuur, visie, missie, samenwerking met collega’s en het werken in een politieke context. De focus ligt op de integratie in de organisatie. Deze integratie kan plaatsvinden door persoonlijke begeleiding te bieden, waardoor nieuwe medewerkers wegwijs worden gemaakt in de organisatie. Naast persoonlijke aandacht maken we ook gebruik van digitale middelen, zoals e-learning. In het kader van binden en boeien investeren we in de groei en ontwikkeling van medewerkers en zetten we in op werkgeluk. Ook blijven we medewerkers doorlopend waarderen voor hun inzet, onder andere door het organiseren van evenementen.

Integriteit

Integriteit van politieke ambtsdragers

De integriteit van politieke ambtsdragers is voor een deel wettelijk geregeld. De Gemeentewet bevat bepalingen over verboden handelingen en het niet deelnemen aan stemmingen. Artikel 2:4 van de Algemene wet bestuursrecht schrijft voor dat elk bestuursorgaan zijn taak zonder vooringenomenheid vervult.
Naast de wet zijn er ook andere gemeentelijke procedures en regels van toepassing, namelijk:
De ‘Gedragscode voor politieke ambtsdragers van de gemeente Winterswijk’ (vastgesteld door de gemeenteraad op 26 januari 2012).
Het ‘Stappenplan onderzoek en registratie integriteitsschendingen politieke ambtsdragers’ (vastgesteld door de gemeenteraad op 31 oktober 2012).
Een integriteitstoets voor politieke ambtsdragers (het presidium stemde op 25 juni 2012 in met de introductie hiervan).

Integriteit van ambtenaren

De Ambtenarenwet verplicht het college ‘een integriteitsbeleid te voeren dat is gericht op het bevorderen van goed ambtelijk handelen, en dat in ieder geval meer dan voldoende aandacht besteedt aan het bevorderen van het integriteitsbewustzijn en aan het voorkomen van misbruik van bevoegdheden, belangenverstrengeling en discriminatie’.
In het personeelshandboek Winterswijk staan de lokale regelingen voor de ambtenaren bij de gemeente Winterswijk, als aanvulling op de Cao Gemeenten. Er is een afzonderlijke regeling Integriteit toegevoegd aan ons personeelshandboek. Onderwerpen hierin zijn onder andere de vernieuwde gedragscode, normen en waarden, geheimhouding en privacy, sociale media, kwetsbare functies en integriteit bij uitdiensttreding. Daarnaast zijn er voor onze medewerkers regels en richtlijnen over onder meer het aannemen van geschenken en gelden, nevenwerkzaamheden, de omgang met bedrijfsmiddelen en een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Externe medewerkers (niet-ambtelijk personeel) zijn verplicht onder andere een integriteits- en geheimhoudingsverklaring te ondertekenen (volgens een collegebesluit van 21 april 2015).

De volgende gemeentelijke regelingen zijn ook van kracht:

- De Regeling vermoeden misstanden. Dit is de klokkenluidersregeling van de gemeente.
- Het Reglement vertrouwenscommissie.
- De Klachtenregeling ongewenst gedrag voor de decentrale overheid.

3. Informatiebeleid, automatisering en digitalisering

Programma's I-kolom & Dienstverlening

Met de programma’s I-kolom & Dienstverlening geven we invulling aan onze ambities om de dienstverlening organisatiebreed op een hoger niveau te brengen. Beide

programma’s zijn in 2023 gestart, werken nauw samen en versterken elkaar. In een eerder stadium is het dienstverleningsconcept voor de organisatie al vastgesteld. Momenteel wordt gewerkt aan een doorontwikkeling en de implementatie van dit concept.

Digitale transitie

Digitalisering verandert onze maatschappij ingrijpend en is tegelijkertijd essentieel om de maatschappij draaiende te houden.
Digitalisering gaat om veel meer dan het digitaliseren van papieren processen. Het gaat ook om veranderingen in de werkwijze en communicatie van de overheid. Om hoe we onze dienstverlening organiseren en maatschappelijke vraagstukken op- en aanpakken. Dit soort veranderingen noemen we digitale transformatie. Digitalisering is genoemd als één van de topprioriteiten van de Europese Commissie. Ook gemeente Winterswijk volgt deze visie en heeft daarom in 2023 een programma Dienstverlening en een programma I-kolom gestart. De afgelopen maanden hebben we flink geïnvesteerd in een verdere digitalisering van onze dienstverlening. Doelstelling daarbij is om de vraag van de inwoner door kanaalsturing op het juiste moment op de juiste plek te beantwoorden. Bij voorkeur zo vroeg mogelijk in het proces. Daarnaast hebben we onze servicenormen herijkt en vastgesteld, op basis waarvan wij de waardering van onze dienstverlening kunnen monitoren. Een van deze normen is dat onze dienstverlening met minimaal een zeven wordt gewaardeerd.
Het team Burgerzaken is met ons Klant Contact Center (KCC) veelal het eerste aanspreekpunt voor onze inwoners. Doelstelling is om de vragen die hier binnenkomen waar mogelijk zelf al te beantwoorden. Hiervoor is een verdere professionalisering van het cluster nodig. Samen met de medewerkers werken we momenteel aan het inventariseren van de taken en de benodigde vaardigheden en competenties. Hieruit volgt een uitvoeringsplan voor dienstverlening, dat zowel voor het team Burgerzaken als voor dienstverlening organisatiebreed een verdere uitwerking is van de visie op dienstverlening. In dit uitvoeringsprogramma nemen we ook een verdere aanbeveling op naar aanleiding van de overige resultaten uit het onderzoek van waarstaatjegemeente.nl.

Basis op orde

Voor de verdere (keten)digitalisering is het van belang dat we alle informatie op de juiste plek hebben staan. Ook moet deze informatie betrouwbaar (juist) zijn. Dit betekent dat we de werkprocessen moeten herijken naar een digitaal ketenproces, waarin we ook moeten leren welke informatie waar hoort te worden opgeslagen en waarom. Ook moet deze informatie toegankelijk zijn geschreven en er moet eventueel al een geanonimiseerde versie van in het dossier zijn opgeslagen. Dit is essentieel om informatie te kunnen gebruiken en om deze pro-actiever openbaar te maken. In 2023 hebben we diverse processen gedigitaliseerd en verder geprofessionaliseerd voor Burgerzaken, het sociaal domein en het fysieke domein. Ook is er de afgelopen maanden, door de komst van de Omgevingswet, een sterke focus geweest op de nieuwe omgevingswetprocessen. Daarnaast is er een nieuw intranet met SharePoint opgezet, als eerste basis om te werken met het M365-platform.

AVG

Wij streven naar continue aandacht voor een veilige omgang met gemeentelijke informatie, waarbij gegevensbescherming en informatieveiligheid een vast onderdeel van de bedrijfsvoering vormen. Dit doen we via de drie lijnen mens, proces en Informatie & ICT. De gemeente Winterswijk heeft afgelopen jaren stappen gezet om

te voldoen aan de wettelijke verplichtingen en de normen uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

Actualiseren register van verwerkingen

De gemeente is onder de AVG verplicht om een register van verwerkingen te hebben en bij te houden waarin staat welke verwerkingen plaatsvinden, voor welk doel, met welke grondslag, welke bewaartermijn etc. Het huidige register bevat 368 verwerkingen en is niet meer actueel. Het register werd deels in 2023 geactualiseerd.

Toezien op de uitvoering van Data Privacy Impact Assessments (DPIA's)

Op alle processen die een mogelijk verhoogd risico opleveren in het verwerken van persoonsgegevens, moet de gemeente een DPIA uitvoeren. Bij een DPIA maakt de gegevenseigenaar een beoordeling van de risico's die met de verwerking samenhangen. Aanvullend op de beoordeling bevat een DPIA maatregelen om deze risico's te verminderen of weg te nemen. Bij nieuwe projecten of bij de aanschaf van nieuwe applicaties, waarbij er een hoog risico bestaat voor de betrokkenen, moet altijd van tevoren een DPIA worden uitgevoerd om de risico's te beperken en te beheren. Hier is de afgelopen jaren nog onvoldoende uitvoering aan gegeven. In 2023 zijn slechts twee DPIA's uitgevoerd.

Voor de BIO is ook een risicoanalyse verplicht. Deze Business Impact Analyse (BIA) brengt naast de risico's ook de kritiekheid van het werkproces of de applicatie in beeld. Op basis hiervan kan een Business Continuïteitsplan worden opgesteld. In 2023 is er gestart met het beter in beeld brengen van de DPIA's die eerdere jaren zijn uitgevoerd, en die binnen niet afzienbare tijd aflopen en moeten worden herzien. Ook in 2024 worden er DPIA's en BIA's uitgevoerd op processen, projecten en applicaties waarin veel wordt gewerkt met gevoelige/bijzondere persoonsgegevens of waar de gegevensverwerking een hoog privacyrisico oplevert voor de betrokkenen.

De intentie om aan de AVG te voldoen is aanwezig. De vertaling van deze intentie in strategie en tactiek is echter nu nog onvoldoende vormgegeven. Met name ontbreekt nog teveel de risicosturing van artikel 24 e.v. AVG voor passende beheermaatregelen. Voor verdere professionalisering is een gedegen risicoanalyse nodig. Dit komt in een nog op te stellen werkprogramma 2024.

WPG-audit

Buitengewone opsporingsambtenaren (boa's) die voor hun opsporingstaken persoonsgegevens verwerken, vallen onder de Wet politiegegevens (Wpg). De Wpg kent een auditplicht die ook geldt voor de gemeente Winterswijk als werkgever van boa's. In 2022 is een externe audit uitgevoerd, waar een verbeterplan uit voortgekomen is. In 2023 zijn maatregelen geïmplementeerd die voortkwamen uit het verbeterplan; in 2024 vindt een audit op het verbeterplan plaats.

Informatieveiligheid

Informatie is een bedrijfsmiddel dat, net als andere bedrijfsmiddelen, van belang is voor de taakuitvoering en voortdurend op een passende manier beveiligd dient te zijn. Welke vorm de informatie ook heeft, of op welke manier ze ook wordt gedeeld of verzonden, ze dient altijd voldoende beveiligd te zijn. Als professionele organisatie past hierbij dat de gemeente Winterswijk ook de beveiliging en privacy van informatie professioneel organiseert. Informatie moet immers beschikbaar en betrouwbaar zijn en mag alleen door bevoegden worden ingezien. Bij de verwerking en uitwisseling van gegevens moeten gemeenten voldoende rekening houden met beveiligings- en privacyaspecten om de belangen van de burgers te waarborgen.

Informatiebeveiliging is erop gericht de risico's met betrekking tot informatie en informatieverwerking te beperken tot een aanvaardbaar niveau, in relatie tot de bedrijfsdoelstellingen, contractuele verplichtingen en de geldende wet- en regelgeving. Als overheid moet hierover verantwoording kunnen worden afgelegd. Enerzijds om in algemene zin te kunnen aantonen dat zij zorgvuldig omgaat met de continuïteit van haar overheidstaken en met de informatie die burgers en bedrijven verplicht zijn aan haar toe te vertrouwen. Anderzijds om te kunnen onderbouwen dat zij zich voldoende en op de juiste wijze heeft ingespannen als het toch eens fout mocht gaan. Dit vereist dat er een transparante en methodische risicoanalyse ten grondslag ligt aan de informatiebeveiliging.
Alle eigenaren (teammanagers) van kritische informatie en informatiesystemen zijn daarom verantwoordelijk voor het beschikbaar hebben van een actuele analyse van kwetsbaarheden en risico's voor deze informatie en informatiesystemen. Functioneel beheerders zorgen voor de juiste acties die nodig zijn. Dit moet conform de geldende criteria op methodische wijze tot stand zijn gekomen, bevat een afweging ten aanzien van de acceptatie of vermindering van de gevonden risico's en is gericht op de implementatie van een adequate en kosteneffectieve verzameling aan beveiligingsmaatregelen. Gemeente Winterswijk heeft hierin kleine stapjes gezet die vooral nog liggen op het vlak van bewustwording van deze verantwoordelijkheden.
De meeste activiteiten voor optimalisatie van de bewustwording van gebruikersverantwoordelijkheid betreffen de tijd van medewerkers. Die tijd is nodig om informatiebeveiliging gemeentebreed goed te kunnen borgen. Op zich is de intrinsieke motivatie voor (informatie)beveiliging – het (informatie)beveiligingsbewustzijn – bij de meeste mensen in onze organisatie in orde. Maar het beveiligingsbewustzijn ligt nog niet op het niveau dat eigenlijk nodig is. Dit betekent dat het voor ons allemaal in meer of mindere mate nodig is om het beveiligingsbewustzijn te blijven verbeteren. Alle medewerkers in de organisatie hebben in 2023 een I-bewustwordingstraining gevolgd. Daarnaast is door alle functioneel beheerders van de gemeente Winterswijk in het vierde kwartaal van 2023 een tweedaagse training 'Baseline Informatiebeveiliging Overheid' gevolgd. Hiermee is een basis gelegd voor verdere professionalisering van het functioneel beheer. In 2024 worden er nieuwe bewustwordingstrainingen georganiseerd.
Informatieplannen
We zijn in 2023 aan de slag gegaan met de zogenoemde informatieplannen per team/domein. Deze informatieplannen dragen bij aan een solide gemeenschappelijke informatievoorziening voor de gemeente Winterswijk, zodat we samen kunnen werken aan een veilige en rechtvaardige samenleving. In deze informatieplannen worden per team de nodige informatie en ICT-ontwikkelingen vastgelegd. Ook wordt er invulling gegeven aan de projecten die voortvloeien uit de informatieplannen. Een aantal projecten uit de informatieplannen werd in 2023 al gestart en een aantal is ook succesvol afgerond. Dit betreft onder andere het in gebruik nemen van de Persoonlijke Internet Pagina (PIP) voor E-diensten Burgerzaken. Met de PIP kunnen inwoners hun aanvragen volgen, documenten downloaden uit hun digitale dossier en documenten digitaal toevoegen indien dat nodig is. De projecten worden opgepakt met alle noodzakelijke wetgevingen die op het gebied van informatie van toepassing zijn (informatieveiligheid, privacy, Archiefwet, de nieuwe Concept Informatiewet, de Digitale Toegankelijkheid Overheid enzovoort).
Archivering
De archiefwetgeving gaat over alle informatie die de gemeente ontvangt, maakt en verstuurt voor al haar wettelijke taken. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt of de

informatie zich op papier bevindt of digitaal is. Met andere woorden, archivering gaat over adequaat informatiebeleid en -beheer. Archiveren van informatie is een belangrijke gemeentelijke taak. Dit biedt onder meer rechtszekerheid aan bedrijven aan burgers. Archivering maakt het dus mogelijk om naderhand te bepalen wat de rechten en plichten van de gemeente en de burgers waren. Bij een geschil kan deze gearchiveerde informatie naderhand juridisch het onderscheid maken. Maar archivering is ook van belang om cultureel erfgoed te beschermen. Zo bezit de gemeente documenten die van historisch belang zijn. Omdat archivering voor de maatschappij zo belangrijk is, wordt elke gemeente regulier beoordeeld op het voldoen aan eisen die de Archiefwet 1995 stelt.
Informatiebeheer kan gemeten worden met een zogenoemde KPI1 methodiek van de VNG. De archief KPI's zijn gebaseerd op de eisen die aan de gemeente gesteld worden in de archiefwetgeving. De Archiefwet 1995 (Aw) en het daarbij horende Archiefbesluit (Ab) en Archiefregeling 1995 (Ar). Hier zijn verschillende onderwerpen die op orde moeten zijn. Door het beantwoorden van de bij de archief KPI's behorende vragen blijkt in hoeverre de gemeente aan de eisen van de wet- en regelgeving voldoet.
ECAL heeft namens provincie Gelderland in 2023 een audit uitgevoerd op het '5e en 6e deelgebied van de Archief KPI's. De toetsing zoomt ditmaal in op het hebben van een metadataschema en de aanwezigheid van een procedure conversie en migratie. ECAL adviseert ons aandacht te houden voor het op- en vaststellen van metadataschema's voor informatiesystemen en applicaties.
Daarnaast is het voor het duurzaam toegankelijk houden van informatie eveneens noodzakelijk om een procedure voor conversie en migratie te hebben en toe te passen.

Het complete auditverslag met aanbevelingen ligt bij de Jaarstukken 2023 ter inzage.

4. Informatiebeveiliging

We werken in gemeente Winterswijk steeds meer digitaal. Digitale systemen worden hiermee steeds belangrijker en vormen steeds meer de ruggengraat van de samenleving. Nutsvoorzieningen, gezondheidszorg en gemeenten kunnen niet meer zonder een veilige en goed werkende digitale infrastructuur. Maar dat maakt ons allen ook kwetsbaar voor kwaadwillende die uit zijn op financieel gewin (criminelen) of ontwrichting van de maatschappij (statelijke actoren).
Het dreigingsbeeld is de laatste jaren sterk verandert, kijkend naar de oorlogen in Oekraïne en Israël, en daarmee ook onze cyberrisico's. Het is niet de vraag of we worden gehackt, maar wanneer. Ontwikkelingen in de geopolitiek, in de maatschappij en technologie liggen hieraan ten grondslag. Cybercriminaliteit is sterk geprofessionaliseerd en uitgegroeid tot een miljardenindustrie. Kijk maar eens naar de ransomware aanvallen en de hacks om je heen en de bedragen die door het MKB, ziekenhuizen en universiteiten worden betaald. Slechts een klein gedeelte haalt de krant. Statelijke actoren hebben digitale wapens en aparte digitale militaire eenheden. Digitale oorlogsvoering is de norm. Daarnaast speelt het hybride (thuis) werken door de Corona pandemie ook een rol in het aanvalsoppervlak en daarmee de cyberrisico's.

ICT-beveiliging is niet alleen een kwestie van bedrijfsvoering en Automatisering, maar van ons allemaal. Techniek is een belangrijk onderdeel, maar nog meer gaat het om gedrag en houding van ons allemaal. Ook bij de politiek moet dit besef toenemen.

De informatiebeveiliging van onze gemeente is belangrijk. Wij bepalen hoeveel risico gelopen wordt. De teammanager is verantwoordelijk voor de inrichting van processen en systemen zodat de risico's teruggebracht worden tot een acceptabel niveau.
De ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) verantwoording over informatieveiligheid wordt gedaan met een jaarlijks verplichte zelfevaluatie. In het laatste kwartaal van 2023 zijn hiervoor meer dan 600 vragen beantwoord. Deze hadden betrekking op informatieveiligheid, maar ook op de proceskwaliteit van de Basisregistratie Personen (BRP), Paspoort Uitvoeringsregeling (PUN), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT), Basisregistratie Ondergrond (BRO), DigiD en Suwinet. De rapportage geeft naast informatieveiligheid dus ook een beeld over de kwaliteit van de vakgebieden rondom bepaalde administraties. Een register EDP-auditor houdt toezicht op de juistheid van de antwoorden door de bewijsvoering te toetsen.
Daarnaast is het op de plaats nog twee opmerkingen te plaatsen: de ENSIA toetst op bestaan en aanwezigheid van een control en/of maatregel, maar niet op de werking. Dit gaat in 2024 veranderen. Dan de tweede opmerking: De BIO is een Baseline: een minimum variant gericht op preventieve en repressieve controle.
Daarnaast zijn wij als gemeente wettelijk verplicht een aantal nieuwe (Europese) wetten te implementeren waaronder de Network Information Security 2 (NIS2). Wij zullen als gemeente flink moeten investeren in capaciteit en middelen om op dit vlak bij te blijven en aan de wetgeving te voldoen.
De bestuurlijke ambitie, zoals verwoord in het strategisch informatiebeveiligings-beleid van de gemeente Winterswijk, is om in 2023 het volwassenheidniveau 4 te behalen. Deze ambitie is integraal onderdeel van de professionele gemeente, zoals benoemd in de VNG Resolutie. Wij halen dit niveau nog niet.
Natuurlijk is niet alles te voorkomen, maar waar we als gemeente Winterswijk naar toe willen is cyberweerbaarheid: ICT-incidenten gebeuren, het is van belang juist tijdens deze incidenten te blijven functioneren. (Zij het in een afgeslankte vorm). Cyberweerbaarheid gaat in gedurende of na een cyberincident.
ENSIA - Verplichte zelfevaluaties /audits
De volgende verplichte zelfevaluaties /audits zijn in 2023 uitgevoerd:

- Zelfevaluatie Basisregistratie Personen (BRP) en Reisdocumenten 2023. De score bedroeg op Informatiebeveiliging voor BRP 91% en voor reisdocumenten 94%.
- Audit op SUWInet (Wet Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen) bij Fijnder (Sociale Dienst) gecontroleerd door een externe RE auditor. Vastgesteld is dat wordt voldaan aan het gestelde normenkader.
- Zelfevaluaties voor de geo-basisregistraties BAG, BGT en BRO. Het betreffen vragen over het proces, tijdigheid, volledigheid en juistheid en hebben geen relatie met informatiebeveiliging. Voor alle registraties scoren wij binnen de vastgestelde norm. Eventuele verbeterpunten zijn belegd in de organisatie en worden in 2024 door de teammanagers opgepakt.
- Zelfevaluatie WOZ door team Belastingen is komen te vervallen in de ENSIA.
- DigiD audit 2023: Winterswijk beschikt over drie actieve DigiD aansluitsluitingen. Alledrie in eigen beheer. Voor alle aansluitingen is de gemeente eindverantwoordelijk. Voor deze aansluitingen is eind 2023 een pre-audit uitgevoerd door een externe auditor. Winterswijk voldoet voor alle drie de DigiD aansluitingen aan de norm.

Bereikte resultaten

Naast het verder uitwerken van het wat bredere ENSIA-informatiebeveiligingsbeleid en de professionalisering van ons ISMS zijn in 2023 de volgende zaken gerealiseerd:

- Terugkoppeling mysteryguest in alle Teams van de gemeente
- Workshop gegevensdeling sociaal domein
- Interne audit Wet politiegegevens
- Externe audit verbeterplan Wet politiegegevens
- Procesinrichting en (digitale) beveiliging van het verkiezingsproces
- Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) voor applicatiebeheer
- Integriteitsworkshops
- Collegeverklaring ENSIA 2023
- Diverse penetratietesten (pentesten) op onze ICT omgeving.

Paragraaf Informatiemanagement

Voor de ENSIA moet de gemeente in de paragraaf over bedrijfsvoering van haar jaarverslag een aparte (deel)paragraaf opnemen over informatiebeveiliging. Winterswijk doet dit al een aantal jaren in de vorm van deze paragraaf Informatiemanagement. Deze paragraaf omvat informatie over de informatiebeveiliging in brede zin. Hierin rapporteert het college aan haar toezichthouder (de Raad) over informatiebeveiliging. Deze rapportage vloeit voort uit de afspraken in de gemeentelijke resolutie ‘Informatiebeveiliging randvoorwaarde voor een professionele gemeente’. De Raad stelt de jaarstukken, waaronder het jaarverslag, vast. In de paragraaf Informatiemanagement verwijst het college naar de collegeverklaring. De collegeverklaring maakt geen deel uit van het jaarverslag.

Collegeverklaring

Met deze verklaring geeft het college van B&W aan in hoeverre de gemeente aan de beheersingsmaatregelen heeft voldaan, voor 2023 is deze wederom gericht op DigiD en SUWInet. Deze beheersmaatregelen betreffen de voor de ENSIA-verantwoording geselecteerde normen en mogelijke onderdelen die daarvan zijn uitgezonderd. Ook wordt melding gemaakt van de verbetermaatregelen die de gemeente treft. De collegeverklaring is basis voor het Assurance rapport.

Assurancerapport

Een bij de NOREA geregistreerde RE-auditor controleert de collegeverklaring en stelt een Assurance rapport op. Deze werkzaamheden van de RE-auditor duiden we ook wel aan als de IT-audit. De RE-auditor verklaart in het Assurance rapport dat de collegeverklaring een getrouw beeld geeft. Getrouw betekent dat de collegeverklaring met een redelijke mate van zekerheid juist en volledig is.
Het college heeft verklaard dat de beoogde en ingerichte beheersingsmaatregelen voor DigiD en SUWInet voldoen aan de geselecteerde normen. De externe auditor heeft in het Assurance rapport geoordeeld dat de collegeverklaring juist is.

Beveiligingsincidenten

Beveiligingsincidenten zijn gebeurtenissen die inbreuk maken op de informatieveiligheid. Ze zijn niet te voorkomen, maar kunnen wel geminimaliseerd worden door het treffen van preventieve maatregelen. Beveiligingsincidenten kunnen als graadmeter dienen en bieden input om de kwaliteit van informatiebeveiliging verder te verbeteren. In totaal zijn er in 2023 284 incidentmeldingen geweest (2020 221 meldingen, 2021 477 meldingen, 2022 161 meldingen), waarvan er 37 door de Informatie Beveiligings Dienst Gemeenten (IBD) zijn gedaan en 247 meldingen intern zijn gemeld. Negen meldingen hadden de status hoog. Er is géén melding aan de Autoriteit Persoonsgegevens gedaan in het kader van de meldplicht datalekken. Er is

geen Responsible Disclosure – melding van kwetsbaarheden - door een externe partij geweest.

5. Privacy

De gemeente Winterswijk kent veel processen waarbij persoonsgegevens van burgers en medewerkers worden verwerkt. In 2018 werd de Algemene Verordening Persoonsgegevens (AVG) geïntroduceerd, waarin wordt bepaald hoe we met persoonsgegevens om moeten gaan. In de jaren na de invoering van de AVG is een stevig fundament gelegd. In 2023 wordt het beleid verder ontwikkeld en waar nodig geactualiseerd naar aanleiding van de wijzigingen in de organisatiestructuur van de gemeente Winterswijk. Hierbij heeft het in kaart brengen van processen met een hoog privacyrisico en het actualiseren van het verwerkingenregister prioriteit. Daarnaast blijft bewustwording een belangrijk aandachtspunt. Door bewustzijn te creëren kunnen medewerkers zelf afwegingen maken en beslissingen nemen op het gebied van privacy. De organisatie wordt ondersteund door een Privacy Officer en door een interne toezichthouder, de Functionaris Gegevensbescherming (FG). Zij ondersteunen de teams bij het implementeren van nieuwe processen waarbij een DPIA (risicobeoordeling) vereist is, of bij complexe privacyvraagstukken. Om dit te waarborgen dient het privacyteam echter tijdig betrokken te worden bij nieuwe ontwikkelingen.

6. Inkoop-en aanbestedingsbeleid

Door middel van regionale inkoopsamenwerking is het huidige gemeentelijk inkoopbeleid opgesteld in samenwerking met zeven andere Achterhoekse gemeenten, met ruimte voor Winterswijkse accenten. Het huidige inkoopbeleid uit 2017 is in 2023 herijkt en vastgesteld. Dit geldt voor onder andere de onderwerpen sociaal en duurzaam inkopen.
In 2023 zijn verschillende (Europese) aanbestedingen uitgevoerd, waaronder de bestrijding van de duizendknoop, de levering van bomen en heesters en de inhuur en opdrachten voor ZOOV (routevervoer en dienstverlening voor de vervoercentrale).

7. Verantwoording rechtmatigheid 2023

In de rechtmatigheidsverantwoording geeft het college van burgemeester en wethouders aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met door de gemeenteraad vastgestelde kaders, zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen, en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.
Deze verantwoording hanteert een grensbedrag, omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de gemeenteraad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief mutaties in de reserves, en is daarmee vastgesteld op € 1.250.000.
In de paragraaf bedrijfsvoering geeft het college een toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording. Daarnaast worden alle belangrijke bevindingen (fouten en onduidelijkheden) groter dan € 50.000, die volgen uit de controle van de rechtmatigheid, opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering en voorzien van maatregelen om dit in de toekomst te voorkomen.
Uitvoering van de verbijzonderde interne controle
De verbijzonderde interne controle 2023 is deels uitbesteed aan een accountantskantoor. Wij zijn voornemens om dit in 2024 volledig intern te beleggen. Gelet op de arbeidsmarktproblematiek is het de vraag of dit adequaat intern belegd kan worden, mocht dit niet lukken dan zal ervoor gekozen worden om dit opnieuw (deels) uit te besteden. De uitvoering van de verbijzonderde interne controle heeft

veel capaciteit gevraagd omdat de organisatie (niet) tijdig de gevraagde documenten opleverde. Denk hierbij aan de processen Europese aanbestedingen, prestatieleveringen en WMO-Jeugd.
Rechtmatigheidsbeheer
Onderstaand hebben wij, met in achtneming van de hiervoor gestelde verantwoordings- en rapportagegrens, de bevindingen ten aanzien van de verschillende rechtmatigheidsaspecten (begrotingscriterium, voorwaardencriterium en criterium misbruik & oneigenlijk gebruik) van de gemeente Winterswijk opgenomen.
Begrotingscriterium
Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.

Wij (het college) hebben de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet, welke nader zijn geconcretiseerd in de begroting en de financiële verordening. Het begrotingscriterium is verder verfijnd in de Kadernota rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV.

Het overschrijden van de begroting is altijd onrechtmatig en lastenoverschrijdingen per programma moeten goed herkenbaar in de jaarrekening worden opgenomen. De bij de controle van de begroting geconstateerde begrotingsoverschrijdingen die groter zijn dan de rapportagegrens van € 50.000, zijn hierna opgenomen.

Voor de hiernavolgende programma's is sprake van een overschrijding van de lasten:

- Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk, overschrijding van € 1.084.000.
- Programma 2 Meedoen in Winterswijk, overschrijding van € 513.000.
- Programma 5 Inkomsten van Winterswijk, overschrijding van € 2.356.000.

Deze overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid. Voor een inhoudelijke analyse van de geconstateerde overschrijdingen, verwijzen wij naar het hoofdstuk begrotingsrechtmatigheid in de jaarrekening.
Bij de controle op de naleving van de gestelde subsidieplafonds is gebleken dat één plafond met € 52.000 overschreden is. In de toekomst leidt dit aspect bij toekenning van de subsidie tot een nieuw subsidieplafond.
De kredieten zijn met een bedrag van € 283.000 overschreden. Bij de overschrijdingen gaat het om uitgaven waarvoor (gedeeltelijk) een vergoeding ontvangen is, of welke gecompenseerd worden door een onderschrijding van uitgaven met betrekking tot een gerelateerd krediet.
Voorwaardencriterium
Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse interne en externe regelgeving.
Met betrekking tot het proces inkopen en aanbesteden betrekken wij de naleving van de Europese aanbestedingsregels in de controle. De interne aanbestedingsregels

zoals vastgelegd in het inkoop- en aanbestedingsbeleid maken echter geen onderdeel uit van de controle, vanwege het besluit van de raad (28 september 2023) om deze buiten het normenkader te houden. Tijdens de uitgevoerde werkzaamheden is ondanks dit besluit echter wel geconstateerd dat consequente naleving van dit beleid aandacht behoeft, aangezien dit beleid niet consequent nageleefd is.
De controle van het proces aanbesteden heeft over het afgelopen jaar onrechtmatigheden aan het licht gebracht tot een bedrag van € 384.000 (2022: € 611.000).
De getroffen maatregelen (waaronder inkoopprocedure en vereisten ten aanzien van vastlegging) lijken daarmee vrucht af te werpen. Tegelijkertijd merken wij op dat de rechtmatigheid van de inkopen nog niet structureel is geborgd en de beheersing en verantwoording van de inkoopuitgaven kan worden verbeterd, onder andere door dossiervorming.
In de komende periode pakt de organisatie deze punten verder op en gaat aan het werk met de verdere verbetering van het proces inkopen en aanbesteden.
Uit de controle van het proces subsidies zijn formele rechtmatigheidsfouten geconstateerd, doordat in enkele gevallen de gestelde termijnen niet zijn nageleefd, of documenten niet beschikbaar waren.
Criterium Misbruik & Oneigenlijk gebruik
De rechtmatigheidseis betreft ook de toetsing op juistheid en volledigheid van de gegevens, die door de belanghebbenden zijn verstrekt om het voldoen aan voorwaarden aan te tonen. Dit ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving (M&O-criterium). Het gaat er bij het M&O-criterium in het bijzonder om vast te stellen dat in de organisatie effectieve maatregelen zijn getroffen om misbruik te voorkomen, dan wel op te sporen. Wij hebben tijdens de uitgevoerde werkzaamheden de, door de raad vastgestelde (28 september 2023), nota voorkomen en bestrijden van misbruik en oneigenlijk gebruik getoetst.
Het M&O-beleid is in de praktijk in hoofdzaak ingebed in de processen van de organisatieonderdelen en in de gemeentelijke regelgeving. Uit de controle van het proces WMO blijkt een onrechtmatigheid van € 4.000.000 in het kader van het M&O-criterium. Hierbij zijn er beschikkingen afgegeven, maar de identificatie is niet vastgesteld en vastgelegd in het dossier. Wij hebben niet vastgesteld dat er sprake is van misbruik of oneigenlijk gebruik, echter aan de formele voorwaarde van identificatieplicht is niet voldaan. Gedurende de komende jaren worden bij (her)indicaties alsnog de ontbrekende ID-gegevens opgenomen in het systeem.

Paragraaf F Verbonden partijen

Inleiding

Onze gemeente heeft bestuurlijke en financiële belangen bij een aantal verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen.
Verbonden partijen betreffen organisaties en instellingen waar een gemeente zowel een bestuurlijk als financieel belang in heeft.

- Van een financieel belang is sprake als de gemeente de middelen, die aan een partij ter beschikking zijn gesteld, niet terugkrijgt bij faillissement van die partij, of als financiële problemen bij de derde partij kunnen worden verhaald op de gemeente.
- Bij een bestuurlijk belang gaat het om het hebben van zeggenschap in een derde partij. Hetzij omdat de gemeente een zetel in het bestuur heeft, hetzij omdat ze via aandelen mee kan stemmen.

In deze paragraaf gaan we per programma in op de belangen die met de diverse verbonden partijen zijn gediend, en de relatie met de gemeentelijke doelstellingen.

Gemeentelijk beleid

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt altijd voort uit het publieke belang. Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren. De huidige verbonden partijen hebben allemaal een historische bestaansgrond. Bij nieuwe deelnemingen komt bij de besluitvorming door de raad de publieke taak expliciet aan de orde op grond van de visie/doelstellingen van de deelneming.
Het beleid is erop gericht de ontwikkelingen bij de verbonden partijen te volgen, zodat financiële risico's in een vroegtijdig stadium worden gesignaleerd en er tijdig bijsturing kan plaatsvinden. Daarnaast wordt gevolgd of de taken worden uitgevoerd zoals bij de besluitvorming is vastgelegd.
Wij kennen de volgende verbonden partijen:

Programma 1: Zorgen voor Winterswijk	**Rechtsvorm:**
Stichting Platform Armoedevrij Winterswijk	Stichting
GGD Noord- en Oost-Gelderland	Gemeenschappelijke regeling
Programma 2: Meedoen in de Achterhoek	
Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers	Gemeenschappelijke regeling
Fijnder	Gemeenschappelijke regeling
Stadsbank Oost Nederland	Gemeenschappelijke regeling
Stichting Achterhoek Toerisme	Stichting
Programma 3: Wonen en werken in Winterswijk	
Omgevingsdienst Achterhoek	Gemeenschappelijke regeling
Coöperatie Energieloket Achterhoek U.A.	Coöperatie
AGE B.V.	Gemeenschappelijke regeling
Stichting Winterswijk Cultuur Landschap (WCL)	Stichting
ROVA	N.V.
Programma 4: Bestuurlijk Winterswijk	
Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland	Gemeenschappelijke regeling
Regio Achterhoek	Gemeenschappelijke regeling
Euregio	Gemeenschappelijke regeling
N.V. Alliander	Vennootschap
N.V. Vitens	Vennootschap
N.V. Bank voor Nederlandse Gemeenten	Vennootschap

Stichting Platform Armoedevrij Winterswijk

Vanaf 2024 ontvangt de stichting Platform Armoedevrij Winterswijk geen subsidie meer in verband met de bezuiniging op de opgave Armoedevrij Winterswijk. Wel krijgt de stichting een rol in het opstellen van het beleidsplan Armoedevrij Winterswijk.

Naam	Stichting Platform Armoedevrij Winterswijk		
Vestigingsplaats	Winterswijk		
Doel	Armoedevrij Winterswijk in 2040		
Betrokkenen	Gemeente Winterswijk		
Bestuurlijk belang	De gemeente Winterswijk heeft één ambtenaar (opgaveregisseur), die betrokken is als bestuursadviseur, maar geen formele zitting in het bestuur heeft.		
Financieel belang	De gemeente Winterswijk heeft in 2022 een bijdrage van € 12.000 gedaan.		
	Eigen vermogen	31-dec-22	€ 24.515
	Eigen Vermogen	31-dec-23	€ 24.299
	Vreemd Vermogen	31-dec-22	€ 0
	Vreemd Vermogen	31-dec-23	€ 0
Ontwikkelingen	Om de opgave Armoedevrij Winterswijk te borgen in Winterswijk, is de stichting Platform Armoedevrij Winterswijk opgericht. Dit is een netwerkorganisatie van alle partijen die werken met armoede in Winterswijk. De stichting jaagt initiatieven aan, faciliteert en organiseert. De stichting bouwt mee aan de thema's taboe doorbreken, jeugd- en generatiearmoede, en systeem versimpelen. Daarnaast is er ook een projectfonds.		
Relatie tot programma’s	Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk.		
Informatie-uitwisseling	Via de jaarstukken en via www.werkaanwinterswijk.nl.		
Risico's	Zeer gering, het risico blijft beperkt tot de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage.		

GGD Noord- en Oost-Gelderland

Naam	GGD Noord- en Oost- Gelderland
Vestigingsplaats	Apeldoorn
Doel	GGD Noord- en Oost-Gelderland is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten, met als doel het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van alle inwoners (publieke gezondheidzorg). De GGD is belast met de gemeentelijke taken genoemd in de Wet publieke gezondheid en jeugdgezondheidszorg (voor alle gemeenten behalve Apeldoorn). Het is een gemeenschappelijke regeling waarbij de gemeente Winterswijk is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Betrokkenen	De gemeenten: Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen.
Bestuurlijk belang	De gemeente Winterswijk is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder S.G.P. Fleuren.
Financieel belang	De begrote inwonerbijdrage voor 2024 bedraagt € 614.531. Het eigen vermogen bedraagt: Per 31 december 2019 € 2.909.000 Per 31 december 2020 € 2.970.000 Per 31 december 2021 € 3.236.000 Per 31 december 2022 € 2.656.000 Per 31 december 2023 € 3.182.000 Het vreemd vermogen bedraagt: Per 31 december 2019 € 2.631.000 Per 31 december 2020 € 7.036.000 Per 31 december 2021 € 9.902.000 Per 31 december 2022 € 8.878.000 Per 31 december 2023 € 13.266.000 Het resultaat over 2023 bedraagt: € 910.000 Inschatting 1-jan-23 31-dec-23 Eigen vermogen € 2.205.000 € 2.411.000 Vreemd vermogen € 2.485.000 € 2.629.000 Verwachte financiële resultaat 2024: € 0
Ontwikkelingen	De jeugdgezondheidszorg voor nul- tot achttienjarigen is een GR-taak, tenzij de gemeente aangeeft deze taak niet of niet geheel door de GGD uit te laten voeren. Gemeente Winterswijk laat de jeugdgezondheidszorg voor vier- tot achttienjarigen uitvoeren door de GGD. Door de coronapandemie is duidelijk geworden dat de GGD kwetsbaar is en dat een meer robuuste GGD belangrijk is. De GGD heeft zeven aandachtspunten opgesteld die de GGD robuuster maken. Deze punten worden de komende jaren uitgewerkt. De nieuwe bestuursagenda 2023-2027 is gereed en wordt binnenkort vastgesteld. Naar aanleiding van de wijziging van de Gemeenschappelijke regeling GGD NOG op 1 juli 2022, heeft de GGD NOG een voorstel gedaan voor aanpassing van deze regeling. Het voorstel beoogt onder meer om de democratische legitimatie van de GGD te verbeteren. Winterswijk heeft hiermee ingestemd en heeft ten aanzien van het indienen van zienswijzen nog enkele aanvullingen gedaan.
Relatie tot programma's	Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk.
Informatie-uitwisseling	Informatie-uitwisseling vindt plaats in het algemeen bestuur en op grond van in de gemeenschappelijke regeling afgesproken overlegging van de financiële stukken (begroting en jaarrekening). Vastgelegd is dat de raad altijd informatie kan vragen.
Risico's	Net als bij de andere gemeenschappelijke regelingen is het risico vooral financieel, omdat een meerderheid in het algemeen bestuur beslist over nieuw beleid.

Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers

Naam	Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers
Vestigingsplaats	Doetinchem
Doel	Doelstellingen zijn: - Het overeenkomstig de Archiefwet beheren, toegankelijk maken en beschikbaar stellen van de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende overheidslichamen. - Het toezicht door de streekarchivaris op het beheer van de niet naar de centrale archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden van de deelnemers. - Het in stand houden en bevorderen van het cultureel erfgoed in het gebied van de Achterhoek en de Liemers in de ruimste zin van het woord.
Betrokkenen	De gemeenten: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.
Bestuurlijk belang	De leden en de plaatsvervangende leden van het algemeen bestuur worden per raadsperiode aangewezen door de gemeenteraden en het college van burgemeester en wethouders. Wethouder S. Metaal - ten Dolle is lid van het algemeen bestuur en is lid en plaatsvervangend voorzitter van het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee andere leden. Allen zijn aangewezen door het algemeen bestuur en komen bij voorkeur uit verschillende gemeenten. De voorzitter en één lid worden uit het algemeen bestuur aangewezen, en één lid op voordracht van de Staring Stichting. Bij de realisatie van het Erfgoedcentrum is ook de bestuurscommissie ingesteld. Deze commissie bestaat uit drie dagelijkse bestuursleden, aangevuld met twee algemene bestuursleden en twee door de Staring Stichting voorgedragen leden.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente is gebaseerd op de begroting van het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers. De bijdrage in 2022 bedroeg € 130.666. De bijdrage voor 2024 bedraagt € 155.821. Eigen vermogen: 31-12-2019 € 154.413 31-12-2020 € 199.400 31-12-2021 € 192.939 31-12-2022 € 106.364 Vreemd vermogen: 31-12-2019 € 680.813 31-12-2020 € 768.234 31-12-2021 € 661.684 31-12-2022 € 599.596 Het resultaat over 2022 bedraagt: € 86.575 (negatief). Inschatting 1-jan-24 31-dec-24 Eigen vermogen € 175.946 € 487.793 Vreemd vermogen € 592.838 € 451.591 Verwachte financiële resultaat 2024: € 43.222 (positief).
Ontwikkelingen	Er zijn geen actuele ontwikkelingen.
Relatie tot programma's	De taken zijn geclusterd in programma 2 Meedoen in Winterswijk.
Informatie-uitwisseling	Informatie-uitwisseling vindt plaats in het dagelijkse en het algemene bestuur, in en via de op grond van de gemeenschappelijke regeling afgesproken overlegging van de financiële stukken (begroting en jaarrekening).
Risico's	Er is geen sprake van een exploitatietekort. De risico's zijn gering. De gemeente Winterswijk biedt de komende jaren weer archiefmateriaal aan. De jaarlijkse bijdrage van Winterswijk staat in principe vast voor een periode van vier jaar. Echter door prijsstijgingen wordt deze in 2024 tussentijds verhoogd.

Fijnder

Naam	Fijnder
Vestigingsplaats	Groenlo
Doel	De gemeenschappelijke regeling Fijnder voert de Participatiewet, loaw/z en aanverwante regelingen uit, waarbij arbeidsontwikkeling centraal staat.
Betrokkenen	Fijnder heeft drie deelnemende gemeenten, te weten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk.
Bestuurlijk belang	De gemeente Winterswijk is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en in het dagelijks bestuur. Leden: wethouder E.S.F. Schepers (AB en DB) en wethouder S.G.P. Fleuren (AB).
Financieel belang	De exploitatiebijdrage voor de bedrijfsvoering over 2023 bedroeg € 4,9 miljoen. De begrote exploitatiebijdrage voor de bedrijfsvoering over 2024 bedraagt € 5,2 miljoen. Voor het overige betreft het hier grotendeels de doorbetaling van rijksbudgetten. Het eigen vermogen bedraagt: Per 31 december 2021 € 4.041.000 Per 31 december 2022 € 3.666.000 Per 31 december 2023 € 3.456.000 (concept) Het vreemd vermogen bedraagt: Per 31 december 2021 € 11.330.000 Per 31 december 2022 € 10.198.000 Per 31 december 2023 € 10.447.000 (concept) Resultaat 2023: € 60.000 (concept) Inschatting 1-jan-24 31-dec-24 Eigen vermogen € 3.190.000 € 2.810.000 Vreemd vermogen € 9.938.000 € 9.678.000 Verwachte financiële resultaat 2024: € 0.
Ontwikkelingen	In tegenstelling tot de landelijke tendens, waarbij in 2024 een stijging van het bijstandsbestand wordt verwacht van 3,17%, wordt voor 2024 ten aanzien van het bestandsvolume van Fijnder uitgegaan van de nullijn. Door de steeds grotere instroom van cliënten die een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben, ligt de focus van Fijnder steeds meer op het ontwikkeling van de cliënten.
Relatie tot programma's	Programma 2 Meedoen in Winterswijk.
Informatie-uitwisseling	Op de bij de gemeenschappelijke regelingen gebruikelijke wijze worden de financiële stukken door de deelnemende gemeenten goedgekeurd.
Risico's	De deelnemende gemeenten zijn aansprakelijk voor een eventueel exploitatietekort.

Stadsbank Oost Nederland

Naam	Stadsbank Oost Nederland
Vestigingsplaats	Enschede
Doel	Stadsbank Oost Nederland is een kredietbank zonder winstoogmerk. Naast sociale kredietverstrekking verzorgt de bank de schuldenregeling in het kader van de Wet gemeenschappelijke schuldhulpverlening, voert budgetbeheer uit en geeft voorlichting en advies. Daarnaast voert de bank beschermingsbewind uit en maakt verzoekschriften voor de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp).
Betrokkenen	De gemeenten: Almelo, Berkelland, Borne, Bronckhorst, Dinkelland, Enschede, Oost Gelre, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Lochem, Montferland, Oldenzaal, Oude IJsselstreek, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand, Wierden en Winterswijk.
Bestuurlijk belang	De gemeente Winterswijk is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder E.S.F. Schepers-Janssen.
Financieel belang	De bijdrage voor 2023 bedroeg € 395.561. De begrote bijdrage voor 2024 bedraagt € 452.000. Het eigen vermogen bedraagt: Per 31-12-2020 € 1.183.300 Per 31-12-2021 € 971.100 Per 31-12-2022 € 1.349.200 Het vreemd vermogen bedraagt: Per 31-12-2020 € 15.001.100 Per 31-12-2021 € 14.781.400 Per 31-12-2022 € 15.214.500 Het resultaat over 2022 bedraagt: € 365.900. Inschatting 1-jan-24 31-dec-24 Eigen vermogen € 892.100 € 1.289.900 Vreemd vermogen € 14.591.300 € 5.790.100 Verwachte financiële resultaat 2024: € 0.
	Wanneer het resultaat daartoe aanleiding geeft, dragen de deelnemende gemeenten, naar rato van het inwoneraantal, het exploitatieverlies.
Ontwikkelingen	De dienstverlening van de Stadsbank sluit nauw aan bij de dienstsverlening van de gemeente. Het dienstenaanbod van de Stadsbank wordt verzorgd vanuit het gemeentelijke loket (De Post). Samen met de Stadsbank wordt de drempel voor de schuldhulpverlening zo laag mogelijk gemaakt en richten we ons op het duurzaam schuldenvrij blijven. Al voordat de dienstverlening van de Stadsbank wordt beëindigd, wordt de nazorg opgepakt door het gemeentelijk sociaal team.
Relatie tot programma's	Programma 2 Meedoen in Winterswijk.
Informatie-uitwisseling	Op de bij de gemeenschappelijke regelingen gebruikelijke wijze, worden de financiële stukken door de deelnemende gemeenten goedgekeurd.
Risico's	Gering

Stichting Achterhoek Toerisme

Naam	Stichting Achterhoek Toerisme
Vestigingsplaats	Statutair Doetinchem, kantoor Borculo
Doel	Het verzorgen van regiomarketing, gericht op het uitbouwen van de marktpositie van de toeristisch-recreatieve sector in de Achterhoek. Het vervullen van de functie van routeontwikkelaar en -beheerder.
Betrokkenen	De gemeenten: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doesburg, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen.
Bestuurlijk belang	De bestuurlijke vertegenwoordiging van de Achterhoekse gemeenten wordt verzorgd door gemeente Doetinchem en Lochem.
Financieel belang	De jaarlijkse bijdrage van gemeente Winterswijk aan Stichting Achterhoek Toerisme bedraagt € 52.814 voor regiomarketing en € 8.000 voor het beheer van het routenetwerk. Stichting Achterhoek Toerisme wordt voor ongeveer 33% gefinancierd vanuit het bedrijfsleven. Om te voorkomen dat de resultaten van Achterhoek Toerisme gaan leiden tot de verplichting om vennootschapsbelasting te betalen, is ervoor gekozen om de resultaten uit de afgelopen jaren niet meer te presenteren als algemene reserve. Na afstemming met de accountant staan de resultaten nu als vooruit ontvangen bijdragen van de gemeenten, ter waarde van € 374.427 op de balans. Eigen vermogen: 31-12-2021 € 0 31-12-2022 € 0 Vreemd vermogen: 31-12-2021 € 1.858.631 31-12-2022 € 1.953.715 Inschatting 1-jan-24 31-dec-24 Eigen vermogen € 0 € 0 Vreemd vermogen € 1.953.715 € 1.953.715 Verwachte financiële resultaat 2024: € 0.
Ontwikkelingen	In 2016 is de organisatie van Stichting Achterhoek Toerisme uitgebreid met een vrijetijdsmakelaar, die in opdracht van de gemeenten wordt ingezet wordt op de uitvoering van de vrijetijdsagenda 2016-2019. In 2020 is de vrijetijdsagenda 2020-2030 vastgesteld. Belangrijk aandachtspunt is het betrekken en verbinden van ondernemers in concrete projecten. In 2024 vindt er een evaluatie en herijking plaats van de vrijetijdsagenda. De participerende gemeenten hebben een positieve evaluatie afgegeven op de resultaten en ontwikkeling van Stichting Achterhoek Toerisme in de afgelopen vier jaar. De langlopende subsidierelatie is verlengd voor het jaar 2023, met de intentie om dit langjarig voort te zetten. De komende jaren wil Achterhoek Toerisme voortbouwen op haar fundament en deze verder verstevigen: de regiomarketing, het routebureau en de verbindende factor, met extra aandacht voor informatievoorziening en ontwikkeling en ontsluiting van kennis. Belangrijke samenwerkingspartners zijn de lokale VVV's, provincie Gelderland, de EUREGIO en het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC).
Relatie tot programma's	Programma 2 Meedoen in Winterswijk.
Informatie-uitwisseling	Informatieuitwisseling vindt plaats in het bestuur, in het ambtelijk overleg vrijetijdseconomie, het portefeuillehoudersoverleg vrijetijdseconomie, via een nieuwsbrief en via overlegging van de jaarstukken (begroting, jaarrekening en jaarverslag).
Risico's	-

Omgevingsdienst Achterhoek

Naam	Omgevingsdienst Achterhoek
Vestigingsplaats	Hengelo (Gld)
Doel	De Omgevingsdienst Achterhoek (ODA) is een samenwerkingsverband, opgericht ten behoeve van de gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Deze taken bestaan uit het basistakenpakket (versie 2.3) en alle overige inrichting gebonden milieutaken (milieubreed) en enkele specialismen uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), zoals geluid, bodem/bouwstoffen, asbest, luchtkwaliteit (geur), externe veiligheid en juridische zaken.
Betrokkenen	De gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen en de provincie Gelderland.
Bestuurlijk belang	De gemeente Winterswijk is in het Algemeen Bestuur van de ODA vertegenwoordigd. Lid is portefeuillehouder Buitengebied, Natuur & Landschap , plaatsvervangend lid is de burgemeester.
Financieel belang	De ODA is op 1 april 2013 opgericht. Op basis van ingebrachte taken wordt een exploitatiebegroting opgesteld waaraan deelnemende gemeenten en de provincie volgens een afgesproken verdeelsleutel bijdragen. De verdeling van de kosten vindt plaats op basis van de (verwachte) afname van de partners per programma. Iedere deelnemer betaalt op rekeningbasis uiteindelijk voor de producten die hij daadwerkelijk per programma afneemt. Indien aan het einde van het jaar de ODA een positief of negatief resultaat behaalt, wordt door de deelnemende partijen op basis van een vastgestelde verrekensystematiek meegedeeld in het positieve resultaat of bijgedragen in het negatieve resultaat. De bijdrage aan de ODA wordt jaarlijks in de programmabegroting van de gemeente opgenomen. De ODA legt inhoudelijk en financiële verantwoording af aan de betrokken gemeenten en de provincie. De bijdrage bedraagt over: 2019 € 609.600 (exclusief de verrekening tekort jaarrekening 2019) 2020 € 574.280 2021 € 604.300(exclusief verrekening overschot jaarrekening 2021) 2022 € 740.900 (exclusief verrekening tekort jaarrekening 2022) 2023 € 759.600 (volgens begroting) 2024 € 856.000 (volgens begroting) De verklaring van de stijging in de bijdrage van 2024 te opzichte van 2023 zit hem met name in het doorvoeren van de loon en prijsindexatie, toegenomen organisatiekosten en de toegenomen dienstverlening door de ODA. De verhouding eigen vermogen - vreemd vermogen is op: 31 december 2020 € 645.000 - € 1.883.000 31 december 2021 € 354.000 - € 1.718.000 31 december 2022 € -/- 134.000 - € 2.878.000 (exclusief de verrekening tekort gemeenten) 31 december 2023 € 210.000 - € 1.050.000(inschatting) 31 december 2024 € 164.000 - € 1.146.000(inschatting) Definitief financieel resultaat 2023 op peildatum (eind april 2024) nog niet bekend. Verwacht financieel resultaat over 2024: € 0
Ontwikkelingen	Naast het uitvoeren van het Wabo takenpakket heeft het jaar 2023 bij de ODA ook weer in het teken van de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet gestaan. De aandacht voor milieu neemt toe. Daarbij geeft de ODA aan dat het werkveld steeds complexer. Dit komt door razendsnelle ontwikkelingen in de samenleving. Er worden veel nieuwe producten en technieken ontwikkeld. Helaas zitten daar soms ‘bijwerkingen’ aan voor milieu en gezondheid die pas na verloop van tijd aan het licht komen. Een voorbeeld hiervan is Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). Onder het IBP VTH zijn robuustheidscriteria ontwikkeld. De staatssecretaris heeft de Omgevingsdiensten gevraagd om voor 1 oktober 2023 een zelftoets te doen en voor 1 april 2024 een Plan van Aanpak in te dienen om voor 2026 aan deze robuustheidscriteria te voldoen. Het bestuur heeft de zelftoets en het Plan van Aanpak tijdig aangeboden en verwacht in de loop van 2024 een reactie hierop. Bestuur en de partners zijn nauw betrokken bij deze ontwikkelingen. Het is dus afwachten hoe het ministerie hierop gaat reageren.
Relatie tot programma’s	Programma 3 Werkend Winterswijk
Informatie-uitwisseling	Op de bij de gemeenschappelijke regelingen gebruikelijke wijze worden de financiële stukken door de deelnemende gemeenten goedgekeurd.
Risico's	Risico’s zijn: - De reactie op het Plan van Aanpak vanuit het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH (IBP VTH) door het ministerie. - Uitkomsten van de risicoanalyse (opplussen van uren) - Actualisatie van het productenboek (opplussen van uren).

Coöperatie Energieloket Achterhoek U.A.

Naam	Coöperatie Energieloket Achterhoek U.A.		
Vestigingsplaats	Doetinchem		
Doel	De coöperatie en bijbehorende uitvoeringsorganisatie richten zich op: Het ontwikkelen en uitvoeren van duurzame energieprojecten in de Achterhoek. Het geven van voorlichting over de opwekking en het gebruik van duurzame energie in de Achterhoek. Het bevorderen van energiebesparing. Het instellen en beheren van een fonds om toekomstige initiatieven op het gebied van duurzame energie in de Achterhoek te kunnen financieren.		
Betrokkenen	De gemeenten: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. Daarnaast enige energiecoöperaties.		
Bestuurlijk belang	De algemene vergadering bestaat uit acht leden (één lid van het college van burgemeester en wethouders uit elke deelnemende gemeente) en bestuurders van de anderen leden. Momenteel zijn dit vijftien lokale energiecoöperaties. Voor Winterswijk neemt wethouder G.E. Visser deel aan de algemene vergadering.		
Financieel belang	De bijdrage bedraagt in 2023 bedraagt € 0. Eigen Vermogen per 31-12-2020: € 137.293 Eigen Vermogen per 31-12-2021: € 88.559 Eigen Vermogen per 31-12-2022: € 174.422 Vreemd Vermogen per 31-12-2020: € 885.797 Vreemd Vermogen per 31-12-2021: € 2.135.531 Vreemd Vermogen per 31-12-2022: € 1.425.328 Resultaat 2022: € 85.863 Inschatting Eigen vermogen Vreemd vermogen Verwachte financiële resultaat 2024: € 0	1-jan-24 € 175.000 € 1.425.328	31-dec-24 € 175.000 € 1.425.328
Ontwikkelingen	In 2023 heeft de verkoop plaatsgevonden van AGEM Holding BV, met daaronder AGEM Ontwikkeling BV en AGEM Levering BV, voor een symbolisch bedrag à € 1,00 aan een nieuw op te richten entiteit. De ‘Coöperatie Energieloket Achterhoek U.A.’ is overgebeleven, die nu 100% eigendom van de gemeenten is.		
Relatie tot programma’s	Is opgenomen in programma 3 Wonen en werken in Winterswijk.		
Informatie-uitwisseling	Informatie-uitwisseling vindt bestuurlijk plaats in de algemene vergadering en ambtelijk in het regionaal duurzaamheidscoördinatorenoverleg.		
Risico's	Het gemeentelijk risico als deelnemer van de gemeenschappelijke regeling is beperkt tot verlies van een achtste deel van het kapitaal van de leden ter grootte van € 174.422. Omdat de gemeente Winterswijk het basispakket niet meer afneemt en deze dienstverlening verricht vanuit het Centrum Duurzaam Winterswijk, is er geen verder risico.		

Stichting Winterswijk Cultuur Landschap (WCL)

Naam	Stichting Winterswijk Cultuur Landschap (WCL)
Vestigingsplaats	Winterswijk
Doel	De stichting stelt zich ten doel een bijdrage te leveren aan te formuleren en uit te voeren beleid voor behoud, herstel en ontwikkeling van het buitengebied van Winterswijk. Daarbij wordt uitgegaan van een integrale benadering van vijf thema's: leefbaarheid, land- en tuinbouw, natuur- en landschapsbeheer, cultuurhistorie, recreatie en toerisme. Het WCL geeft ook advies aan overheden en ondersteunt projecten die een bijdrage leveren aan de geschetste doelen in het buitengebied.
Betrokkenen	De gemeente Winterswijk, LTO Noord Oost Achterhoek afdeling Winterswijk, het Platform Natuur en Landschap Winterswijk, Gelders particulier grondbezit, de Stichting Particulier Agrarisch Natuurbeheer, NSW-landgoederen Winterswijk e.o., de Recron afdeling Winterswijk, de Stichting Boer en Recreatie, de Adviescommissie Cultuurhistorie, de gezamenlijke belangenverenigingen van het buitengebied, Koninklijke Horeca Nederland afd. Winterswijk voor het buitengebied en Ondernemersvereniging Buitengebied Winterswijk. In 2022 is WCL begonnen met een moderniseringsproces (WCL 2.0). Er komt dan ook een afvaardiging van jongeren in het bestuur (Jong WCL).
Bestuurlijk belang	De gemeente Winterswijk heeft drie leden in het bestuur: wethouder S. Fleuren (tevens vicevoorzitter), A. Schoemaker (secretaris) en mevrouw J. Ras.
Financieel belang	Bijdrage voor 2023 bedraagt € 75.000 + € 15.000 (vanuit afvalstoffenheffing; voor opruimen zwerfafval buitengebied). Eigen Vermogen: Per 31-12-2019 € 64.000 Per 31-12-2020 € 65.465 Per 31-12-2021 € 84.207 Vreemd Vermogen Per 31-12-2019 € 146.117 Per 31-12-2020 € 154.446 Per 31-12-2021 € 142.374 Verwachting: 1 januari 2024 31 december 2024 Eigen vermogen € 65.000 € 55.000 Vreemd vermogen € 200.000 € 100.000 Verwacht resultaat 2023 € 0
Ontwikkelingen	WCL zit nog steeds in de veranderingsfase naar WCL 2.0. De bedoeling is om eind 2024 een nieuwe onafhankelijke voorzitter te hebben. WCL werkt aan het programma Vitaal Platteland en zet zich onder andere in voor maatwerk voor de Winterswijkse landbouw. Ook blijft WCL fungeren als promotor voor lokale LEADER-projecten.
Relatie tot programma's	De activiteiten die de Stichting WCL Winterswijk uitvoert hebben vooral betrekking op programma 3. In het coalitieprogramma staat een aanbeveling om te zorgen voor meer externe financiering.
Informatie-uitwisseling	Informatie-uitwisseling vindt plaats in het dagelijks en algemeen bestuur. Ook worden - indien nodig - voorlichtingsavonden georganiseerd voor bewoners uit het buitengebied over bepaalde thema's. Jaarverslagen worden in de maand mei altijd aan de deelnemende partijen (onder andere gemeente Winterswijk) aangeboden.
Risico's	Zeer gering. Een meerderheid van het algemeen bestuur beslist over nieuw beleid. Ook door de aanwezigheid van drie gemeentelijke vertegenwoordigers is directe controle/inbreng aanwezig. WCL heeft een werkprocessendocument. Daarnaast werk WCL met een externe boekhouder en een accountant. De kans op het 'omvallen' van WCL wordt als zeer gering geschat.

ROVA

Naam	ROVA
Vestigingsplaats	Zwolle
Doel	Het bevorderen van en/of het (doen) realiseren van integraal afvalketenbeheer en het leveren van kwalitatief hoogwaardige dienstverlening op het terrein van het verwijderen van afvalstoffen. Daaronder begrepen beleidsondersteuning en collectieve aanbestedingen ten behoeve van de deelnemende overheden (gemeenten, de Regio IJssel-Vecht en andere samenwerkingsverbanden). Vanuit de zorgtaak van de deelnemende overheden (gemeenten, de Regio IJssel – Vecht en andere samenwerkingsverbanden) en het daarmee samenhangende economisch belang, ten algemene nutte werkzaam te zijn op het gebied van de inzameling, bewerking en verwerking van afvalstoffen, de reiniging en de gladheidsbestrijding, alsmede op het gebied van direct of indirect daarmee verband houdende andere milieuvelden en de onderhoudstaken in de openbare ruimte.
Betrokkenen	De aandeelhouders van ROVA, twintig gemeenten in de provincies Overijssel, Gelderland, Drenthe, Utrecht en Flevoland, de Regio IJssel-Vecht en Afvalverwijdering Utrecht (AVU).
Bestuurlijk belang	Als aandeelhouder hebben wij stemrecht over 290 aandelen. Dat is 3,4% van het totaal.
Financieel belang	In 2023 is een dividend van € 80.000 over 2022 uitgekeerd (2021 : 111.000, 2020 : 130.000, 2019: 138.000, 2018: 166.000, 2017: € 209.000, 2016: € 162.288). In 2024 is € 152.500 begroot. Het eigen vermogen bedraagt op: 31-12-2021 € 40.320.000 31-12-2022 € 40.866.000 Het vreemde vermogen bedraagt op: 31-12-2021 € 58.840.000 31-12-2022 € 63.473.000 Het bruto begrote (bedrijfs-)resultaat 2023 bedraagt € 5.133.000. Inschatting 1-jan-24 31-dec-24 Eigen vermogen € 42.000.000 € 43.000.000 Vreemd vermogen € 63.500.000 € 63.500.000 Verwachte financiële resultaat 2024: € 4.500.000.
Ontwikkelingen	Vanaf 1 januari 2009 voert ROVA de uitvoering van de taken huisvuilinzameling, machinale straatreiniging (vegen) en kolken reinigen (riolering) uit. Vanaf 2011 voert ROVA voor onze gemeente de onderhoudstaken in de openbare ruimte uit.
Relatie tot programma's	Is opgenomen in Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk
Informatie-uitwisseling	Vindt plaats op alle relevante niveaus: van de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden op 'werkvloerniveau' tot aan de aandeelhoudersvergadering.
Risico's	ROVA verzorgt de uitvoering van de reinigingstaken voor de deelnemende gemeente. Het accent ligt niet op het door ROVA zelf uitvoeren van de werkzaamheden. Als marktpartijen dit voordeliger kunnen, worden werkzaamheden uitbesteed. Om niet volledig afhankelijk te zijn van de markt, beschikt ROVA zelf over een uitvoerend bedrijf. Het risico van de deelneming in ROVA is daarom gering.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)

Naam	Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)
Vestigingsplaats	Apeldoorn
Doel	De Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland heeft tot doel de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten op het gebied van de openbare veiligheid en hulpverlening te behartigen. Denk aan de brandweer, rampenbestrijding en geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen. Al deze taken worden uitgevoerd aan de hand van een multidisciplinair veiligheidsbeleid, zowel preventief als repressief.
Betrokkenen	De gemeenten: Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen.
Bestuurlijk belang	Voor alle taken die de veiligheidsregio op het gebied van rampen- en crisisbeheersing met zich meebrengt, is een veiligheidsbestuur verantwoordelijk. Dit veiligheidsbestuur bestaat in Noord- en Oost-Gelderland uit alle burgemeesters van de deelnemende gemeenten, het zogenoemde algemeen bestuur (AB). Sturing op de inzet van de brandweer (die het grootste deel van de begroting kenmerkt) vindt ook plaats door het algemeen bestuur.
Financieel belang	Bij de verdeling van de gemeentelijke bijdrage over de deelnemende gemeenten wordt het verdeelmodel gebruikt. Dit verdeelmodel is vastgelegd in de Gemeenschappelijke regeling VNOG. Als verdeelsleutel geldt de procentuele verdeling tussen de gemeenten uit het verdeelmodel. Het verdeelmodel is op zijn beurt gebaseerd op de verhouding per gemeente van het in de algemene uitkering van het gemeentefonds opgenomen bedrag voor het cluster openbare orde en veiligheid/brandweer en rampenbestrijding. Het verdeelmodel is ingegaan per 2017 en heeft een ingroeipad gekend. Per 2021 is het verdeelmodel volledig van kracht. Verder is het verdeelmodel per 2021, conform de Gemeenschappelijke regeling VNOG, nog herijkt. Volgens deze regeling vindt een dergelijke herijking éénmaal per vier jaar plaats. De percentages van het verdeelmodel in voorgaande tabel gelden dus vanaf 2021 voor vier jaren. In 2024 vindt weer een herijking plaats, zodat per 2025 het bijgestelde verdeelmodel van kracht kan worden. Zie nadere toelichting bij het kopje Ontwikkelingen. Meerjarenoverzicht bijdrage VNOG: Bijdrage 2020 € 1.461.014 Bijdrage 2021 € 1.700.321 Bijdrage 2022 € 1.747.000 Bijdrage 2023 € 1.791.000 (begroting exclusief demarcatie) Bijdrage 2024 € 1.949.000 (begroting inclusief demarcatie) Verhouding eigen vermogen en vreemd vermogen: 31 december 2020 € 14.546.000 --- € 42.340.000 31 december 2021 € 15.524.500 --- € 38.214.000 31 december 2022 € 17.323.913 --- € 35.566.035 31 december 2023 € 14.149.000 --- € 44.112.000 (inschatting) 31 december 2024 € 12.691.000 --- € 56.608.000 (inschatting) De VNOG heeft over 2022 een positief resultaat behaald van € 2.509.728. Voor de bestemming van het resultaat over 2022 heeft het algemeen bestuur besloten om de overblijvende middelen binnen VNOG te houden, ter dekking van de gestegen loonkosten in 2023. Deze gestegen kosten zijn het gevolg van het nieuwe landelijke arbeidsvoorwaardenakkoord voor het personeel in dienst van de veiligheidsregio's (CAR-UWO Veiligheidsregio's), dat loopt tot 1 mei 2024. Definitief financieel resultaat 2023 op peildatum (eind april 2024) nog niet bekend. Verwacht financieel resultaat 2024: € 0.
Ontwikkelingen	Kadernota VNOG 2025-2028 De Kadernota vormt de basis voor de komende begroting 2025-2028 en bevat daarvoor de financieel-technische uitgangspunten. Dit betreft met name de loon-en prijsindex en doorwerking daarvan in de gemeentelijke bijdrage, alsmede enkele autonome ontwikkelingen. In 2024 wordt conform de Wet Veiligheidsregio's een nieuw meerjarig Regionaal Beleidsplan 2025-2028 opgesteld. Het huidige plan loopt eind 2024 af. In het Beleidsplan staat het strategische beleid voor de komende jaren. Het plan zal in 2024 onder andere eerst nog ter consultatie aan de raden worden voorgelegd. Op basis van de Kadernota stelt VNOG een concept (ontwerp)meerjarenbegroting 2025-2028 op. De gemeentelijke bijdrage gaat vanaf 2025 met name stijgen als gevolg van de loon-en prijsindex en daarnaast door enkele autonome, voor VNOG niet te beïnvloeden, ontwikkelingen. Dit wordt gedempt door besparingsvoorstellen. Wijziging gemeenschappelijke regeling VNOG De Wet gemeenschappelijke regelingen is in juli 2022 aangepast. Volgens de wet moet de gemeenschappelijke regeling VNOG binnen twee jaar hierop worden bijgewerkt en vastgesteld. In 2023 is het concept voorgelegd aan de Raad met een mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. De gewijzigde gemeenschappelijke regeling zal uiterlijk juli 2024 gewijzigd en vastgesteld moeten worden. Na de ontvangen zienswijzen is onder andere besloten om geen ingroeipad voor het geactualiseerde verdeelmodel toe te passen. Het geactualiseerde verdeelmodel gaat per 2025 in. In de gemeentebegroting 2024-2028 was rekening gehouden met een ingroeipad van 2 jaar. In 2025 50% van het voordeel en in 2026 het volledige voordeel. Het volledige voordeel van het aangepaste verdeelmodel wordt nu een jaar eerder behaald. Ophoging Rijksbijdrage BDUR De BDUR-ophoging komt in vier tranches, waarbij de eerste tranche is ingegaan. De laatste tranche volgt in 2026. In de Kadernota zijn een aantal bestedingsrichtingen voor de BDUR-ophoging geschetst. In het bestedingsplan voor

	de BDUR-ophoging, die vastgesteld is door het AB VNOG op 30 maart 2024, is beschreven dat de volgende onderwerpen worden doorontwikkeld: versterking crisisbeheersing, versterking informatievoorziening en vergroting flexibiliteit (sneller handelen als een crisis om actie vraagt)
Relatie tot programma's	Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk.
Informatie-uitwisseling	Informatie-uitwisseling vindt plaats in het algemeen bestuur en via de op grond van de gemeenschappelijke regeling afgesproken overlegging van de financiële stukken (begroting, rekening). Vastgelegd is dat de raad altijd om informatie kan vragen.
Risico's	Een stijging van de financieringskosten bij het aantrekken van leningen (vreemd vermogen) als gevolg van een stijging van rentepercentages. Hogere prijzen boven de prijsindex als gevolg van wereldwijde ontwikkelingen. Een toenemende vraag in samenhang met schaarste van aanbod, doen de grondstof- en materiaalprijzen stijgen.

Gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek Doetinchem

	Gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek
Vestigingsplaats	Doetinchem
Doel	De samenwerking richt zich op: - De totstandkoming van regionaal beleid en regionale lobby om daarmee de Achterhoek op de kaart te zetten. - Het ontwikkelen van regionaal beleid en projecten voor bovenlokale onderwerpen voor gemeenten en andere overheidsorganisaties. - De afstemming van lokaal beleid, overleg tussen gemeenten en gemeenschappelijke belangenbehartiging.
Betrokkenen	De gemeenten: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit zeven leden (één lid van het college van burgemeester en wethouders uit elke deelnemende gemeente). Voor Winterswijk is burgemeester B.J.J. Bengevoord lid van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Plaatsvervangend lid is wethouder S. Metaal-ten Dolle.
Financieel belang	De bijdrage bedraagt in: 2020 € 194.007 2021 € 196.980 2022 € 200.559 2023 € 207.759 De verhouding eigen vermogen en vreemd vermogen is op: 31-12-2020 € 6.229.000 en € 22.601.000 31-12-2021 € 6.726.000 en € 20.174.000 31-12-2022 € 7.150.000 en € 15.429.000 31-12-2023 € 6.808.000 en € 12.579.000 (volgens rekening) Financieel resultaat 2023 € 97.450. Aan het algemeen bestuur zal worden voorgesteld om het voordelige resultaat om het voordelige saldo ad € 97.450 (€ 0,37 per inwoner) toe te voegen aan het investeringsfonds, zoals besloten in De Achterhoek werkt door 2.0. Hierin is opgenomen dat een eventueel overschot van het jaarresultaat wordt toegevoegd aan het investeringsfonds tot een maximum van € 0,50 per inwoner. Het algemeen bestuur besluit op 3 juli 2024 over de jaarstukken.
Ontwikkelingen	De aanvraag van de Regio Achterhoek voor een bijdrage voor een nieuwe RegioDeal-periode is in 2023 afgewezen. In 2024 gaat de Regio opnieuw een aanvraag indienen bij het Rijk. De gemeente Montferland heeft het verzoek gedaan weer te mogen toetreden tot de Regio Achterhoek. Dit verzoek is gehonoreerd. In december 2023 heeft de gemeenteraad hierover positief besloten. De toetreding van Montferland wordt in 2024 gerealiseerd.
Relatie tot programma's	De taken hebben betrekking op meerdere programma's.
Informatie-uitwisseling	Informatie-uitwisseling vindt plaats in het dagelijks en het algemeen bestuur, de Achterhoek Board, Achterhoek Raad en de Thematafels. Ook de begroting en jaarrekening zijn informatiebronnen. Vastgelegd is dat de raad meer bij de beleidsvoorbereiding van de regio wordt betrokken, vooral bij de jaarlijkse vaststelling van de strategische agenda. Uiteraard kan de raad altijd om informatie vragen.
Risico's	Deelnemende gemeenten zijn aansprakelijk voor een eventueel exploitatietekort.

Gemeenschappelijke regeling voor het Nederlands-Duitse openbare lichaam EUREGIO

Naam	Gemeenschappelijke regeling voor het Nederlands-Duitse openbare lichaam EUREGIO
Vestigingsplaats	Gronau
Doel	De EUREGIO bevordert, ondersteunt en coördineert de regionale grensoverschrijdende samenwerking van haar leden. De regionale grensoverschrijdende samenwerking vindt plaats op de volgende gebieden: communicatie, sociaal-culturele ontmoetingen, gezondheidszorg, scholing en opleiding, openbare veiligheid, hulpdiensten en rampenbestrijding, cultuur en sport, economische ontwikkeling, arbeidsmarkt en kwalificatie, innovatie en technologietransfer, recreatie en toerisme, agrarische ontwikkeling, ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, energie, natuur- en milieubescherming, afvalbeheer en waterbeheer.
Betrokkenen	Er zijn ongeveer 129 gemeenten, steden, (Land-)Kreise en waterschappen die lid, 104 aan Duitse en 25 aan Nederlandse zijde.
Bestuurlijk belang	De leden van EUREGIO vormen samen het algemeen bestuur (AB). Onder het AB fungeert de Euregioraad met 43 Duitse, 43 Nederlandse vertegenwoordigers en een voorzitter. Het dagelijks bestuur bestaat uit elf Nederlandse en Duitse leden. De Euregioraad wordt geadviseerd door drie commissies: Maatschappelijke Ontwikkeling (voorheen Commissie Mozer), Duurzame en Ruimtelijke Ontwikkeling, en Economie en Arbeidsmarkt. Winterswijk heeft twee zetels in het algemeen bestuur; deze worden ingevuld door raadslid Steven Vuijk en raadslid Casper Sonderen.
Financieel belang	De (geharmoniseerde) bijdrage per inwoner is € 0,29. De bijdrage bedraagt in: 2020; € 8.382 2021: € 2022: € 8.416 2023: € 8.464 Eigen vermogen per 31-12-2020: € 2.063.948 Vreemd vermogen per 31-12-2020: € 23.389.023 Eigen vermogen per 31-12-2021: € 2.305.208 Vreemd vermogen per 31-12-2021: € 12.188.649 Eigen Vermogen per 31-12-2022: € 2.249.561 Vreemd vermogen per 31-12-2022: € 30.290.955 Verwacht eigen vermogen per 31-12-2024: € 2.521.952 Verwacht vreemd vermogen per 31-12-2024: € 16.125.000 Verwacht resultaat over 2024: -/- € 37.743 Toelichting vreemd vermogen: Onder het vreemd vermogen is de Certificeringsautoriteit opgenomen. Deze instantie beheert de gelden van het INTERREG V-Programma. Op de balans staat hier een verplichting van € 10.572.812. Hier staat een post aan liquide middelen tegenover van gelijke hoogte.
Ontwikkelingen	In 2015 is de rechtsvorm van de EUREGIO gewijzigd van een ‘eingetragener Verein’ (e.V.) naar Duits recht, naar een Nederlands-Duits openbaar lichaam volgens het Verdrag van Anholt. De nieuwe rechtsvorm is per 1 januari 2016 van kracht geworden. Met de aanpassing van de juridische structuur zijn ook de inwonerbijdragen geharmoniseerd.
Relatie tot programma’s	De taken die de EUREGIO uitvoert, hebben betrekking op meerdere programma’s.
Informatie-uitwisseling	Informatie-uitwisseling vindt plaats in het AB, de Euregioraad, DB en commissies, en via de op grond van de regeling afgesproken overlegging van de financiële stukken (jaarrekening en begroting).
Risico’s	De risico’s zijn vergelijkbaar met die van lidmaatschappen van regelingen volgens de Wet gmeenschappelijke regelingen WGR-regelingen. Dat wil zeggen dat de leden aansprakelijk zijn voor eventuele exploitatietekorten.

N.V. Alliander

Naam	N.V. Alliander
Vestigingsplaats	Arnhem
Doel	Alliander is een netwerkbedrijf dat voortgekomen is uit Nuon (tegenwoordig Vattenfall). Alliander bestaat uit de onderdelen Liander, Qirion en Kenter. Liander, een regionale netbeheerder, vezorgt de distributie van energie in een derde van Nederland en telde 5,9 miljoen klantenaansluitingen in 2022.
Betrokkenen	Alle aandelen van Alliander zijn in handen van Nederlandse provincies, zoals Gelderland (45%) en Noord-Holland (9%), gemeenten, waaronder Amsterdam (9%), en B.V. Houdstermaatschappij Falcon (13%), waarvan de aandelen worden gehouden door de provincie Gelderland.
Bestuurlijk belang	Er is geen specifiek bestuurlijk belang. Als aandeelhouder hebben we een stemrecht over 436.930 aandelen. Dat is 0,319% van het totaal.
Financieel belang	Per 2022 zijn 136.794.964 aandelen geplaatst en volgestort. Contacten met aandeelhouders vindt primair plaats tijdens de aandeelhoudersvergaderingen. Daarnaast vinden overleggen plaats tussen de vennootschap en aandeelhouders buiten de aandeelhoudersvergaderingen om.
	Ontvangen dividend:
	2020: € 299.601
	2021: € 322.918
	2022: € 261.592
Ontwikkelingen	De netwerkbedrijven hebben een zeer grote investeringsopgave, onder meer gelet op de energietransitie. Veel aandeelhouders die Alliander in 2021 een lening hebben verstrekt, hebben Alliander opgeroepen te onderzoeken of en onder welke voorwaarden een bijdrage van de Staat mogelijk is. De Staat en de netwerkbedrijven Alliander N.V. (Alliander), Enexis Holding N.V (Enexis) en Stedin Holding N.V (Stedin) zijn tot een onderhandelingsakkoord gekomen over de voorwaarden waaronder een kapitaalstorting en daarmee aandeelhouderschap door de staat in de netwerkbedrijven in de toekomst mogelijk wordt. Deze voorwaarden zijn vastgelegd in het Afsprakenkader. Dit onderhandelingsakkoord is tot stand gekomen na intensieve gesprekken tussen de netwerkbedrijven, hun aandeelhoudersvertegenwoordigers en de ministeries van Financiën en van Economische Zaken en Klimaat. Het Afsprakenkader is een overeenkomst tussen de staat en de netwerkbedrijven Alliander, Enexis en Stedin en wordt dan ook door deze vier partijen ondertekend.
Relatie tot programma's	Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk.
Informatie-uitwisseling	Vindt plaats op de aandeelhoudersvergadering.
Risico's	Productie en handel zijn commerciële activiteiten met daarbij behorende risico's. Het klantenbestand heeft echter een gebonden karakter, dit in tegenstelling tot de energieleverancier. De gemeente Winterswijk is niet aansprakelijk voor de eventuele tekorten van Alliander.

N.V. Vitens

Naam	N.V. Vitens
Vestigingsplaats	Zwolle
Doel	Vitens is een Nederlands waterleidingbedrijf en voorziet 5,6 miljoen zakelijke en particuliere klanten van kraanwater via het distributienetwerk van 49.000 kilometer en 96 productielocaties. Dit betreft de levering van 330 miljoen kubieke meter drinkwater aan klanten in de provincies Flevoland, Friesland, Gelderland, Utrecht, Overijssel, Hilversum in de provincie Noord-Holland en in Meppel in de provincie Drenthe.
Betrokkenen	Vitens is een publiek bedrijf en de aandelen van de naamloze vennootschap zijn (in)direct in handen van provinciale en gemeentelijke overheden. De provincie Overijssel is de grootste aandeelhouder met 13,4% en Friesland staat op plaats twee met 13,1%. Per 31 december 2021 had Vitens 2,7 miljoen aansluitingen en zo'n 1400 medewerkers in vaste dienst. Het leverede 350 miljoen kubieke meter water en is daarmee het grootste drinkwaterbedrijf van Nederland.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft recht op deelneming aan de beraadslagingen en stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Winterswijk bezit 32.046 aandelen. Dit is 0,638% van het toaal van de uitgegeven 5.022.404 aandelen.
Financieel belang	Het nettoresultaat over het boekjaar 2022 bedraagt € 8,7 miljoen. De solvabiliteit is een belangrijke graadmeter voor de continuïteit van de organisatie. Het geeft de verhouding weer van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. Volgens de continuïteitsdoelstellingen in het financieel beleid moet de solvabiliteit van Vitens minimaal 30% zijn, maar streeft Vitens naar een solvabiliteit van minimaal 35%. In 2022 bedroeg de solvabiliteit 31% (2021: 30,2%), waarmee Vitens aan de ondergrens van de doelstelling zit. Vitens acht het daarom niet realistisch om dividend uit te keren over 2022.
Ontwikkelingen	De ambitie van Vitens is om een duurzaam drinkwaterbedrijf te zijn dat maatschappelijk is verankerd, met een positieve impact op mens en natuur. Dat is geen vanzelfsprekendheid, want de drinkwatervoorziening staat voor grote uitdagingen. Vitens moet werken aan een nieuw watersysteem, dat beter bestand is tegen de gevolgen van klimaatverandering. Een watersysteem dat is toegerust op de toenemende vraag en grillige gebruikspatronen. Een watersysteem dat inspeelt op de technologische ontwikkeling en kansen oplevert voor innovatie, maar bijvoorbeeld ook vraagt om meer aandacht voor cybersecurity. En een watersysteem dat duurzaam is en nog meer rekening houdt met balans in kwetsbare bronnen en de leefomgeving.
Relatie tot programma's	Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk.
Informatie-uitwisseling	Vindt plaats op de aandeelhoudersvergadering.
Risico's	Drinkwaterlevering kent een gebonden klantenbestand. Dit maakt dat het risicoprofiel minder groot is dan bij activiteiten in een geliberaliseerde markt.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Naam	N.V. Bank voor Nederlandse Gemeenten
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel	De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is opgericht in 1914 en richt zich exclusief op het publieke domein in Nederland. Klanten zijn onder meer gemeenten, woningcorporaties en zorg- en onderwijsinstellingen. Ambitie is dat klanten de bank beschouwen als natuurlijke partner voor het oplossen van hun maatschappelijke vraagstukken. De bank stelt de publieke sector in staat maatschappelijke doelstellingen te realiseren.
Betrokkenen	Het Rijk, de provincies, gemeenten en nog enkele andere overheidsinstanties.
Bestuurlijk belang	We hebben stemrecht over 17.199 aandelen. Dit is 0,031% van het totaal. Het totaal aantal uitstaande aandelen is 55.690.720.
Financieel belang	Het dividend in 2021 bedroeg € 39.213,72. In 2022 was dit € 42.997,50. De BNG Bank heeft in 2023 een goed eerste half jaar achter de rug en heeft een nettowinst behaald van € 141 miljoen (eerste halfjaar 2022: € 206 miljoen). De voornaamste b?drage betrof het kernresultaat dat is uitgekomen op € 269 miljoen over het eerste halfjaar van 2023 (eerste halfjaar 2022: € 220 miljoen). In het eerste halfjaar 2023 was de nettowinst € 65 miljoen lager, omdat vorig jaar het resultaat uit financiële transacties € 120 miljoen hoger uitviel dan dit jaar.
Ontwikkelingen	Strategische ontwikkelingen: focus op duurzaamheid. In het eerste halfjaar van 2023 ligt de BNG Bank goed op koers met de uitvoering van het strategisch programma voor 2023. Ook is gewerkt aan de verdere versterking van de poortwachtersfunctie. Veel aandacht is in het eerste halfjaar uitgegaan naar het onderwerp duurzaamheid. Dit is een belangrijk thema voor de BNG Bank, passend bij haar purpose: gedreven door maatschappelijke impact. De BNG Bank werkt actief aan het realiseren van haar ambities op dit vlak en implementeert de wettelijke vereisten. In het Klimaatplan 'Going Green' zijn de ambities van de bank op het gebied van duurzaamheid vastgelegd. Doelen uit het klimaatplan worden door de BNG Bank als onderwerp meegenomen in de strategische klantgesprekken.
Relatie tot programma's	Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk.
Informatie-uitwisseling	Vindt plaats op de aandeelhoudersvergadering.
Risico's	Het financiële risico blijft beperkt tot het nominale bedrag van de aandelen.

AGE B.V.

Naam	AGEM Gemeentelijke Energie B.V.		
Vestigingsplaats	Doetinchem		
Doel	De B.V. richt zich op: - Het inkopen van energie en certificaten of andere rechten die de duurzame oorsprong zoveel mogelijk uit de regio Achterhoek. en het opwekken van duurzame energie voor gemeenten: - Het opwekken en eventueel opslaan van duurzame energie, zo veel mogelijk uit de regio Achterhoek - het verkrijgen, bezitten, exploiteren, vervreemden, beheren of anderszins gebruiken van vermogensrechten, roerende zaken en registergoederen - Het leveren van elektriciteit en gas aan alle gemeentelijke gebouwen en installaties zoals openbare verlichting, pompen- en rioolgemalen etc. - Het verstrekken van advies over energiebesparing en duurzame energieopwekking in en rondom gemeentelijk vastgoed. Het verrichten van diensten, het stellen van zekerheden, het verrichten van financiële handelingen.		
Betrokkenen	De gemeenten: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.		
Bestuurlijk belang	De algemene vergadering bestaat uit 8 leden (één lid van het college van burgemeester en wethouders uit elke deelnemende gemeente)		
Financieel belang	De bijdrage bedraagt in 2023 was € 0. Eigen Vermogen per 31-12-2021 : € - 9.226 Eigen Vermogen per 31-12-2022 : € 8.551 Vreemd Vermogen per 31-12-2021 : € 787.442 Vreemd Vermogen per 31-12-2022 : € 2.500.471 Resultaat 2022: € 17.777 (na belastingen) Inschatting 1-jan-23 31-dec-23 Eigen vermogen € 25.998 € 25.000 Vreemd vermogen € 2.500.471 € 2.500.471 Verwachte financiële resultaat 2023: € 10.000 (geschat)		
Ontwikkelingen	In 2023 heeft de gemeente Winterswijk aan AGE B.V. een leenovereenkomst gesloten voor de financiering van het Zonnepark Lening Braamt. De lening bedraagt € 108.340. De looptijd is 16 jaar en de rente is 3,75%.		
Relatie tot Programma's	Is opgenomen in programma 3 Werkend Winterswijk		
Informatie-uitwisseling	n.v.t.		
Risico's	Omdat AGE B.V. energie inkoopt en weer doorverkoopt en hierbij haar kosten kan doorbelasten zijn de risico's van de onderneming beperkt. Ook bij de aanschaf van het zonnepark Braamt bleven de risico's beperkt omdat AGE niet als ontwikkelaar optrad.		

Paragraaf G Grondbeleid

Inleiding

De paragraaf Grondbeleid is volgens het Besluit Begroting & Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een verplicht onderdeel in de begroting en het jaarverslag. Deze paragraaf bevat:

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting.
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert.
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie.
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming.
- De beleidsuitgangspunten voor de reserves voor grondexploitatie in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Onze visie op grondbeleid in relatie tot onze programmadoelstellingen

In de structuurvisie Kom Winterswijk 2010-2020 staat ons planologisch beleid voor de bebouwde kom. Deze structuurvisie is 24 februari 2011 door de gemeenteraad

vastgesteld. In de uitvoeringsparagraaf van de structuurvisie is aandacht voor de relatie tussen ruimtelijke projecten en toekomstige gebiedsontwikkelingen. Hierdoor is het mogelijk om de kosten van ruimtelijke ontwikkelingen en bovenwijkse voorzieningen (mede) te verhalen op particuliere grondexploitaties.
De omgevingsvisie Kom volgt de structuurvisie uit 2011 op. Een omgevingsvisie voor de kern van Winterswijk is in voorbereiding. Samen met de omgevingsvisie Buitengebied vormt de omgevingsvisie voor de kern het beoordelingskader voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.
Voor woningbouw zoeken we bij voorkeur ruimte op inbreidingslocaties. Maar we houden er rekening mee dat inbreidingslocaties niet toereikend zijn voor de hele woningbouwopgave. De Rikker is in de structuurvisie 2011 al aangewezen als uitbreidingslocatie.
We (her)ontwikkelen bedrijventerreinen. Dit doen we bijvoorbeeld op de voormalige steenfabriek De Vlijt aan de Misterweg, in de Spoorzone aan de Parallelweg en op Park Achterhoek nabij het streekziekenhuis. In het noordoosten van de gemeente ontwikkelen we samen met de gemeente Vreden op de landsgrens het Dienstencentrum Gaxel Grens/zWork Center.

Hoe voeren we ons grondbeleid uit?

We geven het grondbeleid vorm aan de hand van beleidsnotities voor (delen van het) grondbeleid. Dit doen we wanneer de behoefte aan beleidsbepaling zich voordoet. Het grondbeleid is nu niet vastgelegd in een door de raad vastgestelde beleidsnota. De uitvoering van het grondbeleid volgt op de ontwikkeling van het planologisch beleid. Belangrijke beleidsdocumenten voor ons grondbeleid zijn:

- De structuurvisie Kom Winterswijk 2010-2020.
- De woonvisie Passend en Duurzaam Wonen in Winterswijk 2020-2025/Volkshuisvestelijk.
- Afwegingskader Woningbouw Winterswijk.
- De Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030.
- Het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) Regio Achterhoek.

De structuurvisie Kom Winterswijk 2010-2020 is uitgewerkt in de Meerjaren Investeringsplanning Ruimtelijke Projecten (MIR). De MIR was een overzicht van de nog niet gerealiseerde projecten uit de uitvoeringsparagraaf van de Structuurvisie Kom Winterswijk 2010-2020. In 2024 wordt de MIR doorontwikkeld tot een integrale programmering van ruimtelijke investeringen ter onderbouwing van de begroting 2025-2028.
Per ontwikkelingslocatie beoordelen we of we een actief of faciliterend grondbeleid voeren. We kijken per locatie of we samenwerking zoeken met private partijen. Afhankelijk van de mogelijkheden en van de behoefte besluiten we of we zelf gronden kopen, bouwrijp maken en uitgeven voor de functies wonen en werken, of dat we locaties door particuliere partijen laten ontwikkelen.
We sturen bij wanneer daarvoor aanleiding is. Jaarlijks actualiseren we de financiële prognose van de grondexploitaties. De uitkomst wordt toegelicht in de paragraaf grondbeleid. Indien nodig doen we voorstellen en stellen we de koers op het gebied van het grondbeleid bij. Twee keer per jaar schetsen we in de begroting en de jaarrekening de actuele situatie.

Gebiedsontwikkeling gemeentelijk initiatief

De Vlijt
De gemeente heeft eind 2022 de voormalige steenfabriek De Vlijt verworven. In 2023 zijn de gebouwen gesloopt. In 2024 wordt het terrein verder bouwrijp gemaakt. Waar nodig vindt bodemsanering plaats. Op het terrein leggen we een nieuwe

ontsluitingsweg vanaf de Misterweg aan. We verwachten hier vanaf 2024 hernieuwd bedrijventerrein uit te geven.

Complex Parallelweg

Aan de Parallelweg heeft de gemeente een aantal verouderde bedrijfsgebouwen aangekocht, de opstallen gesloopt en de bodem gesaneerd. Op deze wijze is hernieuwd bedrijventerrein gemaakt. De laatste kavel is in 2023 uitgegeven.

Bedrijvenlandgoed Slinge (voormalig DAV-terrein Wooldseweg)

Het bedrijf Winterwarm heeft zich hier gevestigd. In 2022 heeft Winterwarm de nieuwe fabriek in gebruik genomen. In 2024 neemt Winterwarm nog een laatste gedeelte van de grond af van de gemeente. Daarmee ronden we dit project af.

Spoorzone

De gemeente heeft in 2020 het bedrijventerrein op het emplacement in de spoorzone verworven. Op dit terrein is plaats voor hoogwaardige bedrijvigheid, perifere detailhandel en maatschappelijke functies. Wij verwachten de kavels op het emplacement gedurende de periode 2024-2025 uit te geven voor drie bedrijven en een woonzorgcomplex.

Eelink

Eelink is een woongebied voor woningen in het duurdere segment, waarmee al in 2006 is gestart. In een later stadium is de ontwikkeling van het aangrenzende terrein Den Harden met woningbouw aan het project toegevoegd. De ontwikkeling van Den Harden is een particulier initiatief. De afronding van Eelink is in zicht. Alle grond is uitgegeven. Wij verwachten het project in 2024-2025 af te ronden met het woonrijp maken van de openbare ruimte.

Zonnebrink

Het project Zonnebrink is grotendeels gereed. Een perceel grond voor maatschappelijke doeleinden wordt nog bebouwd. We verwachten het laatste deel van het gebied in 2025 woonrijp te maken.

Boterstraat

De bestrating in het plan Boterstraat is in 2023 aangelegd. In 2024 ronden we het woonrijp maken af met het aanleggen van het groen.

Pelkpark fase 3

Aan de Hakkelerkampstraat kan in het plangebied Pelkpark een aantal woningen worden gebouwd op de plek waar de vroegere Kohnstammschool staat. De school is in 2023 buiten gebruik gesteld. Wij verwachten dat hier circa tien woningen in een betaalbaar segment worden gebouwd.

Bedrijventerrein Dennenoord

In 2024 wordt de revitalisering van Dennenoord uitgevoerd. Verhaegh Trading blijft als enige onderneming op Dennenoord gevestigd.

Gaxel

Samen met de gemeente Vreden willen we op de landsgrens aan de Vredenseweg het Dienstencentrum Gaxel Grens/zWork Center (GGC) realiseren. In 2021 is de beoogde projectontwikkelaar voor het GGC geselecteerd om het project tot uitvoering te brengen.

WoooW

Wooow omvat de gebiedsontwikkeling in het gebied gelegen tussen Weurden, Dingstraat, Roelvinkstraat en Spoorstraat. De raad heeft in 2023 de voorkeur uitgesproken voor nieuwe huisvesting voor Boogie Woogie, de bibliotheek en de Winterswijkse Uitdaging (WUh) aan de Spoorstraat. Elders in het plangebied is ruimte voor wonen en voor commerciële ruimte. Het plan wordt verder uitgewerkt en wordt de raad in 2024 voorgelegd.

Ribeslaan
De gemeente ontwikkelt aan de Ribeslaan woningbouw voor starters op de woningmarkt. In 2023 zijn de kaders voor het project uitgewerkt. Het omgevingsplan wordt nu voorbereid.

Gebiedsontwikkeling particulier initiatief

Narcisstraat/Parallelweg
De gemeente heeft in 2023 voor de gemeentelijke positie in het gebied een verkoopovereenkomst gesloten met de projectontwikkelaar die eigenaar is van de aangrenzende vroegere bouwmaterialenhandel Meerdink. De koper gaat de beide locaties als één gebied ontwikkelen voor woningbouw. Het bestemmingsplan is in procedure.
Europalaan
De Woonplaats vervangt de komende jaren 112 woningen in 4 flatgebouwen aan de Europalaan door 130 nieuwe woningen in 3 gebouwen. De oude en nieuwe gebouwen worden gefaseerd gesloopt en gebouwd, zodat een deel van de bewoners van de te vervangen woningen in één keer over kan naar de nieuwbouw. Het bestemmingsplan is in procedure. Volgens de planning vindt de eerste sloop plaats in 2024 en wordt begin 2025 gestart met de eerste nieuwbouw.
Kloetenseweg
Met de eigenaar van het al langere tijd leegstaande winkelcentrum op de Pelkwijk is in 2023 een overeenkomst gesloten voor de bouw van een nieuwe supermarkt en 28 woningen. De vergunningaanvraag is inmiddels ingediend.
Park Achterhoek
Het gebied van Park Achterhoek is opgeknipt in twee fasen. In fase 1 van Park Achterhoek wordt het gezondheidspark de komende jaren ingevuld. Op het aangrenzende terrein aan de zijde van de Groenloseweg is de Dorpsakker gevestigd. Fase 2 van Park Achterhoek betreft het logistiek centrum van Obelink Vrijetijdsmarkt, dat in 2023 in gebruik is genomen.
Vliertuin
In de Vliertuin zijn in 2022 elf sociale huurwoningen opgeleverd. De aanleg van het openbaar groen rondom de woningen is in 2023 afgerond.
Meddo Nieuw Gelle
De uitleglocatie in Meddo wordt fasegewijs ontwikkeld. Fase 1 is gereed. Fase 2 is in uitvoering. Fase 3 en fase 4 zijn in voorbereiding.
Brinkheurne, terrein Grijsen
De tweede fase van dit plan is in uitvoering. In deze fase kunnen elf woningen worden gebouwd, waarvan de meesten inmiddels gereed zijn.
Vredenseweg 4-6
Op het terrein waar vroeger De Jager Wonen was gevestigd zijn tien woningen gebouwd.
De Rikker
Met de eigenaar van het nu nog niet bebouwde gedeelte van de Rikker heeft het college in 2021 een overeenkomst gesloten voor de bouw van circa 200 woningen. Het betreft het gebied dat is gelegen tussen de Rikker fase 5b aan de Vredenseweg en de eerder gebouwde delen van de Rikker. In 2023 is de overeenkomst aangevuld met een afspraak over het aandeel betaalbare woningen in het plan. Het bestemmingsplan is eind 2023 in procedure gebracht.
Kottenseweg 18 tot 20 en Wooldseweg 13-II
Dit plan is in uitvoering. Op het terrein waar vroeger een kolenhandel was gesitueerd, worden vijf woningen gebouwd.

Bumerweg
Op 24 november 2022 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan vastgesteld voor de bouw van negentien appartementen verdeeld over twee gebouwen, op een terrein aan de Bumerweg, waar voorheen een aannemersbedrijf was gevestigd.
Wonen op Droppers Woold
Het bestemmingsplan voor de bouw van zestien woningen nabij de buurtschapskern van Woold is inmiddels onherroepelijk geworden. Acht van de zestien woningen voldoen aan de norm voor betaalbare koop dan wel betaalbare huur.

Financiële positie grondexploitatie

We onderscheiden in het cluster Grondexploitatie drie categorieën:
- Bouwgrond in exploitatie (BIE).
- Faciliterend grondbeleid.
- Strategische posities en grondexploitaties in voorbereiding.

Voor deze drie groepen gelden verschillende regels over hoe we ze moeten verantwoorden op de balans en over wat in financieel opzicht is toegestaan. We lichten de drie categorieën hierna toe.

Bouwgrond in exploitatie (BIE)

Bouwgrond in exploitatie (BIE) vormt de kern van het gemeentelijk grondbedrijf. Het gaat om actief grondbeleid, waarmee vaak grote bedragen zijn gemoeid. De gemeente voert de grondexploitatie uit op basis van een vastgesteld bestemmingsplan.
We nemen investeringen in BIE op de balans op als onderhanden werk. Dit betekent dat we erop rekenen dat we de investering terugverdienen uit de verkoop van de bouwgrond die wordt ontwikkeld. Als een complex verliesgevend is, vormen we een verliesvoorziening zodra een verlies zich aandient. Om te kunnen beoordelen of de complexen in de BIE nog winstgevend zijn, rekenen we bij de jaarrekening de actuele stand van zaken bij de complexen door.
De BIE omvatte in 2023 acht complexen. Het betreft drie complexen voor woningbouw: Eelink, Zonnebrink en de Boterstraat. Daarnaast gaat het om vijf bedrijventerreinen: complex Parallelweg, dienstencentrum Gaxel, Spoorzone-emplacement, Bedrijvenlandgoed Slinge en De Vlijt.

De boekwaarde van de BIE nam met € 0,1 miljoen af. De boekwaarde was eind 2023 € 7,2 miljoen. Per 1 januari 2023 was dit € 7,3 miljoen.

De belangrijkste oorzaken voor de gewijzigde boekwaarde zijn:
- De boekwaarde van Eelink nam met € 0,5 miljoen af. Dit komt door de uitgifte van kavels. Op Eelink zijn alle kavels nu uitgegeven.
- De boekwaarde van het complex aan de Parallelweg nam met € 0,2 miljoen af, ook door de uitgifte van bouwgrond. In dit complex is nu ook alle grond uitgegeven.
- De boekwaarde van de Boterstraat nam toe met € 0,1 miljoen, door uitgaven voor het woonrijp maken.
- De boekwaarde van het Spoorzone-emplacement nam met € 0,1 miljoen toe, door rentebijschrijving en door de kosten van een beperkte bodemsanering.
- De Vlijt toont een toename van de boekwaarde van € 0,3 miljoen, door uitgaven voor het slopen van de gebouwen, rentebijschrijving en de kosten van planbegeleiding.

Boekwaarde Bouwgrond in exploitatie (BIE)		
Complex	**Boekwaarde 1-1-2023**	**Boekwaarde 31-12-2023**
Eelink	-130.160	-581.196
Complex Parallelweg	891.364	665.622
Gaxel dienstencentrum	190.556	196.656
Zonnebrink	-71.129	-69.553
Boterstraat	-124.360	-24.433
Spoorzone-emplacement	2.880.889	3.013.759
De Vlijt	5.109.281	5.440.954
Bedrijvenlandgoed Slinge	858.948	892.326
Totaal bruto	9.605.389	9.534.135
Af: voorziening complexen BIE	2.340.000	2.362.000
Netto-boekwaarde BIE	**7.265.389**	**7.172.135**

Financieel resultaat BIE

Op de complexen in de BIE is een positief resultaat van € 41.000 gerealiseerd. Dit resultaat is als volgt opgebouwd:

Winstneming Eelink	€ 45.000	
Winstneming Boterstraat	€ 21.000	
Verlaging verliesvoorziening Bedrijvenlandgoed Slinge	€ 29.000	
		€ 95.000
Af:		
Correctie eerder genomen winst Zonnebrink	€ 3.000	
Toename verliesvoorziening complex Parallelweg	€ 4.000	
Toename verliesvoorziening De Vlijt	€ 47.000	
		€ 54.000
		€ 41.000

Winst 2023 op complexen

Bij exploitaties met een positief resultaat wordt de winst gefaseerd over de looptijd aan de exploitaties onttrokken. Per complex nemen we winst naar rato van de mate waarin kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd. Deze methode om winst te berekenen is de POC-methode. POC betekent Percentage of Completion. De Commissie BBV heeft aangegeven dat de POC-methode moet worden gehanteerd voor het vaststellen van winsten uit gemeentelijke grondexploitaties. Het beeld van deze drie exploitaties is als volgt:

Complex	Totale winst complex *)	Winst gerealiseerd t/m 2023	Winst onttrokken t/m 2022	Te verantwoorden winst 2023
Eelink	551.818	509.894	465.067	44.827
Zonnebrink	53.344	50.164	52.959	-2.794
Boterstraat	40.591	38.817	17.443	21.374
Gaxel dienstencentrum	3.292	-	-	-
Spoorzone-emplacement	653.140	-	-	-
				63.406

*) Winst berekend naar eindwaarde.

Verliesvoorziening BIE

Bij de verlieslatende complexen wordt het resultaat voor 2023 bepaald door de verhoging dan wel verlaging van de verliesvoorzieningen die nodig zijn nadat we de exploitaties hebben herberekend.

Complex	Stand voorziening 1-1-2023	Toename 2023	Stand voorziening 31-12-2023
Complex Parallelweg	674.000	4.000	678.000
De Vlijt	1.485.000	47.000	1.532.000
Bedrijvenlandgoed Slinge	181.000	-29.000	152.000
	2.340.000	22.000	2.362.000

Resultaat 2023 ten opzichte van de begroting 2023

De winst op de BIE in 2023 bestaat uit de voordelige en nadelige resultaten op zes complexen die samenhangen met de voortgang van de projecten. Voor het grondbedrijf betreft het een qua omvang relatief bescheiden resultaat. Er was nog geen rekening mee gehouden in de financiële prognoses aan de hand waarvan de begroting 2023 tussentijds is bijgesteld.

Uitgegeven gronden in eigen exploitaties

In 2023 is uitgegeven:

Complex / categorie	kavels	m2
Woningbouw:		
Eelink	3 kavels	4.191
Bedrijventerrein:		
Complex Parallelweg	1 perceel	1.998

Meerjaren Perspectief grondexploitaties

Jaarlijks actualiseren we de grondexploitatieberekeningen van de BIE. De geactualiseerde exploitatieberekeningen geven actueel inzicht in de financiële resultaten van de gemeentelijke grondexploitaties en vormen de basis voor de risicoanalyse over de actieve projectenportefeuille. We actualiseren de exploitatieberekeningen bij de jaarrekening. We toetsen de waardering van de grondexploitaties op de balans aan de actuele berekening. Indien uit de actualisering blijkt dat een project verlieslatend is, treffen we in de jaarrekening een verliesvoorziening.

De grondexploitatieberekeningen zijn een belangrijk onderbouwend element voor de jaarrekening. Bij de vaststelling van de jaarrekening wordt de raad onder meer voorgesteld in te stemmen met:

- De bij de jaarrekening geactualiseerde grondexploitatieberekeningen, en daarmee impliciet in te stemmen met de uitgangspunten die zijn gehanteerd voor het actualiseren van de grondexploitaties.
- Het verwerken van de wijzigingen in de uitgavenramingen in de gemeentebegroting, als gevolg van het actualiseren van de exploitatieberekeningen.

Uitgangspunten actualisering grondexploitatieberekeningen bij de jaarrekening 2023

De uitgangspunten voor de actualisering zijn:

- De programma's in kavels en vierkante meters grond die we verwachten uit te geven met een fasering in tijd.
- De grondprijzen waarvan wordt uitgegaan.
- De rekenparameters waarmee wordt gerekend in de exploitatieberekeningen.

Programma Woningbouw

De gemeente beschikt op één locatie over grond die kan worden uitgegeven voor woningbouw. Dat is aan de Hakkelerkampstraat op de plek van de vroegere Kohnstammschool. Dit terrein heeft jaren geleden al een woonbestemming gekregen in het project Pelkpark. Omdat dit schoolgebouw tot 2023 nodig was voor ISK-onderwijs (Internationale Schakelklas), is deze plek niet gelijktijdig met het overige programma van Pelkpark ontwikkeld. Het heeft de voorkeur de locatie in te vullen met betaalbare grondgebonden woningen. Er is ruimte voor elf woningen.

Complex	2025
Pelkpark fase 3	11

Programma bedrijventerreinen en overige in m2

Het bedrijfsperceel op het Bedrijvenlandgoed Slinge is verkocht aan Winterwarm. In 2021 is 18.255 m2 overgedragen aan Winterwarm. Het resterende perceel van 7.555 m2 volgt in 2024.
Op het bedrijventerrein in de spoorzone (tussen de Parallelweg en het spoor) reserveren we het terrein naast de sporthal voor de Stichting Zorgcombinatie Marga Klompé. We verwachten dit perceel in 2025 uit te geven. Het andere gedeelte van de spoorzone wordt verdeeld in drie kavels. Een kavel is verkocht en wordt uitgegeven in 2024. We verwachten de overige kavels in 2025 uit te geven.
We kunnen op het terrein van de voormalige steenfabriek De Vlijt ruim 45.000 m2 bedrijventerrein uitgeven. De belangstelling voor dit bedrijventerrein lijkt goed. In 2023 zijn de gebouwen gesloopt. In 2024 wordt het terrein verder bouwrijp gemaakt. We verwachten de gronden uit te geven gedurende de jaren 2024 tot en met 2026.
Voor de ontwikkeling van het Gaxel Grens/zWork Center (GGC) is eind 2023 nog geen uitvoerende partij gecontracteerd. We houden er rekening mee dat we de grond voor het grensoverschrijdende dienstencentrum in 2026 uitgeven.

Complex	totaal	2024	2025	2026
Bedrijvenlandgoed Slinge	7.555	7.555		
Emplacement Spoorzone	32.549	5.500	27.049	
De Vlijt	45.430	15.143	15.143	15.144
Gaxel Grens/zWork Center	6.873			6.873
totaal	92.407	28.198	42.192	22.017

Grondprijzen

Complex Pelkpark fase 3

In de exploitatieberekening Pelkpark is gerekend met grondprijzen voor sociale huurwoningen. Zie onderstaande tabel voor de grondprijzen voor sociale huurwoningen voor 2024. De grondprijs per woning is gerelateerd aan de hoogte van de huur. Wanneer de corporatie bouwt voor een doelgroep met lagere inkomens met een lagere huur, is de grondprijs lager. Op deze wijze draagt de gemeente bij aan het haalbaar maken van nieuwbouw voor lagere inkomensgroepen. Het uitgangspunt is een grondprijs van € 25.000 per kavel voor een grondgebonden woning. Dit niveau is passend in de regio. Bij appartementen is de grondprijs per woning lager.

Spoorzone Emplacement

De grondprijs voor het noordelijk deel van het emplacement tussen de sporthal en het tracé verlengde Dingstraat is vastgesteld op € 125 per m2.

De grondprijzen voor het gedeelte van het emplacement ten zuiden van het tracé verlengde Dingstraat zijn per kavel vastgesteld:

Kavel 1 - € 920.635
Kavel 2 - € 897.885
Kavel 3 - € 579.860

De Vlijt

De grondprijs voor bouwgrond op De Vlijt is vastgesteld op € 135 tot € 140 per m2 en is afhankelijk van de ligging op het terrein. Naarmate de grond dichter bij de Misterweg ligt, is de prijs per m2 hoger.

Gaxel Grens/zWork Center (GGC)

De grondprijs voor het GGC bedraagt € 50 per m2. De grondprijs is afgestemd met Stadt Vreden, onze partnergemeente in dit project.

Grondprijs per woning exclusief BTW

niveau huur woning		grondgebonden woning	appartement
Maximaal liberalisatiegrens	880	25.000	22.000
Maximaal tweede aftoppingsgrens	697	20.000	18.000
Maximaal eerste aftoppingsgrens	650	18.000	16.000
Maximaal kwaliteitskortingsgrens	454	14.000	12.000

Rekenparameters

De grondexploitaties zijn berekend met onderstaande rekenparameters (zie tabel).

Rente-/disconteringspercentages

De Commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) heeft in 2023 de Notitie grondbeleid in de begroting en jaarstukken van 2023 uitgebracht. Door deze notitie verandert de wijze waarop rente wordt doorberekend aan grondexploitaties. Voortaan moet rente worden doorbelast op basis van de interne rekenrente (omslagrente) van de gemeente. De interne rekenrente is 2,0%. Tot en met 2023 gold voor grondexploitaties een eigen rekenrente. Het BBV schreef voor hoe die rente voor grondexploitaties moest worden berekend. De gewijzigde BBV-regel is verplicht vanaf het begrotingsjaar 2025 en mag al worden toegepast in 2024. Omwille van de eenvoud, één in plaats van twee verschillende rentepercentages voor interne verrekening, stellen we voor de algemene interne rekenrente meteen toe te passen voor de grondexploitaties.

Wanneer een grondexploitatie verlieslatend is, moet een voorziening worden getroffen voor het verwachte tekort. De verliesvoorziening moet gelijk zijn aan de negatieve netto contante waarde (NCW) van het complex. De NCW wordt berekend met een disconteringspercentage van 2%. De Europese Centrale Bank (ECB) streeft

naar een inflatie dichtbij 2%. Het BBV verwijst naar de ECB en schrijft voor dat dit percentage voor de berekening van de contante waarde bij verlieslatende complexen moet worden gebruikt.
Kostenstijging/opbrengstenstijging
In grondexploitatieberekeningen wordt rekening gehouden met prijsstijgingen door inflatie. Dit geldt zowel voor de uitgaven als voor de inkomsten. Na de grote prijsstijgingen in 2022 is de inflatie weer afgenomen, maar het door de ECB gewenste niveau van 2,0% is op dit moment nog niet bereikt. In het algemeen wordt verwacht dat dit nog enkele jaren duurt en dat de inflatie in 2024 en in 2025 nog iets hoger uitkomt dan 2,0%.
Voorgesteld wordt om bij de parameter kostenstijging onderscheid te maken tussen prijsstijgingen in het algemeen en de verwachte stijging voor planbegeleidingskosten. Wij verwachten dat deze categorie kosten de eerstkomende jaren bovengemiddeld stijgt.
De parameter opbrengstenstijging is op 1,5% gesteld. Met de algemene stijging van de prijzen stijgt in principe ook de prijs van bouwgrond. In de berekening wordt enige voorzichtigheid ingebouwd door te rekenen met een opbrengstenstijging die 1.0% lager is dan de parameter kostenstijging.
De invloed van de parameter opbrengstenstijging op onze grondexploitaties is beperkt. Bij het complex Spoorzone emplacement gaan we ervan uit dat de voorgestelde grondprijzen definitief zijn en niet worden verhoogd bij uitgifte in 2025. De kavelprijzen die voor De Vlijt worden voorgesteld gelden voor twee jaar. Alleen in het laatste jaar van uitgifte (2026) wordt gerekend met 1,5% opbrengstenstijging.

	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2022
Rekenrente grondexploitatie	2%	1,58%
Disconteringspercentage berekening verliesvoorzieningen	2%	2%
kostenstijging - algemeen	2,5%	5%
kostenstijging – plankosten	4%	n.v.t.
opbrengstenstijging	1,5%	2%

Actuele prognose van de resultaten van de totale grondexploitatie

De waarde van de gezamenlijke exploitaties is enigszins afgenomen. De netto contante waarde bedraagt € 672.000. Bij de jaarrekening van 2022 is de prognose € 809.000. Per saldo € 137.000 minder.
Het beeld voor de komende jaren ziet er, met een verwachte winst van € 672.000, gezond uit. Dit verwachte resultaat is niet verwerkt in de begroting 2024-2027. We verwerken winsten uit grondexploitaties pas in de begroting wanneer de grondverkopen die ten grondslag liggen aan de te realiseren winst, zijn gedekt door verkoopovereenkomsten. Winstnemingen worden daarom meestal pas gedurende het jaar van realisatie via een begrotingswijziging in de begroting verwerkt.
De voorzieningen voor verlieslatende exploitaties zijn toereikend. De kolom ‘NCW eindsaldo per 31-12-2022 inclusief voorziening’ laat zien dat de voorzieningen voor de verlieslatende exploitaties toereikend zijn. Het resultaat van de verlieslatende

complexen Parallelweg, De Vlijt en Bedrijvenlandgoed Slinge wordt dankzij de voorzieningen teruggebracht naar (afgerond) nul.

Complex	boekwaarde 31-12-2023	uitgaven na 2023	opbrengsten na 2023	eindjaar exploitatie	NCW eindsaldo exploitatie per 31-12-2023	NCW eindsaldo per 31-12-2023 inclusief voorziening
Grondexploitatie in exploitatie						
12 Eelink	-581.196	648.692	97.900	2025	38.555	38.555
15 complex Parallelweg	665.622	12.889	0	2024	-678.259	-259
19 Gaxel dienstencentrum	196.656	158.375	366.381	2027	1.780	1.780
20 Zonnebrink	-69.554	66.606	0	2025	3.164	3.164
21 Boterstraat	-24.433	23.576	0	2024	1.320	1.320
24 Pelkpark fase 3	-	272.386	275.000	2026	178	178
61 Spoorzone	3.013.759	208.052	3.990.380	2025	627.778	627.778
62 De Vlijt	5.440.954	2.160.149	6.280.650	2027	-1.531.892	108
91 Bedrijvenlandgoed Slinge	892.326	26.261	781.000	2024	-152.386	-386
Totaal	**9.534.134**	**3.576.985**	**11.791.311**			**672.240**

Grondexploitatiebegrotingen bij jaarrekening 2023 ten opzichte van jaarrekening 2022

De totale uitgaven en inkomsten nemen toe door het toevoegen van het complex Pelkpark fase 3. Daarnaast is sprake van hogere kosten voor de complexen Spoorzone Emplacement en De Vlijt. Voor de complexen Eelink, Boterstraat en Zonnebrink verandert niet zoveel. Door het nemen van € 45.000 winst in 2023 nemen de uitgaven voor Eelink toe en neemt de nog te realiseren winst overeenkomstig af. Op het complex Boterstraat is enige winst genomen dankzij meevallende uitgaven voor het woonrijp maken. Per saldo veranderen de cijfers ten opzichte van 2022 niet.

De toename van de uitgaven voor het complex Spoorzone emplacement komen door een bodemonderzoek en bodemsanering in 2023 en door hogere rentekosten. De hogere rente komt door het verschuiven van de in 2024 verwachte uitgifte van grond naar 2025, en door de hogere rekenrente waarmee wordt gerekend (2,0% ten opzichte van 1,58%). Ook bij De Vlijt nemen de rentekosten toe door het later plannen van de uitgifte van de gronden en door de hogere rekenrente.

complex	grondexploitatiebegroting bij jaarrekening 2022			grondexploitatiebegroting bij jaarrekening 2023			onwikkeling 2023 ten opzichte van 2022		
	totale uitgaven inclusief rente	totale inkomsten	resultaat NCW per 1-1-2023	totale uitgaven inclusief rente	totale inkomsten	resultaat NCW per 1-1-2024	uitgaven	inkomsten	resultaat NCW
Eelink	10.025.367	10.117.443	88.500	10.065.498	10.105.611	38.555	40.130	-11.832	-49.945
Boterstraat	553.908	559.160	5.150	557.814	559.160	1.320	3.907	-	-3.830
Zonnebrink	1.161.869	1.167.028	4.959	1.163.736	1.167.028	3.164	1.867	-	-1.795
Pelkpark fase 3	-	-	-	276.873	277.063	178	276.873	277.063	178
Spoorzone emplacement	3.235.634	3.987.440	708.444	3.337.240	3.990.380	627.778	101.606	2.940	-80.666
Complex Parallelweg	3.324.506	-2.636.585	-674.432	3.328.284	-2.636.460	-678.259	3.778	-125	-3.826
Gaxel dienstencentrum	366.997	368.778	1.678	375.856	377.783	1.780	8.859	9.006	103
Bedrijvenlandgoed Slinge (DAV)	4.245.899	-4.061.379	-180.902	4.216.813	-4.061.379	-152.386	-29.086	-	28.516
De Vlijt	7.846.627	-6.270.942	-1.484.803	7.947.819	-6.289.650	-1.531.892	101.192	18.708	-47.089
Totaal	30.760.806	-29.168.756	-1.531.407	31.269.933	-29.464.515	-1.689.760	509.127	295.759	-158.354

Uitgaven 2024

De gemeenteraad autoriseert de uitgaven voor de grondexploitaties. Bij grondexploitaties in exploitatie stelt de raad de grondexploitatiebegroting vast. Met de vaststelling van de grondexploitatiebegroting stelt de raad budget beschikbaar voor de uitgaven voor het project. Een exploitatieberekening onderbouwt de besluitvorming. Tijdens de uitvoering van het project wordt de grondexploitatieberekening jaarlijks geactualiseerd bij de jaarrekening. Indien er aanleiding voor is, wordt een exploitatieberekening tussentijds nogmaals geactualiseerd. Bij het actualiseren van exploitatieberekeningen wijzigen in het algemeen de uitgaven voor het complex. Zodra de gemeenteraad bij het vaststellen van de jaarrekening instemt met de actualisering van de exploitatieberekeningen, stemt de raad ook in met de gewijzigde uitgavenraming. Het eerder beschikbaar gestelde budget wordt vervangen door de geactualiseerde raming.
In de begroting voor 2024 zijn budgetten opgenomen voor de uitgaven voor de grondexploitaties in 2024. Deze budgetten zijn in eerste instantie gebaseerd op de exploitatieberekeningen bij de jaarrekening van 2022. In de eerstvolgende wijziging van de begroting voor 2024 worden deze budgetten gewijzigd naar de ramingen van de uitgaven in 2024 volgens de geactualiseerde exploitatieberekeningen.

Het meeste geld wordt uitgegeven voor het complex De Vlijt. In 2024 wordt rekening

gehouden met uitgaven voor het verwijderen van de verharding van het terrein, voor bodemsanering en voor de aanleg van de nieuwe infrastructuur op het complex.
De in 2024 geplande uitgaven voor de grondexploitaties zijn:

Complex	uitgaven 2024
12 Eelink	165.000
15 complex Parallelweg	13.000
19 Gaxel dienstencentrum	14.000
20 Zonnebrink	34.000
21 Boterstraat	24.000
24 Pelkpark fase 3	141.000
61 Spoorzone	105.000
62 De Vlijt	1.353.000
91 Bedrijvenlandgoed Slinge	26.000
Totaal	**1.875.000**

Faciliterend grondbeleid

Bij faciliterend grondbeleid is sprake van grondexploitaties door derden. De gemeente is in dit geval geen eigenaar van de gronden, maar werkt mee aan de ontwikkeling van projecten. De kosten verhalen we op de (particuliere) ontwikkelaar van de gronden. Hiervoor sluiten we exploitatieovereenkomsten met ontwikkelaars.
De boekwaarde van het faciliterend grondbeleid valt op de balans onder overige vorderingen. Het gaat hierbij om vorderingen die we op ontwikkelaars hebben. De plannen van het faciliterend grondbeleid (ook wel 'particuliere exploitaties' genoemd), hebben we toegelicht onder het kopje Planontwikkeling particulier initiatief.

Boekwaarde in overige vorderingen (faciliterend grondbeleid)		
Complex	**boekwaarde 1-1-2023**	**boekwaarde 31-12-2023**
Bedrijventerr. Arrisveld	6.257	-6.337
Narcisstraat - facilitair grondbeleid	-	14.074
Vredenseweg 4	9.126	-7.049
Terrein Wooldseweg Kottenseweg	-11.219	-9.000
Wonen op Droppers Woold	-	1.375
Europalaan nieuwbouw DWP	-	8.878
Kloetenseweg supermarkt	-	334
Afwikk. diverse complexen	-12.500	-12.500
De Rikker	-38.942	-47.542
Autopalace	-3.124	-
Siloterrein	-721	-721
Meddo Nieuw Gelle	-15.723	5.420
Brinkheurne/ Grijsen	-	-
boekwaarde faciliterend grondbeleid	**-66.847**	**-53.068**

Strategische posities en grondexploitaties in voorbereiding

Met strategische posities en grondexploitaties in voorbereiding willen we in de toekomst grondexploitatie bedrijven. Deze gronden nemen we op de balans op onder de materiële vaste activa (MVA) en, voor zover het gaat om na 2016 gemaakte voorbereidingskosten, onder de immateriële vaste activa (IVA). Bij strategische posities mogen we de financieringsrente - anders dan bij actieve grondexploitaties (BIE) - niet bijschrijven op de boekwaarde.
De voorziening voor strategische posities is met € 108.000 verhoogd. In 2023 is overeenstemming bereikt over het verkopen van de positie Narcisstraat aan een projectontwikkelaar die hier woningbouw gaat realiseren. De (marktconforme)

verkoopopbrengst is lager dan de boekwaarde van het complex. Het nadelige verschil uit zich in de verliesvoorziening.

Boekwaarde complexen in materiële vaste activa	boekwaarde 1-1-2023	boekwaarde 31-12-2023
Complex		
Narcisstraat Transformatie	846.380	846.380
Weurden 2-4	488.177	475.659
Weurden panden nrs. 8 t/m 14 (vm. Expert en Aldi)	788.329	765.143
totaal bruto	2.122.886	2.087.182
af: voorziening complexen in vaste activa	216.000	324.000
netto-boekwaarde in vaste activa	**1.906.886**	**1.763.182**

Immateriële vaste activa (IVA)

Op de plek waar vroeger de basisschool De Ribes stond, ontwikkelen we woningbouw. Wanneer het omgevingsplan gereed is, verrekenen we de voorbereidingskosten in de grondexploitatie van het complex.

Boekwaarde complexen in immateriële vaste activa	boekwaarde 1-1-2023	boekwaarde 31-12-2023
Complex		
Ribeslaan	-	**9.690**

Geopende en beëindigde complexen

Bij de actieve complexen (BIE) hebben we in 2023 geen complexen geopend of beëindigd. We stellen voor met ingang van 2024 het complex Pelkpark fase 3 in exploitatie te nemen. Het betreft het ontwikkelen van een woningbouwplan op de plek van de vroegere Kohnstammschool aan de Hakkelerkampstraat.

Bij het faciliterend grondbeleid openen we vier complexen: Narcisstraat, Wonen op Droppers Woold, Europalaan en de supermarkt aan de Kloetenseweg. Voor al deze plannen hebben we in 2023 grondexploitatieovereenkomsten gesloten met de ontwikkelende partijen. We beëindigen het complex Autopalace. Dit project is gereed. In 2023 hebben de laatste werkzaamheden in de openbare ruimte plaatsgevonden.

We hebben het complex Ribeslaan geopend als complex in voorbereiding. In 2024 wordt de wijziging van het omgevingsplan voor dit project voorbereid. Zodra de wijziging van het omgevingsplan is vastgesteld, wordt de Ribeslaan een actieve grondexploitatie.

Paragraaf H Wet open overheid (Woo)

De invoering van de Wet open overheid (Woo) heeft in 2023 vanuit het Rijk enige vertraging opgelopen, ook de invoering binnen de gemeente van fase 1 heeft vertraging. In 2022 is de actuele situatie van de informatiehuishouding in kaart gebracht en is er een integraal verbeterplan uitgewerkt. Vanaf 1 mei 2022 zijn er Woo-contactpersonen ingezet en is er een centraal e-mailadres in gebruik genomen. Voor het actief openbaar maken van informatie zou aanvankelijk het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) worden gebruikt. De minister van Binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties (BZK) heeft in 2023 echter voor een andere oplossingsrichting gekozen, en er is door het Rijk gewerkt aan een verwijsindex en een zoekfunctie om openbaar te maken informatiecategorieën te ontsluiten. Deze verwijsindex is per 19 juni 2023 beschikbaar gekomen. Er is momenteel echter nog veel onduidelijk over deze nieuwe Woo-index en vanuit de archiefdiensten is een advies gekomen om het e-Depot als het kanaal voor openbaarheid te gaan benutten, dat met de Woo-index gekoppeld kan worden. Binnen het e-Depot zijn immers belangrijke voorwaarden

aanwezig die daarnaast ook de duurzame digitale bewaring faciliteren. Voor gemeente Winterswijk moet dit onderzoek nog worden opgestart in 2024.
Er wordt landelijk gewerkt aan het uitwerken van de zeventien informatiecategorieën en de bijbehorende fasering voor actieve openbaarmaking conform de Woo. Wij volgen deze ontwikkelingen. Voor fase 1 wordt de bestuurlijke besluitvormingsroute in 2024 verder geprofessionaliseerd, zodat publicaties van bestuurlijke documenten via Ibabs volledig voldoen aan de diverse wettelijke kaders. Hiervoor worden sjablonen beschikbaar gesteld die voldoen aan de digitale toegankelijkheidsvereisten en kunnen documenten geautomatiseerd worden geanonimiseerd. Het is zaak om zorgvuldig te beslissen waar anonimiseren het beste in de architectuur van de gemeente Winterswijk landt. Gemeente Winterswijk wil gefundeerde keuzes maken bij de diverse publicatie-opties die vanuit de overheid en commerciële partijen worden geboden. We streven naar een optimale cross-functionele benadering bij publiceren, archiveren en anonimiseren.

Bijlage Jaarverslag

Bijlage Beleidsindicatoren

Inleiding

In deze bijlage zijn de, voor iedere gemeente, verplicht voorgeschreven beleidsindicatoren opgenomen. De gegevens zijn afkomstig van de openbare bron 'Waarstaatjegemeente', per 22-02-2023. Om enige context voor de scores mee te geven hebben we telkens de drie meest actuele jaren opgenomen voor zowel Winterswijk als het landelijk gemiddelde. De genoemde jaren zijn van de zogenaamde peildata, voor de meeste indicatoren geldt dat 2021 het meest actuele peiljaar is, soms 2020 en in een aantal gevallen 2022.

Peiljaar	Winterswijk	Nederland	Peiljaar	Winterswijk	Nederland
Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren			Werkloze jongeren in % 16 t/m 22 jarigen		
2022	7	8	2022	2%	1%
2021	6	8	2021	1%	2%
2020	9	11	2020	2%	2%
Misdrijven - Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners			Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners		
2023	1,2	2,5	2023	294,2	344,8
2022	1,5	2,3	2022	308,7	366,7
2021	2,1	1,8	2021	363,9	431,2
Misdrijven - Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners			Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar		
2023	4,4	4,3	2023	646,7	191,5
2022	5,1	4,5	2022	629,7	197,7
2021	4,5	4,4	2021	634	197,7
Misdrijven - Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners			Jongeren met jeugdhulp in % van alle jongeren tot 18 jaar		
2023	0,9	1,3	2023	13%	11,1%
2022	1,2	1,4	2022	15,2%	13,4%
2021	0,7	1,4	2021	14,5%	13,2%
Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag			Jongeren met jeugdbescherming in % van alle jongeren tot 18 jaar		
per 1.000 inwoners					
2023	5,6	5,8	2023	0,9%	1,0%
2022	5,1	6,0	2022	1,2%	1,2%
2021	5,2	6,1	2021	1,4%	1,2%
Functiemenging in %			Jongeren met jeugdreclassering in % van alle jongeren van 12 tot 18 jaar		
2022	52,3%	53,8%	2023	0,2%	0,3%
2021	51,5%	53,3%	2022	0,2%	0,3%
2020	51,7%	53,3%	2021	0,3%	0,3%
Vestiging (van bedrijven) per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar			Cliënten met een maatwerkarrangement WMO per 10.000 inwoners		
2022	157,7	174,1	2022	680	710
2021	149,6	164,9	2021	710	niet bekend
2020	144,2	158,1	2020	niet bekend	700
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen			Omvang huishoudelijk restafval per kg/inwoner		
2022	2,8	4,2	2022	54	148
2021	2.8	2,7	2021	60	164
2020	1,9	2,7	2020	62	171
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen			Gemiddelde WOZ waarde in duizend €		
2022	18	24	2023	286	368
2021	18	20	2022	253	317
2020	10	20	2021	227	290
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) in %			Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen		
2023	2,4%	2,4%	2022	4,7	9,3
2022	2,1%	2,4%	2021	3,7	8,9
2021	1,8%	1,9%	2020	6,5	8,9
Niet-sporters in %			Demografische druk in %		
2022	48,3%	46,4%	2023	81,3%	70,3%
2020	55,3%	49,2%	2022	81,1%	70,3%
2016	46,7%	48,7%	2021	80,2%	70,1%
Banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar			Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden in €		
2022	812,4	825,4	2023	709	860
2021	780,9	805,7	2022	626	823
2020	783	796,4	2021	562	733
Jongeren met een delict voor de rechter in % 12 t/m 21 jarigen			Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden in €		
2022	1%	1%	2023	878	942

2020	1%	1%	2022	884	905
2019	1%	1%	2021	818	810
Kinderen in uitkeringsgezin in % kinderen tot 18 jaar			Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit		
2022	5%	6%	2021	15,8%	33,1%
2021	5%	6%	2020	13,3%	26,8%
2019	5%	6%	2019	8,8%	20,0%
Netto arbeidsparticipatie in %					
2023	72,1%	72,2%			
2022	72,0%	72,2%			
2021	70,0%	70,4%			

Bedrijfsvoering

Naam indicator	Eenheid	Bron	Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023
Formatie	Fte per 1000 inwoners	Eigen gegevens	6,74 fte	6,83 fte	7,06 fte	7,56
Bezetting	Fte per 1000 inwoners	Eigen gegevens	6,50 fte	6,55 fte	6,67 fte	7,55
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen jaarrekening	€ 691	€ 725	€ 745	€ 673
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom regulier personeel en totale kosten inhuur externen.	Eigen jaarrekening	15,34%	15,87%	21,60%	21,18%
Overhead	% van totale kosten	Eigen jaarrekening	6,97%	8,33%	6,84%	8,82%

Financiële jaarrekening 2023

Balans

Balans

De niet uit de balans blijkende verplichtingen bedragen € 185 miljoen. Het grootste deel betreft verplichtingen naar het Waarborgfonds Sociale Woningbouw en inkoopcontracten’.

ACTIVA (bedragen * € 1.000)	31-12-2022	31-12-2023	PASSIVA (bedragen * € 1.000)	31-12-2022	31-12-2023
Vaste activa			**Vaste passiva**		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.301	1.017	Algemene reserve	49.492	48.738
Immateriële vaste activa	**1.301**	**1.017**	Bestemmingsreserves	4.406	4.078
			Gerealiseerd resultaat	**4.534**	**8.080**
			Eigen vermogen	**58.432**	**60.896**
Materiële vaste activa met economisch nut	69.699	68.387			
Mat. Vaste activa waar heffing tegenover staat	27.290	27.597			
Materiële vaste activa met maatschappelijk nut	31.345	32.485			
Materiële vaste activa	**128.334**	**128.469**	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.036	5.234
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	2.392	2.392	Voorzieningen ter egalisatie van kosten	2.003	1.965
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschapp.	45	45	Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden (riool)	2.933	2.625
Leningen aan overige verbonden partijen	4.386	5.241	**Voorzieningen**	**9.971**	**9.825**
Overige langlopende leningen	1.675	985			
Financiële vaste activa	**8.499**	**8.664**	Onderhandse leningen van binnenlandse bankenen overige fin.instellingen	56.241	50.670
			Onderhandse leningen van openbare lichamen	15.000	27.575
			Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	**71.241**	**78.245**
Totaal vaste activa	**138.134**	**138.150**	**Totaal vaste passiva**	**139.644**	**148.967**
Vlottende activa			**Vlottende passiva**		
Bouwgronden in exploitatie	7.265	7.172	Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in art.1 onderdeel a van de Wet financiering decentrale overheden	17.500	
Voorraden	**7.265**	**7.172**	Overige schulden	5.171	8.075
Vorderingen op openbare lichamen	12.936	9.457	**Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar**	**22.671**	**8.075**
Overige vorderingen	1.824	1.940			
Schatkistbankieren	4.811	6.932			
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**19.571**	**18.329**			
Banksaldi	637	1.035	Verplichtingen begrotingsjaar	4.641	5.412
Liquide middelen	**637**	**1.035**	Vooruitontvangen bedragen Europese en Nederlandse Overheid	4.746	7.854
			Overige vooruitontvangen bedragen	157	150
Overlopende activa	**6.251**	**5.771**	**Overlopende passiva**	**9.544**	**13.416**
Totaal vlottende activa	**33.724**	**32.308**	**Totaal vlottende passiva**	**32.215**	**21.491**
Totaal generaal	**171.859**	**170.458**	**Totaal generaal**	**171.859**	**170.458**

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Tabel baten en lasten

In onderstaand overzicht zijn de afwijkingen aangegeven tussen de definitieve begroting 2023 en de jaarrekening 2023. De afwijkingen worden toegelicht op basis van de laatst vastgestelde financiële prognose 2023.

De planning en control cyclus van de gemeente Winterswijk is zo ingericht dat de Raad twee keer per jaar middels de financiële prognoses geïnformeerd wordt over de budgetontwikkelingen die leiden tot begrotingswijzigingen. Deze prognoses worden vastgesteld door de Raad. Ondanks zorgvuldig budgetbeheer is het niet altijd mogelijk om tussentijds te anticiperen op de exacte gevolgen van 'openeindregelingen' zoals de bijstand en de WMO, op de uitvoering van investeringen en op eindafrekeningen van Rijksbijdragen.
Het gerealiseerd resultaat 2023 bedraagt na bestemming van reserves € 8.080.000 voordelig. Ten opzichte van de begroting 2023 met een voordelig saldo van € 667.000 is het rekeningsaldo 2023 € 7.413.000 hoger uitgevallen. In de toelichtingen is dit verschil nader verklaard.

Exploitatie	Begroting 2023			2e financiële prognose 2023			Realisatie 2023				
Programma (*1.000)	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Verschil**	
1 Sociaal krachtig Winterswijk	11.678	-34.386	-22.708	13.022	-35.533	-22.512	13.624	-36.617	-22.993	-481	N
2 Meedoen in Winterswijk	13.794	-36.305	-22.511	16.246	-39.199	-22.953	19.101	-39.712	-20.611	2.342	V
3 Wonen en werken in Winterswijk	16.512	-27.844	-11.332	15.951	-29.301	-13.350	12.456	-23.476	-11.020	2.330	V
4 Bestuurlijk Winterswijk	75.937	-18.194	57.743	1.359	-20.675	-19.316	1.631	-20.194	-18.563	755	V
5 Inkomsten van Winterswijk				73.973	-205	73.768	78.212	-2.561	75.652	1.886	V
Totaal Programma's	**117.921**	**-116.729**	**1.194**	**120.552**	**-124.914**	**-4.362**	**125.024**	**-122.560**	**2.465**	**6.828**	**V**

Exploitatie	Begroting 2023			2e financiële prognose 2023			Realisatie 2023				
Programma (*1.000)	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Verschil**	
Onttrekkingen											
2. Crisis en Herstelplan (onttrekking uit algemene reserve)	75		75			0			0	0	V
2. Reserve Aanpak inburgering nieuwkomers	0		0				58		58	58	V
3. Bestemmingsreserve Notaristuin	2		2	16		16	5		5	-11	V
3.Bestemmingsreserve Inzamelstructuur huishoudelijk afval	26		26			0	44		44	44	V
3.Bestemmingsreserve Omgevingswet	92		92	100		100	100		100	0	V
3.Bestemmingsreserve Onderhoud graven	156		156			0	629		629	629	V
3.Bestemmingsreserve Stedelijke herverkaveling	88		88			0	79		79	79	V
4. Bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling	522		522	375		375	224		224	-151	V
4.Algemene reserve	1.687		1.687	5.123		5.123	0		0	-5.123	V
4.Bestemmingsreserve Doorgeschoven activiteiten	4.478		4.478	6.942		6.942	6.881		6.881	-61	V
Toevoegingen											
2.Reserve verduurzaming sportlocaties	0	-25	-25		-25	-25		-25	-25	0	N
3.Bestemmingsreserve Omgevingswet	0	-100	-100			0		0	0	0	-
4. Bestemmingsreserve Doorgeschoven activiteiten	0	-3.464	-3.464		-7.477	-7.477		-2.354	-2.354	5.123	N
4.Algemene reserve	0	-172	-172			0		0	0	0	V
4.Verduurzaming gemeentegebouwen	0	-25	-25		-25	-25		-25	-25	0	V
Mutaties reserves	**7.126**	**-3.786**	**3.340**	**12.556**	**-7.527**	**5.029**	**8.020**	**-2.404**	**5.616**	**587**	**N**
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**125.047**	**-120.515**	**4.534**	**133.108**	**-132.441**	**667**	**133.044**	**-124.964**	**8.080**	**7.415**	**V**

Toelichting

Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk.
Door met name hogere de uitgaven in de Jeugdhulp is er een nadeel van € 420.000 ontstaan binnen dit programma.
Programma 2 Meedoen in Winterswijk.
De opvang ontheemden Oekraïne heeft een fors voordelig resultaat opgeleverd. Daarnaast zijn de lasten voor de energietoeslag niet meer in de begroting 2023 verwerkt omdat het besluit vanuit Den Haag te laat is genomen voor verwerking in de 2e prognose 2023. Deze beide zaken hebben er in hoofdzaak toe geleid dat er een voordeel van € 2.342.000 behaald is in dit programma.
Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk.
Door een voordeel op de grondexploitatie en het overhevelen van niet bestede middelen bij een aantal projecten heeft geleid tot een voordeel van € 2.330.000 binnen dit programma.
Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk.
Door lagere ICT gerelateerde kosten is het voordelig verschil binnen dit programma grotendeels verklaard. Deze middelen worden overgeheveld naar 2024.
Programma 5 Inkomsten van Winterswijk.
Door met name hogere kortlopende rentebaten en een hogere Algemene uitkering is het saldo binnen dit programma positief uitgevallen.

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van een gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. In tegenstelling tot specifieke dekkingsmiddelen kan een gemeente algemene dekkingsmiddelen dus vrij besteden.

Exploitatie	Begroting 2023		Begroting tm prognose 2 2023		Realisatie 2023	
Omschrijving (* € 1000)	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
Algemene dekkingsmiddelen	71.937		75.443		77.122	
Overhead		-9.720		-11.846		-11.465
Heffing Vennootschapsbelasting		0		0		0
Onvoorzien		36		36		30
	71.937	**-9.684**	**75.443**	**-11.810**	**77.122**	**-11.435**

Waarderingsgrondslagen

Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft. Dit besluit is met ingang van 1 januari 2004 in werking getreden.
Aan de debetzijde- ofwel de linkerkant van de balans staat een opsomming van alle zogenoemde activa, dit zijn de bezittingen van de gemeente.
De creditzijde- ofwel de rechterkant van de balans geeft inzicht in de financiering van deze bezittingen. Dit worden de passiva genoemd, bestaande uit het eigen vermogen en de schulden, het zogenoemde vreemd vermogen.
Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 28 september 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Waarderingsgrondslagen algemeen

De bedragen in de tabellen staan uitgedrukt in duizend euro tenzij anders vermeld. Door afrondingsverschillen kan een optelling maximaal duizend euro afwijken. Ook in de tekstuele toelichting worden bedragen afgerond op duizend euro.

De waardering van de activa en de passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten (verkrijgings- of vervaardigingsprijs), tenzij bij de desbetreffende balanspost anders is vermeld. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Waarderingsgrondslagen personeelsgerelateerde kosten

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten verantwoord in het jaar dat uitbetaling plaats vindt. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt dan ook geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Daarbij moet worden gedacht aan overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Waarderingsgrondslagen rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
De financiële rechtmatigheid het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
- Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 28 september 2023 door de raad is vastgesteld;
- Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
- Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
- Een verantwoordingsgrens van 1 % (zijnde € 1.250.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
- Een rapporteringstolerantie van € 50.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Toelichting op de balans

Balans-vaste activa: bezittingen met een lange looptijd

Artikel 35 BBV beschrijft de afzonderlijke investeringen. Investeringen met economisch nut, investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven en investeringen uitsluitend met maatschappelijk nut in de openbare ruimte.

Investeringen met economisch nut

Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

De waardering van de vaste activa is gebaseerd op de historische kostprijs c.q. aanschafprijs, verminderd met bijdragen van derden en verminderd met de afschrijvingen. De activa zijn niet bezwaard met hypotheken en dergelijke.

Afschrijving vindt in principe plaats vanaf 1 januari na het jaar van ingebruikname. Dit met uitzondering van investeringen in automatisering. Deze worden afgeschreven vanaf 1 januari in het jaar van aanschaf.

De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de gemiddelde levensduur van de investeringen. Alle activa worden in principe lineair afgeschreven. Dit met uitzondering van investeringen in automatisering en nieuwe gebouwen waar op basis van de annuïtaire methode wordt afgeschreven. Door de annuïtaire methode worden de kapitaallasten gedurende de gehele afschrijvingstermijn geëgaliseerd. Bij de nieuwe gebouwen zijn goede onderhoudsprogramma's beschikbaar. Op basis van deze onderhoudsprogramma's zijn ook de onderhoudskosten via voorzieningen geëgaliseerd.

Door annuïtaire afschrijving én het vormen van onderhoudsvoorzieningen wordt de totale lastendruk gedurende de gebruiksduur dus zoveel als mogelijk geëgaliseerd.

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Deze investeringen met een economisch nut kunnen bijdragen aan het genereren van middelen, bijvoorbeeld door het vragen van rechten, heffingen, leges of prijzen voor de kosten van de investering. Dit betreffen investeringen in verband met riool- en afvalstoffenheffing.

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut

Investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut zijn onder andere wegen en openbaar groen. Dit zijn investeringen waar tegenover geen directe "eigen" opbrengsten staan, zoals de riolering, of een waarde hebben in het economisch verkeer zoals onroerend goed.

In principe kunnen deze investeringen direct ten laste van de exploitatie worden gebracht. Dit leidt echter tot een aanzienlijke aantasting van de reservepositie van de gemeente. Daarmee zou de bewegingsvrijheid voor de raad worden beperkt om op incidentele ontwikkelingen in te spelen. Daarom worden deze activa lineair afgeschreven gedurende de gebruiksduur van deze activa.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa zijn uitgaven waar geen gemeentelijke bezittingen tegenover staan. Dit zijn die activa die niet stoffelijk van aard zijn en die niet onder de financiële vaste activa worden begrepen. De bijdrage in activa van derden zijn verantwoord als immateriële vaste activa. De bijdragen aan activa in eigendom van derden worden lineair afgeschreven conform de afschrijvingstermijnen die gelden voor de eigen materiële activa.

De NIEGG (niet in exploitatie genomen gronden) is verantwoord als materiële vaste activa met economisch nut.
De kapitaallasten (rente en afschrijving) 2023 zijn gebaseerd op investeringen die voor 1 januari 2023 zijn afgerond. Met andere woorden, een investering die binnen het kalenderjaar, bijvoorbeeld 2022 wordt opgestart en afgerond dan wel in gebruik wordt genomen, wordt afgeschreven vanaf 1 januari 2023. Vanaf dat moment vindt ook toerekening van de rente plaats.
Voor een investering die niet eind 2023 is afgerond, worden geen kapitaallasten naar de programma's doorgerekend. Hierdoor worden de rentekosten van een investering die doorloopt naar het volgende kalenderjaar direct ten laste van het exploitatieresultaat gebracht.
Voor het totaaloverzicht van de afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de door de Raad vastgestelde financiële verordening, waar in de bijlage de afschrijvingstermijnen zijn opgenomen.
Financiële vaste activa
De financiële activa bestaan uit kapitaalverstrekkingen en leningen aan:
1. gemeenschappelijke regelingen;
2. verbonden partijen;
3. hypothecaire geldleningen aan medewerkers (sinds 1 januari 2009 worden geen nieuwe leningen meer verstrekt);

De waardering is gebaseerd op de verkrijgingsprijs dan wel vervaardigingsprijs, verminderd met - voor wat de geldleningen betreft - de aflossingen op de geldleningen. Op kapitaalverstrekkingen en geldleningen wordt in principe niet afgeschreven. De werkelijke waarde van deelnemingen kan hiervan afwijken.

Balans- vlottende activa: bezittingen met een korte looptijd

Vlottende activa zijn bezittingen met een relatief korte doorlooptijd. Dit betekent dat ze gemakkelijk in geld zijn om te zetten. Ze zijn "liquide".
Voorraden
De voorraden betreffen bouwgronden in de grondexploitatie.
Waardering vindt plaats tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of tegen lagere opbrengstwaarde indien marktontwikkelingen en -verwachtingen daartoe aanleiding geven. Verwachte verliezen worden op deze manier vroegtijdig genomen. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingkosten in mindering gebracht. Voor eventuele verwachte negatieve resultaten op de projecten is een voorziening gevormd. Rentetoerekening is gebaseerd op werkelijke rente en rekening houdend met verhouding vreemd en totaal vermogen. Een nadere toelichting is opgenomen in de paragraaf grondbeleid van het jaarverslag.
Uitzettingen met een rente typische looptijd korten dan één jaar
De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Een voorziening voor dubieuze debiteuren is getroffen en in mindering gebracht op de vorderingen. Vorderingen worden afgeboekt op het moment dat ze door faillissement of andere oorzaken ook daadwerkelijk oninbaar zijn.
Liquide middelen
De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa
De overlopende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Balans- vaste passiva

Eigen Vermogen
Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserves, de bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten. De algemene reserves zijn alle reserves die primair dienen als weerstandsvermogen om incidentele tegenvallers in de exploitatie op te vangen. De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestemming heeft meegegeven. Dit zijn vermogensbestanddelen die alleen in de aangegeven richting zijn aan te wenden.
Voorzieningen
Onder de voorzieningen zijn opgenomen, de op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en/of risico's, voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. De voorzieningen zijn gewaardeerd op nominale waarde. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf kapitaalgoederen is het beleid nader uiteengezet. Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:
- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten.
- Bestaande risico's op balansdatum ter zake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente-typische looptijd van één jaar of langer.

Balans- vlottende passiva

Overige kasgeldleningen
De kasgeldleningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
Overige schulden
De overige schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
Overlopende passiva
De overige passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
Vennootschapsbelasting
Vanaf 1 januari 2016 is de vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten ingevoerd. Dit houdt in dat gemeenten die winst of structurele overschotten behalen met activiteiten die concurreren met de markt vennootschapsbelasting gaan betalen.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Toelichting op onderstaande tabel. Het bedrag van - € 83 betreft de afrekening van het project Prorail beveiliging overwegen.

Omschrijving (* € 1000)	Boekwrde aan het begin van het begrotingsjaar	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden direct gerelateerd aan het actief	Afwaardering wegens duurzame waardevermindering en	Boekwrde aan het einde van het begrotingsjaar
	31-12-2022	2023	2023	2023	2023	2023	31-12-2023
Sportverenigingen	472			49			422
Verenigingsgebouwen	119			15			103
Aanleg busstation Stationsstraat	167			11			156
Prorail beveiliging overwegen	402	-83		0	115		204
Speeltuinwerk	141			10			131
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	1.301	-83	0	85	115	0	1.017

Materiële vaste activa

Omschrijving (* € 1000)	Boekwrde aan het begin van het begrotingsjaar	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijving	Bijdragen van derden direct gerelateerd aan het actief	Afwaardering wegens duurzame waardeverminderingen	Boekwrde aan het einde van het begrotingsjaar
	31-12-2022	2023	2023	2023	2023	2023	31-12-2023
Materiele activa met Economisch nut	69.699	666		1.978			68.387
Mat. Vaste activa waar heffing tegenover staat	27.290	1.005		698			27.597
Materiele activa met Maatschappelijk nut	31.345	3.577		2.143	294		32.485
Materiele activa	**128.334**	**5.248**	**0**	**4.819**	**294**	**0**	**128.469**

Verloopoverzicht

In onderstaande tabel is een nadere specificatie per activasoort opgenomen.

Omschrijving (* € 1000)	Boekwrde aan het begin van het begrotingsjaar	Investeringen	Desinvestering	Afschrijving	Bijdragen van derden direct gerelateerd aan het actief	Afwaardering wegens duurzame waardeverminderingen	Herrubricering economisch naar maatschappelijk nut	Boekwrde aan het einde van het begrotingsjaar
	31-12-2022	2023	2023	2023	2023	2023	2023	31-12-2023
Gronden en terreinen	6.705	169						6.874
Woonruimten	17							17
Bedrijfsgebouwen	55.400	-11		1.025				54.364
Grond-weg en waterbouwkundige werken	5.106	385		267				5.224
Vervoermiddelen	70			17				53
Machines, apparaten en installaties	1.714	111		506				1.319
Overige materiele activa	686	12		163				535
Mat. Vaste activa Economisch Nut	69.699	666	0	1.978	0	0	0	68.387
Overige materiele activa	27.290	1.005		698				27.597
Mat. Vaste activa waar heffing tegenover staat	27.290	1.005	0	698	0	0	0	27.597
Gronden en terreinen maatsch.nut	1							1
Grond- weg en waterbouwk.werken maatsch.nut	31.274	3.577		2.135	294			32.422
Overige materiele activa maatsch.nut	70			8				62
Materiele activa met Maatschappelijk nut	31.345	3.577	0	2.143	294	0	0	32.485
Materiele activa	**128.334**	**5.248**	**0**	**4.819**	**294**	**0**	**0**	**128.469**

Niet in exploitatie genomen gronden

Boekwaarde complexen in materiële vaste activa (voormalig NIEGG) (* € 1000)			
	Complex	**boekwaarde 31-12-2022**	**boekwaarde 31-12-2023**
16	Narcisstraat Transformatie	846	846
28	Ribeslaan	0	10
	totaal bruto	846	856
	af: voorziening complexen in vaste activa	216	324
	netto-boekwaarde in materiële vaste activa	**630**	**532**

Financiële vaste activa

Omschrijving (* € 1000)	Saldo 31-12-2022	Verstrekking 2023	Aflossing 2023	Afwaardering 2023	Saldo 31-12-2023
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	2.392				2.392
Kapitaalverstrekking aan gemeensch.regelingen	45				45
Leningen aan verbonden partijen	4.386	708	253		4.841
Overige langlopende leningen	1.675	5	295		1.385
Overige uitzettingen >1jr	0				0
Financiële vaste activa	**8.499**	**713**	**548**	**0**	**8.664**

Schatkistbankieren

Omschrijving (* € 1000)	Kwartaal I	Kwartaal II	Kwartaal III	Kwartaal IV
Kwartaalcijfers op dag basis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	333	673	616	598

Vlottende activa

Voorraden

Boekwaarde Bouwgrond in exploitatie (BIE)			
	(* € 1000)		
	Complex	boekwaarde 31-12-2022	boekwaarde 31-12-2023
12	Eelink	-130	-581
15	Complex Parallelweg	891	666
19	Gaxel	190	196
20	Zonnebrink (vm Driemark)	-71	-69
21	Boterstraat (vm Driemark)	-124	-24
61	Spoorzone emplacement	2.881	3.014
62	De Vlijt	5.109	5.440
91	Bedrijvenlandgoed Slinge	859	892
	totaal bruto	9.605	9.534
	af: voorziening complexen BIE	2.340	2.362
	netto-boekwaarde BIE	**7.265**	**7.172**

Verloop grondexploitatie

(* € 1000)		Boekwaarde	Van/naar	Vermeerderingen	Verminderingen	Resultaat	Boekwaarde	Uitgaven	Opbrengsten	Nominaal resultaat
Complex nr.	Complex	1-1-2023	andere rubriek	2023	2023	2023	31-12-2023	na 2023	na 2023	
	Grondexploitatie in exploitatie									
12	Eelink	-130	-	34	530	45	-581	649	98	40
15	Project Parallelweg	891	-	25	250	-	666	13	-	-14
19	Gaxel dienstencentrum	190	-	6	-	-	196	158	366	2
20	Zonnebrink	-71	-	4	-	-3	-70	67	-	3
21	Boterstraat	-124	-	79	-	21	-24	24	-	1
24	Pelkpark fase 3	-	-	-	-	-	-	272	275	-
61	Spoorzone emplacement	2.881	-	133	-	-	3.014	208	3.990	653
62	De Vlijt	5.109	-	341	9	-	5.441	2.160	6.281	-126
91	Bedrijvenlandgoed Slinge	859	-	33	-	-	892	26	781	-3
	Subtotaal	9.605	-	655	789	63	9.534	3.577	11.791	556
af:	Verliesvoorziening BIE	-2.340	-			-22	-2.362			
	Afronding									
	Totaal	**7.265**	**-**	**655**	**789**	**41**	**7.172**	**3.577**	**11.791**	**556**

Uitzettingen met een rente typische looptijd < 1 jaar

De vorderingen op openbare lichamen zijn gedaald t.o.v. 31 december 2022. Op basis van de ouderdom van de openstaande nota's is een voorziening oninbaar opgenomen.

Vorderingen (* € 1.000)	31-12-2022	31-12-2023
Vorderingen op openbare lichamen	12.936	9.457
Bruto vorderingen	1.796	2.086
Debiteuren lokale heffingen	169	189
Voorziening oninbaar	-141	-335
Totaal	**14.760**	**11.397**

Liquide middelen

Liquide middelen (* € 1.000)	31-12-2022	31-12-2023
Banksaldi	637	1.035
Totaal	**637**	**1.035**

Overlopende activa

Overlopende activa (* € 1000)	31-12-2022	31-12-2023
Vooruitbetaalde bedragen	1.718	1.473
Nog te ontvangen bedragen	4.518	4.286
Overige overlopende activa	15	12
Totaal	**6.251**	**5.771**

Vaste passiva

Inleiding

De passiva die zijn opgenomen op de rechterkant van de balans, geven inzicht in de wijze waarop de bezittingen (de activa) zijn gefinancierd.

De vaste passiva zijn de financieringsmiddelen die een relatief lange doorlooptijd kennen, namelijk het eigen vermogen en de langlopende schulden.

Eigen Vermogen

Omschrijving (*1000)	Saldo 31 dec 2022	Resultaatbestemming 2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31 dec 2023
Algemene reserve					
Algemene Reserve - vrij besteedbaar	49.492	-753			48.739
Totaal algemene reserve	**49.492**	**-753**	**0**	**0**	**48.739**
Overige bestemmingsreserves					
Bestemmingsreserve inzamelstructuur afval	44			44	0
Bestemmingsreserve personeel en organisatie	530	226		224	532
Bestemmingsreserve onderhoud graven	629			629	0
Bestemmingsreserve stadsuitleg	107				107
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	252				252
Bestemmingsreserve Stedelijke herverkaveling	388			79	309
Reserve Omgevingswet	124			100	24
Reserve Aanpak inburgering nieuwkomers	186			58	128
Reserve verduurzaming sportlocaties	50		25		75
Reserve verduurzaming gemeentegebouwen	50		25		75
Reserve Notaristuin 2.0	226			5	221
Reserve doorgeschoven budgetten	1.820	5.061	2.354	6.881	2.354
Totaal bestemmingsreserve	**4.406**	**5.287**	**2.404**	**8.020**	**4.077**
Gerealiseerd resultaat					8.080
Totaal eigen vermogen	**53.898**	**4.534**	**2.404**	**8.020**	**60.896**

Korte toelichting per reserve

Bestemmingsreserve inzamelstructuur afval
Deze bestemmingsreserve is bedoeld ter dekking van een deel van de uitgaven voor het Project Huishoudelijk Grondstoffenbeleidsplan.
Bestemmingsreserve organisatieontwikkeling
Deze reserve is bedoeld om de kosten te dekken die te voortkomen uit onze ambities en opgaven in de breedste zin. Investeren in onze mensen, ICT en organisatie en het opvangen van de fluctuaties binnen de bedrijfsvoering. De omvang van deze reserve bedraagt maximaal 10% van onze loonsom.
Bestemmingsreserve Onderhoud graven
Om de exploitatietekorten van € 130.000 per jaar te kunnen dekken, zal jaarlijks dit tekort uit de bestemmingsreserve moeten worden onttrokken. In 2013 is gestart met het opstellen van een plan om het jaarlijkse exploitatietekort terug te dringen.
Bestemmingsreserve stadsuitleg
Deze bestemmingsreserve is bedoeld voor toekomstige financiering van infrastructurele werken van bovenwijks belang, waarbij de dekking komt uit bouwgrondexploitatie.
Bestemmingsreserve Sociaal Domein
De raad heeft bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 ingestemd met de vorming een bestemmingsreserve voor innovatie / ontwikkeling binnen het Sociaal Domein.
Bestemmingsreserve stedelijke herverkaveling
Stedelijke herverkaveling heeft als doel de leefbaarheid van Winterswijk te vergroten. Overbodige meters vastgoed worden aan de markt onttrokken en de vraag concentreert zich op de ruimtelijk en economisch beste plekken in Winterswijk en de regio. Kosten worden uit deze bestemmingsreserve gedekt.

Bestemmingsreserve Omgevingswet
Deze reserve is bij de Kadernota 2017 ingesteld voor de invoeringskosten van de omgevingswet. De invoeringsdatum van de wet is herhaaldelijk uitgesteld. De beoogde invoeringsdatum is nu vastgesteld op 1-1-2023. Na invoering van de wet zal de reserve worden opgeheven. Een eventueel resterend saldo zal ten gunste van de algemene reserve worden gebracht.
Bestemmingsreserve Aanpak inburgering nieuwkomers
Deze Reserve is bedoeld als financiële dekking ten behoeve van de voorbereiding op en implementatie van de nieuwe wet inburgering 2021.
Reserve verduurzaming sportlocaties
Het verduurzamen van de gebouwen gebeurd over het algemeen op zo natuurlijk mogelijke momenten via het MJOP. In 2020 zijn de MJOP van de gebouwen geactualiseerd.
Aanvullend hierop is er voor de jaren 2021-22-23 duurzaamheidreserve van € 25.000 toegevoegd om eventuele onverwachte situaties in de aanbestedingen op te vangen.
Reserve verduurzaming gemeentegebouwen
Het verduurzamen van de gebouwen gebeurd over het algemeen op zo natuurlijk mogelijke momenten via het MJOP. In 2020 zijn de MJOP van de gebouwen geactualiseerd.
Aanvullend hierop is er voor de jaren 2021-22-23 duurzaamheidreserve van € 25.000 toegevoegd om eventuele onverwachte situaties in de aanbestedingen op te vangen.
Bestemmingsreserve Notaristuin 2.0
Bestemmingreserve van is in 2020 gevormd ter dekking van de kapitaallasten voor de herinrichting van de Notaristuin.
Bestemmingsreserve doorgeschoven budgetten
Doel van deze reserve is het overhevelen van niet bestede budgetten voor specifieke activiteiten die over de jaargrens heen schuiven. Het gaat daarbij uitsluitend om doorgeschoven middelen voor activiteiten waarvoor geen specifieke bestemmingsreserves zijn ingesteld. Deze middelen zijn in principe uitsluitend gedurende het volgende begrotingsjaar binnen de reserve beschikbaar en vallen vrij in het rekeningresultaat indien besteding niet tijdig heeft plaatsgevonden.

Totaal Voorzieningen

Omschrijving (*1000)	Saldo aan het begin van het begrotingsjaar	Toevoegingen	Ten gunste van de rekening van baten en lasten vrijgevallen bedragen	Aanwendingen	Saldo aan het eind van het begrotingsjaar
	31-12-2022	2023	2023	2023	31-12-2023
Algemene voorzieningen	5.036	890	0	691	5.234
Onderhoudsvoorzieningen	2.003	512	0	550	1.965
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden (riolering)	2.933	0	308		2.625
Sub Totaal	**9.971**	**1.403**	**308**	**1.241**	**9.825**

Algemene Voorzieningen

VRZ Uitvoering wet APPA (Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers)
De pensioenvoorziening voor wethouders is gebaseerd op actuariële berekeningen. De hierbij gehanteerde rekenrente bedraagt 3,16%. Bij de berekening is de gehanteerde sterftetabel gebaseerd op GBM/GBV 2016/2021.

VRZ Voormalig personeel
Uit deze voorziening worden de pensioenen en wachtgelden van oud wethouders en ww-gelden van medewerkers betaald. Elk jaar wordt door HR een berekening gemaakt van de toekomstige toevoegingen en verminderingen.
Invulling cao-gelden OR
In het kader van de in 2000 of 2001 afgesloten CAO is 0,1 % van de loonsom beschikbaar gesteld voor lokaal beleid. Jaarlijks is dus 0,1% van de loonsom beschikbaar. De 0,1 % van de loonsom is voor algemeen beleid, in overleg met het LO, beschikbaar gesteld aan “cao ambtenaren”. In 2023 is geen gebruik gemaakt van deze voorziening.

Omschrijving (*1000)	Saldo aan het begin van het begrotingsjaar	Toevoegingen	Ten gunste van de rekening van baten en lasten vrijgevallen bedragen	Aanwendingen	Saldo aan het eind van het begrotingsjaar
	31-12-2022	2023	2023	2023	31-12-2023
Algemene Voorzieningen					
Uitvoering wet APPA	2.243	228		380	2.091
RVU personeel Winterswijk	0	41			41
RVU medewerkers WSW	0	209			209
VRZ Voormalig personeel	2.713	413	0	311	2.815
Invulling CAO-gelden OR	80				80
Sub Totaal	**5.036**	**890**	**0**	**691**	**5.234**

Overige voorzieningen

Voorziening riolering
Het door de raad vastgestelde GWP 2019-2023 is leidend voor de jaarlijkse mutatie aan de voorziening bij de JR 2021 tm 2025. Het uitgangspunt van de onttrekking van € 308.000 is de begrote onttrekking van € 370.000 minus het voordelig verschil aan de lastenkant van € 62.000. De gevormde voorziening betreft tariefegalisatie cf. art 44 lid 2 BBV. Opbrengsten van rioolheffing die nog niet zijn besteed moeten worden opgenomen in een voorziening. Deze voorziening kan worden gebruikt om toekomstige tariefstijgingen te voorkomen.
Onderhoudsvoorzieningen
De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een Meerjarig Onderhoud Plan (MJOP) van het uit te voeren groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen. Rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die hiervoor zijn geformuleerd. Uit de voorzieningen worden de onderhoudskosten betaald overeenkomstig de MJOP. In de paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen is het beleid nader uiteengezet.

Omschrijving (*1000)	Saldo aan het begin van het begrotingsjaar	Toevoegingen	Ten gunste van de rekening van baten en lasten vrijgevallen bedragen	Aanwendingen	Saldo aan het eind van het begrotingsjaar
	31-12-2022	2023	2023	2023	31-12-2023
Onderhoudsvoorzieningen gemeentelijke gebouwen					
Onderhoudsvoorzieningen	2.003	512		549	1.965
Voorzieningen					
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden (riolering)	2.933		308		2.625
Sub Totaal	**4.936**	**512**	**308**	**549**	**4.590**

Vaste schulden

Naast het eigen vermogen en de voorzieningen zijn de (vaste) activa ook voornamelijk gefinancierd door langlopende schulden.
De rentelasten van de vaste schulden bedragen voor 2023 € 1.948.000 (2022: € 1.683.000).

Nadere toelichting is gegeven in paragraaf D Financiering.

Onderhandse geldleningen (*1000)	31-12-2022	31-12-2023
Schuldrestant per 1 januari	64.212	71.241
Opgenomen geldleningen	12.000	18.500
Aflossing	4.971	11.496
Saldo per 31 december	**71.241**	**78.245**

Vlottende passiva

Inleiding

Kortlopende schulden (* € 1000)	31-12-2022	31-12-2023
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	17.500	-
Overige schulden	5.171	8.075
Totaal	**22.671**	**8.075**

Overlopende passiva

Overlopende passiva (* € 1000)	31-12-2022	31-12-2023
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel*	**4.746**	**7.854**
* Het Rijk	4.176	7.524
* Overige Nederlandse overheidslichamen	570	330
Overige vooruit ontvangen bedragen	157	150
Verplichtingen begrotingsjaar	4.641	5.412
Totaal	**9.544**	**13.416**

Vooruit ontvangen bedragen

Toelichting:
Voor de kosten van opvang van Oekraïense vluchtelingen worden wij gecompenseerd door het Rijk. Het voorschot dat wij ontvangen hebben, is hoger dan de kosten die we in 2023 gemaakt hebben. De niet bestede middelen boeken we als vooruitontvangen bedrag. Op het moment dat wij de definitieve beschikking van het Rijk over 2023 ontvangen laten we het bedrag vrijvallen.

Code	Omschrijving (bedragen * € 1000)	Saldo 31-12-2022	Onttrekking	Toevoeging	Saldo 31-12-2023
	Vooruit ontvangen bijdragen EU				
	Vooruit ontvangen bijdragen Rijk				
H32	Verleningsbeschikking RIJK	0		269	269
E84	Sanering verkeerslawaai	69			69
G10	Inburgering	152	424	300	28
G10	Wet inburgering	0		46	46
C94	Reductie Energiegebruik	38	38		0
C55	Aanpak energiearmoede	630	186	269	713
-	Huisvesting AZC/ISK (OHBA regeling 2022)	735	270		465
B2	Toeslagenproblematiek	15			15
H8	Lokaal Sportakkoord	14	14		0
C32	Aanpassing schoolgebouwen (SUVIS)	232	232		0
H4	SPUK	43	43		0
H4	SPUK verkeersmaatregelen	267			267
H4	SPUK zwembaden	0		43	43
D14	Nationaal Programma Onderwijs	284	76	142	350
H12	Preventieakkoord	14	34	20	0
-	Herinrichting Markt	43	43		0
A16	Hulp aan Oekrainers	1.564	1.564	2.534	2.534
G13	Onderwijsroute	25	25		0
A24	Overlastgevende asielzoekers	50	50		0
D22	Voorschoolse educatie ontheemde peuters	0	29	45	16
H30	Gala leefomgeving	0		1	1
H30	Gala welzijn op recept	0	10	10	0
H30	Gala versterken sociale basis	0		11	11
H30	Gala één tegen eenzaamheid	0		11	11
H30	Gala Coörd.kosten reg.aanpak preventie	0	16	16	0
H30	Gala valpreventie	0		95	95
H30	Gala aanpak overgewicht en obesitas	0		32	32
E87B	Subs. Deltaprogramma zoetwater Overijssel	0		48	48
H30	Gala kansrijke start	0		4	4
H30	Combinatiefunctie	0		54	54
H30	Gala mentale gezondheid	0		3	3
C94	Verduurzaming slecht geïsoleerde woningen	0		1.232	1.232
D8	Onderwijsachterstanden beleid	0	798	920	122
D23	Lokale bibliotheekvoorziening	0		220	220
F28	CDOKE regeling	0	153	567	414
C32	Aanpassing schoolgebouw EMMA	0		462	462
		4.176	4.005	7.354	7.524
	Vooruit ontvangen bijdragen overige overheid				
	Functioneel beheer erfgoed	0		17	17
	Landschapsprojecten provincie	47	13		34
	Restauratie Jacobstoren provincie	20	20		0
	OV chipkaart	6	6		0
	ZOOV pilot VIA	3	3		0
	ZOOV beheerskosten	169	169		0
	Productontwikk ZOOV op maat provincie	5			5
	SMP Erfsoorten	-1			-1
	Bodemtaken Omgevingswet	46	9		37
	ADC Subsidie (8RHK, regie)	83		101	184
	Vrijheid 1572	16			16

	Winterfonds	138	138		0
	Onafhankelijke cliëndersteuning	38			38
		570	358	118	330
	Totaal	**4.746**	**4.363**	**7.472**	**7.854**

Overige vooruit ontvangen bedragen

Omschrijving (bedragen * € 1000)	Saldo 31-12-2022	Onttrekking	Toevoeging	Saldo 31-12-2023
Parkeerbijdragen	23			23
Nieuwe Gelle	47			47
Meddo Roetendael Meddo bijdr stadsuitleg	13			13
Meddo Roetendael Meddo overige inkomsten	47			47
Parkeerbeheer Dullvast	20			20
OV chipkaart terminals	7	7		0
Totaal	**157**	**7**	**0**	**150**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Naast de directe schulden heeft de gemeente ook een aantal verplichtingen die niet direct uit de balans blijken. Het betreft waarborgen voor geldleningen die derden zijn aangegaan.

Gewaarborgde geldleningen (*1.000)	Oorspronkelijk bedrag van lening	Lening bedrag 1-1-2023	Lening bedrag 31-12-2023	Percentage borgverlening
Stichtingen en verenigingen	1.731	786	756	100%
Hypotheken eigen woningen	n.b.	531	373	50%
Totaal	**1.731**	**1.317**	**1.129**	

Overige niet uit de balans blijkende verplichtingen

Naast de gewaarborgde leningen is er nog een aantal niet uit de balans blijkende verplichtingen. In het kader van de sociale woningbouw zijn door de gemeente garanties afgegeven op leningen van de woningbouwcorporatie. Het betreft garantstellingen van in totaal € 119,3 miljoen.
Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) borgt leningen van woningcorporaties. Corporaties zijn hierdoor in staat om met gunstige financieringsmogelijkheden sociale huurwoningen te realiseren en in stand te houden. Het rijk en de gemeenten staan elk voor 50% in de achtervang bij het WSW (25% wordt verdeeld over alle gemeenten en 25% wordt toegerekend aan één gemeente die in de leningovereenkomst is vermeld of aan de gemeenten waar de corporatie sociale huurwoningen bezit). Wanneer een corporatie in financiële problemen raakt, zorgt het WSW dat rentebetalingen en aflossing van leningen doorgaan. Het WSW betaalt dit uit eigen kapitaal. Dat kapitaal kan worden aangevuld door obligo bij alle deelnemende corporaties op te halen. Pas wanneer dat onvoldoende is, komen rijk en gemeenten als achtervanger in beeld om renteloze leningen te verstrekken. Het risico voor de achtervangers is overigens beperkt, tot nu toe heeft het WSW daar nooit een beroep op gedaan.

Verplichting	Omvang	Toelichting
Garanties	119.301.808	De omvang van waarvoor de gemeente garant staat
Inkoopverplichtingen	55.298.957	
Spaaruren	743.058	De verlofuren van de medewerkers per 31-12-2023
Aanbestede werken	5.047.158	Projecten voor 2023
Subsidieverplichtingen	5.367.223	
	185.758.204	

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Inleiding

Het budgetrecht van de gemeenteraad houdt in dat het college van burgemeester en wethouders in principe alleen uitgaven mag doen en verplichtingen mag aangaan na toestemming van de gemeenteraad. Met de vaststelling van de begroting en de begrotingswijzigingen geeft de gemeenteraad het college van burgemeester en wethouders deze toestemming.
Begrotingsrechtmatigheid houdt in dat de uitgaven binnen de begrote budgetten moeten blijven. Begrotingsoverschrijdingen zijn onrechtmatig op basis van de kadernota rechtmatigheid.
Het komt voor dat uitgaven of inkomsten niet passen binnen de begroting. De uitgave of inkomst is dan eigenlijk onrechtmatig.
De gemeenteraad heeft de inkomst of uitgave niet goedgekeurd. Toch zijn er ook uitgaven en inkomsten die niet binnen de begroting passen maar die duidelijk wel rechtmatig zijn.
De afwijkingen in de lasten kunnen in vier categorieën ingedeeld worden, te weten:

1. compensatie door direct gerelateerde opbrengsten;
2. passend binnen bestaand beleid;
3. open einde regeling;
4. overige.

Exploitatie (exclusief reserves)	Begroot	Werkelijk		
Programma (*€ 1.000)	**Lasten**	**Lasten**	**Verschil**	**V/N**
1 Sociaal krachtig Winterswijk	35.533	36.617	1.084	N
2 Meedoen in Winterswijk	39.199	39.712	513	N
3 Wonen en werken in Winterswijk	29.301	23.476	-5.825	V
4 Bestuurlijk Winterswijk	20.675	20.194	-481	V
5 Inkomsten van Winterswijk	205	2.561	2.356	N
Totaal uitgaven	**124.914**	**122.560**	**-2.354**	**V**

Toelichting

Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk:
1.2 Maatschappelijke ondersteuning
Het verschil wordt met name veroorzaakt door hogere uitgaven integrale ondersteuning, woonvoorzieningen en ZOOV. Tegenover hogere uitgaven ZOOV staan ook hogere inkomsten, zodat dit budgetneutraal is.
Verder is hier sprake van open eind regelingen.
1.3 Jeugd
De overschrijding is veroorzaakt door hogere uitgaven voor de Jeugdzorg. Het betreft hier een open eind regeling.
Programma 2 Meedoen in Winterswijk:
2.3 Inkomen en participatie
De overschrijding wordt met name verklaard door hogere uitgaven voor de Algemene Bijstand. Dit betreft een open eind regeling.
Programma 5 Inkomsten van Winterswijk
Het nadeel komt door de doorberekende rente in de kapitaallasten. Aan de inkomsten kant staat hetzelfde bedrag, zodat de doorberekening budgetneutraal in de jaarrekening is verwerkt. Deze post valt onder de categorie "overig".

Incidentele baten en lasten

Inleiding

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en
lasten. Op die manier kan beoordeeld worden of en in hoeverre er sprake is van een sluitende begroting. Uitgangspunt is dat incidentele lasten zoveel als mogelijk gedekt worden door incidentele baten. Voor het bepalen van de incidentele baten en lasten is de Notitie Structurele en incidentele baten en lasten 2018 van de Commissie BBV als uitgangspunt genomen.

In onderstaande tabel is zijn per programma de belangrijkste posten opgenomen:

Programma	Begroting	V/N	Werkelijk	V/N	Verschil	V/N
Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk	41.819	V	289.599	N	247.780	V
Programma 2 Meedoen in Winterswijk	-2.478.115	N	349.500	N	2.827.615	V
Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk	-1.866.016	N	413.638	N	2.279.654	V
Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk	3.332.640	V	4.348.086	V	1.015.446	V
Programma 5 Inkomsten van Winterswijk	200.646	V	205.771	V	5.125	V
Incidenteel resultaat	-769.026	N	5.606.594	V	6.375.620	V

Toelichting

Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk
Door de overhevelingen van diverse onderdelen van de specifieke uitkering GALA is er een incidenteel resultaat ontstaan.

Programma 2 Meedoen in Winterswijk
De opvang ontheemden Oekraïne is als incidenteel aangemerkt in onze begroting en dit heeft grotendeels geleid tot bovengenoemd positief resultaat in 2023.
Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk
Diverse overhevelingen en een mutatie boekwaarde grondexploitatie zorgen voor incidenteel voordeel binnen dit programma.

Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk
Overhevelingen ter grootte van € 1.057.435 voordelig. Daarnaast is er een voorziening getroffen voor de RVU (Regeling vervroegde uittreding) voor de WSW'ers van € 209.000 nadelig.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum geconstateerd.

Wet normering topinkomens

WNT-verantwoording 2023 gemeente Winterswijk

De WNT is van toepassing op gemeente Winterswijk. Het voor Gemeente Winterswjk toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 (het algemeen bezoldigingsmaximum).

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking
De loco-gemeentesecretaris heeft in de periode van 27-09-2023 tot 31-12-2023 de taken van de gemeentesecretaris overgenomen op basis van het mandaat- en organisatiebesluit zonder formele aanstelling door het gemeentebestuur.

Gegevens 2023				
bedragen x € 1	**De heer Weir**		**De heer Jansen**	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris		Griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01-2023 tot en met 31-12-2023		01-01-2023 tot en met 31-12-2023	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0		1,0	
Dienstbetrekking?	ja		ja	
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	120.136		105.716	
Beloningen betaalbaar op termijn	18.451		15.707	
Subtotaal	*138.587*		*121.422*	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000		223.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t		n.v.t.	
Bezoldiging	138.587		121.422	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.		n.v.t.	
Gegevens 2022				
bedragen x € 1	**De heer Weir**		**De heer Jansen**	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris		Griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-08-2022 tot en met 31-12-2022		06-09-2022 tot en met 31-12-2022	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0		1,0	
Dienstbetrekking?	ja		ja	
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	46.665		44.475	
Beloningen betaalbaar op termijn	8.293		5.169	
Subtotaal	*54.958*		*49.644*	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	89.951		68.647	
Bezoldiging	54.958		49.644	

Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 28 september 2023 vastgestelde normenkader van de relevante

wet- en regelgeving verder toegelicht.
Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% (maximaal 3) van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.250.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.
Bevinding
Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.
De geconstateerde afwijkingen betreffen:

- Begrotingscriterium: zie tabel hieronder.
- Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium: identificatieplicht WMO: € 4.000.000
- Voorwaardencriterium: Europese aanbestedingen: € 384.000

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Begrotingsrechtmatigheid	
Tussentijds gemeld zonder begrotingswijziging (fin verordening art 11)	
Overschrijdingen van de lasten	€ -
Afwijkingen van de baten en onderschrijdingen van de lasten	€ -
Open einde regeling, compensatie door baten (fin verordening art 11)	
Overschrijdingen van de lasten op basis van open einde regelingen of compensatie door baten	€ 3.953
Passen binnen het bestaande beleid (fin verordening art 11)	
Afwijkingen van de baten en onderschrijdingen van de lasten	€ 14.274
Afwijkingen van de begrote mutaties reserves	€ 6.156
Totaal acceptabele begrotingsafwijkingen	€ 24.383
Overige overschrijdingen van de lasten	€ -
Overige afwijkingen in de baten en onderschrijding in de lasten	€ -
Afwijkingen van de begrote mutaties reserves, die niet passen binnen het raadsbesluit	€ -
Overschrijdingen van kredieten	€ 283
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	€ 283

Bijlagen Financiële Jaarrekening

Bijlage Baten en Lasten per taakveld

Overzicht baten en lasten per taakveld

x € 1.000		Begroting 2023			Werkelijk 2023			Verschil
Taakveld	Omschrijving	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	saldo
0.1	Bestuur	-3.706	0	-3.706	-3.580	51	-3.528	178
0.10	Mutaties reserves	-7.526	12.556	5.029	-3.157	8.772	5.615	586
0.2	Burgerzaken	-974	290	-684	-945	334	-611	73
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-264	198	-66	-268	208	-59	7
0.4	Overhead	-12.845	999	-11.846	-12.608	1.143	-11.465	382
0.5	Treasury	643	503	1.146	-1.897	3.586	1.689	543
0.61	OZB woningen	-259	3.724	3.465	-243	3.779	3.536	71
0.62	OZB niet-woningen	-87	2.850	2.763	-110	2.932	2.821	59
0.64	Belastingen overig	-21	50	30	-21	62	41	11
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	66.647	66.647	0	67.646	67.646	999
0.8	Overige baten en lasten	-216	0	-216	-22	0	-22	194
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-2.077	0	-2.077	-2.049	37	-2.012	65
1.2	Openbare orde en veiligheid	-1.073	70	-1.003	-1.013	67	-947	56
2.1	Verkeer en vervoer	-5.367	144	-5.223	-4.994	145	-4.849	374
2.2	Parkeren	-81	0	-81	-81	0	-81	0
2.5	Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0	0
3.1	Economische ontwikkeling	-255	0	-255	-198	0	-198	57
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.671	2.551	-121	-590	508	-83	38
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-440	111	-329	-252	134	-119	210
3.4	Economische promotie	-512	1.004	492	-408	1.054	646	154
4.2	Onderwijshuisvesting	-1.724	142	-1.583	-2.110	505	-1.605	-22
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-2.338	1.305	-1.032	-1.934	874	-1.060	-28
5.1	Sportbeleid en activering	-1.421	473	-948	-742	150	-592	356
5.2	Sportaccommodaties	-2.859	1.032	-1.827	-2.811	981	-1.830	-3
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-1.654	0	-1.654	-1.673	0	-1.673	-19
5.4	Musea	-190	0	-190	-196	0	-196	-7
5.5	Cultureel erfgoed	-579	25	-554	-520	29	-491	63
5.6	Media	-722	249	-472	-488	29	-458	14
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-4.168	138	-4.030	-3.646	148	-3.498	533
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-13.925	11.960	-1.965	-14.270	12.659	-1.611	354
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-1.654	0	-1.654	-1.886	0	-1.886	-232
6.3	Inkomensregelingen	-17.126	8.682	-8.444	-18.816	9.355	-9.461	-1.017
6.4	WSW en beschut werk	-9.402	3.985	-5.417	-9.180	6.760	-2.420	2.997
6.5	Arbeidsparticipatie	-1.184	353	-831	-1.242	417	-825	6
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.408	8	-1.400	-1.447	27	-1.420	-21
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	-5	0	-5	-5
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	-3.656	223	-3.433	-3.581	252	-3.329	105
6.71b	Begeleiding (WMO)	-3.790	0	-3.790	-3.818	0	-3.818	-28
6.71c	Dagbesteding (WMO)	0	0	0	2	0	2	2
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-15	0	-15	240	0	240	255
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	-2.809	0	-2.809	-3.774	0	-3.774	-965
6.72b	Jeugdhulp behandeling	-1.782	0	-1.782	-2.728	0	-2.728	-946
6.73a	Pleegzorg	-288	0	-288	-343	0	-343	-54
6.73b	Gezinsgericht	-736	0	-736	-931	0	-931	-196
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	-2.550	0	-2.550	-1.768	0	-1.768	782
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-178	0	-178	-193	0	-193	-15
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-345	0	-345	-157	0	-157	188
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0	0
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	-112	463	351	-98	463	365	14
6.82a	Jeugdbescherming	-549	0	-549	-399	0	-399	150
6.82b	Jeugdreclassering	-50	0	-50	-26	0	-26	24
7.1	Volksgezondheid	-1.686	368	-1.318	-1.436	223	-1.213	106

7.2	Riolering	-3.573	4.587	1.014	-3.511	4.134	623	-390
7.3	Afval	-2.676	3.144	468	-2.919	3.249	330	-137
7.4	Milieubeheer	-3.368	1.513	-1.855	-2.004	410	-1.594	261
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-320	257	-63	-351	256	-95	-31
8.1	Ruimte en leefomgeving	-3.310	330	-2.980	-2.284	407	-1.876	1.104
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-1.247	1.349	102	-1.015	1.006	-9	-111
8.3	Wonen en bouwen	-1.311	824	-488	-1.223	1.004	-217	271
	Totaal	-132.441	133.107	667	-125.717	133.797	8.080	7.413

Bijlage Financiële vaste activa

Overzicht financiële activa

Omschrijving (*€ 1000)	Saldo	Verstrekking	Aflossing	Afwaardering	Boekwaarde
	31-12-2022	2023	2023	2023	31-12-2023
Aandelen BNG	39				39
Aandelen Netwerkbeheerder Alliander	22				22
Aandelen waterbedrijf Vitens	5				5
Aandelen Winterswijk Energiebedrijf BV	9				9
Aandelen Leisurelands	1				1
Deelneming PPS WRS en gem. BV	0				0
Deelneming in NV ROVA	385				385
Hybride obligatielening Alliander	1.931				1.931
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	2.392	0	0	0	2.392
Stadsbank Oost Nederland	45				45
Kapitaalverstrekking aan gemeensch.regelingen	45	0	0	0	45
Energiefonds	1.000	600			1.600
Stichting Boogie Woogie	428		53		375
Startersleningen SVN	300				300
Duurzaamheidslening SVN	1.850		200		1.650
Blijverslening SVN	500				500
Duurzaamheidslening SVN non profit	300				300
Stichting Evenementen ABH City	8				8
AGE Zonnepark Braamt	0	108			108
Leningen aan verbonden partijen	4.386	708	253	0	4.841
Hypothecaire geldleningen ambtenaren	720		210		510
Noodfonds bestaanszekerheid	0	5			5
Startersleningen SVN	400				400
Coronaleningen Ondernemers	555		85		470
Overige langlopende leningen	1.675	5	295	0	1.385
Overige uitzettingen > 1 jr	0	0	0	0	0
Financiële vaste activa	**8.499**	**713**	**548**	**0**	**8.664**

Bijlage Investeringskredieten

Overzicht investeringskredieten

In de onderstaande tabel zijn de gerealiseerde investeringen materiële vaste activa opgenomen. De investeringen zijn per beleidsveld gespecificeerd. De investeringen bestaan uit investering verminderd met bijdragen van derden direct gerelateerd aan het actief. Zie vaste activa, tabel materiële vaste activa.

Pr.	Beleidsveld (* € 1000)	Investeringskrediet	Primitieve begroting 2023	Mutaties 2023	Begroting na 2e prognose	Realisatie 2023	Saldo	Overheveling jaarrekening
2	2.2 Sport	sportaccomodaties	2.389	-1.795	594	385	209	180
2	2.4 Educatie	investeringsplanning Integraal huisvestingsplan (IHP)	316	-80	236	0	236	236
2	2.5 Economie en Lobby	project Dennenoord	432		432	83	349	349
3	3.1 Openbare ruimte	project de Pas	2.154	-105	2.049	2.046	3	-
3	3.1 Openbare ruimte	project Hakkelerkamp Oost 1	1.957	-1.957	-		-	
3	3.1 Openbare ruimte	project Hakkelerkamp Oost 2		34	34	64	-30	-
3	3.1 Openbare ruimte	project Groenloseweg rijbaan en riolering	2.346	-2.005	341	400	-59	19
3	3.1 Openbare ruimte	reconstructie wegen binnen de kom		684	684	294	390	385
3	3.1 Openbare ruimte	buitenwegen	1.243	-606	637	286	351	351
3	3.1 Openbare ruimte	fietspaden / fietsbrug	98	42	140	115	25	20
3	3.1 Openbare ruimte	laanbomen (vervanging)	244	174	418	407	11	11
3	3.2 Klimaat, water en milieu	klimaatadaptatie maatregelen	700	-90	610	26	584	584
3	3.2 Klimaat, water en milieu	pompunits en rioolleidingwerk buitengebied	110	450	560	468	92	71
4	4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	Kottenseweg 190 aankoop pand (vordering)		-400	-400	0	-400	-400
4	4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	pand en grond Hanekampweg (Dennenoord)		232	232	225	7	-
4	4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	vervanging meubilair en verbouwing gemeente kantoor		736	736	44	692	692
4	4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	hardware/ servers/ backup	325	403	728	111	617	608
4	4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	software	100	195	295	0	295	292
4	4.2 Openbare orde en veiligheid	auto's (handhaving en electrisch)	116	-35	81	0	81	81
		Investeringsbijdrage ProRail onbewaakte overwegen	-115		-115		-115	-115
	Totaal investeringskredieten materiele vaste activa		**12.415**	**-4.123**	**8.292**	**4.954**	**3.338**	**3.364**

Toelichting Investeringskredieten

Er zijn geen significante kredietoverschrijdingen geweest.

Voorstel verlenging einddatum aantal investeringskredieten

Voor de investeringskredieten heeft de raad besloten dat deze beschikbaar blijven tot 31 december van het tweede jaar ná beschikbaar stellen. Een in 2021 beschikbaar gesteld krediet heeft dus een “houdbaarheidsdatum” tot 31-12-2023. Als die (restant)kredieten langer beschikbaar moeten blijven, is daarvoor een raadsbesluit nodig. Derhalve wordt voorgesteld om de einddatum van een aantal investeringskredieten te verlengen. Hieronder volgt een onderbouwing voor het verlengen van het krediet.

Wij adviseren de looptijd van de volgende investeringskredieten met een jaar (tenzij anders vermeld) te verlengen:

Programma 2
Krediet : IKC Buurtschappen – de Esch
Bedrag : € 236.300
Toelichting : Het bedrag moet beschikbaar blijven voor de realisatie van deze scholen. E.e.a. conform het vastgestelde IHP-plan.
Programma 3
Krediet : Energiefonds
Bedrag : € 1.150.000
Toelichting : De vraag naar duurzaamheidsleningen blijft onverminderd doorgaan. Voorgesteld wordt om de beschikbaarheid van dit krediet met 2 jaar te verlengen.
Krediet : Kottenseweg 190 (inkomsten)
Bedrag : € 400.000
Toelichting :
Dit restant inkomsten krediet wordt naar 2024 overgeheveld om deze nog te ontvangen provinciale bijdrage in beeld te houden. Dit pand wordt verkocht aan Duitsland, de provincie Gelderland zal de gemeente hiervoor vergoeden. Echter loopt de wijziging van het bestemmingsplan voor het aanleggen van de nieuwe rondweg aan de Duitse zijde niet snel.
Voorgesteld wordt om de beschikbaarheid van dit krediet met 2 jaar te verlengen.
Krediet : Project reconstructie Grevinkweg.
Bedrag : € 219.500
Toelichting :
Dit bedrag staat gereserveerd voor reconstructie Grevinkweg.
Aan het eind van dit wegvak is particuliere woningbouw gepland die in 2023 zou plaatsvinden. Om te voorkomen dat het nieuwe straatwerk direct schade van het zware bouwverkeer oploopt zijn de werkzaamheden aan de weg uitgesteld. Werk maakt onderdeel uit van raamcontract en wordt in 2024 uitgevoerd.
Krediet : Project Dennenoord.
Bedrag : € 349.000
Toelichting :
Werk wordt naar alle waarschijnlijkheid uitgevoerd in 2024 i.v.m. belemmeringen aanvang revitalisering.
De afgesproken houdbaarheidsdatum van dit krediet is verstreken. Voorgesteld wordt om de beschikbaarheid van dit krediet met 2 jaar te verlengen.
Krediet : Project Bataafseweg.
Bedrag : € 13.000
Toelichting :
De gemeente heeft gekocht, maar is notarieel nog niet afgehandeld: betreft Bataafseweg 10
De afgesproken houdbaarheidsdatum van dit krediet is verstreken. Voorgesteld wordt om de beschikbaarheid van dit krediet met 2 jaar te verlengen.
Krediet : Project vervanging verlichting Jacobskerk
Bedrag : € 71.000
Toelichting :
De verlichting is aangeschaft. Het werk is nog niet uitgevoerd.
De afgesproken houdbaarheidsdatum van dit krediet is verstreken. Voorgesteld wordt om de beschikbaarheid van dit krediet met 2 jaar te verlengen.
Krediet : Project herinrichting Notaristuin
Bedrag : € 6.500
Toelichting :

In de nabijheid zijn er nog ontwikkelingen i.v.m. uitbreiding Hema betreft nutsbedrijven.
De afgesproken houdbaarheidsdatum van dit krediet is verstreken. Voorgesteld wordt om de beschikbaarheid van dit krediet met 2 jaar te verlengen.
Krediet : Project verkeers structuurplan
Bedrag : € 5.000
Toelichting :
Dit wordt ingezet t.b.v. betaling van een fietsenstalling , w.o. bij de Wooldstraat.
Krediet : Project Parkeerverwijssysteem
Bedrag : € 100.000
Toelichting :
De gerealiseerde marktconsultatie staat op Tendernet, de geplande uitvoering vind plaats in 2024.
De afgesproken houdbaarheidsdatum van dit krediet is verstreken. Voorgesteld wordt om de beschikbaarheid van dit krediet met 2 jaar te verlengen.

Krediet : Project Kotten buffervoorziening
Bedrag : € 46.000
Toelichting :
Het ontwerp (werkomschrijving en tekeningen) van de buffervoorziening (in de kern van Kotten in de Meester Meinenweg) is gereed. In overleg met toezichthouder en wegbeheerder is overeengekomen dat het verstandig deze werkzaamheden te koppelen aan de asfaltwerkzaamheden aan de Meester Meinenweg (deze staan in 2024 gepland). Alles bij één aannemer is wenselijker qua planning , garantie en communicatie.

Krediet : Project Visie Whemerbeek BH Bulten
Bedrag : € 25.000
Toelichting :
In dit project liften we mee met het Waterschap. Het Waterschap is de trekker en levert de projectleider. Als gemeente hebben we budget voor de projectvoorbereiding (onderzoeken / opstellen ontwerp / uitvoeren berekeningen). Qua planning hadden gedacht en gehoopt verder te zijn. We hebben dit ook niet eigen hand.
De afgesproken houdbaarheidsdatum van dit krediet is verstreken. Voorgesteld wordt om de beschikbaarheid van dit krediet met 2 jaar te verlengen.

Programma 4
Krediet : Project vervanging meubilair gemeente kantoor
Bedrag : € 692.000
Toelichting :
In 2024 wordt het budget gebruikt om de afgeslankte variant van het kantoorconcept te realiseren en het vervangen van het toegangssysteem te dekken.
De afgesproken houdbaarheidsdatum van dit krediet is verstreken. Voorgesteld wordt om de beschikbaarheid van dit krediet met 2 jaar te verlengen.

Bijlage SISA

Bijlage

Voor een aantal specifieke uitkeringen geldt dat de verantwoording hiervan plaatsvindt middels de SiSa-bijlage.
De onafhankelijke accountant neemt de controle voor de betreffende regelingen mee in de jaarrekeningcontrole. Een aantal gegevens over de regelingen wordt

opgenomen in de verplichte SiSa-bijlage bij de jaarrekening. Deze bijlage wordt aangeboden aan het Centraal Bureau voor de Statistiek. Dit instituut zorgt ervoor dat de gegevens worden doorgestuurd naar de belanghebbende ministeries.
De vorm van de bijlage is wettelijk voorgeschreven. Er mag niet worden afgeweken van het achterliggende model.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024									
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
JenV	**A15**	**Regeling eenmalige specifieke uitkering voor gemeenten in verband met het treffen van maatregelen ter vermindering van overlast en criminaliteit veroorzaakt door asielzoekers in 2022 en 2023** Gemeenten	Besteding (jaar T) - zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: A15/01*	Cumulatieve besteding uitvoering projectplan (t/m jaar T) - inclusief uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: A15/02*	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A15/03*	Toelichting op projecten die afwijken van voorlopige toekenning *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A15/04*	Project afgerond (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A15/05*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A15/06*
		1	€ 34.508	€ 34.508	Nee		Ja	Ja
		2						
		3						
		4						
		5						
		6						
		7						
JenV	**A16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 5.301.625			€ 0	€ 0	€ 18.980
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		

					Som indicatoren 01/02/04/05/ 06/07 en 08			
			Aard controle R *Indicator: A16/07*	*Aard controle R* *Indicator: A16/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*		
			€ 0	€ 9.450	€ 5.330.055	€ 9.774.283		
JenV	**A24**	**Regeling eenmalige specifieke uitkering voor gemeenten in verband met het treffen van maatregelen ter vermindering van overlast en criminaliteit veroorzaakt door asielzoekers in 2023 en 2024** Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in jaar T (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator “nee” is ingevuld		
			Aard controle R *Indicator: A24/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: A24/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: A24/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: A24/04*		
			€ 0	€ 0	Nee			
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2
			Aard controle R *Indicator: B2/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	*Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			1	32	3	3	Ja	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten**	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten**		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: B2/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*	*Aard controle R* *Indicator: B2/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*		
			2023	Nee				
			Reeks 1	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**

			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*
			€ 25.995	€ 29.853			€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*
			€ 1.140	€ 1.140	€ 10.404	€ 10.404	€ 5.385	€ 5.385
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/26*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/27*	
			€ 12.000	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 54.924	
BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*

		1	SUVIS21-00818243	€ 616.572	€ 616.572	Ja		Ja
		2	SUVIS21-00896767	€ 197.739	€ 197.739	Ja		Nee
		100						
			Kopie Beschikkingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C32/07*	*Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*			
		1	SUVIS21-00818243	Ja				
		2	SUVIS21-00896767	N.v.t.				
		100						
BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C55/01*	*Aard controle R* *Indicator: C55/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	*Aard controle R* *Indicator: C55/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			120	€ 46.726	€ 46.726	98	€ 136.514	€ 171.759
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			

			Aard controle n.v.t. *Indicator: C55/07*	*Aard controle R* *Indicator: C55/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			4	€ 1.000	€ 1.000			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energiereken ing verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			361	407	86	53	4	0
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 0	Nee				
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 29.404	€ 0	1	78	125	
BZK	**C94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T)	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...]	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoel de woningen

			Aard controle n.v.t. *Indicator: C94/01*	*Aard controle R* *Indicator: C94/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/03*	*Aard controle R* *Indicator: C94/04*	*Aard controle R* *Indicator: C94/05*	*Aard controle R* *Indicator: C94/06*
		1	*LAI23-03521395*	€ 0	0	0	0	€ 0
		2						
		100						
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)		
			Aard controle R *Indicator: C94/07*	*Aard controle R* *Indicator: C94/08*	*Aard controle R* *Indicator: C94/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/10*		
		1	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
		2						
		100						
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R *Indicator: D8/01*	*Aard controle R* *Indicator: D8/02*	*Aard controle R* *Indicator: D8/03*	*Aard controle R* *Indicator: D8/04*	*Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
			€ 773.798	€ 23.783	€ 0	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsacht	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordi	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsacht		

				erstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	ngsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	erstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*		
			1					
			2					
			100					
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 76.464	€ 0	€ 0	€ 0	€ 284.483	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
			1					
			2					
			10					
OCW	**D22**	**Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters**	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			

			Aard controle R *Indicator: D22/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D22/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D22/03*			
		1	€ 35.595	€ 35.595	Ja			
		2						
		100						
OCW	**D23**	**Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen**	Beschikkingsnummer/referentienummer *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/01*	Aard van de activiteit besteding (jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D23/03*	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2023 naar 2024. *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/04*	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/06*
		1	SB230167	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 0	€ 220.000	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 0
		2						
		100						
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/07*					
		1	Nee					
		2						
		100						
IenW	**E44B**	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/01*	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	Besteding cofinancieringen cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*
		1	060197 Gemeente Aalten	5000006072	€ 154.334	€ 154.334	€ 1.233.889	€ 1.233.889
		2						
		3						
		4						
		5						
		6						
		7						
		8						

9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							

	Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/07*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*
1	060197 Gemeente Aalten	5000006072	Nee
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			

	Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/10*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*
1	060197 Gemeente Aalten	5000006072	Water vasthouden en benutten	Ja
2				
3				
4				

		5						
		6						
		7						
		8						
		9						
		10						
		11						
		12						
		13						
		14						
		15						
		16						
		17						
		18						
		19						
		20						
IenW	**E84**	**Regeling stimulering verkeersveiligheids maatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*		
		1	344 Het volwaardig afwaarderen van een GOW 50 km/h naar een ETW 30 km/h|aantal in meters	Nee	0			
		2	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h|aantal in Stuks	Nee	0			
		3						
		4						
		50						
IenW	**E87B**	**Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de	Beschikkingsnaam/nummer	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden (jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van

		zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/02*	*Aard controle R* *Indicator: E87B/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/04*	*Aard controle R* *Indicator: E87B/05*	derden (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/06*
		1	030004 Provincie Overijssel	S2023-0000613	0	0	0	0
		2						
		3						
		4						
		5						
		6						
		7						
		8						
		9						
		10						
			Kopie beschikkingsnaam/ nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E87B/08*				
		1	S2023-0000613	Nee				
		2						
		10						
EZK	**F28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: F28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: F28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/06*
			€ 109.511	€ 43.720	€ 0	€ 153.231	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/07*					
			Nee					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023**	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Nee				
SZW	**G2A**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2022**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAW	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAZ

			de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen					
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
		(Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G2A/01	*Indicator: G2A/02*	*Indicator: G2A/03*	*Indicator: G2A/04*	*Indicator: G2A/05*	*Indicator: G2A/06*
		1	060294 Gemeente Winterswijk	€ 7.519.760	€ 198.418	€ 377.891	€ 1.770	€ 23.245
		2						
		100						
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
				I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G2A/07	*Indicator: G2A/08*	*Indicator: G2A/09*	*Indicator: G2A/10*	*Indicator: G2A/11*	*Indicator: G2A/12*
		1	060294 Gemeente Winterswijk	€ 0	€ 164.235	€ 63.774	€ 0	€ 544.164
		2						
		100						
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewe		

					kinderopvangtoeslagaffaire	t (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G2A/13*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/14*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/15*	*Aard controle D2* *Indicator: G2A/16*		
		1	060294 Gemeente Winterswijk	€ 29.625	€ 0	€ 0		
		2						
		100						
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

				kinderopvangtoeslagaffaire	kinderopvangtoeslagaffaire			
			Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
SZW	**G3A**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2022**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Gemeente	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G3A/01*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/02*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/03*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/04*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/05*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/06*
		1	060294 Gemeente Winterswijk	€ 2.000	€ 21.570	€ 25.045	€ 0	€ 0
		2						
		100						
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T -1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar

					openbaar lichaam	openbaar lichaam		openbaar lichaam
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
				Indicator: G3A/07	*Indicator: G3A/08*	*Indicator: G3A/09*	*Indicator: G3A/10*	*Indicator: G3A/11*	*Indicator: G3A/12*
			1	060294 Gemeente Winterswijk	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2						
			100						
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
				Indicator: G4/01	*Indicator: G4/02*	*Indicator: G4/03*	*Indicator: G4/04*	*Indicator: G4/05*	*Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
				Indicator: G4/07	*Indicator: G4/08*	*Indicator: G4/09*	*Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee		

			6	Totaal	0	0	N.v.t.

				Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
				Indicator: G4/11	*Indicator: G4/12*	*Indicator: G4/13*	*Indicator: G4/14*	*Indicator: G4/15*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

				Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud-Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
					Gemeente	Gemeente	Gemeente
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle D2*	*Aard controle R*
				Indicator: G4/16	*Indicator: G4/17*	*Indicator: G4/18*	*Indicator: G4/19*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
			6	Totaal	0	0	0

SZW	G4A	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_totaal 2022** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). Dit totaal (jaar T-1) regeling G4B + (jaar T-1) regeling G4 blijkt uit de vaststellingsbeschikking die uw gemeente van het Ministerie van SZW over 2020 heeft ontvangen. De gegevens uit die beschikking neemt u hier op.		Welke regeling betreft het? Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4A/01*	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/02*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/03*	Baten (jaar T-1) levensonderhoud Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/04*	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (aflossing) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/05*	
			1	Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 10.493	€ 91.596	
			2	Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	-€ 361	€ 13.687	
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	-€ 1.561	€ 17.320	
			4	Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 5.524	
			5	Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 71	
				Kopie regeling Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/06	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (overig) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T-1) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/09*	
			1	Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 5.066	0	0		
			2	Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 1.081	0	0		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 1.437	0	0		
			4	Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 157	0	0		

			5	Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 6	0	0
				Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T -1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4A/10*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T-1) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle D2* *Indicator: G4A/12*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T -1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/13*
			1	Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
			4	Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*	
				€ 271.582	€ 0	Ja	
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie**		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden	Gederfde baten die voortvloeien uit	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

		kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01* € 0	kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02* € 0	Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03* Nee		
SZW	**G12A**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ totalen 2022** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G12B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G12)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12A/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G12A/02*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G12A/03*		
		1	060294 Gemeente Winterswijk	€ 0	€ 0		
		2					
		20					
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2023**	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 66.963	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 440.560	€ 287.345				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	SPUK 2023 - onroerend goed-nieuwbouw	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	SPUK 2023 - onroerend goed-renovatie	€ 67.390	€ 67.390	€ 0	€ 0	
		3	SPUK 2023 - onroerend goed-onderhoud	€ 6.212	€ 6.212	€ 0	€ 0	
		4	SPUK 2023 - roerend goed-aankoop	€ 27.213	€ 0	€ 27.213	€ 0	
		5	SPUK 2023 - roerend goed-beheer en exploitatie	€ 155.763	€ 0	€ 155.763	€ 0	
		6	SPUK 2023 - mengpercentage sport	€ 30.767	€ 0	€ 0	€ 30.767	
		7						
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd**	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd**

			Aard controle n.v.t. *Indicator: H8/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	*Aard controle R* *Indicator: H8/03*	*Aard controle R* *Indicator: H8/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1042137	€ 37.116	€ 0	€ 14.483	€ 0	€ 37.719
		2						
		3						
		4						

		Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*
	1	1042137	Ja
	2		
	3		
	4		

VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/02*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/04*		
			€ 35.941	€ 64.851	Ja	Ja		

VWS	**H30**	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**	Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
		1	Lokaal Sportakkoord	€ 24.034	€ 24.034	€ 0	€ 24.034	Ja
		2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 165.468	€ 111.940	€ 53.528	€ 111.940	Ja
		3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 36.976	€ 36.976	€ 0	€ 36.976	Ja
		4	Kansrijke Start	€ 27.732	€ 24.665	€ 3.077	€ 24.665	Ja
		5	Mentale Gezondheid	€ 12.942	€ 9.838	€ 3.104	€ 9.838	Ja

			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 32.354	€ 0	€ 32.354	€ 0	N.v.t.
			7	Valpreventie	€ 95.213	€ 0	€ 95.213	€ 0	N.v.t.
			8	Leefomgeving	€ 18.488	€ 17.174	€ 1.314	€ 17.174	Ja
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 4.622	€ 4.622	€ 0	€ 4.622	Ja
			10	Versterken sociale basis	€ 67.481	€ 56.378	€ 11.103	€ 56.378	Ja
			11	Mantelzorg	€ 18.488	€ 18.488	€ 0	€ 18.488	Ja
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 18.488	€ 7.066	€ 11.422	€ 7.066	Ja
			13	Welzijn op recept	€ 10.168	€ 10.168	€ 0	€ 10.168	N.v.t.
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 4.622	€ 4.622	€ 0	€ 4.622	Ja
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 16.454	€ 16.454	€ 0	€ 16.454	Ja

	Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/08*
1	Lokaal Sportakkoord	N.v.t.
2	Brede regeling combinatiefuncties	Ja
3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Ja
4	Kansrijke Start	Ja
5	Mentale Gezondheid	Ja
6	Aanpak overgewicht en obesitas	Ja
7	Valpreventie	Ja
8	Leefomgeving	Ja
9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Ja
10	Versterken sociale basis	Ja
11	Mantelzorg	Ja
12	Eén tegen eenzaamheid	Ja
13	Welzijn op recept	Ja
14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Ja
15	Coördinatiekosten regionale aanpak	Ja

	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.*

			Indicator: H30/09				
			Nee				
VWS	**H32**	**Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden**	Beschikkingsnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen		
				Automatisch berekend	*Automatisch berekend*		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: H32/01	*Indicator: H32/02*	*Indicator: H32/03*		
			MEOZ23145	€ 269.303	€ 0		
			Naam zwembad	Totale verlening per zwembad (jaar T)	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee)	Toelichting
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle D1*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: H32/04	*Indicator: H32/05*	*Indicator: H32/06*	*Indicator: H32/07*	*Indicator: H32/08*
		1	*Zwembad Jaspers*	€ 269.303	€ 0	Nee	
		2					
		20					
VWS	**H35B**	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*			
			Indicator: H35B/01	*Indicator: H35B/02*			
			060222 Gemeente Doetinchem	€ 212.867			